

POLJOPRIVREDNA RAZVOJNA STRATEGIJA SISAČKO - MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Travanj, 2007.

Projekt financirala Europska unija

Danish Agricultural Advisory Service
National Centre

Zahvala

Koristimo ovu prigodu zahvaliti svima koji su pomogli u izradi Poljoprivredne razvojne strategije, a posebno članovima Županijskog partnerstva – Tematske radne skupine za poljoprivredu u razvoju i razjašnjavanju ideja, prijedloga, rješenja i učinaka, s posebnim naglaskom na one s okolišnim i društvenim utjecajem.

Naši sugovornici, poljoprivrednici i stanovnici Županije, bili su vrlo velikodušni u provođenju vremena s timom tako da posebno cijenimo posao koji su odradili. Zahvaljujemo im na informacijama dobivenim tijekom radionica strateškog planiranja.

Bez snažne i nesebične podrške predstavnika SMŽ - e, a posebno Upravnog odjela poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva izrada ovog dokumenta u ovako kratkom vremenskom razdoblju ne bi bila moguća.

Autori:

Janusz Turski – EU - voditelj tima, stručnjak za poljoprivredu i ruralni razvoj – (PL)

Maira Dzelzkaleja – EU agroekonomist (LV)

Dalibor Georgievski – stručnjak za poljoprivredu (HR)

SADRŽAJ

Poglavlje 1. Uvod.....	5
Poglavlje 2. Metodologija.....	8
Poglavlje 3. Opisna analiza poljoprivrednog sektora.....	11
Poglavlje 4. SWOT analiza.....	20
Poglavlje 5. Dijagnoza.....	23
Poglavlje 6. Praktična interpretacija strateških smjernica.....	31
Poglavlje 7. Lista predloženih strateških opcija.....	34
Poglavlje 8. Misija i vizija.....	37
Poglavlje 9. Strateški ciljevi – Temeljni ciljevi 2007. – 2013.	38
Poglavlje 10. Strateški ciljevi i prioritetna područja.....	39
Poglavlje 11. Mjere.....	40
Poglavlje 12. Strateška rješenja: Smjernice (Strateški ciljevi), Logička podloga (Prioritetna područja), Opravdanost (Mjere).....	42
Poglavlje 13. Vremenski okvir, dokumenti, nadzor.....	85
Poglavlje 14. Prioritetnost mjera.....	86
Poglavlje 15. Akcijski plan 1. Jačanje kapaciteta.....	90
Poglavlje 16. Akcijski plan 2. Konkurentni poljoprivrednici.....	109
Poglavlje 17. Vodič za primjenu.....	134
Poglavlje 18. Preporuke za institucionalnu suradnju u primjeni.....	141
Poglavlje 19. Potencijalni izvori financiranja prioritetnih područja	144
Poglavlje 20. Usklađenost PRS s nacionalnim zakonodavstvom.....	150
Poglavlje 21. Usklađenost PRS s europskim partnerstvom.....	152
Poglavlje 22. EU zakonodavstvo povezano s primjenom PRS.....	156
Poglavlje 23. Zajednička poljoprivredna politika EU.....	166
Poglavlje 24. Utjecaj ZPP EU na poljoprivredu SMŽ - e.....	169
Poglavlje 25. Predviđanja tržišta poljoprivrednih proizvoda 2006-2013. na području EU....	172
Poglavlje 26. Zaključci.....	176
Poglavlje 27. Prilozi.....	177
Lista kratica.....	178

Poglavlje 1.

Uvod

Do početka izrade ovog projekta uopće nije bilo strategije i poljoprivredni projekti dobivali su sredstva sve dok su mogli potpadati pod širu definiciju strateških područja. Ova Strategija pokušava povezati današnju realnost s nametnutom pričom o tome kako ćemo mi nešto promijeniti u poljoprivredi SMŽ - e. Ovaj dokument je glavni korak naprijed za unapređenje konkurentnosti i održivog razvoja poljoprivrednog uzgoja u SMŽ - i i postavlja okvir za buduće reforme. Dokument postavlja strateški scenarij koji donositelji politike, vezano za poljoprivredni sektor SMŽ – e, namjeravaju razmotriti u odnosu na strukturalne aspekte razvoja ruralnih područja i poljoprivrede unutar nekoliko sljedećih godina – tijekom razdoblja pripreme Hrvatske za članstvo u EU i razdoblja prvih godina nakon pristupanja.

Budući da je njezin osnovni pokazatelj višestruka međupovezanost proizvodnih, ekonomskih, socijalnih i okolišnih ciljeva Strategija je izravno usmjerena prema unapređenju:

- priprema poljoprivrednog sektora za pristupanje EU
- konkurentnost i učinkovitost poljoprivrednih posjeda
- upravljanja poljoprivrednom zemljom i poljoprivrednom strukturom
- kvalitete poljoprivrednih proizvoda i prehrambenog lanca
- organiziranja tržišta i promicanja poljoprivrednih proizvoda
- organizacijskih veza između poljoprivrednih proizvođača i tržišta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda
- upravljanja poljoprivredom koja je prijateljski usmjerena prema okolišu
- zaštite raznolikosti i visokih vrijednosti ruralnih područja
- institucijske potpore u poljoprivredi, sustavima treninga i savjetodavnih usluga
- situacije vezane za prihod u ruralnim područjima, kroz povećanje zaposlenosti izvan poljoprivrede i istovremenom stvaranju poslovnih mogućnosti s ciljem povećanja dohotka u poljoprivredi
- povećanja svijesti i promocijskih kampanja.

Proces preoblikovanja sa središnje planirane ekonomije na tržišnu ekonomiju u poljoprivrednom sektoru SMŽ - e bilo je podržano prethodnih godina kroz programe i strategije, provedeno preko središnjeg i regionalnog državnog tijela uprave. Ti programi su potvrdili načelo održivog razvoja poljoprivrede i ruralnih područja u skladu s politikom EU integracije određene dokumentom Pristupno partnerstvo; nedavna odluka Vijeća od 20. veljače 2006. (2006./144/EZ) o strateškim smjernicama Zajednice za ruralni razvoj – planiraju razdoblje 2007. – 2013. i Uredba Vijeća (EZ) 1782/2003. o zajedničkim pravilima za sheme izravne potpore unutar zajedničke poljoprivredne politike i pojedine sheme za poljoprivrednike.

Predložena Strategija osigurava unutrašnju i vanjsku dosljednost razvoja poljoprivrednog sektora SMŽ - e, komplementarnost s drugim ključnim strateškim dokumentima na različitim razinama i s drugim instrumentima financiranja.

Strateške smjernice postavljene za poljoprivredni sektor, imaju za cilj integraciju glavnih političkih prioriteta kako je navedeno u Regionalnom operativnom programu (ROP) SMŽ - e, 2006. -2012. ROP dokument, koji je pripremljen krajem 2006., poslužio je kao referentni

okvir za pripremu poljoprivredne razvojne strategije. Oba dokumenta su u potpunosti sukladna dugoročnim strateškim smjernicama određenim u Uredbi (EZ) br. 1698/2005.

Strategija potiče donositelje politike SMŽ - e da potraže sinergiju između poljoprivredne okolišne i ruralne razvojne politike. Tijekom provedbene faze donositelji odluka osigurati će komplementarnost i usklađenost između aktivnosti koje trebaju biti financirane iz različitih izvora. Glavno, vodeće načelo, vezano za liniju razgraničavanja i mehanizme koordinacije između aktivnosti podržanih od strane različitih sredstava, treba biti pripremljen kroz odvojeni operativni plan. Cjelokupna poljoprivredna razvojna strategija SMŽ - e obuhvaća razdoblje 2007. – 2013. i njezina provedba će biti temeljena na nacionalnim sredstvima (doprinos ciljanih grupa, županijski i državni proračun) zajedno s EU sredstvima. Ovaj dokument strategije detaljno određuje ciljeve, mjere i opravdanost pojedinih provedbenih politika vezanih za rješavanje problema.

Predstavljena je filozofija razmišljanja unaprijed, koja će u stvarnosti biti provedena kroz 4 strateška, temeljna cilja i 15 prioritetnih područja (ključnih problema - specifičnih ciljevi), te 41 mjeru. Potpora po strateškim ciljevima 1 - 4 nudi mogućnost, u kontekstu razvojne strategije vođene na razini zajednice (community - led - development strategy) izgrađene prema lokalnim potrebama i snagama da kombinira sva četiri strateška cilja – konkurentnost, okoliš, kvalitetu života, tehničku pomoć. Integrirani pristupi uključuju poljoprivrednike, šumare, lokalne poduzetnike i druge ruralne sudionike, točke zaštite i jačanje lokalnih prirodnih i kulturnih običaja, povećanje osviještenosti vezane za okoliš te ulaganja u promicanje specijalnih proizvoda, turizma i obnovljivih izvora te energije.

Razlika je napravljena između kratkoročnih prioriteta čije se ispunjenje očekuje unutar jedne ili dvije godine i srednjoročnih prioriteta čije ispunjenje se očekuje unutar tri do četiri godine. Novi dugoročni okvir za razvoj poljoprivrednog sektora određen je u Strategiji. On treba osigurati jasnu perspektivu za poljoprivredni sektor. Bez takve sigurnosti sektor ne može planirati budućnost. Treba reći da će buduća rješenja u ovoj Strategiji za poljoprivredni sektor potpuno biti usklađena s putovima određenim u glavnim dokumentima, koji ucrtavaju putove prema EU integracijama.

Prihvaćena metodologija predviđa strateško nadgledanje provedbe Strategije. Okvir će osigurati ograničen broj uobičajenih pokazatelja i uobičajenu metodologiju. Bit će opisan kroz specifično mjerene pokazatelje kako bi se odrazile osobine svakog potencijalnog područja aktivnosti.

Treba naglasiti da razvoj poljoprivrede SMŽ - e ovisi o njihovim vlastitim dostupnim sredstvima i uslugama (znanje, itd.), dok u isto vrijeme svaka od sljedećih faza razvoja poljoprivrede odgovarat će dotičnoj fazi razvoja županijske (nacionalne) ekonomije. Izuzeća od ovih tendencija bit će posebno loša i za poljoprivredu SMŽ - e i za županijsku ekonomiju.

Uspjeh ruralne i poljoprivredne politike bit će usko povezan s promjenom nacionalne ekonomije, osobito kao posljedica politike promjene vlasništva, privatizacije poduzeća koja će postati sposobna nabaviti poljoprivredne proizvode i stvoriti nove poslove. Važno je i restrukturiranje banaka koje će biti sposobne služiti cijeloj sferi prehrambene ekonomije, s fiskalnom politikom stvarajući potpore za ulaganja s politikom vezanom za znanost i s utjecajima promicanja postignuća hrvatske znanosti, s državnom socijalnom, ekonomskom i regionalnom politikom.

Tijela državne vlasti SMŽ - e su se čvrsto obvezala da će unaprijediti kvalitetu života svih ruralnih stanovnika. UOPŠVG ima glavnu odgovornost za donošenje potrebnih poteza kako bi se navedeno postiglo. Mi vjerujemo da će naša Strategija unaprijediti glavne strategije kako bi se ostvario preporod poljoprivrede i korektan odnos za ruralni kraj SMŽ - e. Ističemo potrebu povećanja ulaganja kako bi se unaprijedila konkurentnost poljoprivrednog sektora i također unaprijedila tehnološka razina te modernizirala i unaprijedila poljoprivredna proizvodnja.

Prema ulozi poljoprivrede i ruralnih područja u ekonomiji SMŽ – e, te broju ljudi zaposlenih u ovom sektoru, unapređenje konkurentnosti kao i održivi razvoj izrazito su značajni za socio-ekonomsku situaciju Županije.

Pristup strateškog planiranja, prihvaćen od strane UOPŠVG –SMŽ – e, mora dopustiti integraciju poljoprivrednog sektora u druga, različita područja, uključujući balansiranje suprotnih interesa. Provedba socio-ekonomske politike za poljoprivredu, prehrambenu ekonomiju i ruralna područja zahtijeva potpuno novu filozofiju razvoja.

Naša filozofija je utemeljena na shvaćanju da je razvoj drugih oblika aktivnosti, stvaranje novih poslova izvan poljoprivrede također važno za ruralna područja kao što je do sada bila poljoprivreda. Navedeni poslovi, novi izvori prihoda stvorit će mogućnost za one poljoprivrednike koji nisu sposobni suočiti se s izazovima tržišta. Njihova proizvodnja je preskupa, oni ne žele, ili ne mogu, modernizirati svoja poljoprivredna gospodarstva ili samo žele povezati svoju budućnost s drugim poslom od poljoprivrede.

U Strategiju je u potpunosti ugrađena socijalna briga i ključni je cilj drugih državnih inicijativa SMŽ -e, s ciljem oživljavanja najviše lišenih susjedstva (ROP). Strategija namjerava vlastima SMŽ - e dati nove snage za unapređenje dobrobiti njezine zajednice na početku 21. stoljeća.

Metodologija

Temeljni princip u razvoju Strategije bio je angažman savjetničkog tima i predstavnika institucije korisnika i zajednička suradnja. Izvori informacija dostavljeni od institucije korisnika i njihova odgovarajuća interpretacija od savjetodavnog tima bili su misao vodilja za poduzimanje odgovarajućih aktivnosti. Prije početaka aktivnosti na lokalnoj razini, savjetnici su je uskladili s nacionalnom analizom (ključni problemi sektora na nacionalnoj razini, makroekonomski okvir, prezentacija postojećih mjera na nacionalnoj razini).

Tijekom izrade Strategije, savjetnici su težili intenzivnim raspravama s poljoprivrednicima, kako bi se čulo njihovo mišljenje o postojećim programima, kao i njihovo mišljenje o prioritetnim područjima, i inicijativama te drugim razvojnim nastojanjima. Za tu svrhu, postojala je potreba iskorištavanja sudjelovanja i ocjenjivanje pravomoćnosti, te provođenje procesa savjetovanja sa svim zainteresiranim stranama. Za olakšavanje razgovora i sudjelovanja, održani su i brojni odvojeni sastanci s različitim grupama zainteresiranih strana. Razgovori s poljoprivrednicima, procjena postojeće situacije i posjete na terenu doprinijeli su analizi prioritetnih područja.

Partnerstvo na jednakopravnoj osnovi i savjetovanje održano je tijekom cijelog procesa strateškog planiranja. Kontinuirani tijek savjetovanja vođen je i sa ŽP SMŽ - e, odnosno Tematskom radnom skupinom za poljoprivredu (TRSP) što je omogućilo sudjelovanje važnih «igrača» lokalne zajednice na dobrovoljnoj osnovi. Članovi TRSP - a pomogli su savjetodavnom timu u boljem razumijevanju lokalnog konteksta (iz raznih kutova) i u reviziji prioritetnih potreba različitih interesnih grupa.

Postoji više škola i smjerova izrade Strategije kao što su : nadopunjavanje internih snaga i slabosti i vanjskih mogućnosti i prijetnji, formalno planiranje, analitika na osnovi vojnih strategija, poduzetnička vizija, kognitivno mapiranje, proces učenja, socijalni procesi, planiranje slučaja, odgovornost prema okolišu itd. Navedeni pristupi sadrže vrlo korisne elemente, ali uzimajući samo pojedinačne ekstremne varijante mogu odvesti u neželjene smjerove.

Savjetodavni tim je pokušao uključiti sljedeća načela i principe u razvoju strategije:

- nova konverzacija – rasprave kroz sve odjele i administrativna tijela
- novi glasovi – glasovi onih koji nemaju formalnu moć odlučivanja (Savjetodavni odbor - SO)
- nove perspektive – neprekidno istraživanje i kritičko preispitivanje samih sebe, konkurencije i širih aspekata – pogled kroz "nove naočale"
- novi eksperimenti – projekti manjeg rizika za učenje uvjeta i razvijanja sposobnosti koje su potrebne, a mogu koristiti
- nova strast – ohrabrivanje za istraživanje nepoznatog.

Projekt je imao prednost budući da je usmjerio ka zajedničkom cilju vrlo različite osobe uključene u isti, ali i vrlo različit pogled, kako iz lokalne, nacionalne i europske perspektive što je pokazano kao značajna prednost u konačnim rezultatima. Savjetovanje se je provodilo kroz različite forme kao što su:

- sastanci sa zainteresiranim stranama
- slušanje svih koji su željeli biti uključeni

- podnošenje hipoteza savjetovanja
- uvažavanje analiza
- radionice kojima je omogućeno poljoprivrednim proizvođačima iznošenje svojih stavova
- povratne informacije iz različitih grupa.

Metodološki pristup koji se je primijenio tijekom procesa planiranja strategije i tijekom savjetovanja osigurao je sljedeće:

1. svi zainteresirani imali su ravnopravnu mogućnost sudjelovati u projektu
2. marginalizirane skupine bile su uključene
3. potrebe poljoprivrednih proizvođača izrečene su slobodno
4. bili su saslušani glasovi iz svih kutova
5. svi prijedlozi bit će detaljno analizirani
6. ohrabrivane se nove ideje i inovacije
7. potencijalni konflikti bili su raspravljani i postignut je koncenzus
8. svi aspekti života na selu su analizirani
9. strateške smjernice raspravljene su javno
10. učenje iz drugih programa bilo je poticajno i motivirajuće.

Tijekom procesa savjetovanja ideje poljoprivrednih proizvođača selektirane su u tri kategorije:

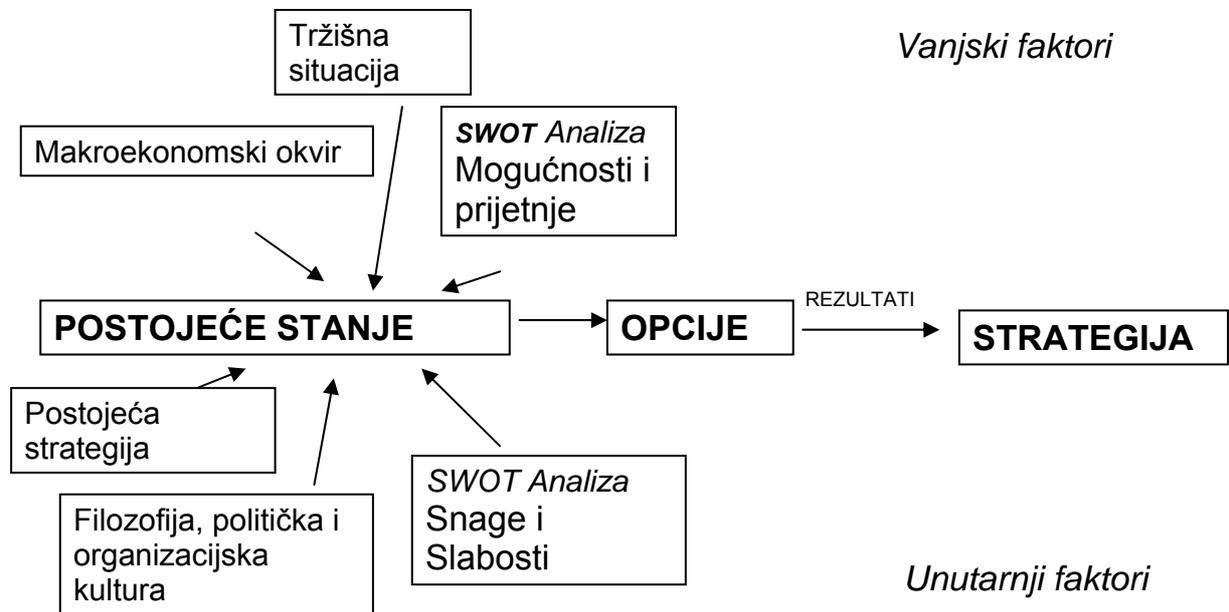
- a) ideje s jakim preporukama i neznatnim potencijalnim izmjenama da bi bile uključene u strategiju
- b) ideje s jakim preporukama, ali sa znatnim potencijalnim izmjenama da bi bile uključene u strategiju
- c) ideje koje nisu toliko meritorne, no ipak postoji mogućnost za njihovu primjenu.

Savjetnički tim je u suradnji s djelatnicima UOPŠVG - a održao dvije radionice Strateškog planiranja, s vrlo različitim sudionicima iz cijele Županije. Tamo gdje su proizašle značajne razlike u prijedlozima poljoprivrednih proizvođača isti prijedlozi dani su ŽP TRSP - u za daljnje razmatranje. Osoblju UOPŠVG - a pruženi su rezultati procesa savjetovanja što je pomoglo u rangiranju danih prijedloga koji su predloženi. Preporuke izrađene od TRSP - a prosljeđene su instituciji korisnika što je omogućilo postizanje konsenzusa o prioritetnim područjima. Učinci, načelno dogovoreni prijedloga, razmatrani su prema strateškim smjernicama održivog razvoja poljoprivrede.

Savjetnički tim vjeruje da je angažiranost djelatnika Županije bila dobra osnova za jako i učinkovito vođenje javnih rasprava i debata, tako da i ova pretpostavka ohrabruje u davanju povjerenja UOPŠVG - u kako bi bio predvodnik u procesu približavanja EU. Razvoj strategije proizašao je iz prošlosti i današnjih iskustava koji su oblikovali trenutačni design, ali će potencijalno biti potrebno uraditi nove procjene, ukoliko se promijeni kontekst i kada politika Županije odredi svoj politički angažman. Primjena Strategije ovisi o Županiji, koja je ujedno i najosjetljivija na potrebe poljoprivrednog sektora.

Primijenjena metodologija koja je poticala kreativnost proizvođača i njihov utjecaj na lokalnu zajednicu, omogućila je definiranje Vizije i Misije, Strateških ciljeva, Prioritetnih područja i Mjera koje se u budućnosti moraju primijeniti u određenim vremenskim okvirima. Zahvaljujući svim gore navedenim elementima, prvi nacrt Strategije SMŽ - e nudi jake i povezane proizvodne, ekonomske, društvene i okolišne ciljeve.

Grafički prikaz primijenjene metodologije.

Poglavlje 3.

Opisna analiza poljoprivrednog sektora

Poljoprivredni sektor SMŽ - e

U nastavku je opisan poljoprivredni sektor Sisačko moslavačke županije prema dostupnim podacima i dokumentima. Pregledani su i rabljeni podaci iz Popisa stanovništva 2001. godine, godišnji statistički podaci Državnog ureda za statistiku i podaci Područnog ureda Sisak, podaci Hrvatskog stočarskog centra te studije i dokumenti raspoloživi unutar UOPŠVG - a Sisačko moslavačke županije, kao što su Tradicionalni proizvodi SMŽ – e (radna verzija), Plan navodnjavanja SMŽ - e i Agro okolišna studija te Program razvoja poljoprivrede SMŽ - e. Smjernice u izradi analize stanja bili su i nacionalni i europski dokumenti i propisi. Tijekom izrade analize stanja, tim je bio suočen s kontroverznim statističkim podacima iz različitih izvora (posebno kod onih koji se odnose na poljoprivredno zemljište) tako da će trebati dodatno provjeriti koji su izvori precizni. Kontinuirani proces savjetovanja, također je olakšao donošenje Situacijske analize.

Općenito

SMŽ - a nalazi se na jugu središnjeg dijela Hrvatske, i treća je po veličini Županija. Unutar Županije nalaze se Posavina, Banovina, Moslavina te dio Slavonije i Korduna. Graniči sa Zagrebačkom, Karlovačkom, Bjelovarsko- bilogorskom i Brodsko - posavskom županijom te na jugu s Republikom Bosnom i Hercegovinom.

U sklopu SMŽ - e nalazi se 19 jedinica lokalne samouprave i to: Donji Kukuruzari, Dvor, Glina, Gvozd, Hrvatska Dubica, Hrvatska Kostajnica, Jasenovac, Kutina, Lekenik, Lipovljani, Majur, Martinska Ves, Novska, Petrinja, Popovača, Sisak, Sunja, Topusko i Velika Ludina.

Broj stanovnika prema popisu stanovništva iz 2001. godine iznosio je 183.730, od kojih je 85.054 živi u poljoprivrednim kućanstvima, prema podacima iz Prvog popisa poljoprivrede, odnosno 46,29% stanovnika. Udio stanovnika koji živi u ruralnim područjima je vjerojatno i veći, no nismo uspjeli saznati točan podatak.

Gustoća naseljenosti iznosi 42 stanovnika po kvadratnom kilometru.

Poljoprivredno zemljište i šume

Prema podacima Državne geodetske uprave, područnog ureda u Sisku u Županiji je 236.883 ha poljoprivrednog zemljišta, što predstavlja 53% ukupne površine Županije, dok se 188.455 ha vodi kao obradiva površine. Ovaj podatak unosi dvojbe i upućuje na neophodno usklađivanje podataka iz katastra i gruntovnice. Šume zauzimaju 183.934 ha ili oko 40% ukupne površine Županije, dok vode zauzimaju oko 1%. Naselja i nepoljoprivredna zemljišta zauzimaju preostalih 6% Županije. Ipak, uzimajući ovaj podatak kao relevantan, može se zaključiti da SMŽ - a s ovakovom površinom nalazi odmah iza Osječko - baranjske županije prema veličini zemljišta.

Privatnom sektoru pripada 197.103 ha od ukupne poljoprivredne površine (83,2%)

Tablica 1. Zemljište u SMŽ - i

Područje:	Oranice	Voćnjaci	Vinogradi	Livade	Pašnjaci	Ukupno:
Kutina	19.235,9701	1.203,3209	999,5819	9.740,4339	3.677,0549	34.856,3617
Novska	14.946,9103	567,9960	78,9423	4.332,4785	4.229,3966	24.155,7237
Dvor	11.320,8112	495,0031	6,0284	2.519,2421	7.379,8481	21.720,9329
Hr. Kos.	10.052,9517	298,3101	18,4107	3.337,5317	2.900,6860	16.607,8902
Petrinja	12.246,7084	692,4876	196,5132	4.727,3302	4.018,1773	21.881,2167
Glina	16.525,2620	542,8734	66,8246	6.523,8994	7.118,6203	30.777,4797
Topusko	14.634,0652	518,8012	54,8006	4.499,5616	5.298,9309	25.006,1595
Sisak	30.129,4876	815,9386	96,6556	19.174,1616	11.661,1556	61.877,399
Ukupno:	129.092,1665	5.134,7309	1.517,7573	54.854,639	46.283,8697	236.883,1634

Izvor: UOPŠVG

Jedan od velikih problema je (ne)korištenje poljoprivrednog zemljišta. Svega 36,52% obradivog zemljišta je u upotrebi i ovaj nam podatak ukazuje na značajne rezerve za povećanje ciljane upotrebe zemljišta, iako s druge strane postoji realna opasnost da se nekorištena zemlja (i ona visoke kvalitete) s vremenom ne pretvori u šikaru, grmlje ili šumu. Zakon o financiranju tijela lokalne samouprave omogućuje naplatu poreza vlasnicima zemljišta (35-111 € po hektaru), iako je jasno da je uvođenje ovakvog poreza prilično nepopularan politički potez i niti jedna općina unutar SMŽ - e isti nije uvela.

Korištenje zemljišta u 2003. iznosilo je 62.722 ha, od čega su obiteljska gospodarstva koristila 56.215 ha (89,6%), a pravne osobe 6.507 ha (10,4%) prema podacima iz Popisa poljoprivrede 2003. godine. Oranice i vrtovi prostirali su se na 37.407 ha, livade 13.063 ha, pašnjaci 4.014 ha, voćnjaci 1.297 ha, vinogradi 485 ha prema istom izvoru.

Parcele

Kao i diljem Hrvatske, veliki broj parcela koje koriste obiteljska gospodarstva (86.817 parcela) jedna je od ključnih zapreka za razvoj poljoprivrede. Prosječno jedno gospodarstvo ima 3,2 parcela, a nacionalni prosjek je 4 parcele po gospodarstvu.

Većina gospodarstava ima od 1,01 do 2,00 ha (4.107 gospodarstva) i oni čine 15% ukupnog broja kućanstva iz Popisa poljoprivrede. Postoji 1.585 gospodarstava s preko 10 ha i oni čine 5,8% ukupnog broja kućanstva iz Popisa poljoprivrede. Prosječna veličina parcele je 2,06 ha dok je nacionalni prosjek 1,92 ha po gospodarstvu. Prosječna veličina parcele koju koriste pravni subjekti je 162,7 ha.

Zemlja i šume u državnom vlasništvu

Zemlja koja je u državnom vlasništvu, prema programima za korištenje državne zemlje koji su pripremljeni od strane LS (status 2005.), je po veličini 39.780,0136 ha što predstavlja 16,8% poljoprivrednih područja u SMŽ - i.

LS je odredila 17.053,0814 ha za zakup i 17.014,3094 ha, od državne zemlje, za prodaju. Zakupljivanjem i prodavanjem državne zemlje povećat će se veličina zemlje korištene od poljoprivrednika upisanih u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava. Izrazite je važno osigurati pravedan i transparentan proces. Dosadašnje iskustvo pokazuje nam da proces ide jako sporo i većina poljoprivrednih gospodarstvenika koje smo susreli, još uvijek nisu dobili mogućnost za otkup ili zakup zemlje.

Šume koje su u državnom vlasništvu čine 141.322 ha ili 76,9% ukupnih šuma, i privatnim poljoprivrednicima pripada područje od 42.612 ha ili 23,1% ukupnih šuma. Šumama u državnom vlasništvu upravlja tvrtka u državnom vlasništvu, Hrvatske šume.

Zaštićena područja u Županiji –Područja visoke prirodne vrijednosti

SMŽ - a ima mnogo područja visoke prirodne vrijednosti kao što su:

Park prirode: Lonjsko polje

Botanički rezervat prirode: Cret Đon (Općina Topusko)

Ornitološki ptičji rezervat: Rakita (Grad Sisak), Krapje Đol (Općina Jasenovac) nad Dol Dražiblato (Općina Jasenovac)

Park šuma: Kotar Stari Gaj (Grad Sisak i Grad Petrinja), Brdo Djed (Grad Hrvatska Kostajnica)

Spomenik park arhitekture: Strossmayerovo šetalište – Petrinja, Park u Glini, Park u Topuskom.

Kanjon Leskovac (botanički rezervat prirode, Općina Dvor), Šamarica 15A (šumska vegetacija, Grad Petrinja), Šuma od Vukićevića u Dragotinu (Ornitološki ptičji rezervat Grad Glina), Popratine luke (zološki rezervat –Grad Glina), Dolina rijeke Petrinjčica (šumska vegetacija, Grad Petrinja), Novska (Park šuma u Novskoj) itd.

Gore navedena područja su samo neka područja visokih prirodnih, okolišnih vrijednosti SMŽ - e.

Onečišćenje minama

Veličina područja u SMŽ - i sumnjivog zbog mina je 198,4 km² ili 4,4% ukupne površine područja Županije. Najviše područja u SMŽ - i za koje se sumnja da je onečišćeno minama su šume 115,2 km² ili 58,1% ukupnog MSP, zatim poljoprivredna zemlja sa 54,7 km² ili 27,6% od MSP, zemlja pod livadama i pašnjacima sa 12,9 km² ili 6,5%, infrastrukturni objekti sa 3 km² ili 1,5% of MSP, kuće i okućnice sa 2,6 km² ili 1,3% od MSP, i na kraju druge površine sa 10 km² ili 5% od MSP.

Gradovi i općine koji u svojem većem dijelu imaju šume s područjima za koje se sumnja da su pod minama su Dvor sa 36 km² ili 31,3% i Petrinja sa 30,8 km² ili 26,7%.

Gradovi i općine koji u svojem većem dijelu imaju poljoprivredno zemljište pod područjima za koje se sumnja da su pod minama su Petrinja sa 20,6 km² ili 37,7% i Sunja sa 12,6 km² ili 23%.

Gradovi i općine koji u svojem većem dijelu imaju livade i pašnjake pod područjima za koje se sumnja da su pod minama su Glina sa 6,3 km² ili 48,8 % i Sunja sa 5,1 km² ili 39,5%.

Gradovi i općine koji u svojem većem dijelu imaju kuće i okućnice na području za koje se sumnja da su pod minama su Dvor sa 1,3km² ili 50% i Petrinja sa 0,9km² ili 30%.

Poljoprivrednici

Prema Poljoprivrednom popisu iz 2003. godine u Županiji je bilo 27.184 poljoprivrednih gospodarstava i 40 poljoprivrednih poslovnih subjekata (agricultural businesses). Od 27.184 upisanih poljoprivrednih gospodarstava u popisu bilo je do 12.484 (46%) poljoprivrednika koji su prodavali svoje proizvode na tržištu u 2002. godini.

Većina poljoprivrednika postižu svoje prihode od: svinjogojstva (4515 poljoprivrednika), govedarskog i mljekarskog sektora (3.627), žitarica (943), ovačarskog i kozjeg sektora (812), vinarstva (735), peradarskog sektora i jaja (637). 624 poljoprivrednika je postiglo prihod iz dodatnih izvora prihoda u 2002.

Prema Popisu, 10.464 članova gospodarstava rade više od 6 sati na dan na poljoprivrednom gospodarstvu što je otprilike i u skladu s brojem poljoprivrednih gospodarstava upisanih u Upisnik poljoprivrednih gospodarstvenika. U 2005. godini 8.653 poljoprivrednih gospodarstava bilo je registrirano u Upisniku poljoprivrednih gospodarstava od strane Ureda državne uprave Sisačko-moslavačke županije. Na dan 1. prosinca 2006. u Županiji je bilo 9.134 poljoprivrednih gospodarstava registriranih u Upisnik i 52 pravna subjekta.

Od njih oko 3000 (treba biti preispitano s HSC - om po izradi godišnjeg izvješća) prijavilo se za potpore na nacionalnoj razini u 2006.

Kroz analize tiskanih dokumenata vezanih za Upisnik poljoprivrednih gospodarstava SMŽ - e 1.223 poljoprivrednika ima više od 5 ha korištene zemlje i to 163 poljoprivrednika u voćarskom, povrtlarskom i vinskom sektoru s proizvodnjom višom od 1 ha u 2005, dok su ostatak mješovita stočarsko ratarska gospodarstva.

Prema neslužbenim podacima iz Poreznog ureda u Sisku u Županiji je približno nekoliko stotina poljoprivrednika u sustavu PDV- a, ili rečeno drugačije upravo nekoliko stotina njih živi u potpunosti od poljoprivrede. Bolju sliku dobit ćemo u 2007. godini nakon što će poljoprivrednici biti obuhvaćeni PDV sustavom.

Obrazovanje i starosna struktura poljoprivrednika mogla bi biti jedna od prepreka za daljnji razvoj sektora. U tablici 2. prikazana je starosna struktura prema Popisu poljoprivrede 2003.

Velika većina poljoprivrednika ima samo praktično iskustvo i samo 715 poljoprivrednika od njih ima formalnu poljoprivrednu edukaciju (srednju školu 502, višu školu ili fakultet 213).

Tablica 2. Starosna struktura stanovnika poljoprivrednih kućanstava u SMŽ - i

Godine	<25	25-34	35-44	45-54	35-44	> 64	Ukupno
SMŽ	22.226	9.276	11.170	12.980	10.781	18.314	85.054

Izvor: Prvi popis poljoprivrede 2003.

Poljoprivredne zadruge (PZ)

Prema podacima UOPŠVG - a dana 18.09.2006. bilo je 36 PZ registriranih sa 26 zaposlenih osoba i 491 članova. 15 od 26 zaposlenih osoba su u PZ Banovina (11) i PZ Sela (4) i većina PZ nema niti jednog zaposlenog djelatnika.

Očito je da takve PZ - e teško mogu pomoći proizvođačima malih razmjera da se integriraju u prehrambeni lanac nabave i služe svojim članovima kako bi osiguravale tržište, smanjile ulazne troškove, tehničku pomoć i logističku potporu.

Biljna proizvodnja

Struktura obrađene zemlje u Županiji prikazana je ispod u tablici 3. Iz danih vrijednosti vidi se da su područja pod usjevima u povećanju vjerojatno zbog državnog poticaja za uzgoj, tradicionalna rotacija usjeva (pšenica – kukuruz) i relativno jednostavnog načina tehničko-tehnološke obrade usjeva do 2004. i nije jasno što je bio glavni razlog za takav dramatičan pad u zasijanim područjima u 2005. godini.

Područja pod krumpirom, mahunarkama i krmom pokazuju male oscilacije dok je proizvodnja povrća, prema statističkim podacima, u konstantnom rastu. Vrijednosti prikazane u koloni " drugo povrće" obuhvaćaju sve povrće koje se koristi na gospodarstavo za vlastite potrebe, ali u SMŽ - i je prema podacima iz Upisnika svega 20 uzgajivača povrća s proizvodnjom preko 1 ha.

Zbog dobrog prodajnog potencijala na zelenim tržnicama u Županiji i u lancima supermarketa tamo leži veliki potencijal.

Proizvodnja uljarica (uljane repice i soje) značajno je porasla u 2005. godini.

Tablica 3. Zasijana područja u SMŽ - i (u ha) – stanje 31. svibnja

godina	usjevi	krumpir	Mahunarke	Uljarice i proizvodi	Šećerna repa	krma	Drugo povrće	ukupno
2000.	36.962	2.662	459	1.321	-	6.278	3.280	50.962
2001.	39.746	2.765	455	2.386	99	5.820	3.631	54.902
2002.	41.208	2.817	527	2.240	54	5.995	3.271	56.112
2003.	38.006	2.785	563	2.177	76	6.038	3.843	53.488
2004.	41.250	2.685	500	1.720	218	6.359	3.912	56.644
2005.	32.493	NA	NA	3.372	116	5.460	NA	42.494

Izvor: Ured državne uprave u SMŽ - i, Ured za gospodarstvo, Pododsjek za statistiku

Proizvodnja voća, povrća i vinove loze

Premda postoji dobar tržišni potencijal za gore navedenu proizvodnju postoji samo 163 uzgajivača upisana u Upisnik s proizvodnjom od 1 ha ili više.

Jabuke su najvažniji proizvodni sektor s proizvodnjom od 250 ha, zatim vinova loza s oko 200 ha, lješnjaci s oko 85 ha i šljive s 50 ha od voćnjaka.

Velika razlika spram vrijednosti od poljoprivrednog popisa iz 2003. godine najvjerojatnije dolazi od brojnih hobi voćnjaka i vinograda na gospodarstvima, kućanstvima i vikendicama..

Stočarska proizvodnja

Sljedeća tablica predstavlja broj stoke u Županiji prema podacima dobivenim od UOPŠVG - a i HGK – ŽUS - a

Tablica 4. Broj stoke u SMŽ - i

Vrsta	2003.	2004.	2005.
Govedarstvo	32.113	33.264	35.190
Tele – do 1 godine	6.348	8.427	NA
Tele 1 i 2 godine	3.485	1.355	NA
Junica	4.123	2.978	NA
Krave	18.083	20.594	NA
Svinje	94.165	76.106	79.856
Prasad do 20 kg	33.298	24.510	NA
Svinje od 20 do 50 kg	26.724	22.509	NA
Svinje preko 50 kg	13.683	11.374	NA
Ženske svinje	2.391	2.801	NA
Krmače	16.845	14.123	NA
Vepar	1.224	789	NA
Ovce	34.645	40.234	34.739
Janjad i ovce do 1 godine starosti	8.500	9.792	NA
Rasplodne ovce	24.965	23.358	NA
Ovnovi	1.180	2.084	NA
Konji	1.820	2.389	2.414

Hrvatski posavac	1.414	1.849	NA
Hrvatski hladnokrvnjak	313	439	NA
Arapski konj	73	82	NA
Lipicanac	11	17	NA
Hrvatski kasač	9	2	NA
Peradarstvo	456.900	387.370	NA

Izvor: UOPŠVG i HGK ŽUS

Uzgoj mliječnih i mesnih pasmina goveda je najvažniji proizvodni sektor u SMŽ - i. U 2005. bilo je 2.044 poljoprivrednika koji su se bavili mljekarstvom. Imali su 17.380 krava i 5.793 junica i 77,8% od njih su u selekcijskom uzgoju Hrvatskog stočarskog centra.

Tablica 5. Struktura stada i goveda u vlasništvu poljoprivrednika SMŽ - i

Broj krava	1-3	4-9	10-15	>16
poljoprivrednici	539	1.162	182	191

Izvor: UOPŠVG i HSC

Prosječna proizvodnja mlijeka od simental vrste je 4.640 kg (prosječno stado 7,6 krava), HF (prosječno stado 29,70 krava) 5.618 kg.

U 2005. godini poljoprivrednici su predali svoje prijave za skoro 46 milijuna kuna nacionalne potpore (uglavnom 67 % za mlijeko).

U 2004. godini bilo je 377 poljoprivrednika s preko 7 krmača u SMŽ - i i upravo 17 poljoprivrednika s više od 50 uhranjenih svinja.

412 poljoprivrednika uključeno je u sektor ovčarstva, 165 poljoprivrednika ima konje (uglavnom hrvatskog posavca) i upravo 43 poljoprivrednik ima proizvodnju goveda, krava, teladi i upravo 33 poljoprivrednika uzgoj koza.

Ekološka proizvodnja

Ekološka proizvodnja u SMŽ - i se vrlo polako razvija u nekoliko posljednjih godina.

Prema podacima UOPŠVG - a SMŽ - e postoji 13 proizvođača u ekološkoj proizvodnji koji su se prijavili za potporu za troškove nadzora i potvrđivanja u 2006. godini.

Od njih dva su pravni subjekti Farma Jelas d.o.o. i Moslavka d.d. i oni proizvode usjeve za svoju vlastitu preradu ili stočarsku proizvodnju..

Farma Jelas d.o.o. proizvodi za svoja vlastita goveda uglavnom kukuruz na 237 ha i Moslavka d.d. sa 123,24 ha pšenice i kukuruza za svoju vlastitu pekarsku proizvodnju.

Četiri poljoprivrednika uzgajaju kupine (prosječno 0,9 ha), dva proizvode med (38 košnica prosječno), dva povrće (prosječno 0,9 ha), dva poljoprivrednika stoku (9,2 ha) i jedan orahe (3,1 ha).

Ima nekoliko hobi poljoprivrednika (s malim površinama zemlje) u Županiji i oni potencijalno mogu prepoznati svoju šansu u ekološkoj proizvodnji.

Upravljanje vodama

Voda zauzima 4239,4 ha (1% ukupnog područja). Tvrtka u državnom vlasništvu, Hrvatske vode, nadležna je za upravljanje vodenim resursima.

Hrvatske vode i UOPŠVG razvijaju studiju izvedivosti koja će donijeti popis vodenih resursa i vodenih potencijala s planom navodnjavanja za Županiju.

Poljoprivredne tvrtke

U 2003. godini bilo je registrirano 40 poljoprivrednih tvrtki u Županiji i također druge tvrtke sa svojim poslovnim aktivnostima u Županiji.

Suradnja između poljoprivrednika i prerađivačkih tvrtki nije dobro razvijena, izuzev mliječnoga sektora.

Tvrtke se žale na neorganizirane poljoprivrednike koji nisu u stanju osigurati ih s ustaljenom kvalitetom i količinom sirovina i s druge strane poljoprivrednici se tuže na niske cijene njihovih proizvoda, poziciju monopola od strane tvrtki i ucjene poljoprivrednika.

Međutim kapaciteti tvrtki mogli bi biti mnogo bolje iskorišteni od strane poljoprivrednika u Županiji.

Mjere lokalne politike

Od 2005. godine, UOPŠVG - a SMŽ - e razvio je novi pristup poljoprivrednom sektoru s nekoliko programa. Ti programi su u skladu s nacionalnim programima i osiguravaju dodatnu potporu poljoprivrednicima u Županiji. U 2005. godini postojeći su bili programi za poticanje kupnje sadnica vinove loze, voćaka i jagoda, a za 2006. godinu bili su pripremljeni i dodatni programi:

- za potporu kupnje sadnica vinove loze, voćaka i jagoda
- za potporu izgradnje staklenika i plastenika
- za potporu uzgoju autohtonih konjskih pasmina, hrvatski posavec i hrvatski hladnokrvnjak
- za potporu troškova za uspostavu ekološke poljoprivredne proizvodnje
- za razvoj tradicionalnih županijskih proizvoda
- za uzgoj goveda razvijenog u krava-tele sustav

Prema Odluci o plaćanju od 15. prosinca 2006. godine 179 poljoprivrednika ima koristi od ovih programa, 66 od programa za kupnju sadnica, 56 poljoprivrednika od programa za uzgoj konja, 39 za uzgoj stoke sustav krava-tele, 13 za program ekološke poljoprivrede i 5 za program plastenika.

Program je rezultirao sa 112.08 novih voćnjaka i vinograda u 2005. godini i 102,24 ha u 2006. godini.

Tablica 6. Zasađena područja u SMŽ - i

Voće:	Sadnica 2005.	Sadnica 2006.	Površina ha: 2005.	Površina ha: 2006.
Marelica	1.280	-	4,2	-
Jabuka	29.405	33.680	16,34	18,7
Kruška	1.360	3.540	4,53	11,8
Kupina	7.570	1.275	3,79	0,64
Lješnjak	14.356	10.480	47,85	34,9
Malina	4.000	10.000	1,6	4,0
Orah	461	430	4,61	4,3
Šljiva	6.938	5.292	15,42	11,7
Jagoda	54.450	80.300	1,36	2,0
Grožđe	– 21.539	19.483	7,2	6,5

Škrlet				
Grožđe drugo	15.533	20.932	5,18	7,0
Višnja	-	370	-	0,7
Ukupno:	156.892	185.782	112,08	102,24

Izvor: UOPŠVG

Selekcija i kriterij za podobnost za gore navedene programe definirani su vrlo jednostavno u skladu s nacionalnim programima i usmjereni su na povećanje proizvodnje u SMŽ - i.

U 2006. godini SMŽ naručila je studije izvedivosti: Plan navodnjavanja, proizvodnja bio dizela, tradicionalni proizvodi Sisačko-moslavačke županije.

Trenutačno stanje

Poljoprivredni sektor Županije, iako ima dobar preduvjet za poljoprivrednu proizvodnju, slabo je razvijen. Premda službena statistika utvrđuje 27.184 poljoprivrednih gospodarstava s preko 80.000 stanovnika u stvarnosti ima otprilike oko 1.400 obiteljskih gospodarstava s potencijalno konkurentnom poljoprivrednom proizvodnjom i otprilike isti broj poljoprivrednika u poljoprivrednoj proizvodnji s nižim proizvodnim kapacitetima.

Poljoprivrednici iz prve grupe imaju najmanje 5 ha poljoprivrednog zemljišta, upisani su u poljoprivredni Upisnik (što u stvarnosti znači da vjerojatno obrađuju i puno više zemljišta) i odgovarajući broj stoke, ili najmanje 1 ha voćarske proizvodnje, vinogradarske ili povrtlarske proizvodnje. Ti poljoprivrednici imaju odgovarajuće očekivane prinose i uglavnom većina od njih je već konkurentna, ali treba podignuti svoju konkurentnost i poduzeti napore vezane za prilagodbu EU zahtjevima i standardima.

Poljoprivrednici iz druge grupe koriste nacionalne potpore, ali njihov opseg proizvodnje je prilično nizak da bi razvio gospodarstvenu razinu kojom bi se postigla potrebna konkurentnost u nadolazećim godinama. Poljoprivrednici iz druge grupe trebaju poduzeti dodatne napore za postizanje svoje konkurentnosti u konvencionalnoj poljoprivrednoj proizvodnji u nadolazećim godinama.

Neupitni resursi, neiskorištena poljoprivredna zemlja, vodeni potencijali, blizina tržnicama i prerađivačkoj industriji od većine nije prepoznata (preko 6.000 poljoprivrednika) od poljoprivrednika upisanih u Upisnik poljoprivrednih proizvođača i poljoprivrednih gospodarstava.

Iako je tim bio u mogućnosti analizirati samo demografsku strukturu kućanstva kroz poljoprivredni popis iz 2003. godine, a nažalost ne i poljoprivrednike iz Upisnika, smatramo da također kao i na nacionalnoj razini poljoprivrednici starije dobi i slabije educiranosti predstavljaju dodatan problem u sektoru.

Utjecaj poljoprivrede na okoliš i visokovrijednu prirodu u SMŽ - i još uvijek nije prepoznat kao potencijalna zapreka u budućem razvoju konvencionalne poljoprivredne proizvodnje, ali također i kao mogućnost za one s nižom razinom proizvodnje.

Najvažniji sektori u SMŽ - i su mlijeko, uzgoj goveda, proizvodnja svinja, uzgoj ovaca i konja u životinjskoj proizvodnji, a pšenica i kukuruz u biljnoj proizvodnji te također u zadnjim godinama uljarice (soja i uljana repica).

Proizvodnja grožđa i jabuka najvažnije su kulture višegodišnjih nasada i u nekoliko posljednjih godina primjetna je tendencija povećanog uzgoja lješnjaka.

Mjere osigurane od strane SMŽ - e u kombinaciji s nacionalnima u zadnje dvije godine povećale su površine voćnjaka u SMŽ - i za više od 200 ha.

Proizvodnja povrća i ekološka proizvodnja su vrlo slabo razvijene u Županiji.

Infrastruktura u Županiji je slabo razvijena, a informacijski tržišni sustav, tijek informacija i znanja je prilično slab.

Premda postoji popriličan broj poljoprivrednih zadruga (12 osnovanih u 2006.), iste očito ne služe svojim članovima kako bi trebali u osiguranju tržišta, u smanjenju troškova, tehničkoj podršci, logističkoj podršci, povezivanju s prerađivačkom industrijom.

Tim je pokušao stvoriti široko područje mjera, vezano za prioritetna područja, kako bi se ispunili zahtjevi takve raznolike poljoprivredne strukture u skladu sa nacionalnim i sa EU ZPP prioritetima.

SWOT ANALIZA

Općeniti komentar

Održane su dvije radionice strateškog planiranja tijekom proteklih šest mjeseci (2. listopada i 14. prosinca 2006.) i SWOT analiza je primijenjena kao jednostavan, osnovni metodološki pristup. Omogućila je pregled poljoprivrednog sektora SMŽ - e, strukturu, stanje i ponašanje. Pravila SWOT analize, bila su jasno objašnjena i uspješno primijenjena. Snage i slabosti su razmotrene kao unutrašnji elementi, dok su mogućnosti i prijetnje razmotrene kao vanjski činitelji.

Stručnjaci/moderatori omogućili su pristup sudionicima i podržali iznošenje stavova iz različitih kutova. Svaki sudionik (sveukupno oko 60 sudionika) je imao povjerenja za iznošenje svojih problema tako da su svi sudionici bili motivirani i kooperativni. Njihovo izvorno sudjelovanje i pristup radu doprinijelo je razumijevanju situacije sektora. Izvrsna interakcija između moderatora i sudionika rezultirala je živom izmjeni ideja koja je dovela do sljedećih rezultata:

1. kvalitetne i brojne odlike sektora poljoprivrede SMŽ - e
2. brojne kompleksne i uzajamno povezane značajke koje ukazuju na složenost rješavanja problema
3. jasno razlikovanje situacije gdje je sektor danas i gdje bi trebao biti u budućnosti
4. projekti tim bio je u mogućnosti selektirati probleme u prioritarnim područjima.

Ostvareni rezultati tijekom SWOT radionica, pomogli su timu u dobivanju strateške odrednice i doprinijele sektorskoj analizi. Osim toga SWOT analiza doprinijela je :

- pojednostavljenju procjene strateške imovine SMŽ - e
- proširenju strateškog razmišljanja i planskog principa korisnika
- jačanju discipliniranog procesa planiranja UOPŠVG - a
- poboljšanoj integraciji PRS - a s drugim sektorskim strategijama SMŽ - e
- određenju najboljih opcija za rješavanje problema poljoprivredne proizvodnje, prerade i marketinga.
- strateškom pozicioniranju, jačanju konkurentnosti na temelju određenih konkurentskih prednosti
- postavljanju ambicioznih ciljeva i konzistentnoj dugoročnoj politici.
- određivanju prema novom modelu poljoprivrede SMŽ - e, s usmjerenjem prema EU integracijama.

I na kraju, ne manje važno, SWOT analiza pokazala je potencijale sektora unutar SMŽ – e temeljene na neiskorištenim i ne skupim resursima i mogućnostima prenošenja istih u produktivnije upotrebe i rast u tržišnim mogućnostima u Hrvatskoj, a potencijalno i u izvozu.

SWOT Analiza -sažetak:

SNAGE:

EU smatra cijelu regiju kao područje dugoročne stabilnosti i rasta i podržat će napore rješavanja političkih, ekonomskih i socijalnih izazova s kojima se regija susreće danas. Mogućnost slobodne trgovine s EU od 1999. godine kao podrška procesima reforme i razvoja privatnog sektora.

EU, kao najveći trgovački partner.

Usprkos određenih nemirnih dijelova, cijela regija ima stabilnu i povoljnu budućnost integracije s EU

Restrukturiranja i modernizacija poljoprivrednog sektora je već započela i pridaje joj se značajna pozornost.

Poljoprivredni proizvođači surađuju sa savjetodavnom službom i prihvaćaju savjete i moderne proizvodne tehnologije.

Velik udio neintenzivne proizvodnje bazirane na «svaštarenju» s maržama koje su manje osjetljive na promjene cijena zbog raznolikih proizvodnji.

Bogata i velika prirodna bioraznolikost unutar Županije, kao osnova za okolišno prihvatljivu i održivu poljoprivrednu proizvodnju.

Relativno velike količine poljoprivrednog zemljišta (236.883 hektara poljoprivrednih površina od čega je 185.455 hektara obradivih).

Značajne rezerve u upravljanju poljoprivrednim zemljištem.

SLABOSTI:

Samo je 36,5% obradivih površina u poljoprivrednoj proizvodnji.

Vrlo mala veličina poljoprivrednih gospodarstava (2,06 ha u Županiji).

Rascjepkanost površina (prosječno gospodarstvo ima tri parcele).

Iscrpljen položaj i mogućnost investiranja, nedovoljno razvijeni skladišni kapaciteti, upitnost svrhe izgradnje na malim gospodarstvima.

Mala veličina poljoprivrednih gospodarstava ne dozvoljava brz rast na temeljima ekonomije razmjera.

Niska stabilnost prinosa većine proizvoda uzrokuje neujednačenost ponude i nestabilnost na tržištu.

Nedostatak zadovoljavajućeg protoka informacija o EU standardima i zahtjevima.

Nedostatak integriranog sustava marketinga poljoprivrednih proizvoda.

Visoki troškovi između proizvođača i prerađivača zbog tehnoloških i organizacijskih nedostataka u marketinškom i distributivnom smislu, protoku informacija, osiguranju kvalitete i upravljanju resursima u opskrbnom lancu hrane.

Nizak udio visoko prerađenih proizvoda, nedostatak originalnih (brendiranih) proizvoda.

MOGUĆNOSTI:

Veliki dio državne zemlje bit će ponuđen tržištu (oko 17000 hektara).

Očekuje se rast specijaliziranih proizvodnji.

Rast dohotka rezultirat će većom potražnjom za mesom, prerađenim proizvodima i dodatnim uslugama.

Potencijal sustizanja konkurenata temeljen na usvajanju i primjeni najboljih i najprikladnijih tehnoloških i organizacijskih modela/uzora.

Rast sektora temeljen ili na niskim proizvodnim troškovima ili u zadovoljavanju specifičnih tržišnih niša unutar proširenog tržišta voća, povrća i drugih specifičnih proizvoda.

Veći udio hrvatskih poljoprivrednih proizvoda unutar rastućeg EU tržišta temeljen na imidžu zdrave hrane, prirodnih ekoloških proizvoda.

Rast prodaje poljoprivrednih proizvoda i hrane na tradicionalnim izvoznim tržištima.

Troškovi koje se odnose na okoliš u stočarstvu mogli bi biti niži nego u EU zemljama zbog velikih poljoprivrednih površina. Važnost raznolikosti proizvodnje zbog boljeg upravljanja organskim gnojem.

Privlačenje stranih investicija zbog položaja i mogućih daljnjih izvoznih tržišta.

Mudro korištenje Strukturnih fondova poslije pridruženja omogućuje ostvaranje brzog ruralnog i sociološko – ekonomskog razvoja.

PRIJETNJE:

Neodgovarajući i zakašnjeni vremenski odgovor na nove uvjete u EU i na međunarodnom tržištu. Smanjenje tržišnih udjela i na domaćem i na vanjskim tržištima zbog nekonkurentnosti.

Neiskorišteni troškovi i vrijeme za usvajanje EU legislative za povećanje udjela i vrijednosti prodaje posebno na domaćem tržištu.

Sputavanje razvoja po pridruženje uvođenjem kvota i/ili asimetričnom primjenom trgovačkih subvencija.

Neulazak u EU onemogućit će izgledne EU potpore sektoru i ruralnim područjima, i podržati određene trgovačke restrikcije.

Povećanje troškova radne snage smanjit će jednu od važnijih komparativnih prednosti

Nedovoljno ulaganje u ljudske resurse rezultirat će većim socijalnim isključenjem, nezaposlenošću i sporijem usvajanju naprednih tehnologija i proizvodnih sustava

Prespora reorganizacija i transformacija agro sektora u efikasniji sustav.

Klimatološke i okolišne prijetnje (suše, poplave, zagađenje podzemnih voda, bolesti životinja).

Zagađenja voda, tla, uništenje bioloških raznolikosti, pejzaža uslijed neodrživih poljoprivrednih praksi.

Dijagnoza poljoprivrednog sektora

STANJE U POLJOPRIVREDNOM SEKTORU

Shvaćanje EU integracijskog procesa

Trenutačno, shvaćanje EU pristupanja dosta se razlikuje kroz poljoprivrednu zajednicu SMŽ - e i brojni strahovi pojavili su se vezano za EU poljoprivrednu politiku. Smatra se da će proširenje i ujedinjenje ostaviti pojedine zajednice iza, posebno ukoliko su na rubovima SMŽ - e zajednice susreću se s visokim troškovima transporta. Vjerovanje je da ukoliko se tehnička sredstva i financijski sustavi ne osiguraju javnim intervencijama da neće započeti održiv ekonomski rast, uključujući poljoprivredu.

Objašnjavanje potencijalnog utjecaja pridruživanja EU je značajni zadatak i preuzimanje reformi ZPP (Zajedničke poljoprivredne politike-CAP) i njezinih utjecaja na poljoprivredu SMŽ - e je od velike važnosti. Postoji žurna potreba za održavanjem obavještajne kampanje, na svakoj regionalnoj razini, i širenje znanja o načelima ZPP i njihovim različitim mjerama: ekonomskim, okolišnim, društvenim. Također, obzirom da su daljnje reforme, vezane za izuzetke ,sve teže i teže, oslanjanje na poljoprivrednu integracijsku Strategiju samo na učinke koji proizlaze iz trenutnog oblika ZPP – čini se prilično riskantnim. Vlasti SMŽ - e (posebno Upravni odjel poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva - UOPŠVG) trebaju usmjeriti sva sredstva kako bi ujedinila središnju Vladinu kampanju, koja je održana krajem 2006. godine. Izgleda, kao nikad do sada, da hrvatsko javno i političko okruženje dosta potiče pristupanje u EU, te je stoga vjerojatnost za postizanje dogovora oko ulaznih uvjeta značajno porasla. No svakako treba istaknuti, da usvajanje ZPP - a od strane Hrvatske nakon njezinog pristupanja EU ne osigurava kraj rasprava o odgovarajućoj poljoprivrednoj politici SMŽ - e.

Premda nije sigurno, ukoliko sustav jedinstvene slobodne potpore (flat-rate) bude umjesto specifične potpore po proizvodu da li će od strane lokalnih poljoprivrednika to biti komentirano kao korak u pravom smjeru.

Kapaciteti za provedbu poljoprivredne politike i pridruživanja EU

Postoji potreba za jačanjem kapaciteta SMŽ - e kako bi se bez teškoća osiguralo strateško planiranje i proces provedbe. Sve do početka projekta, strategije uopće nije bilo i poljoprivredni projekti su primali sredstva sve dok su potpadali pod širu definiciju strateških područja. Postoji potreba za zajednički vođenom lokalnom razvojnom strategijom izgrađenom na lokalnim potrebama i snagama. Vlasti SMŽ - e trebat će kombinirati tri strateška cilja – konkurentnost, okoliš i kvalitetu života/raznolikost. Integrirani pristupi uključuju poljoprivrednike, šumare i druge poljoprivredne djelatnike koji mogu zaštititi i ojačati lokalnu prirodu i kulturnu baštinu, povećati osviještenost za okoliš i ulagati i unapređivati specijalne proizvode, turizam i obnovljive izvore i energiju.

Postoji potreba za stvaranjem uvjeta koji će omogućiti učinkovite aktivnosti i koristiti EU pomoć u području poljoprivrede. To može biti postignuto kroz daljnje određivanje funkcija i zadaća kao i odnosa između postojećih subjekata nacionalnih poljoprivrednih struktura sustava savjetovanja. Priprema savjetodavne službe je neophodna kako bi iobavila glavne

zadatke povezane uz EU pristupanje u razdoblju prije pristupanja, i u prvim godinama članstva. Ovo će biti izvedivo kroz stvaranje i unapređenje institucija koje čine elemente nacionalnog poljoprivrednog savjetodavnog sustava. Preporučuje se povećanje prenošenja znanja povezanog sa zahtjevima i propisima koje postavlja EU poljoprivreda. Cilj može biti ostvaren kroz postavljanje odgovarajućeg tehničkog, organizacijskog i infrastrukturnog znanja u uredima SMŽ - e (uključujući vodeće funkcije i zadaće u UOPŠVG - u).

Trenutačno se čini da nema dovoljno kapaciteta unutar postojećih struktura koje bi osigurale zadovoljavajuću provedbu odredbi Vladine reforme. Najkritičnije je u području EU integracijskog procesa. Ministarstvo ima određen broj glavnih odgovornosti vezanih za ambicije pristupanja u EU i teško mu je točno odrediti ciljeve koji trebaju biti usklađeni sa svakom odgovarajućom županijom.

Opći trendovi u poljoprivrednom sektoru

Ekstrapolacija trendova iz prošlosti vodi prema nastavku neodržive situacije vezane za tri stupa održivog razvoja: ekonomskog stupa – ponuda/potražnja ravnoteža u poljoprivrednoj i prehrambenoj ekonomiji, povećanje ovisnosti na uvoz; okolišni stup – povećani zahtjev za pozitivnim okolišnim profilom poljoprivrednog proizvoda; društveni stup – dobrobit i kvaliteta života ruralnih obitelji. Postoji gotovo neograničen broj mogućih alternativnih scenarija za razvoj poljoprivrednog sektora, modulirajući osnovne postavke i/ili granične uvjete. Strategija koja će biti predložena u okviru ovoga projekta pokušat će donijeti upravljačku teoriju koja će izravno proizlaziti iz praktičnih tema.

Velike su zemljopisne razlike u proizvodnji pojedinih poljoprivrednih proizvoda ovisno o različitim prirodnim uvjetima. Proizvodnja usjeva je u porastu dok je opadanje stočarskog sektora već dotaklo dno. Poljoprivreda SMŽ - e prošla je teške krize prilagodbi od 1995. godine, npr. poslijeratne traumatične posljedice. Može se reći da se sada počinje uzdizati u svojim prinosima.

U poljoprivredi SMŽ - e prevladavaju modeli obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i teško je postići ekonomiju razmjera. Održiva i polu-održiva gospodarstva su važna odlika njezine poljoprivrede i jedinstvene ekonomije. Dok je poljoprivredni sektor uglavnom vođen od strane malih obitelji, ima nekoliko poljoprivrednika koji usvajaju moderne proizvodne tehnologije (mliječni sektor, svinjogojski sektor). Poljoprivrednici žele surađivati s javnom poljoprivrednom savjetodavnom službom i usvajati napredne poljoprivredne standarde. Duga je tradicija zadruga u SMŽ – i, ali zbog poteškoća izazvanih ratom u razdoblju 1991.-1995. godine, određen broj zadruga (kooperacija) je bankrotirao. Obzirom da je samo nekoliko zadruga ostalo, neki od poljoprivrednika razmišljaju o zadružnom okviru tako da su neke nove zadruge ili udruženja osnovana. S druge strane postoje mitovi vezani za poljoprivrednu politiku, što traži puno vremena i edukacije.

Rad prema viziji za održivi razvoj

Održiv i konkurentan razvoj ne može biti postignut samo preko politike i programa predstavljenih sa središnjeg državne razine. Posebnost problema s kojima se susreće SMŽ - a zahtijeva prihvatljiva rješenja i jačanje pristupa odozdo (bottom up). Postojeće razvojne intervencije u poljoprivrednim područjima nemaju u potpunosti zadovoljene zahtjeve od strane krajnjih korisnika. Princip strateškog planiranja koji treba biti prihvaćen od strane – UOPŠVG - a SMŽ - e mora dopustiti integraciju poljoprivrednog sektora s drugim različitim pristupima u različitim granama, uključujući uravnoteživanje kontradiktornih interesa. Postoji žurna potreba za boljom koordinacijom između regionalne politike i razvoja poljoprivrednog

sektora. Trenutačno nema transparentne poljoprivredne politike na regionalnoj razini. Njezin cilj će u budućnosti biti pomaganje prilagodbi i donošenje veće društvene jedinstvenosti. Unapređenje institucijskih kapaciteta izrazito je potrebno kako bi pomoglo povećanje osviještenosti o EU politici i koordinaciji funkcije koju bi SMŽ - a trebala unaprijediti. Između brojnih poljoprivrednika SMŽ - e, postoji čvrsto shvaćanje da ljudi koji žive u ruralnim područjima nemaju koristi od ekonomskog napretka u proteklim godinama. Treba biti izbjegnuta depopulacija i prateće iseljavanje. Potrebno je unapređenje informiranosti i javnosti kako bi se osiguralo rano uključivanje različitih zainteresiranih strana, koji će trebati uzeti u obzir u kasnijoj fazi provedbe poljoprivredne strategije. Obzirom da je politika vođena pristupanjem, potrebno se je više usmjeriti na šire aspekte ruralnog razvoja dostižući nakon toga poljoprivredna pitanja. Sada je odgovornost za pitanja ruralnog razvoja uglavnom prepuštena Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva.

Restrukturiranje i procesi modernizacije

Unazad zadnjih 10 godina niski poljoprivredni dohodak većine poljoprivrednika SMŽ - e doveo je do relativno niskog kapitalnog ulaganja u proteklim godinama. Većina poljoprivrednika je odgodila nova ulaganja u poljoprivredu kroz tranzicijsko razdoblje. Ruralna infrastruktura i fizička i ljudska je također na znatno nižoj razini od one u gradskim dijelovima SMŽ - e. Postoje mjere i specifične potpore usklađene na regionalnoj i na nacionalnoj razini kako bi potaknule restrukturiranje i moderniziranje poljoprivrednog sektora. Također, postoji cijeli niz različitih nacionalnih potpora kako bi zamijenile i unaprijedile sva područja ruralne infrastrukture. Jedna od neophodnih uloga administrativne vlasti bit će propisivanje i osiguranje pravnih i institucionalnih okvira za djelovanje sustava s povjerenjem, uključujući natjecanje između financijskih institucija i pravne osnove za posrednost. On će također uključiti dogovore vezano za povrat kredita i stečaja, ukoliko se pojave. Neke glavne promjene u poljoprivrednoj ekonomiji su neizbježne i prije svega one će potaknuti strukturne prilagodbe. Sektori su privatizirani, ali još uvijek se susreću s glavnim problemima prekapaciteta i restrukturiranja. Mesna prerađivačka industrija (npr. Gavrilović) nameće unapređenje kvalitete sirovine svojim dobavljačima. Zbog toga će oni značajno potaknuti moderniziranje poljoprivrednih gospodarstava SMŽ - e. Ali još uvijek, glavni naperi trebaju biti učinjeni podizanjem (poboljšanjem) poljoprivrednih objekata. Oni se neće raditi bez pomoći makroekonomske politike i otvorene osmišljene poljoprivredne politike kako bi se potaknula konkurentnost i promjene. Razvoj poljoprivrednog sektora ne postavlja samo ulaganje u infrastrukturu već zahtijeva aktivnosti koje se odnose na unapređenje investicijskog okruženja, razvoj poduzetništva, obrazovanja i tržišta rada.

Konkurentnost poljoprivrednog sektora

Općenito je, očigledno, da je konkurentnost poljoprivrede SMŽ - e zasnovana na niskim troškovima rada, prilagođenim za različite produktivnosti. Značajan odnos poljoprivrednih gospodarstava SMŽ - e je uključeno u višenamjenske proizvodnje, bez jasno određene specijalizacije. Trenutačna situacija nije pogodna za moderniziranje proizvodnje i vodi niskom stupnju konkurentnosti. U mnogim područjima Županije prevladava tradicionalni model ekstenzivnog poljoprivrednog upravljanja. Najvažniji problemi poljoprivrede SMŽ - e su relativno niska učinkovitost, područna raspršenost poljoprivrednih gospodarstava i pretjerana zaposlenost. Poljoprivredni sektor također pati od ostataka socijalističke ekonomije

gdje su nehat i pogreške u proizvodnji bile kompenzirane povećanom uporabom umjetnih gnojiva i sredstava za zaštitu bilja.

Ukoliko se poljoprivreda SMŽ - e želi održati na europskom tržištu njezina politika treba težiti prema povećanju učinkovitosti i potrebne konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava. Unapređenje konkurentnosti treba biti glavni cilj u strategijama poljoprivrede SMŽ. Konkurentnost treba biti također shvaćena kao mogućnost korištenja postojećih proizvodnih potencijala učinkovitije i osiguravajući najbolje moguće doprinose poljoprivrede blagostanju SMŽ - e.

Mogućnost komparativnih prednosti

Ključni element vizije buduće poljoprivrede SMŽ - e leži u jasnom shvaćanju njezine komparativne prednosti. To je komparativna prednost koja će stvoriti suficite od trgovine, ne samo između zemalja, već između regija, područja i domaćinstava. Napredak SMŽ - e još uvijek će ovisiti o potencijalima koje ima. Županija ima više zemlje u odnosu na njezinu radnu snagu i njezina budućnost leži u proizvodnji roba koje zahtijevaju puno zemlje, a ne tako puno rada, kao što je potrebno za proizvodnju hrane. Velika područja te SMŽ - e su bolja za poljoprivredu nego za nešto drugo. Jedinstveno kombiniranje prirodnih potencijala kao što je na primjer: obilje poljoprivredne zemlje, visoke prirodne vrijednosti, dobri klimatski uvjeti, blizina vodenim potencijalima i šumama – stvaranje velike usporedne prednosti u odnosu na druge regije u zemlji. Implikacija načela usporedne prednosti u poljoprivrednoj strategiji SMŽ -e treba se usmjeriti na razvoj njezinih izvoznih tržišta. Takav pristup treba reći gdje se može očekivati da će završiti proces marketinga i trgovine. Strategija poljoprivrednog razvoja u regiji treba se koncentrirati na ekologiju, segmentaciju i obrađivanje tržišne raznolikosti, istražujući niše i stvarajući nove. Trebalo bi ih biti nekoliko, idealno neimitirajućih ili zamjenskih, obzirom da postojanje jednih od takvih smanjuje količinu potrošača ili korisnika koji žele to platiti. Ovi atributi konkurentnih proizvoda (vrijedan, rijedak, neimitirajući, nezamjenjiv) mogu biti označeni kao proizvodi komparativne prednosti, ali njihova proizvodnja i dostava će biti još važnija. U praksi ova dva elementa mogu biti odlučujući za tvrtku ili marketinški lanac značajnosti.

Struktura poljoprivrednog zemljišta

Ekonomska situacija značajnog broja poljoprivrednika SMŽ - e ne dopušta akumulaciju investicijskog kapitala potrebnog za unapređenje zemljišne strukture. Trenutačno, postojeća struktura poljoprivrednog zemljišta unutar regije velikim djelom je kreirana u potpuno različitom sustavu i u skladu s različitim političkim i ekonomskim prioritetima.

Učinkovitost i konkurentnost poljoprivrede SMŽ - e može biti uvelike osnažena, unapređenjem strukture sektora i povećanjem prosječne veličine farme. Ključ za posebnu mogućnost, za bilo koji poljoprivredni sustav (uključujući SMŽ - u), je strateška imovina njezine zemlje i njezinih položaja. Ovo je jasno ograničen potencijal i nadalje svojim virtualnim položajem je i rijedak i nemoguć za imitiranje – karakteristika, koje mogu biti korištene da osiguraju proizvode s komparativnom prednošću.

Upravljanje poljoprivrednom zemljom

Ostavština zemlje iz ere komunizma ulazi u akte koji stvaraju nejasnoće zemljišnih zakupa i vlasništva s mnogo pravnih problema koja su neriješena. Zemljišna reforma i privatizacija na papiru je završena u većini dijelova SMŽ - e. Premda određeni dogovori o pravima vlasništva, uspostavi funkcionalnih zemljišnih tržišta i restrukturiranje poljoprivrednih gospodarstava i

upravljanje gospodarstvima su još uvijek proces u trajanju daleko od završetka. SMŽ - a ima jedinstvenu prigodu biti vodeća snaga u procesu konsolidacije zemljišta, od kada je zemlja u državnom vlasništvu pretvorena u zemlju lokalnog upravljanja. Ona treba prihvatiti strateški pristup vezano za raspodjelu zemljišnih prioriteta koji mogu težiti razvoju više vrijednih proizvoda. Inicijativa konsolidacije zemljišta i okrupnjavanja mora biti vođena u područjima značajne rascjepkanosti i raspršenosti poljoprivrednih domaćinstava. Smanjenje broja poljoprivrednih parcela unutar jednog poljoprivrednog domaćinstva vodit će većoj poljoprivrednoj učinkovitosti. Olakšavanje preuzimanja poljoprivrednih gospodarstava bit će održano što je prije moguće. Također, proces likvidacije karakteristika zanemarenog poljoprivrednog zemljišta treba biti ubrzan. Struktura poljoprivrednih gospodarstava treba biti unapređena kroz pripremu katastarske dokumentacije.

Neophodne su prakse upravljanja zemljištem koje trebaju biti uvedene kako bi se smanjili rizici povezani s napuštanjem i opustošenjem. Poticanje profesionalnog bavljenja mladim poljoprivrednika može igrati važnu ulogu.

Cjelokupno poljoprivredno tržište

Različita poljoprivredna tržišta su na različitim točkama u procesu razvoja. U SMŽ - i integriraniji lanci ponude su neumoljiv trend. To će biti predvođeno prerađivačima hrane u regiji koji su predmet jačanja konkurentnosti za odanost sve zahtjevnijim potrošačima. Konkurencija sada raste između cjelokupnih lanaca ponude. Jedna posljedica je da će uskoro biti sve više i više razgovora između dobavljača sirovina i njihovih potrošača te potrošača i maloprodaje.

Poljoprivredno tržište nije previše stabilno, slaba je predvidljivost cijena. Sustav tržišnog informiranja je također nerazvijen. Cijene, u mnogo slučajeva, nisu u korelaciji s promjenama u cijenama poljoprivrednih sirovina. Cjelokupni poljoprivredno - prehrambeni sektor, i nadalje se susreće s problemima pri stvaranju tržišnih institucija, uspostavi (ponovnoj) tržišnih i distribucijskih lanaca, ispunjavajući EU veterinarske i fitosanitarne standarde i prigodom stvaranja administrativnih kapaciteta kako bi se ispunio ovaj proces.

Osnovna prilagodba neophodna za osiguranje dugoročne konkurentnosti mora biti učinjena kroz odgovarajuću tržišnu politiku. Strukturna politika SMŽ - e treba dati doprinos jačanju proizvodnj i tržišne strukture što je više moguće, bez pogoršavanja, na bilo koji način, stvaranjem neravnoteže između proizvodnih potencijala smještenih u poljoprivredi i predvidljivih izlaza.

Potrebno je restrukturiranje, moderniziranje poljoprivredno - prehrambenog sektora ukoliko se žele ostvariti mogućnosti. Ali, na vlastitu inicijativu, oni neće raditi bez pomoći makroekonomske politike i otvorene poljoprivredne politike stvorene kako bi potaknula konkurentnost i promjene.

Tržišta proizvoda

Imajući mapiranu trenutačnu situaciju razumno je pretpostaviti da će u bliskoj budućnosti tržišta poljoprivrednih proizvoda slijediti zahtjeve potrošača i unutar regije i izvan nje. Analiza je pokazala da sljedeći sektori imaju vodeću ulogu u poljoprivredi Županije:

a) životinjski proizvodi – mlijeko i mliječni proizvodi, proizvodnja govedeg , svinjskog, konjskog i ovčjeg mesa

(b biljna proizvodnja – sitno zrnati usjevi s polja/žitarice, kukuruz, uljane biljke/uljana repica, voće i povrće, proizvodi od grožđa.

Pojavljuje se velika zemljopisna razlika u proizvodnji navedenih poljoprivrednih proizvoda, ovisno o različitim prirodnim uvjetima i uključujući neke nedostatke zbog nedovoljno kapitala. Situacija na mikro razini, u smislu pojedinih poljoprivrednih gospodarstava, nije tako jasno podijeljena i zahtijeva potpuno ispitivanje specifičnih lokalnih utjecaja kao i uzimanje u obzir šire slike.

Razvoj poljoprivrednog poduzetništva

Unutar svojih granica postoji dobro usidreni poljoprivredni poduzetnici koji mogu osigurati preradu hrane i cjelokupni reproduktivni lanac. Oni su npr.: proizvođač ljekovitih biljnih proizvoda – Herbos JSC Sisak, proizvođač umjetnih gnojiva – INA Petrokemija Kutina, mesna prerađivačka industrija - „Gavrilović“ d.o.o. Petrinja, Mlin Moslavka Kutina i Mlin i pekarnice Ljudevit posavski Sisak, proizvođač pića Segestica Sisak i proizvođač krmiva Sano Popovača. Vlada je donijela instrumente kojima dodjeljuje pomoć poljoprivrednicima i druge tržišno orijentirane potpore koje će biti dugoročno korištene. Specifične mjere koje su postavljene od središnje vlasti mogu igrati pozitivnu ulogu u razvoju poljoprivrednog sektora SMŽ - a (na primjer: izuzimanje od plaćanja poreza na eurodizel za proizvođače žitarica, uljarica, šećerne repe i primjena 0% PDV za sve tipove kruha i mlijeka).

Brige vezane uz okoliš u poljoprivrednom sektoru

Do sada u SMŽ - i nema sustava kojim se omogućuje procjena okoliša unutar poljoprivrednog sektora. Potrebno je određivanje ciljeva i zadataka za njihovu provedbu. Međutim, započela je provedba sektorskog plana za prilagodbu ekonomije okolišnim standardima. Proteklih godina SMŽ - a je započela promovirati okolišno prijateljsku poljoprivrednu praksu. Stvorila je poseban financijski bonus za ekološke poljoprivrednike u regiji (premda ih je trenutačno samo nekoliko).

Poljoprivrednici trebaju biti nagrađeni za potpisivanje opredijeljenosti koja ide dalje, donoseći usluge koje tržište neće samo osigurati. Osobito kada su usmjereni na specifične potencijale od izuzetne važnosti u kontekstu poljoprivrede i šumarstva, kao što su voda i tlo.

Kvaliteta ruralnog života

Jedna od univerzalnih karakteristika ruralnog života, u SMŽ - i je primijećena, a to je nedostatak kapitala. Čini se da su vlasti SMŽ - e čvrsto odlučile unaprijediti kvalitetu života stanovnika ruralnih područja. Ovo donosi nove mogućnosti za brojne poljoprivredne poduzetnike, ali realizacija ovog ekonomskog potencijala čvrsto će ovisiti o razvoju strateških i organizacijskih vještina.

Bit će prihvaćene političke mjere koje su više orijentirane ruralnom razvoju. Ovi programi, kada se uspostave, mogu činiti vitalni doprinos atraktivnosti teritorija SMŽ - e. Oni mogu pomoći da su područja održavana kroz osiguranje konkurentnosti, ekonomije bazirane na znanju i održive ravnoteže između grada i sela. Također oni mogu stvoriti osnove za rast i osiguranje poslova kroz turizam i koristi od ruralne ugode osobito kada je povezana s raznolikošću u turizmu, zanate, obuke ili neprehrambeni sektor. U mnogo područja SMŽ - e, postoje neiskorištene mogućnosti i vezano za raznolikost poljoprivrednih gospodarstava izvan poljoprivrede i za razvoj mikro poduzetništva u široj ruralnoj ekonomiji.

Lokalna inicijativa mora biti snažnije ubrzana kako bi ohrabrila stvaranje malih poslovanja vezanih za ruralne aktivnosti i lokalne usluge. Integrirane inicijative kombinirane s

raznolikošću, stvaranje poduzetništva, ulaganje u kulturnu baštinu, infrastrukturu za lokalne usluge i obnovu, može doprinijeti napretku i ekonomskih perspektiva i kvalitete života.

Financijska potpora poljoprivrednom sektoru

Loši financijski resursi, nedovoljan kapacitet proračuna i nedovoljno praćeni mehanizmi smanjuju učinkovitosti postojećih mjera za razvoj poljoprivrednog sektora SMŽ - e. To ujedno čini formuliranje cjelokupne politike regionalnog razvoja još težim.

Poljoprivrednici imaju slab pristup kapitalu, nedostaju im financijska sredstva za širenje. Problemi vezani za zemlju i mala veličina poljoprivrednih gospodarstava sprječavaju ulaganja privatnog sektora i pristup kreditima, iako su sada banke sebe uključile u sektor. Postoji veliki obostrano koristan potencijal ("win-win") za ulaganja u mala održiva poljoprivredna gospodarstva unutar SMŽ - e. Oni će često biti mogući, posebno uključujući aspekte kvalitete hrane i okolišne koristi. Ali financiranje takvih projekata, osobito u manje razvijenim poljoprivrednim zajednicama (SMŽ - e), treba doživjeti ubrzanje. Financijski instrumenti mogu biti osmišljeni uzduž prerađivačkih postrojenja korištenih u drugim sektorima. To će uključiti projekt pripreme objekata i upravljanje rizikom vezano za sredstva. Postoji stvaran rizik da ukoliko se ušteda proračuna SMŽ - e neće obnavljati, da će se UOPŠVG suočiti s bezizlaznim položajem vezano za daljnje poljoprivredne odluke. Bit će potrebno pregovarati smanjenje i preraspodjelu troškova u isto vrijeme vezano za svaki pojedini slučaj. Ovo će učiniti vrlo teškim planiranje poljoprivrednika obzirom da uz to daljnje napore uz reforme, oni neće sudjelovati kako će ti naponi biti financirani. Ali, nedostatak sigurnosti neće biti samo šteta za interes poljoprivrednika, već će to utjecati i na odluke da se Strategija pomakne više prema društvenim očekivanjima. Postojat će potreba za postizanje zajedničkog dogovora s vlastima SMŽ - e o tome kako uvesti mehanizam za stvaranje uštede koji će osigurati da nove financijske potrebe mogu biti ispunjene na usklađen način kroz poljoprivredni sektor.

Mjere potencijalnih SAPARD intervencija bile su smatrane kao značajne u usporedbi sa stupnjem lokalnih sredstava raspoloživih tijekom proteklih godina (za tipske aktivnosti koje pokriva SAPARD). Premda je manje značajno u usporedbi sa potrebama restrukturiranja i razvoja većine glavnih poljoprivrednih poslova na teritoriju SMŽ - e.

Način praćenja i vrednovanja

Trenutačno, nema jasne procedure na razini SMŽ - e kojom bi se omogućio pregled financijske potpore razvoju poljoprivrede. Stoga, hitno je potrebno uvesti postupke praćenja i vrednovanja u odnosu na raspodjelu sredstava proračuna vezano za poljoprivredu i ruralni razvoj zajednice. Sustav koji je potreban za javne financije zahtijevat će jednostavan i transparentan način. Provedba specifičnih programa biti će procjenjivana i verificirana. Potrebno je dogovoriti okvir koji treba osigurati ograničen broj uobičajenih indikatora i uobičajenu metodologiju. Ovi indikatori trebaju odražavati specifične karakteristike svakog područja programa. Zajednički set indikatora omogućit će spajanje i gomilanje izlaznih rezultata, a rezultati i učinci na regionalnoj razini trebaju pomoći procjeni napretka u ostvarivanju prioriteta. Vrednovanje aktivnosti provodit će se stalno, uključujući na programskoj razini prethodno, srednjoročno, po završetku vrednovanje kao i druge aktivnosti vrednovanja koje se smatraju korisne za unapređenje upravljanja programom i utjecajem. Ovo, ako je potrebno, može biti provedeno uz tematske studije i sintetska vrednovanja kao i uz aktivnosti Županijskog partnerstva (jačajući kapacitete).

Općenito, može biti rečeno da regionalni stvaratelji politike moraju težiti osiguranju da sve tvrtke SMŽ - e djeluju na razini igraćeg polja, gdje konkurentni poljoprivrednici ili tvrtke uspijevaju.

Završne napomene o razvoju poljoprivredne politike

SMŽ je suočena s glavnim unutrašnjim preprekama kako bi provela strateški razvoj ciljeva. Postoji žurna potreba za prihvaćanjem sljedećeg:

- stvoriti transparentnost, dugoročno gledano, s usklađenom strukturnom politikom za održivi poljoprivredni sektor i ruralni razvoj
- stvoriti konkurentniji, raznovrsniji i inovativniji pristup ruralnim područjima i unaprijediti upravljanje za dobivanje rezultata iz programa
- stvoriti novo društveno - ekonomsko okruženje kako bi se provela održivost, tražeći funkcionalnu povezanost između poljoprivrede i okoliša
- povećati usmjerenost na daljnje traženje ulaganja u ljude, znati-kako (know-how) i kapital vezan za poljoprivredna gospodarstva i šumarski sektor, novi način donošenja obostrano prihvatljivih okolišnih usluga (win-win)
- odrediti koordinatora, gdje je potrebno i u dogovoru sa Županijskim partnerstvom – kako bi se razriješila najproblematičnija prioritetna područja
- unaprijediti strukture za potporu upravljanju (menadžmentu) donošenjem nove kulture brižnog vrednovanja potpore javnosti
- povećati stupanj sredstava i izobrazbe osiguravajući ga poljoprivrednicima na razini poljoprivrednih domaćinstava
- odrediti faze postepene potpore mjerama u poljoprivredi koje nisu dobro opravdane
- promijeniti trenutačno raspoloženje vezano za pristupanje u EU (trenutačno je negativno) kako bi se ojačalo prihvaćanje procesa integracije te pripremio poljoprivrednike za učinkovito korištenje EU sredstava u predpristupnom i poslijepristupnom razdoblju
- shvatiti integraciju s EU kao neophodan element procesa transformacije.

Razvoj poljoprivredne strategije treba biti u skladu sa zakonskim propisima za Županijsku razvojnu strategiju. Ključni razvojni smjerovi na razini SMŽ - e trebaju biti određeni kroz suradnju i vijećanje s kompetentnim Županijskim partnerstvom. Također, postoji jasna potreba za cjelovitom regionalnom politikom temeljenom na partnerstvu i učinkovito vođenim savjetodavnim odnosima između središnje i lokalne razine u odnosu na odluke vezane za ključna pitanja (problem društvene i ekonomske povezanosti i konkurentnosti poljoprivrednog sektora SMŽ - e).

Praktična interpretacija strateških smjernica

Poljoprivredna razvojna strategija SMŽ - e u potpunosti je u skladu s Nacionalnom strategijom poljoprivrede i ruralnog razvoja. Isto tako, dosljedna je prijedlozima Europske komisije, koji teže proširenju trenutno dostupnih instrumenata za promociju ruralnog razvoja, promovirajući kvalitetu hrane, dostizanje viših standarda i dobrobiti životinja.

Kada govorimo o pokretanju Strategije SMŽ - e za održivi poljoprivredni razvoj, moramo biti svjesni da održivi razvoj nije sam po sebi dovoljan. Jasno je da moramo znati što održivi razvoj jest, ali da isto tako mora zadovoljiti ne samo sociološke, već i ekonomske i okolišne ciljeve u razvoju i primjeni politike.

Predložene mjere i prilagodbe neophodne su za osiguranje provođenja održivih i predvidljivih okvira politika unutar SMŽ - e. Iste će osigurati da održivi razvoj povede k dostizanju ciljeva europskog modela poljoprivrede u sljedećim godinama i omogućiti predstavnicima SMŽ - e da održe stabilnu politiku prema gospodarstvu u budućnosti, ali i na bolje odgovore željama potrošača i poreznih obveznika.

Poljoprivreda, šumarstvo i cijeli agro sektor imaju veliki potencijal u razvijanju visoko kvalitetnih i proizvoda dodane vrijednosti koji mogu zadovoljiti raznoliku i rastuću potražnju europskih, pa čak i svjetskih potrošača

PRS gradi integrirani smjer aktivnosti od mnogo pojedinačnih mjera koje će zajednički doprinijeti realizaciji dugoročnih ciljeva. Usmjerenja pojedinih mjera u Nacrtu strategije zadana su različitim preduvjetima za poljoprivredu i ruralni razvoj od kojih se sastoje pojedinačne cjeline SMŽ - e.

Dva temeljna pristupa PRS:

1. priprema sektora za ulazak u EU

2. multifunkcionalna uloga poljoprivrede u seoskim područjima, koja ne znači samo proizvodnja hrane, već i ostale funkcije kao što su očuvanje prirodnih i kulturnih dobara u seoskim područjima.

Još jednom želimo jasno naglasiti da Strategija teži ponuditi instituciji korisnici sljedeće:

- dugoročnu viziju usuglašenu sa svim zainteresiranim stranama, koja omogućuje sveobuhvatnu koordinaciju razvojnih procesa, osigurava primjenu odgovarajućih mjera i instrumenata. Jasna slika ciljeva prihvaćena je većinom od sugovornika u razvojnom procesu
- prioritizacija problema koji se pojavljuju i prednost dugoročnim nad kratkoročnim aktivnostima i pogledima
- maksimiziranje uporabe postojećih resursa, tj. sinergija identificiranih snaga i mogućnosti nad prijateljima i slabostima
- minimaliziranje pogreška koje mogu nastati tijekom operativnih faza
- poboljšano upravljanje postojećom imovinom (ljudski potencijali, zemljište, usluge, znanja i vještine, institucije i financije)
- jačanje kredibiliteta prema potencijalu investitora i privlačenju rizičnog kapitala
- smanjivanje rizika i neizvjesnosti u procesu primjene, napuštanje razmišljanja «sve zavisi o onima iznad nas»

- poticanje kreativnosti inicijativa odozdo («grass root level») i povećanje utjecaja lokalne zajednice na razvojne smjerove – identificiranje vizije i smjernica.

Jaka ekonomska izvedba poljoprivrede SMŽ - e mora ići u skladu s održivom uporabom prirodnih resursa, održavanjem bioraznolikosti, očuvanju ekosustava i izbjegavanju pustošenja. Za prihvaćanje ovoga izazova, predstavnici SMŽ - se slažu da PRS treba između svojih ciljeva pridonijeti održivom razvoju povećanjem naglaska na zdrave, visokovrijedne proizvode, okolišno održive proizvodne metode koje uključuju organsku proizvodnju, obnovljive sirovine i zaštitu o gospodarstvima ovisne bio raznolikosti.

Želimo prevesti «održivi razvoj» u ciljeve koje svatko može razumjeti i ostvariti socijalni napredak kroz istaknute ekonomske i okolišne ciljeve. Dugoročno gledajući, ne bi bilo dobro ići naprijed u samo jednom od navedenih područja na račun drugoga, i vjerujem da smo se tu svi usuglasili.

Slijedi preokretanje teorije u praksu.

Održivi razvoj poljoprivrednog sektora SMŽ - e znači traženje one razvojne politike koja će osigurati dugoročnu stabilnost socijalne, ekonomske i kulturne strukture.

Održivi razvoj ruralnih područja bit će povezan s konceptom multifunkcionalnosti temeljene na sljedećem:

- promocija razvoja poduzetništva gospodarstva
- priprema uvjeta raznolikih ekonomskih aktivnosti
- kreiranje jednakih mogućnosti obrazovanja u ruralnim područjima
- zaštita okoliša i krajolika
- očuvanje tradicije i kulturne baštine
- razvoj socijalne i kulturne funkcije, kao i socijalna i tehnička infrastruktura.

Instrumenti predloženi u Strategiji mogu učiniti ključni doprinos konkurentnosti i održivom razvoju u nadolazećim godinama. Predstavnici SMŽ - e imaju važnu ulogu u razvoju poljoprivrednog sektora, no njihova uloga ne leži u izravnim intervencijama, sudjelovanju na tržištu, cjenovnoj podršci ili proizvodnim poticajima, već prije u kreiranju tržišnih inicijativa i institucija, održavanju treninga, olakšavanju tehničkih pitanja harmonizacije s EU i pružanju temeljne infrastrukture i podrške dohotka najslabijim. Ključna odgovornost UOPŠVG - a SMŽ - e je u usmjeravanju na promociju ruralnog razvoja kroz omogućavanje prenošenja znanja, vještine, motivacije i povjerenja gospodarstvima i stanovnicima ruralne zajednice za razvijanje i održavanje održivog dohotka u ruralnim područjima dosljednog okolišnim standardima prihvatljivim za društvo.

Koja su logički principi strateških ciljeva, prioritetnih područja i mjera? Iako, uz mnogo poteškoća, ruralna zajednica SMŽ - e sastoji se od proizvodnji i socijalnih kapaciteta koji su u mnogim područjima jedina mogućnost daljnjeg razvoja. Ideja razvoja, iako ovisi o odlukama Županije, treba doći pristupom odozdo iz lokalne zajednice jer oni najbolje znaju svoje slabe i jake točke, kao i snage i mogućnosti. Strategija kreira izvrsnu mogućnost gospodarstvima i njihovim obiteljima za pronalazak vlastitog puta koji će im omogućiti iskorištavanje kapaciteta i uvjeta.

Kako se čini, gospodarstva u SMŽ - i imaju «prirodan refleks» za fleksibilnost i prilagodbu novim uvjetima u kako političkom smislu tako i ekonomskim, prirodnim uvjetima i regionalnoj suradnji. Buduća filozofija razmišljanja promiče se kroz brojne mjere u Strateškim ciljevima 1-4, koji omogućuju savladavanje ekonomske depresije, socijalne pasivnosti i animira profesionalnu aktivnost. Predstavnicima Županije bit će osigurani

osnovni indikatori definirani na početku programiranja i isti će omogućiti bolju procjenu inicijalne situacije i činiti osnovu za razvoj operativnih aktivnosti tijekom primjene (2007.-2013. - kratko- srednje- dugoročne). Evaluacija rezultata i izmjena «dobre prakse» pred ciljanim auditorijem može značajno doprinijeti efikasnosti Strategije.

Tim vjeruje, da će se kroz podršku održivom razvoju uvećati atraktivnost ruralnih područja SMŽ - e kao mjesta za život i rad, kao i smanjiti nezaposlenost. Iako, uzimajući u obzir financijsko stanje gospodarstava SMŽ - e, treba istaknuti da neophodne investicije ne mogu biti realizirane u kratkom roku bez značajne pomoći javnih sredstava. Nadamo se, da će nacrt Strategije omogućiti usmjeravanje poljoprivredne proizvodnje u skladu s uvjetima zaštite okoliša i očuvanja krajolika. U SMŽ - i, glavni motiv održivog razvoja ruralnih područja je u odluci o zaustavljanju procesa depopulacije (osiguranje odgovarajućeg dohotka, kreiranje atraktivnih životnih uvjeta) i zadovoljenje socijalnih očekivanja koji se tiču kvalitete poljoprivrednih proizvoda i zaštite okoliša. Ova Strategija je dobar primjer kako konkurentnost i održivost mogu ići zajedno.

Poglavlje 7.

Lista predloženih strateških opcija

STRATEŠKI CILJEVI (4), PRIORITETNA PODRUČJA – KLJUČNI PROBLEMI (15) I MJERE (43).

STRATEŠKI CILJ (1) – Konkurentna i održiva poljoprivreda

PRIORITETNO PODRUČJE /ključni problemi/:

1. Strukturalno jačanje upravljanja zemljištem
2. Investicije u poljoprivredna gospodarstva
3. Povećanje tržišno orijentirana proizvodnja
4. Razvoj i promocija lokalnih brend proizvoda
5. Prilagodba EU zahtjevima i standardima

MJERE: 15 ukupno.

1. Strukturalno jačanje upravljanjem zemljištem (prioritetno područje)
Mjere:
 - 1.1. Konsolidacija, ponovno parceliziranje i okrupnjavanje gospodarstava
 - 1.2. Uspostava mogućnosti preuzimanja gospodarstava od mladih poljoprivrednika
2. Investiranje u poljoprivredna gospodarstva (prioritetno područje)
Mjere:

Investicije u infrastrukturu gospodarstva
Investicije u mehanizaciju i opremu
Investicije povezana s uštedama potrošnje vode i energije
Investicije u povećanje skladišnih kapaciteta
3. Povećanje tržišno orijentirane proizvodnja (prioritetno područje)
Mjere:

Jačanje razvoja poljoprivrednih proizvodnji – sektora
Poboljšanja u tehnologijama prerade
Razvoj poljoprivrednih udruga i zadruga
Primjena tržišno informacijskog sustava
4. Razvoj i promocija lokalnih brend proizvoda (prioritetno područje):
Mjera:
 - 4.1. Potpora brend proizvodima

5. Prilagodba EU zahtjevima i standardima (prioritetno područje)

Mjere:

Prilagodba fito sanitarnim i veterinarskim zahtjevima

Prilagodba zahtjevima sigurnosti hrane, sanitarnim, higijenskim i standardima kvalitete

Prilagodba prerade hrane sustavima sigurnosti (HACCP)

Prilagodba EUROP sustavu ocjenjivanja

STRATEŠKI CILJ (2) - Okolišno održiva poljoprivreda

PRIORITETNO PODRUČJE /ključni problemi/:

1. Poticanje poljoprivredno okolišne proizvodnje
2. Zaštita bioraznolikosti i prirodnih vrijednosti u ruralnom krajoliku
3. Šumarstvo - Unapređenja u upravljanju šumama
4. Vodno gospodarstvo - Unapređenja u upravljanju vodama

MJERE: 13 ukupno.

1. Jačanje okolišno prihvatljivih proizvodnih metoda (prioritetno područje)

Mjere:

1.1. Priprema razvojnih planova za poljoprivredna gospodarstva vezano za okolišno prihvatljive aktivnosti

1.2. Primjena metoda ekološke proizvodnje

2. Zaštita bioraznolikosti i prirodnih vrijednosti u ruralnom krajoliku (prioritetno područje)

Mjere:

2.1. Zaštita ugroženih vrsta

2.2. Zaštita visoko vrijednih staništa

2.3. Zaštita i unapređenje kvalitete krajolika

3. Unapređenje u upravljanju šumama (prioritetno područje)

Mjere:

3.1. Obnova šumskog potencijala i zaštita

3.2. Pošumljavanje privatnog i zapuštenog zemljišta

3.3. Revitaliziranje šuma za izbjegavanje odumiranja biljnog i životinjskog svijeta

4. Poboljšanja u upravljanju vodama (prioritetno područje)

Mjere:

4.1. Zaštita površinskih i podzemnih voda (sprječavanje emisija zagađenja voda od poljoprivrednih proizvođača)

4.2. Stvaranje i očuvanje prirodno zadržane vode i malih zadržanih rezervoara

4.3. Obnova kvalitete površinskih i podzemnih voda

4.4. Održavanje vodenih i močvarnih biotopa i biocenoza

4.5. Investicije u sustave za navodnjavanje u poljoprivredi

STRATEŠKI CILJ (3) - Održivi dohodak i kvaliteta života u ruralnim područjima

PRIORITENO PODRUČJE /ključni problemi/:

1. Diversifikacija i razvoj alternativnih dohodaka gospodarstva
2. Dohodak izvan konvencionalne poljoprivredne proizvodnje
3. Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima

MJERE: 7 ukupno.

1. Diversifikacija i razvoj alternativnih dohodaka gospodarstva /prioritetno područje/:

Mjere:

- 1.1. Razvoj seoskog turizma
- 1.2. Povećanje dodane vrijednosti gospodarstva
- 1.3. Razvoj alternativnog dohotka povezanog s poljoprivredom

2. Dohodak izvan konvencionalne poljoprivredne proizvodnje (prioritetno područje):

Mjere:

- 2.1. Razvoj obnovljivih izvora energije
- 2.2. Razvoj netradicionalnih poljoprivrednih proizvodnji

3. Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima /prioritetno područje/:

Mjere:

- Razvoj Lokalnih akcijskih grupa - LEADER
Primjena aktivnosti razvijenih tzv. Pristupom odozdo
-

STRATEŠKI CILJ (4) - Tehnička pomoć i podrška

PRIORITETNO PODRUČJE /ključni problemi/:

1. Upravljanje i primjena Poljoprivredne Razvojne Strategije (PRS)
2. Jačanje znanja o poljoprivredi i informacijski sustavi
3. Jačanje svjesnosti i promocija

MJERE: 8 ukupno.

1. Upravljanje i primjena Poljoprivredne razvojne strategije (PRS) (prioritetno područje)

Mjere:

- Jačanje ljudskih potencijala UOPŠVG
Tehnička pomoć UOPŠVG
Promocija i marketing PRS

2. Jačanje znanja o poljoprivredi i informacijski sustavi (prioritetno područje)

Mjere:

- 2.1. Podrška savjetodavnih usluga poljoprivrednim gospodarstvima i vlasnicima šuma (str. 48)

- 2.2. Poboljšanje informacijskih i komunikacijskih kanala
- 2.3. Trening poljoprivrednicima i ruralnoj zajednici
- 3. Promocija i publicitet (prioritetno područje)
 - Mjere:
 - 3.1. Jačanje svjesnosti o EU agrarnoj politici
 - 3.2. Promocija i dijalog sa potrošačima

Poglavlje 8.

Misija i Vizija

Misija:

“Poljoprivredni sektor Županije igrat će glavnu ulogu u održivom ruralnom razvoju i podržavati će blagostanje Županije”

Vizija:

“Unutar Županije, voditi ćemo naprednu poljoprivrednu proizvodnju, jednu od uspješnih hrvatskih priča, od koje će koristiti imati poljoprivredni proizvođači i cijelokupna ruralna zajednica”

Strateški Ciljevi – Temeljni Ciljevi

- I. Konkurentna i održiva poljoprivreda; (ekonomski ciljevi)**
- II. Okolišno održiva poljoprivreda; (okolišni ciljevi)**
- III. Održivi dohodak i kvaliteta života u ruralnim područjima; (socijalni ciljevi)**
- IV. Tehnička pomoć i podrška; (izgradnja institucija)**

Strateški ciljevi (4) i Prioritetna područja (15)

Strateški cilj I.	Strateški cilj II.	Strateški cilj III.	Strateški cilj IV.
Prioritetna područja (15)			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Strukturalno jačanje upravljanja zemljištem 2. Investicije u poljoprivredna gospodarstva 3. Tržno orijentirana proizvodnja i jačanje tržišne infrastrukture 4. Razvoj i promocija lokalnih brend proizvoda 5. Prilagodba EU zahtjevima u poljoprivredi 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jačanje okolišno prihvatljivih i organskih proizvodnih metoda 2. Očuvanje bioraznolikosti i visokih prirodnih vrijednosti u ruralnom krajoliku 3. Šumarstvo - Poboljšanja u upravljanju šumama 4. Vodno gospodarstvo - Poboljšanja u upravljanju vodama 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diversifikacija i razvoj alternativnih dohotka gospodarstva 2. Dohodak izvan konvencionalne poljoprivredne proizvodnje 3. Poboljšanje kvalitete života u ruralnom prostoru. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upravljanje i primjena Razvojne Strategije Poljoprivrede (RSP) 2. Jačanje znanja o poljoprivredi i informacijski kanali 3. Jačanje svjesnosti i promocija

Mjere (43)

Mjere za ostvarenje Strateškog cilja I. (15)

- Konsolidacija, ponovno parceliziranje i okrupnjavanje gospodarstava
- Uspostava mogućnosti preuzimanja gospodarstava od mladih poljoprivrednika
- Investicije u infrastrukturu gospodarstva
- Investicije u mehanizaciju i opremu
- Investicije povezana s uštedama potrošnje vode i energije
- Investicije u povećanje skladišnih kapaciteta
- Jačanje razvoja poljoprivrednih proizvodnji – sektora
- Poboljšanja u tehnologijama prerade
- Razvoj poljoprivrednih udruga i zadruga
- Primjena tržišnog informacijskog sustava
- Potpora brend proizvodima
- Prilagodba fito sanitarnim i veterinarskim zahtjevima
- Prilagodba zahtjevima sigurnosti hrane, sanitarnim, higijenskim i standardima kvalitete
- Prilagodba prerade hrane sustavima sigurnosti (HACCP)
- Prilagodba EUOP sustavu ocjenjivanja

Mjere za ostvarenje Strateškog cilja II. (13)

- Priprema razvojnih planova za poljoprivredna gospodarstva vezano za okolišno prihvatljive aktivnosti
- Primjena metoda ekološke proizvodnje
- Zaštita ugroženih vrsta
- Zaštita visoko vrijednih staništa
- Zaštita i unapređenje kvalitete krajolika
- Obnova šumskog potencijala i zaštita
- Pošumljavanje privatnog i zapuštenog zemljišta
- Revitalizacija šuma za izbjegavanje odumiranja biljnog i životinjskog svijeta
- Zaštita površinskih i podzemnih voda (sprječavanje emisija zagađenja voda od poljoprivrednih proizvođača)
- Stvaranje i očuvanje prirodno zadržane vode i malih zadržanih rezervoara
- Obnova kvalitete površinskih i podzemnih voda
- Održavanje vodenih i močvarnih biotopa i biocenoza
- Investicije u sustave za navodnjavanje u poljoprivredi

Mjere za ostvarenje Strateškog cilja III. (7)

- Razvoj seoskog turizma
- Povećanje dodane vrijednosti gospodarstva
- Razvoj alternativnog dohotka povezanog sa poljoprivredom
- Razvoj obnovljivih izvora energije
- Razvoj netradicionalnih poljoprivrednih proizvodnji
- Razvoj Lokalnih akcijskih grupa - LEADER

- Primjena aktivnosti razvijenih tzv. Pristupom odozdo

Mjere za ostvarenje Strateškog cilja IV. (8)

- Jačanje ljudskih potencijala UOPŠVG
- Tehnička pomoć UOPŠVG
- Promocija i marketing PRS
- Podrška savjetodavnih usluga poljoprivrednim gospodarstvima i vlasnicima šuma
- Poboljšanje informacijskih i komunikacijskih kanala
- Trening poljoprivrednicima i ruralnoj zajednici
- Jačanje svjesnosti o EU agrarnoj politici
- Dijalog s potrošačima

Ukupno 43 Mjere.

Poglavlje 12.

STRATEŠKA RJEŠENJA: SMJERNICE (STRATEŠKI CILJEVI), LOGIČKA PODLOGA (PRIORITETNA PODRUČJA), OPRAVDANOST (MJERE).

STRATEŠKI CILJ JEDAN (1)

Konkurentna i održiva poljoprivreda

Strateške smjernice:

Trenutačno, značajan broj gospodarstava SMŽ - e uključen je u višenamjenske proizvodnje, bez definirane specijalizacije, i nije pogodan za modernizaciju proizvodnje i vodi niskoj razini konkurentnosti. U mnogo područja Županije prisutan je ekstenzivan tip proizvodnje.

Ukoliko se poljoprivreda Sisačko moslavačke županije želi dokazati na svjetskoj/europskoj razini, njezina politika mora nastaviti težiti povećanju efikasnosti i konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača. Pospješenje konkurentnosti je primarni cilj u PRS SMŽ - e.

Konkurentnost treba biti shvaćena, kao mogućnost korištenja postojećih proizvodnih resursa učinkovitije i osiguravajući najveći mogući doprinos poljoprivrede blagostanju SMŽ - e.

Resursi određeni strateškom cilju 1. trebali bi doprinijeti jačem i snažnijem nacionalnom poljoprivrednom prehrambenom sektoru fokusirajući se na prioritetne sektore za investicije kapitala i prioritete kao što su upravljanje zemljištem, modernizacija i poboljšanje trženja i kvalitete prehrambenog lanca, razvoju i promociji tradicionalnih i brend proizvoda..

Poticanje promjena u aktivnostima poljoprivredne ekonomije i njihova struktura moraju uključiti izbjegavanje koncentracije, bolju prilagodbu lokalno - prirodnim i okolišnim uvjetima. Ovaj strateški cilj namjerava pretvoriti održivi razvoj u ciljeve koji će svatko moći koristiti.

Ključni problemi unutar strateškog cilja 1. teže usmjeriti se na segment poljoprivrednih gospodarstava koji su čvrsto povezani s prehrambenim i poljoprivrednim sektorom. Unutar strateških smjernica, postoje 5 određenih prioritetnih područja (ključnih problema) i 15 određenih odgovarajućih mjera koje će omogućiti postizanje strateškog cilja 1. (općeniti cilj) – konkurentna i održiva poljoprivreda.

KLJUČNI PROBLEMI /prioritetna područja/:

- 1. Strukturno jačanje upravljanja zemljištem**
- 2. Investicije u poljoprivredna gospodarstva**
- 3. Povećanje tržišno orijentirane proizvodnje**
- 4. Razvoj i promocija brend proizvoda**

5. Prilagodba EU zahtjevima i standardima u poljoprivredi

1. Strukturno jačanje upravljanja zemljištem /prioritetno područje/

Logička podloga:

Ključ značajne sposobnosti poljoprivrednih sustava je u strateškoj imovini zemljišta i njezinoj lokaciji. Jasno je da je zemljište ograničavajući faktor, a osim toga vrijednost lokacije je jedinstvena karakteristika koja može biti iskorištena za proizvodnju proizvoda s konkurentnom prednošću. Očiti primjer je jedinstvenost visoko vrijednog krajolika u SMŽ - i koji ima negdje veće a negdje manju proizvodnu vrijednost, ali ujedno i vrlo velike panoramske atrakcije, kao i turističke mogućnosti. Kombinacijom ove imovine može se ostvariti izvoran paket usluga za potencijalne posjetitelje.

Trenutačno postojeća struktura poljoprivrednog zemljišta je najvećim dijelom bila osmišljena u potpuno drugačijem sustavu i u skladu s drugačijim političkim i ekonomskim prioritetima. Ekonomska situacija značajnog broja poljoprivrednika SMŽ - e ne dopušta akumulaciju investicijskog kapitala neophodnog za unapređenje strukture zemljišta. Učinkovitost i konkurentnost poljoprivrede SMŽ - e može biti uvelike ojačana kroz jačanje strukture sektora i povećanjem prosječne veličine poljoprivrednog gospodarstva. Uz to, upravljanje zemljištem vezano za uzgoj kultura može biti teže zbog relativno velikih poljoprivrednih područja koja su postala šikare i žbunje na poljoprivrednom zemljištu. Predložene mjere unutar ovog prioritetnog područja trebaju također ojačati generacijsku obnovu u poljoprivredi. U kombinaciji s drugim strateškim ciljevima, Mjere upravljanja zemljištem mogu stvoriti pozitivan doprinos sljedećim problemima: potrebu za mladim poljoprivrednicima i prostornu distribuciju ekonomskih aktivnosti te teritorijalnu povezanost. Smanjenje broja registriranih zemljišnih čestica unaprijedit će poljoprivrednu učinkovitost kroz smanjenje troškova prijevoza i omogućit će svakoj konsolidiranoj registriranoj zemljišnoj čestici dostupnost objektima tehničke infrastrukture. Uvođenjem boljeg sustava upravljanja zemljištem dat će se značaj napuštenoj poljoprivrednoj zemlji.

Mjera:

1.1. Konsolidacija, ponovno parceliziranje i okrupnjavanje gospodarstava

Opravdanost:

SMŽ - a ima jedinstvenu prigodu biti vodeća u procesu konsolidacije zemljišta obzirom da je državno zemljište transformirano lokalnim vlastima. Ona treba primijeniti strateški pristup vezano za prioritete zemljišne preraspodjele koji mogu biti usmjereni prema razvoju više vrijednosti proizvoda i to će također zadovoljiti potrebe potrošačkog tržišta. Konsolidacija zemljišta i inicijativa okrupnjavanja treba biti izvedena u područjima značajne rascjepkanosti i raspršenosti zemljišta poljoprivrednih domaćinstava. To je zato što potpora za ponovno parceliranje ima za cilj unapređenje raspodjele/distribucije zemljišta pojedinačnih gospodarstava. Smanjenje broja poljoprivrednih zemljišnih čestica unutar jednog poljoprivrednog gospodarstva vodit će većoj poljoprivrednoj učinkovitosti zbog: nižih transportnih troškova i olakšavanja mehanizacije procesa prilikom obrade tla. Projekt okrupnjavanja - ponovnog parceliranja treba također obuhvatiti razvoj zemljišta poslije okrupnjavanja koji mora biti kompatibilan sa zahtjevima zaštite okoliša.

Olakšavanje preuzimanja poljoprivrednih gospodarstava treba biti usklađeno s pripremom katastarske dokumentacije vezano za vlasništvo zemljišnih čestica i sa stvaranjem uvjeta cjelokupne sinkronizacije katastarske dokumentacije sa zemljišnim i hipotekarnim registrom. Proces likvidacije nemarno spojenih vlasništva zemljišta treba biti ubrzan. To će također doprinijeti jačanju strukture područja poljoprivrednih gospodarstva. To može biti odlučeno ili prodajom i nabavom ili nekim drugim oblikom pretvaranja prava uzgoja, npr. promjena. Unapređenje u raspodjeli zemlje uključit će promjene vezano za vlasništvo zemljišta i također može biti postignuto davanjem prioriteta privatnim poljoprivrednim gospodarstvima. Predložena Mjera treba pomoći u sljedećem: Aktivnosti okrupnjavanje koje su izvedene u područjima značajne rascjepkanosti i raspršenosti zemlje poljoprivrednih gospodarstava; Prilagodba granica poljoprivrednih zemljišnih čestica prema poboljšanju zemljišta vezano za povezanost s objektima i zemljišnom konfiguracijom; Postavljanje i izgradnja funkcionalne mreže poljoprivrednih transportnih prometnica prikladnih za trenutno korištenu poljoprivrednu mehanizaciju. Sljedeće aktivnosti mogu biti financirane pod mjerom: Izrada istraživanja zemljišta i pravne dokumentacije; Priprema projekta konsolidacije zemljišta (geodetski i pravni dokumenti), Razvoj zemljišta nakon okrupnjavanja povezan sa organizacijom proizvodnih područja. Uzimajući u obzir ovdje predloženu mjeru proces konsolidacije i okrupnjavanja (i moguće promjene) mogu biti značajno ubrzane. Mjera će obuhvatiti troškove izrade studije vezane za zemljište i pravne dokumentacije; Troškovi za razvoj zemljišta nakon okrupnjavanja povezani s organizacijom proizvodnih područja.

Mjera:

1.2. Uspostava mogućnosti preuzimanja gospodarstava od mladih poljoprivrednika (Setting-up of young farmers)

Opravdanost:

Neuspjeh iskorištavanja poljoprivrednog zemljišta fenomen koji se ne pojavljuje u većoj mjeri u europskim zemljama. Pojava visoke vegetacije na napuštenim livadama i pašnjacima je primarni uzrok biološke degradacije. Najveća površina napuštene i neobrađene zemlje zabilježena je na Banovini. Stoga najviši prioritet treba dati nastavku svojstvenog upravljanja zemljištem kroz prilagodbu predloženih mjera koje omogućuju mobiliziranje zemljišne imovine i prenijeti je poljoprivrednim proizvođačima.

Transfer poljoprivrednih gospodarstava mladim poljoprivrednim proizvođačima kreirat će povoljne uvjete za strukturalne promjene u poljoprivredi i voditi ka povećanju konkurentnosti sektora. Ipak, mladi poljoprivredni proizvođači imat će značajne troškove za moderniziranje poljoprivrednih gospodarstava i stoga je neophodno alocirati odgovarajuće javne fondove za financiranje troškova povezanih s preuzimanjem i prilagodbom mladih poljoprivrednih proizvođača. Mjera omogućuje donaciju jednokratne premije za mlade poljoprivredne proizvođače koji su samostalno započeli. Pomoć u sklopu ove mere treba biti namijenjena proizvođačima koji imaju odgovarajuće profesionalne kvalifikacije, npr. poljoprivredno obrazovanje, praktično iskustvo i prezentiraju plan razvojnih aktivnosti. Oni koji žele biti podesni za ovu meru trebali bi obrađivati površinu jednaku prosjeku unutar SMŽ- e ili veću.

Potporu specifično iskorištavaju mladi poljoprivrednici, ispod 40 godina, te treba biti namijenjena osobama koje su nositelji gospodarstva, što znači da imaju civilne i porezne obveze za upravljanje gospodarstvom i socijalni status kao samozaposleni nositelji gospodarstva.

Mladi poljoprivrednik treba raditi isključivo na gospodarstvu kao glavnoj djelatnosti ili nakon što se počne baviti poljoprivredom kao glavnom djelatnošću, nakon što je bio povremeni poljoprivrednik.

SMŽ - a, može omogućiti subvencije i pomoć mladim poljoprivrednicima koji rade djelomično na gospodarstvu i ostvaruju najmanje 50% dohotka iz poljoprivrede, šumarstva, turizma ili obrta povezanog s održavanjem okoliša – krajolika

Profesionalne kvalifikacije mladih poljoprivrednika su na zadovoljavajućoj razini kada preuzmu gospodarstvo i smanjenje manjkavosti treba biti završeno najkasnije unutar dvije-tri odine.

Korisnici trebaju voditi gospodarstvo najmanje 5 godina nakon primljene pomoći (osim u slučaju da se na državnoj razini drukčije ne odluči)

2. Investiranje u poljoprivredna gospodarstva /prioritetno područje/

Logička podloga:

S ciljem prilagodbe poljoprivrednika SMŽ - e EU zahtjevima i standardima neophodno je modernizirati proizvodnu osnovu poljoprivrednih gospodarstava omogućujući im novu opremu i jamstvo viših troškova koji teže dostizanju svojstvenog standarda poljoprivredne proizvodnje. Većina investicija odnose se na stočarsku proizvodnju (uvjetovano sanitarnim zahtjevima u proizvodnji mlijeka i uvjetima držanja životinja). Uzimajući u obzir situaciju poljoprivrednih gospodarstava, ove mjere će biti skupe.

Nedostatak akumulacije kapitala uskratio je razvoj mnogim gospodarstvima u SMŽ - i. Investicije zahtijevaju fondove i proizvođači koji nemaju vlastiti kapital (nizak dohodak – prihod) ne mogu aplicirati za kredite kod banaka jer nemaju jamstva i kolaterale koji su zahtijevani.

Poljoprivredna proizvodnja mora udovoljiti zahtjevima kvalitete, uzimajući u obzir sigurnost potrošača i utjecaj na okoliš. Kao i mnogi drugi aspekti, isti su stroži u EU nego u Hrvatskoj.

Glavni cilj mjera, predloženih unutar ovoga prioritetnog područja, je moderniziranje poljoprivrednih gospodarstava SMŽ - e i poboljšanje njihove održivosti u kontekstu racionalnog razvoja poljoprivredne proizvodnje. Moderniziranje mora biti učinjeno ukoliko se želi nastaviti s održavanjem proizvodnog potencijala. Investicije u ovom prioritetnom području tiču se aktivnosti gospodarstava npr. biljna ili stočarska proizvodnja isključujući šumarstvo i ribnjicarstvo. Podržane investicije težit će moderniziranju, ali ne samo u smislu zamjene. Poljoprivredna gospodarstva, gdje će se primjenjivati ova mjera, moraju voditi osobe s odgovarajućim profesionalnim kvalifikacijama. Također, da bi se ušlo u izbor treba zadovoljiti minimalne standarde (ne kasnije od realizacije investicije) koji se tiču higijene, zaštite okoliša i dobrobiti životinja.

Financijska pomoć za investicije težit će pospješenu konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kroz modernizaciju proizvodnje, prilagodbu razine proizvodnje i kvalitete sukladno potrebama tržišta. Prioritetno područje doprinjet će poboljšanju ukupne izvedbe poljoprivrednih gospodarstava i osigurati zadovoljenje EU standarda.

Mjera:

2.1. Investicije u infrastrukturu gospodarstava

Opravdanost:

Sljedeći žuran i težak zadatak je prilagodba SMŽ - e gospodarstava EU vezujućim standardima zaštite okoliša, higijene i dobrobiti životinja. Žurnost rezultira iz činjenice da mogućnost korištenja Fonda ruralnog razvoja – Strukturalnog fonda ili čak i samo mogućnost nastavljanja bavljenja poljoprivrednom proizvodnjom može ovisiti o zadovoljenju ovih standarda. Slabi financijski uvjeti i relativno skromna informacijska kampanja o ZPP, relativno slaba priprema proizvođača za jedinstveno tržište dodatne su ozbiljne zapreke u realizaciji neophodnih zadataka.

Većina gospodarstava SMŽ - e nisu u procesu prilagodbe uvjetima u EU. Mjera je povezana s moderniziranjem gospodarstava i vodi njihovoj prilagodbi uvjetima na jedinstvenom tržištu. Pomoć može biti dodijeljena projektima čija će implementacija doprinijeti jačanju konkurentnosti koja će biti postignuta povećanjem kvalitete proizvodnje, prilagodbom količine proizvodnje sukladno tržišnim zahtjevima kao i zadovoljenju higijenskih, sanitarnih, okolišnih, kao i zahtjeva dobrobiti životinja. U sklopu ove mjere sljedeći projekti mogu biti odobreni: proširenje prostora za životinje u skladu s odredbama i uspostava objekata za upravljanjem životinjskim otpadom (gnojivo-gnojnice-životinjskih obilni tretmani - manure-slurry-animal affluent treatment); Investicije u temeljne poljoprivredne programe i opremu za sigurnost rada, strojevi za navodnjavanje za privatne korisnike. Sredstva mogu biti ponuđena onima koji zadovoljavaju higijenske, sanitarne, okolišne i standarde dobrobiti životinja.

Mjera:

2.2. Investicije u mehanizaciju i opremu

Opravdanost:

U zadnjih deset godina niski prihodi većine proizvođača u SMŽ – i doprinijeli su relativno niskim investicijama i kapitalni trošak može biti za nadogradnju postrojenja na gospodarstvu. Mehanizacija poljoprivrede kao i fizičko stanje su različito prostorno raspoređeni kroz SMŽ - u. Unapređenje poljoprivredne proizvodnje može biti postignuto nadogradnjom opreme na poljoprivrednom gospodarstvu i prilagođavanjem uvjeta za poljoprivrednu proizvodnju s EU zakonodavstvom (Acquis communautaire). Kako bi se preorijentirala proizvodnja u skladu s tržišnim zahtjevima treba novi ulog vezano za strojeve i opremu koja će bolje odgovarati opravdanim potrebama ekonomije u tranziciji. Odgovarajuće korištenje strojeva pomoći će održati strukturu zemljišta (na primjer: kroz primjenu takvih praksa kao bolje vremensko planiranje poljoprivrednih operacija, unapređenje prakse pripremanja zemljišta – usmjerenje i vremensko planiranje oranja (uključujući kutove inklinacije i dužinu nagiba, korištenje tračnica, pritiska gume). Jednom, kad se odgovarajući strojevi nabave oni će doprinijeti održavanju razine organske tvari zemljišta kroz odgovarajuće prakse rotacije kultura.

Mjera nudi mogućnost nabave strojeva i opreme za poljoprivrednu proizvodnju pod uvjetima da doprinose učinkovitosti usklađenoj s poljoprivrednim standardima. U formuliranju ovih mjera prioritet je dan sektorima koji zahtijevaju žurno restrukturiranje i najveća kapitalna ulaganja u smislu procesa pristupanja u EU. Potpora treba biti koncentrirana na sljedeće specifične projekte: specijalizirana oprema za proizvodnju na polju; oprema za proizvodnju mlijeka i rukovanje (mobilna oprema kao hladnjaci za mlijeko, moderni mljekarski sustavi, muzilice, bazeni za pranje sa grijačem vode); oprema za uzgoj stoke (proizvodnja-sakupljanje-pohrana krme). Također, oprema za upravljanje pašnjacima može biti

potpomognuta (ograđivanje-povezanost s vodom-prometnice-objekti za navodnjavanje-sveukupni krov (umbrella roofs). Poštena razina potpore treba biti osigurana za ekonomski opravdane nabave transportnih sredstava.

Mjera:

2.3. Investicije povezana s uštedama potrošnje vode i energije

Opravdanost:

Većina zainteresiranih strana slaže se da poljoprivredna ulaganja i upravljanje zemljištem treba biti prilagođeno kako bi smanjilo potrošnju vode. Razvoj novog pristupa usmjerenog na smanjenje korištenja vode na poljoprivrednim gospodarstvima, smanjenje ispuštanja kanalizacije, incidentnih ispuštanja i kretanja štetnih tvari u podzemne vode.

Okolišne smjernice za izgradnju ili obnovu poljoprivrednih infrastrukturnih zgrada navodi ekološko/biološki koncept, dizajn i planiranje. One se odnose ne samo na izbor građevinskog materijala (okolišno odgovarajućeg) već i na važne čimbenike kao što su: energetske učinkoviti zidovi (vanjska izolacija zidova s visokom termičkom provodljivošću, uređaji s izravnom solarnom radijacijskom termalnomopskrbom, korištenje varijable zraka (use of variable air hoods), prilagođavanje ventilacijskih sustava i metode uštede i manje intenzivno korištenje vode (objekti za obradu otpadnih voda, ventili za štednju vode, slavine s automatskim zatvaranjem) koji ukoliko se kombiniraju trebaju ograničiti utjecaj na okoliš. U nekim slučajevima, hrvatske vlasti izdavat će interne priručnike i granični uvjeti za upravljanje otpadnim vodama u poljoprivrednoj industriji mogu zahtijevati poseban tretman prije ispuštanja u kanalizacijski sustav. Mjera će podržati provedbu učinkovitog sustava kontrole i registar o upotrebnoj energiji i potrošnji vode na poljoprivrednom gospodarstvu.

Mjera:

2.4. Investicije u povećanje skladišnih kapaciteta

Opravdanost:

Mjera će biti namijenjena najviše malim i srednjim projektima za učinkovitiju poljoprivrednu proizvodnju unutar SMŽ - e. Potpora će omogućiti jačanje tržišne pozicije specifičnih sektora koji su ovisni o maloprodajnim tržištima (retail market outlets),(npr. voće i povrće, sireve biljke i meso. Prije svega ona će usmjeriti pomoć na projekte za izgradnju novih skladišta, objekata hladnjača ili moderniziranje postojećih kako bi se unaprijedila kvaliteta sirovina koja se isporučuje objektima za preradu. Također sljedeće inicijative trebaju pomoći: uspostavljanju moderne tehnologije skladišnih sustava; provedbu sustava skladišne kontrole uključujući softver; uvođenje potrebnih naprava kojima će se osiguravati zaštita okoliša; nabava i instalacija mjerenja; nabava posebnih prijevoznih sredstava; mala infrastrukturna skladišta za spremnike i drugu osnovnu opremu; ulaganja u kapacitete skladišne opreme za organska gnojiva (kapaciteti gnojnica trebaju dopustiti sazrijevanje pohranjenog gnojiva najmanje 6 mjeseci u nitratno osjetljivim zonama). Ulaganja koja su podržana prije početka moraju uzeti u obzir sve formalne zahtjeve primjenjive na svaki specifični projekt.

3. Povećanje tržišno orijentirane proizvodnje /prioritetno područje/

Logička podloga:

Razvoj infrastrukture poljoprivrednog tržišta uključuje sve koji primarno proizvode za tržište, uključujući poljoprivrednike koji uzgajaju usjeve ili stoku na malim gospodarstvima i ljude koji su uključeni u nepoljoprivredna poduzeća kao prerada hrane. S ciljem razvoja glavnog sveobuhvatnog plana za infrastrukturu poljoprivrednog tržišta, potrebna je praktična metodologija za brze i troškovno učinkovite ankete. To će osigurati temeljne smjernice o tome kako napraviti projekcije propusnosti tržišta i kako procijeniti veličinu tržišta SMŽ - e i prodajni prostor te koji su objekti potrebni.

Učinkovita tržišna infrastruktura, kao što je veleprodaja, maloprodaja i udružene tržnice i skladišni objekti, neophodna je za troškovno-účinkovitu prodaju kako bi se minimizirali posliježetveni gubitci i smanjili rizici za zdravlje. Vitalni problem za SMŽ - u je povezivanje poljoprivrednika s tržnicama za njihovu proizvodnju, osobito određivanje njihovih tržišnih infrastrukturnih potreba.

Preporučuje se studija izvedivosti kako bi pripremila detaljan izgled, uključujući zoniranje specijaliziranih aktivnosti, građenje i osnovnu tehničku infrastrukturu, prometnu cirkulaciju i tipičnu prodajnu opremu. Ništa nije manje važno pitanje upravljanja faktorima uključujući upravljanja tržištem.

Potreba da poljoprivredni marketing bude izveden unutar potpornog zakonodavnog okvira sada je sve više prepoznata. Kraj središnjeg planiranja u Hrvatskoj pomiče se prema liberalizaciji tržišta naglašavajući važnost te činjenice. Središnje državne vlasti teže u istom smjeru i takav pristup je predstavljen na radionici održanoj od 29. rujna do 4. listopada 2006. godine. Glavna tema bila je usmjerena na unapređenje zakonodavnog okvira za učinkovito funkcioniranje i upravljanje cjelokupnim tržištem.

Prilagođena aktivnost doprinjet će boljoj koordinaciji razvoja poljoprivrednog tržišta u uskoj suradnji s nacionalnim udruženjem veleprodajnih tržnica.

Tržište hranom SMŽ - e još uvijek ima veliki potencijal rasta. S ciljem iskorištenja njegovih mogućnosti mora biti puno više povezan s prehrambeno prerađivačkim sektorom. Najveća županijska mesno-prerađivačka industrija (Gavrilović iz Petrinje) susreće se s nestabilnom sirovinskom osnovom i slabim ugovornim vezama s dobavljačima sirovina u regiji. Veliki dio vrijednosti poljoprivredno bazirane proizvodnje je izgubljen kroz ekonomske gubitke zbog izvoza sirovine za proizvodnju izvan SMŽ - e.

Temeljna prilagodba, neophodna kako bi se osigurala dugoročna konkurentnost, mora biti provedena kroz politiku tržišta, strukturalna politika također mora dati svoj doprinos kroz jačanje proizvodnje i tržišnih struktura što je dulje moguće bez na bilo koji način pogoršanja nejednakosti između proizvodnih poljoprivrednih izvora i predvidljivih tržišnih segmenata.

Mjere unutar ovog prioritetnog područja teže prema investicijama koje zapravo obuhvaćaju: izgradnju, modernizaciju ili obnavljanje zgrada ili objekata koji čine infrastrukturu prerađivačkih objekata ili veletržnica poljoprivrednih proizvoda. Pomoć može biti dana također održivim poduzećima koji su sposobni razviti profitabilnu tržišnu aktivnost u zadanom području npr. svinje/goveda mesni sektor. Podržani projekti mogu biti provedeni od strane objekata koji zahtijevaju sirovine na temelju ulaganja kojima se namjerava povećati vertikalna integracija u prehrambeni lanac, na temelju dugoročnih sporazuma s poljoprivrednim proizvođačem. Pomoć će biti dana uz uvjeti da je mogućnost prodaje planirane proizvodnje dokazana. Moguća pomoć ne treba podržati maloprodaju.

Osigurana pomoć treba utjecati na situaciju poljoprivrednih proizvođača koji mogu unaprijediti svoju konkurentnu poziciju na regionalnom ili nacionalnom tržištu.

Mjera:

3.1. Jačanje razvoja poljoprivrednih proizvodnji – sektora

Opravdanost:

Značajan udio poljoprivrednih gospodarstava SMŽ - e uključen je u višestrukonamjensku proizvodnju, pokazujući nejasno određenu specijaliziranost. U isto vrijeme većina poljoprivrednih gospodarstava obuhvaćaju područje 10-15 ha ili više i uveliko su pripremljeni za tržišnu proizvodnju.

SMŽ – a je karakteristična zbog značajne regionalne heterogenosti u poljoprivrednoj proizvodnji, učinkovitosti i poljoprivrednoj strukturi. Uzimajući na primjer koncentraciju ulaganja u blizini gradskih središta nasuprot udaljenija i siromašnija mjesta SMŽ – e susreću se s velikim brojem izazova i nekoliko mogućnosti ulaganja. Kao rezultat postoji velika razlika u stupnju razvoja proizvodno specifičnih tržišta.

Analiza postojeće situacije pokazala je da sljedeći sektori imaju dominantnu ulogu u poljoprivredi Županije:

a) životinjski proizvodi – mlijeko i mliječni proizvodi, proizvodnja govedeg i svinjskog mesa, proizvodnja konjskog mesa, ovce

b) proizvodnja biljaka – ratarske kulture /žitarice, kukuruz, uljarice/uljana repica, voće i povrće, vinova loza.

Pojavljuju se velike zemljopisne praznine u proizvodnji navedenih poljoprivrednih proizvoda, koje ovise o različitim prirodnim uvjetima i uključujući neke nedostatke zbog manjka potrebnog kapitala.

Gore navedeni poljoprivredni proizvodi zavrijedit će posebnu pozornost zbog toga što svaki predstavlja značajan udio poljoprivredne proizvodnje SMŽ - e ili međunarodne trgovine (uvoz ili izvoz). Neki drugi proizvodi mogu biti "osjetljivi" u političkom smislu ili imaju neke druge zanimljive karakteristike, ali neće utjecati na cjelokupnu značajnost na regionalnoj ili nacionalnoj razini, posebno zbog toga što ih je malo uključeno u značajne političke intervencije.

Što se tiče biljne proizvodnje postoji zabrinutost, trenutačno, SMŽ - a nema proizvodnih ograničenja ili odredbi kojima se određuje područje pod ratarskim usjevima. Nema plaćanja za obrađena područja i nema postavljene sheme zemljišta u mirovanju (na ugaru). Ne postoji sveobuhvatan sustav izravne potpore poljoprivrednim gospodarstvima (izuzev za neke njegove elemente u odnosu na proizvođače vina, voća i povrća). Do dana ulaska u EU sustav koji se primjenjuje u EU bit će u potpunosti proveden.

Što se tiče uzgoja životinja postoji zabrinutost, trenutačno prilično mala populacija stoke nije prirodni fenomen obzirom da to proizlazi iz procesa koji je u tijeku vezano za tržišnu transformaciju i relativno niske cijene za goveda. S druge strane, veliki potencijal za proizvodnju hrane za životinje od trajnih travnjaka koji omogućuju razvoj ekstenzivne proizvodnje goveda ugrađujući odgovarajuće upravljanje okolišem i principe zaštite.

Nedostatak potpore može rezultirati povratkom ekstenzivnih područja livada i pašnjaka u oskudna i u njihovoj postepenoj degradaciji.

Općenito, proizvodnja govedine i mlijeka u SMŽ - i utemeljena je na istoj populaciji krava. Uvođenjem kvota za mlijeko veliki broj malih proizvođača morat će prestatiti proizvodnjom, tržišno prihvatljivog mlijeka, i proizvedeno mlijeko koristit će samo za hranjenje teladi.

Osnovna populacija krava od dvije pasmine koristi se za proizvodnju mlijeka i mlijeka kao hrane za životinje te teladi za hranjenje. To je na taj način populacija s dvostrukom svrhom.

Stoga će se specijalizacija u proizvodnji govedine sastojati u postepenoj mudroj transformaciji tog dijela populacije stoke koji neće biti korištena za tržišno prihvatljivu proizvodnju mlijeka. Krave s dvostrukom svrhom trebaju postupno biti zamijenjene s prelaskom na stoku goveda za rasplod i stoga će biti povučene iz moguće proizvodnje mlijeka. Međutim, ovaj proces specijalizacije u proizvodnji visoko kvalitetne govedine bez povećanja broja proizvodne stoke ne može biti završen unutar pretpristupnog razdoblja zbog dugog reproduktivnog ciklusa stoke.

Ako će pregovori, vezano za uvjete, prilikom ulaska biti u korist hrvatske poljoprivrede ne može biti isključeno da mliječne krave označene ušnom markicom za križanje s govedima za reprodukciju također će imati pravo primati premije za mliječne krave.

Uzgoj konja u SMŽ – i utemeljen je na lokalnim uzgajivačima koji se razvijaju uz pomoć potpore SMŽ – e. Daljnje održavanje ovih autohtonih pasmina bit će važan cilj i snažno ovisan o instrumentima pomoći.

Što se tiče proizvodnje ovaca postoji zabrinutost, Gglavni cilj poljoprivredne politike u ovom području je obnova njihove populacije. To će omogućiti ponovno dovođenje razine populacije ovaca na volumen koji je bio zabilježen prije Domovinskog rata. Specifični zemljišno-klimatski uvjeti u SMŽ - i povoljni su za taj koncept, ali otkako mali poljoprivrednici prevladavaju, poljoprivrednici nemaju dovoljno područja pod livadama za napasanje ovaca unutar njihovih poljoprivrednih gospodarstava tijekom proljeća i ljeta. Pronađeni problem može biti riješen u kombinaciji s drugom mjerom npr. Restrukturiranje kroz konsolidaciju i ponovno parceliranje.

Predložena mjera teži stimuliranju restrukturiranja, modernizacije i unapređenju tehnologija proizvodnje i znati - kako u najznačajnijim proizvodnim sektorima. Također, ona će povećati konkurentnost glavnih sektora poljoprivrede SMŽ - e i pripremiti ih za ulazak u EU jedinstveno tržište (željeni datum hrvatskog pristupanja – 2009.).

Treba imati na umu, da će se poljoprivredni sektor SMŽ - e suočiti s povećanom potražnjom za informacijama o utjecaju proizvoda na okoliš, te da će pojedine tvrtke koristiti pozitivan ekološki imidž svojih proizvoda kao konkurentni alat, s posebnim naglaskom na okolišnu korist od upotrebljenih sirovina.

Mjera:

3.2. Poboljšanja u tehnologijama prerade

Opravdanost:

Postoji jasna korelacija između poljoprivredno-prehrambenog prerađivačkog sektora i brzine moderniziranja poljoprivrednih gospodarstava. Prerađivački objekti nameću unapređenje kvalitete sirovina svojim dobavljačima. Stoga će oni značajno potaknuti moderniziranje poljoprivrednih gospodarstava SMŽ - e. Postoji rastuća zabrinutost oko ograničenih mogućnosti za poljoprivrednike da prebrode troškove kroz prehrambeni lanac.

Restrukturiranje prerađivačkih objekata će simultano smanjiti štetan učinak proizvođača hrane na okoliš smanjenjem negativnog utjecaja post proizvodnog otpada.

Zbog skorog pristupanja Hrvatske u EU potrebno je modernizirati poljoprivredno-prehrambenu prerađivačku industriju u odnosu na veterinarske, zdravstvene i okolišno zaštitne standarde. To je djelomično točno u slučaju mlijeka, mesa i sektora korištenja otpada i prema manjem opsegu u slučaju peradarskog sektora.

Jedan od glavnih prioriteta Hrvatskog nacionalnog programa za pristupanje u EU (NPPEU) je prilagodba poljoprivredno - prehrambenog sektora osobito prerađivačke industrija vezane za mlijeko, meso, ribu, voće i povrće u odnosu na veterinarske i sanitarne standarde te

standarde sigurnosti hrane u EU.

Trenutačno samo nekoliko objekata unutar SMŽ - e može ispuniti EU zahtjeve (npr. Gavrilović) vezano za higijenu, sigurnost hrane, kvalitetu i okolišne standarde. Nedostatak sredstava sprječava neka poduzeća od provođenja investicijskih projekata neophodnih u kontekstu pridruživanja EU.

Unutar mjere, investicije u nove prerađivačke tehnologije mogu biti podržane samo ukoliko namjeravaju ispuniti sukladnost s EU zahtjevima i standardima (kvaliteta, higijena, sanitarni). Sustav integriranih dozvola za emisije zagađivača u okoliš treba biti bazni uvjet kako bi se podržala nabavka i instalacija nove prerađivačke tehnologije. Prednost će imati unapređenja u mliječnom i mesnom prerađivačkom sektoru. Također, investicije u razvoj prerade voća i povrća su potrebne. Pomoć će voditi stabilizaciji tržišta i jednostavnijem pristupu potrošača visoko kvalitetnim proizvodima po razumnoj cijeni. Gore navedeni proizvodi osiguravaju čvrstu osnovu za prehrambeno prerađivački sektor SMŽ - e i stoga su oni od vitalne važnosti za primatelje dohotka značajnog broja poljoprivrednih gospodarstava kao i zapošljavanje u prerađivačkom sektoru.

Mjera:

3.3. Razvoj poljoprivrednih udruga i zadruga

Opravdanost:

Zadružne organizacije u usporedbi sa samostalnim poljoprivrednikom mogu učinkovitije tražiti i nakon toga razvijati "prodajne putove" za svoje proizvode. Oni su bolje pozicionirani na tržištu kako bi razvili odnos s prerađivačkim sektorom u regiji. Njihova pregovaračka pozicija s trgovačkim partnerima je jača, a također banke i osiguravajuće tvrtke više žele postići poštenu ekonomski dogovor.

Slobodne tržišne udruge i zadruga trebaju pomoći razvoju učinkovite povezanosti između poljoprivrednika, udruge/zadruga i potrošača, pomažući tako unaprijediti unutrašnji odnos između pojedinih sektora.

Predložena mjera također treba ojačati zadruga koje su već uspostavljene u poljoprivredi da promjene svoju praksu, što će također potaknuti poljoprivrednike da uspostavi nove zadruga kontrolirane od njih samih i stoga djelujući za njihov ekonomski interes.

Prerađivački objekti su izrazito zainteresirani za velike dostave jednolične sirovine koja ispunjava traženi standard kvalitete. Uvjeti mogu biti ispunjeni jedino u slučaju kada dostave obavlja veliki broj poljoprivrednika ili manje poljoprivredne udruge u proizvođačkim grupama. Cilj ove mjere je kroz sljedeće primijeniti: prilagodbu proizvodnje tržišnim zahtjevima obavljene na domaćinstvima članicama grupe poljoprivrednih proizvođača; marketing proizvoda, uključujući pripremu za prodaju; njezinu centralizaciju i dostavu primatelju postavljajući zajednička pravila vezano za informacije o proizvodnji. Potpora će biti dana grupi poljoprivrednih proizvođača u prvom razdoblju njihove djelatnosti. Ciljana grupa može dobiti potporu samo jednom u razdoblju svojih aktivnosti, i to i iz državnog i iz županijskog proračuna. Nakon pristupanja, ovisno o rezultatima pregovora, organizacije proizvođača SMŽ - e moći će ostvariti pravo na korist od preliminarno određenog razdoblja. Ako je ovo slučaj, oni će preliminarno biti prepoznati za vrijeme prijave nižih kriterija osiguravajući da su predstavili odgovarajući program postizanja potpune usklađenosti s kriterijima postavljenim u EU.

Mjera:

3.4. Primjena tržišnog informacijskog sustava

Opravdanost:

Tržne informacije su temeljni instrument za sve one uključene u tržišni proces kako bi donijeli bolju tržišnu odluku. FAO je odredio takav tržišni informacijski sustav kao: "Služba, obično korištena od strane javnog sektora, koja uključuje redovito sakupljanje informacija o cijenama i u nekim slučajevima ukoliko je prikladno, količinama naveliko trgovanim poljoprivrednim proizvodima sa ruralnih sabirnih tržnica, veleprodaje ili maloprodaje, te širenje tih informacija na vrijeme i na redovitoj osnovi kroz različite medije poljoprivrednicima, trgovcima, državnim službenicima, donosiocima politike i drugima, uključujući potrošače."

Primarni cilj poljoprivrednog tržišnog informacijskog sustava u SMŽ - i je povećanje stupnja znanja sudionika na tržištu o tržištu. Poboljšanje pristupa informacijama vodit će poboljšanom shvaćanju djelovanja tržišta. To znači da će odluke koje sudionici na tržištu donose biti informiranije i ojačat će profitabilnost njihovih postupaka. Osobe koje planiraju i donose odluke u SMŽ - i također će imati koristi vezano za odredbe o tržišnim informacijama u tome da će politike i programi biti temeljeni na sveobuhvatnima znanjima o poljoprivrednim proizvodnom tržištu. U EU zemljama, svakodnevne (up-to date) tržišne informacije omogućuju poljoprivrednicima da pregovaraju s trgovcima i da olakšaju prostornu distribuciju proizvoda iz ruralnih područja prema općinama i između tržišta.

Prigodom donošenja odluke, poljoprivrednici SMŽ - e moraju razmotriti svoje fizičke izvore npr. količine zemljišta, raspoloživost vode i kvalitetu i plodnost tla. Oni također moraju uzeti u razmatranje ekonomske faktore, kao što su raspoloživost i kvaliteta rada i kapitala, fizički teren i karakteristike tla koji mogu omogućiti proizvodnju povrća, ali poljoprivrednici su često suočeni s problemom izbora kojeg povrća, ili zapravo točno koju vrstu treba uzgajati. Tržišno orijentirani poljoprivrednici čiji cilj je maksimiziranje dobiti, zainteresirani su vezano za podatak koje povrće i točno koja specifična vrsta će njima dati najveću dobit na tržištu. Kako bi se to odredilo, oni moraju znati tržišne cijene različitog povrća i vrsta, a također troškove koji će nastati u njihovoj proizvodnji. Za tržišno orijentirane proizvođače SMŽ - e odluka kada zasaditi može se vidjeti kao odluka o tome kada "žeti i prodavati" kako bi se maksimizirao povrat. Odvojeno od spoznaje specifičnih rizika i troškova uključenih u izvansezonsku i sezonsku proizvodnju, poljoprivrednici moraju biti svjesni sezonskih promjena cijene.

Glavni cilj predložene mjere je stabiliziranje poljoprivrednih cijena kao preduvjeta stabilnih ekonomskih uvjeta razvoja poljoprivrede SMŽ - e i situacije vezane za prihode komercijalnih poljoprivrednika i poduzeća.

Mnogo godina istraživanja uvjeta i promjenjivosti grana tržišta dopušta da se ustvrdi da poljoprivredno tržište nije previše stabilno i uloga sustava tržišnih informacija od neizmjerne je važnosti za ruralnu ekonomiju SMŽ - e. Također je predvidljivost cijena prilično loša. U mnogo slučajeva one nisu u korelaciji s promjenama cijena poljoprivrednih sirovina. Usprkos vremenskom razdoblju, napredak u jačanju tržišnog informacijskog sustava u Županiji je još uvijek relativno nizak. Postoje značajne fluktuacije ovisne o sezonskoj i ekonomskoj situaciji, ponekad se preklapaju, a ponekad su neovisne jedne od drugih. Može se ustvrditi da čak i male promjene u odnosu između nabave i zahtjeva na danom tržištu rezultira u relativno visokim razinama promjenjivosti cijena u regiji. Odnos između promjena stvarnih cijena i tempa povećanja inflacije je još uvijek prilično slab. To znači da postoji neovisan mehanizam promjena cijena poljoprivrednih proizvoda u SMŽ - i koji nije povezan s inflacijom. Ova

dvostrukost tržnog mehanizma postaje ozbiljan problem od kada je nestabilnost tržišta poljoprivrednih proizvoda važan problem sam po sebi. Predložena mjera treba pomoći razvoj poljoprivredno tržnog informacijskog sustava SMŽ - e kako bi se olakšalo procesi donošenja odluka u poljoprivrednom poslovanju. U isto vrijeme to će unaprijediti poziciju poljoprivrednika i poljoprivrednih poslovanja u regiji u trgovanju s domaćim partnerima.

4. Razvoj i promocija lokalnih brend proizvoda /prioritetno područje/

Mjera:

4.1. Potpora brend proizvodima

Opravdanost:

Ključni element budućnosti sektora leži u jasnom razumijevanju mjesta poljoprivrede u svjetlu njene konkurentne prednosti koja može generirati prihode iz međunarodne, ali i nacionalne trgovine, kao i među samim kućanstvima. koncept potpore SMŽ – e usmjeren prema proizvođačima treba biti temeljen na marketingu raznolikosti, segmentaciji i njegovanju različitosti. Mjera teži jačanju razvoja proizvoda, a ne proizvodnji i prodaji roba. Glavne karakteristike proizvoda je, za razliku od roba, da se oni vrlo jasno razlikuju od konkurencije i da su prepoznati kao vrijedni proizvodi od potrošača. Ovo povlači za sobom činjenicu da se proizvodi i materijali i resursi upotrebljeni za proizvodnju i dostavu istoga rijetki i da po mogućnosti nemaju imitaciju i substituirajuće proizvode koji potencijalno mogu smanjiti potrošnju i upotrebu istih kod potrošača. Ove osobine konkurentnih proizvoda (vrijedni, rijetki, teško kopirajući, nesupstituirajući) mogu biti označeni kao proizvodi s konkurentnom prednošću. Razvijanje originalnosti unutar SMŽ – e postići će se spregom osobitosti kapaciteta temeljenom na proizvodnji izvornih proizvoda. Ova mjera treba podržati specifične aktivnosti kao što su: razvoj mreže odnosa između proizvođača i potrošača, kreiranje ugleda za proizvođače i / ili proizvodni opskrbni lanac (supply chain) (važno zbog signaliziranja potrošačima o kvaliteti i pouzdanosti proizvoda); istraživanja tržišta za identifikaciju želja potrošača i detektiranje tržišnih niša. Razvoj lokalnih brendova može biti ojačan kroz predloženu mjeru. Sljedeći proizvodi biljnog i životinjskog podrijetla trebaju biti razmotreni: “HRVATSKI POSAVAC” (konjsko meso); KESTENOV MED”; “BANOVINSKA ŠLJIVOVICA”; “BANOVINSKA KOBASICA”; “POSAVSKA GUSKA”; “LUDINSKA JABUKA”; “VINO ŠKRLET”; “KESTEN”); “SLAVONSKI DOMAĆI KULEN “; “KRAVLJI SIR”.

5. Prilagodba EU zahtjevima i standardima /prioritetno područje/

Logička podloga:

Prigodom razvijanja političkog paketa kako bi se ispunila tri ključna cilja: okoliš, konkurentnost i sigurnost hrane kroz poljoprivrednu proizvodnju – moguće je odabrati jedan od tri kao prioritetni politički cilj ili granični uvjet i optimizirati druga dva u funkciji prvoga. Spremnost SMŽ - e da provede cjelokupno zakonodavstvo vezano za zajedničko uređenje

poljoprivrednih tržišta, kontrolu kvalitete i EU trgovinski režim trenutačno čvrsto ovisi o politici središnjeg državnog tijela. No koordinacija funkcija povezanih uz provedbu tehničkih, sanitarnih i veterinarskih te fitosanitarnih uvjeta vrlo vjerojatno će biti preusmjerene na regionalnu vladu (s važnom ulogom UOPŠVG - a). Jednom, kada se u pretprijetnom razdoblju uvedu nove uredbe zbog usklađivanja nacionalnog zakona s EU standardima kvalitete, higijene, okoliša i dobrobiti životinja – to će rezultirati povećanim potrebama za kapitalnim investicijama u poljoprivredi prije pristupanja EU. Uz to, unapređenja u učinkovitosti poljoprivrede SMŽ – e potrebno je pripremiti poljoprivrednike za konkurentno okruženje jedinstvenog tržišta.

Velike potpore odnosit će se na pokrivanje troškova prilagodbe poljoprivrednih gospodarstava EU standardima u ključnim područjima: fitosanitarni i veterinarski standardi, sustavi prerade hrane (HACCP) i EUROP sustav vrednovanja, sanitarno-higijenska-kvaliteta i sigurnost hrane. Zbog ekonomske situacije većine poljoprivrednika SMŽ - e, nedostatka akumuliranog investicijskog kapitala, postoji potreba za donošenjem financijskih instrumenata koji će poboljšati kvalitetu proizvodnih metoda i prilagoditi proizvodnju zahtjevima EU jedinstvenog tržišta. Mjere, dolje navedene trebaju biti provedene u cjelokupnoj Županiji, unutar ukupnog razdoblja provedbe PRS - a. Sredstva koja se mogu odrediti unutar ovog prioritetnog područja , trebaju biti planirana u rastućem smislu, reflektirajući dinamiku provedbe. U odnosu na svaku specifičnu mjeru unutar ovog prioritetnog područja, potpora u prvim godinama njezine implementacije ovisit će o hijerarhiji odlučenoj na nacionalnoj razini

Mjera:

5.1. Prilagodba fitosanitarnim i veterinarskim zahtjevima

Opravdanost:

S ciljem nastavka usklađivanja s EU Acquis, prilagodbe su neophodne u veterinarskom i fitosanitarnim sektorima, na koje otpada gotovo 30% cjelokupnog zakonodavstva, propisi koji se odnose na V&F zahtjeve. Potrebne prilagodbe obuhvatiti će ključna područja kao npr.: podizanje organizacije inspekcije, modernizacija mesnih i mliječnih objekata s ciljem ispunjavanja EU higijenskih i zdravstvenih standarda. Između brojnih kritičnih koraka usklađivanje uvoznog režima živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla s međunarodnim sanitarnim i fitosanitarnim standardima (Sanitary and Phytosanitary SPS) postat će obvezatno.

EU fitosanitarno zakonodavstvo obuhvaća sljedeća osnovna pitanja: registraciju biljnih proizvođača i distributera uključenih u prodaju bilja i biljnih proizvoda, putovnice za bilje; uspostava biljno zaštitne službe; mjere za sprječavanje prenošenja i širenja organizama štetnih za bilje i biljne proizvode u EU; kontrola pojedinih bolesti i pesticidna karantena; uspostava i funkcioniranje zaštićenih područja; uvjeti za razvoj rada korištenjem materijala koji uzrokuju fitosanitarni rizik, itd. Neki od stručnjaka jako su zagovarali ograničavanje pesticida kao vodećeg cilja obzirom da će to potaknuti inovacije i konkurentnost i omogućiti mjerljive kvantitativne ciljeve.

EU veterinarsko zakonodavstvo obuhvaća sljedeće: identifikaciju i registraciju životinja; zdravstvene zahtjeve koji utječu na trgovinu mesnim proizvodima unutar Zajednice, sanitarne i higijenske te standarde kvalitete vezano za proizvodnju i stavljanje na tržište svježeg mesa; pravila za proizvodnju i stavljanje na tržište sirovog mlijeka, toplinski obrađenog mlijeka i mliječnih proizvoda; veterinarski standardi za zaštitu javnog zdravlja; zdravlje životinja i trgovina životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla; praćenje i sprječavanje širenja bolesti životinja; dobrobit životinja; odgovornosti vezane za veterinarsko nadgledanje;

odredbe za farmaceutske materijale i nadgledanje lijekova, ljekarni i veleprodaje, itd. Administrativno opterećenje utječe i na UOPŠVG osoblje i na same poljoprivrednike. Jačanje administrativnih kapaciteta na županijskoj razini, prihvaćanjem i provedbom identifikacije životinja i sustava registracije, kontrola objekata bit će odlučni elementi kojima će osigurati poljoprivrednicima SMŽ- e potpuno sudjelovanje u instrumentima i mogućnostima ZPP - a. Nadgledanje sigurnosti hrane koja se prodaje mora biti usklađeno s Acquis-em, a to će biti omogućeno kroz pripremu nadležnih institucija za kontrolu i standardizaciju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Također kroz razvoj mreže laboratorija koji će kontrolirati procese pripreme hrane i proizvodnju. Uz to, sustav životinjskog otpada obvezuje objekte da bude prilagođen s postojećim EU zakonodavnim zahtjevima. Nacionalna strategija sigurnosti hrane nedavno usvojena od središnjeg državnog tijela (MPŠVG - a) treba voditi harmonizaciji ključnog zakonodavstva u područjima zdravlja, veterinarskog javnog zdravstva i sigurnosti i kvalitete hrane s EU Acquis-em. Neovisno od toga, neki poslovi su trenutačno u tijeku koji će ili pripremiti nacrt novog izvršnog zakonodavstva ili pripremiti dodatak postojećem. Dopunjeni Zakon o veterinarstvu osigurat će za strukturu inspeksijske jaču poziciju ravnatelja Uprave kako bi se osigurala eksplicitno donošenje odluka u slučaju izbijanja infektivnih životinjskih bolesti ili rizik za ljudsko zdravlje. Neophodni troškovi procesa prilagodbe u području veterinarstva i fitosanitarnih pitanja vjeruje se da će biti pokriveni od strane središnjeg državnog proračuna.

Mjera:

5.2. Prilagodba zahtjevima sigurnosti hrane, sanitarnim, higijenskim i standardima kvalitete

Opravdanost:

EU je uvela nove uredbe o higijeni hrane sa 1. siječnjem 2006. koje zahtijevaju da svi subjekti u poslovanju s hranom unutar EU, izuzev primarne proizvodnje, uspostave procedure upravljanja sigurnošću hranom na temelju načela analize opasnosti i kritičnih kontrolnih točaka HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points). Značajna fleksibilnost je uključena kako bi omogućila malim subjektima u poslovanju s hranom da se usklade. Sustav HACCP nije izravno primjenjiv subjektima u poslovanju s hranom kao maloprodajnim ugostiteljima i fleksibilnost dopušta alternative HACCP-u koje postižu iste rezultate proizvodnje sigurne hrane.

Agencija za standarde hrane Velike Britanije, pripremila je i prilagodila pojednostavljenu verziju HACCP za male ugostitelje i maloprodaju nazvan "Sigurnija hrana bolji posao"., koji koristi navedenu fleksibilnost i primjer je kako sustav kvalitete i načela HACCP mogu biti prilagođeni za male subjekte u poslovanju s hranom i različite situacije.

Još nije sigurno da li će dobavljači poljoprivrednih proizvoda SMŽ – e trebati ispuniti EU standarde kvalitete s danom pristupanja ili će im biti dana druga prigoda da ih ispune nakon dana ulaska u EU (ovisit će o Ugovoru o pristupanju). Za neke sektore (npr. mlijeko, meso) može biti dogovoren tranzicijsko razdoblje kako bi se olakšalo usklađivanje s neophodnim uredbama. MPŠVG pripremila je Nacrt Nacionalne strategije sigurnosti hrane i akcijski plan za njezinu provedbu (objavljen 13. prosinca 2006.). Ona treba voditi usklađivanju ključnog zakonodavstva u područjima zdravlja bilja, veterinarskog javnog zdravstva i sigurnosti i kvalitete hrane s EU zakonodavstvom (EU Acquis-em). U tu svrhu bit će kreirani svi neophodni tehnički uvjeti kao i uvjeti vezani za osoblje koji će osigurati odgovarajuću

usklađenost fitosanitarne i veterinarske kontrole s Acquis-em. Strategija se odnosi i na razinu SMŽ - e gdje je potrebno osigurati blisku suradnju između UOPŠVG - a i odgovarajućeg državnog tijela zaduženog za određene zadatke. Mjera će podržati pripremu ljudskih i tehničkih potencijala unutar UOPŠVG - a i vodit će postupniji provedbi neophodnog napretka - "stepenice" kako bi se to postiglo. Potpora iz sredstava javnog proračuna bit će osigurana za modernizaciju tih objekata koji dostave planove vezane za modernizaciju s obveznim mišljenjem odgovarajuće inspekcije.

Mjera:

5.3. Prilagodba prerade hrane sustavima sigurnosti (HACCP)

Opravdanost:

Analiza opasnosti i kritične kontrolne točke (HACCP) je sustavan preventivni pristup sigurnosti hrane koji je usmjeren na fizikalne, kemijske i biološke opasnosti u smislu sprečavanja radije od inspekcije gotovog proizvoda. Pokretna snaga koja je iza modernog HACCP prvo počinje kao prirodni nastavak Dobre proizvođačke prakse (DPP eng GMP) kojeg su prehrambene industrije koristile kao dio njihovih normalnih aktivnosti.

Ova metoda, koja zapravo potražuje izbacivanje nesigurnih praksi, razlikuje se od tradicionalne "proizvedi i ispiti" ("produce and test") metoda osiguranja kvalitete, koje su manje zahtjevne i nisu namijenjene za lakše kvarljivu hranu. Ova mjera teži promociji HACCP sustava, koje se temelji na sedam načela:

Načelo 1. - identificirati sve opasnosti koje moraju biti spriječene, uklonjene ili smanjene na prihvatljivu razinu,

Načelo 2. - identificirati kritične kontrolne točke na mjestima na kojima je kontrola važna za sprečavanje ili uklanjanje opasnosti ili za njihovo smanjivanje na prihvatljivu razinu,

Načelo 3. - utvrditi kritične granice (limite) na kritičnim kontrolnim točkama koje razdvajaju prihvatljivo od neprihvatljivog za sprečavanje, uklanjanje ili smanjivanje identificiranih opasnosti,

Načelo 4. - utvrditi i provesti učinkovite postupke sustavnog praćenja kritičnih kontrolnih točaka,

Načelo 5. - utvrditi korektivne postupke kada sustav praćenja upozori na to da kritična kontrolna točka nije pod kontrolom,

Načelo 6. - utvrditi postupke verificiranja radi utvrđivanja učinkovitosti provođenja mjera navedenih u podstavku 1. do 5. ovoga stavka, postupke verifikacije moraju provoditi redovito objekti i nadležni inspektori u objektima,

Načelo 7. - utvrditi dokumente i evidencije primjerene prirodi i opsegu posla koji će prikazivati učinkovitu primjenu mjera navedenih u podstavku 1. do 6. ovoga stavka.

Mjera:

5.4. Prilagodba EUROP sustavu ocjenjivanja

Opravdanost:

EUROP sustav ocjenjivanja (EUROP grading system) je obvezatan u cijeloj Europskoj uniji i nekim zemljama kandidatima. On omogućava objektivnu procjenu sadržaja suhog mesa i sukladno tome ispravno plaćanje poljoprivrednicima. Njegova primjena može stvoriti brz napredak kvalitete svinja kao i uklanjanje stalnih rasprava između klaonica i poljoprivrednika, svaki od njih je nezadovoljan cijenom utvrđenom kroz subjektivno vrednovanje. Industrija SMŽ - e neuspješno traži trupove kvalitete slične onoj u EU. Mesna industrija Gavrilović (smještena u Petrinji) je veliki pobornik žurnog uvođenja sustava EUROP - a.

Načela klasifikacije goveđeg mesa i svinjskih trupova u kvalitativne klase unutar sustava EUROP – a djelomično je provedeno kao obvezno kroz propis izdana od MPŠVG – a.

U EU, meso koje ima pravo na potporu proizvedeno je od bikova ispod 2 godine starosti (kategorija A) i (kategorija C), s klasom R3 korištenom kao referencom. Zemlje članice su zadužene da razgraniče nabavu prema pojedinim potkategorijama. Od 1993. proizvodi uključeni u kategoriju A klasificiranu kao 02 ili 03 nisu imala pravo na potporu. Informacije sakupljene iz ove industrije pokazuju da pri kupovini prevladavaju krave i mladi bikovi. Trupovi dobiveni od ovih životinja najčešće su klasificirani kao klasa O ili R. Analize EU zakonodavstva pokazuju da određeni broj zemalja ima pravo poduzimati intervencije također vezano za trupove i polovice klase različitih od R3. Očekuje se da će zbog ekstenzivnog sustava ishrane životinja udio trupova klase različite od R3 biti značajan. Vjeruje se da će se u uvjetima SMŽ – e asortiman sastojati od govedine R2, O2 i O3 klasa.

Prije potpune primjene klasifikacije svinjskih trupova prema EUROP propisi moraju biti korišteni na procedurama certificiranja opreme za klasifikaciju trupova, imenovanju certificirajućeg tijela, načelu edukacije neovisnih službenika klasifikatora i načelima davanja i povlačenja njihovih licenci i propisa vezanih za nadzor i inspekciju ispravnosti klasifikacije. Oprema za procjenu svinjskih trupova bit će potvrđena i regresijski faktori u skladu s Acquis-em bit će razvijeni. Uz to, zahtjev prema Europskoj komisiji bit će pripremljen vezano za korištenje odluke ovlašćivanja hrvatskih metoda procjene svinjskih trupova. Treba navesti da je većina svinja SMŽ - e uzgojena u svinjcima poljoprivrednih gospodarstava, karakteriziranim inferiornom genetikom, neodgovarajućom prehranom i zastarjelim tehnologijama. Sve dovodi do izrazite varijabilnosti trupova čiji sadržaj masti je značajno viši nego u razvijenijim zemljama.

Navedena situacija zahtjeva brzo unapređenje kvalitete životinja koja zahtijeva značajne investicije u cjelokupnu industriju stoke.

Ova ulaganja bit će provedena kada će tržne snage plaćati kvalitetu a ne samo kvantitetu.

STRATEŠKI CILJ DVA (2)

Okolišno održiva poljoprivreda

Strateška smjernica SMŽ - e:

Željeni odnos između poljoprivrede i okoliša može biti postignut kroz "održivu poljoprivredu" koja upućuje na upravljanje županijskim izvorima na način kojim se osigurava njihova dobrobit i u budućnosti. Zbog zaštite i unapređenja prirodnih izvora SMŽ - e i krajolika u ruralnim područjima sredstva namijenjena strateškom cilju 2 trebaju doprinijeti četiri prioritetna područja: razvoju okolišno osjetljive poljoprivrede, zaštiti bioraznolikosti i prirodnih bogatstava u ruralnim krajolicima, unapređenju upravljanja šumama i vodama. Mjere dostupne za strateški cilj 2 trebaju biti korištene na način kako bi ugradile ove okolišne ciljeve i doprinijele provedbi poljoprivredne i šumarske mreže NATURA 2000., koja uključuje područja gdje u sklopu djelokruga aktivnosti zajednice trebaju biti ugrađene mjere sukladne s Okvirnom direktivom o vodama. One će ojačati provedbu tzv. "zelene kutije" programa razvoja. Moguće mjere unutar strateškog cilja bit će u skladu s Nacionalnom okolišnom politikom, također uzimajući u obzir podjelu županijskog teritorija na ekološka područja, provedbena područja okolišne politike i prioritetne jedinice (kasnije se treba usmjeriti na ulaganja i restrukturiranje u kratkoročnom i srednjoročnom razdoblju). Ključni problemi unutar strateških ciljeva pokušavaju dotaknuti sve postojeće segmente poljoprivrede SMŽ - e kao npr. mala poljoprivredna gospodarstva s niskom proizvodnjom. Također segmente "socijalne" poljoprivrede (opseg proizvodnje je obično premali kako bi omogućio stvaranje prihvatljivog prihoda), gdje su aktivnosti domaćinstva namijenjene opskrbi hranom samo za njihove vlastite potrebe. Karakteristike poljoprivrednih gospodarstava SMŽ - e polako postižu prihvaćenost u EU kao modela koji može biti prihvaćen od zajednice uvelike razočarane nedavnim krizama nastalim od hrane dobivene od industrijalizirane poljoprivrede. Unutar strateških smjernica određena su 4 prioritetna područja (specifični ciljevi) i 13 odgovarajućih prilagođenih mjera koje će omogućiti postizanje strateškog cilja II. (opći cilj) – Okolišno održiva poljoprivreda.

KLJUČNI PROBLEMI /prioritetna područja/:

- 1. Poticanje poljoprivredno-okolišne proizvodnje**
- 2. Zaštita bioraznolikosti i prirodnih vrijednosti u ruralnim krajolicima**
- 3. Unapređenje upravljanja šumama**
- 4. Unapređenje upravljanja vodama**

1. Poticanje poljoprivredno-okolišnih proizvodnji /prioritetna područja/:

Logička podloga:

Kao integralni dio reforme Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP), višestruka uvjetovanost (cross - compliance) pomoći će povećanju održivosti poljoprivrede i ojačati odgovarajuće ponašanje poljoprivrednika prema okolišu – osiguravajući poticaje za one koji poštuju domenu novih i postojećih zahtjeva.

Iako 20% poljoprivredne zemlje u EU trenutačno obrađuju poljoprivrednici koji primjenjuju poljoprivredno-okolišni pristup, koji se povećao s početnih 15%, početno postavljen u Petom akcijskom okolišnom programu.

Vlasti SMŽ - e u potpunosti su svjesne da odnos između poljoprivrede i okoliša nije statičan. Razumijevanje poljoprivrede u njezinoj višestrukosti pozitivnih i negativnih utjecaja na okoliš zahtijevat će uzimanje u obzir potpunog konteksta takve interakcije. Značaj opsežnog konteksta poljoprivredno-okolišnih pokazatelja može biti osiguran kroz koncept površine zemlje kao obrađena, djelomično polu-prirodni prostori unutar kojih se odvija poljoprivredna proizvodnja i koja je obilježena cjelokupnošću svojih biofizičkih i kulturnih osobina. Očekuje se da će konkurentnost poljoprivrede SMŽ - e i cjelokupnog prehrambenog sektora biti sve više i više prepoznat kao "okolišno prijateljski" u mislima potrošača. Ona podupire opravdanost široke primjene okolišnih aspekata u poljoprivrednoj politici SMŽ - e, koja će u svakom slučaju biti u skladu s promjenama koje se jasno pojavljuju u poljoprivrednoj politici EU (kao i s pritiskom koji se očekuje od strane WTO).

Mjere predložene unutar ovog prioritetnog područja trebaju potaknuti na obostrano zadovoljstvo okolišno/ekonomske pothvate. Poljoprivredno-okolišne Mjere obuhvaćaju načine korištenja poljoprivrednog zemljišta koji su u skladu sa zaštitom i unapređenjem okoliša, krajolika i njegovih prirodnih osobina, izvora, tla i genetskih izvora. Glavni cilj predloženih mjera je osigurati neprekidan uzgoj i zadržavanje održive ruralne zajednice kako bi se zaštito krajolik i unaprijedio nastavak održivog poljoprivrednog uzgoja. Odredbe o okolišnim dobrima, osobito kroz poljoprivredno-okolišne Mjere trebaju doprinijeti osobnosti područja SMŽ - e i njezinoj proizvodnji hrane. Broj poljoprivredno-okolišnih paketa pod ovim prioritetnim područjem može biti povećan, prema uspostavi planova zaštite.

Mjera:

1.1. Priprema razvojnih planova za poljoprivredna gospodarstva vezano za poljoprivredno-okolišne aktivnosti

Opravdanost:

Predložena mjera obuhvaća jačanje modela za stabilan i održiv poljoprivredni sustav, osobito na zaštićenim područjima SMŽ - e i onih ugroženih degradacijom, gdje može biti predložen paket različitih okolišnih obveza koje trebaju biti provedene. One će biti povezane s poljoprivrednim upravljanjem usmjerenim na zaštitu okoliša, očuvanje staništa u odnosu prirodnih vrijednosti i zadržavanju životinjskih genetskih izvora. Svaki paket može obuhvatiti nekoliko jasno određenih zahtjeva koji će biti usklađeni s uobičajenom dobrom uzgojnom praksom i ne trebaju se preklapati s drugim Mjerama pod strateškim ciljem 2. Poljoprivrednici koji žele uvesti ovu mjeru moraju provoditi pravila unutar cjelokupnog područja gospodarstva. Predviđeno je da će sljedeći paketi biti podržani: "Održiv poljoprivredni uzgoj" zasnovan na smanjenom unošenju gnojiva, balansiranjem upravljanja

gnojivom i iskorištenjem te održavajući odgovarajuću rotaciju usjeva; zadržavanje trajnih livada vezano za uvođenje ili nastavak smanjenja travnjaka na pojedinim otkošanim livadama prirodno visoko vrijednim ugroženim degradacijom; zadržavanje trajne ispaše obuhvaćajući oporavak ili očuvanje trajnih pašnjaka na polu-prirodnim pašnjacima s namjerom jamčenja zaštite vrijednosti flore i staništa ugroženih vrsta u izumiranju; zaštita vode i tla zasnovana na primjeni "međusjeva" s ciljem povećanja udjela tla pokrivenog biljem tijekom jeseni; Uspostavljanje "zaštitnih zona" koje će nastajati stvaranjem "pojaseva" na granicama poljoprivrednog zemljišta s površinskim vodenim spremnicima i intenzivno iskorištenog poljoprivrednog područja.

Specifična potpora može biti izrađena za one poljoprivrednike koji će uspostaviti udruženja koja će zajedno željeti prilagoditi svoje okolišno održavanje te zajedno uspostaviti integriran sustav okolišnog održavanja u određenim područjima. Ako se dogodi navedeni slučaj utjecaj na okoliš proizašao primjenom zajedničkog održavanja tada će biti višestruk.

Poljoprivredno - okolišni paketi mogu biti dani samo poljoprivrednicima koji će podnijeti prijavu za pristupanje korištenja mjere. Dodatno, bit će potreban detaljan poljoprivredno-okolišni plan koji će odobriti nadležne vlasti (ili poljoprivredno-okolišni savjetnik), ako je u potpunosti u skladu s kriterijima postavljenim za određeno zemljopisno područje.

Mjere:

1.2. Primjena metoda ekološke proizvodnje

Opravdanost:

U SMŽ - i ekološka poljoprivredna gospodarstva za koje je zaštita okoliša jedno od načela uzgoja, bila je kroz dugo vremensko razdoblje marginalni fenomen (obuhvaćala je manje od 0,01% ukupnog poljoprivrednog zemljišta). Ekološka poljoprivredna proizvodnja je tehnički mnogo izazovnija od konvencionalnog uzgoja i zahtijeva više upravljačkih vještina i detaljno planiranje unaprijed.

SMŽ - a ima mrežu poljoprivrednih savjetnika koji mogu osigurati odgovarajuće savjete i potporu kako bi se poljoprivredni uzgoj prebacio na ekološki način.

Uvođenjem financijske potpore za ekološke poljoprivredne proizvođače u 2006. godini i dodatnim zakonskim propisima, koji uređuju ekološku proizvodnju poljoprivrednih proizvoda i hrane od 2001. (NN 12/01.), stvoreni su uvjeti za njezin rast. Trenutačno u SMŽ - i ima oko 16 ekoloških poljoprivrednika koji potpadaju pod sustav revizije s ukupnim područjem od samo 25 ha. Ti proizvođači usmjereni su na ekološku proizvodnju voća. Dodatno, uz ovaj segment poljoprivredne proizvodnje, nedavno su se pojavile još dvije tvrtke koje obrađuju oko 360 ha, a planiraju provedbu metoda ekološke proizvodnje.

Razlog za različit rast ekološke proizvodnje u SMŽ- i i mali broj poljoprivrednika zainteresiranih za takvu proizvodnju može biti objašnjen kasnim uvođenjem zakonskih temelja (Zakon o ekološkoj proizvodnji donesen je 2001. godine) ili nedostatkom atraktivnog financijskog poticaja. Postoji nedostatak odgovarajuće osmišljenog tržišta za ekološke proizvode što je primarni faktor, koji uvjetuje rast ovog poljoprivrednog sektora u EU zemljama.

Segment ekološke proizvodnje obuhvaća vjerojatno manje od 1% domaćinstava uključenih u poljoprivredu unutar SMŽ - e. Predložene mjere podržat će sljedeće: objašnjenje ekoloških standarda i načina njihove praktične primjene; pripremanje studija izvedivosti i priprema planova konverzije (prebacivanja); određivanje specijalnih životinja; savjetovanje vezano za usjeve; savjetovanje o obrocima za stoku i analize hrane za životinje; savjetovanje o analizama tla i strategiji hranjivih tvari za usjeve. Također, davanje pomoći može obuhvatiti

potporu preko telefonskih linija za pomoć, paketa informacija, sastanaka i posjeta poljoprivrednika, web stranica i izmjene informacija na daljinu. Financijska pomoć koja će podržati proizvodne navike može biti dostupna od prve godine nakon što se poljoprivredno gospodarstvo preusmjeri na ekološku proizvodnju ukoliko će biti uspostavljeni odgovarajući sustavi kontrole potvrđivanja.

2. Zaštita bioraznolikosti i prirodnih bogatstava /prioritetna područja/:

Logička podloga:

Zaštita bioraznolikosti bit će jedna od najistaknutijih tema razvojne politike SMŽ - e. Ova politika treba biti povezana s provedbom koncepta za prostorno upravljanje Županije. Ona će pokušati ispuniti sljedeće ciljeve: kontrolirani razvoj rekreacijskih objekata u poljoprivrednim, zaštićenim i ugroženim prostorima; zadržavanje biološke raznolikosti i zaštita vrijednih malih ekosustava i zadržavanje niskog postotka biološki aktivnih područja unutar određenih građevina; smanjiti rizike od poplava zbog ograničenog razvoja u poplavljenoj zemlji. Do određene mjere potrebno je uzeti u obzir, unutar ovih aktivnosti, preporuke Nacrta europske konvencije poznate kao Madridska konvencija, vezano za prekograničnu suradnju između teritorijalnih zajednica ili vlasti

Zaštita i održivo korištenje bioraznolikosti bit će najviši cilj ovdje predložene mjere. Vezano za bioraznolikost, SMŽ - a je jedna od najbogatijih regija unutar cijele Hrvatske. Oboje, i povoljni prirodni uvjeti i jedinstven (u usporedbi s drugim zemljama) karakter antropogenog utjecaja (nejednaka industrijalizacija i velika tradicionalna poljoprivredna proizvodnja još uvijek zaštićena u velikim područjima kao i postojanje velikih šuma s dugom povijesti), doprinijelo je ovome fenomenu. Ova situacija uzimajući u obzir granice SMŽ - e varira također kroz općine. Nprekinuto postojanje tradicionalne poljoprivredne ekonomije, dobro očuvanih prirodnih izvora kroz rascjepkane poljoprivredne strukture u Županiji omogućilo je zadržavanje vrijednog poljoprivrednog krajolika zajedno s velikim udjelom bio raznolikosti i genetskih izvora, u obliku prirodnih vrsta usjeva biljaka i pasmina stoke.

Mnogi poljoprivrednici SMŽ - e već doprinose bioraznolikosti i prirodnim bogatstvima i ova Strategija namjerava ojačati tu inicijativu. Vezano za situaciju poljoprivrednog uzgoja na oranicama bioraznolikost je često niska i mogućnosti da ojača su velike i ponekad jednostavne.

Više poljoprivrednika može učiniti manje prilagodbe vezano za postupanje s oranicama i s malim ili nikakvim troškovima koji će rezultirati značajnom dobrobiti za bioraznolikost. Mjere predložene unutar ovog prioritetnog područja neće imati nikakve veće utjecaje na profitabilnost poljoprivrednog gospodarstva. One će, međutim, zahtijevati male obveze za poljoprivrednikovo upravljanje vremenom obzirom da inicijative mogu uključiti promjene u postojećim postupanjima i zahtijevati vrijeme potrebno za objašnjenje osoblju koje radi na poljoprivrednom gospodarstvu ili ugovarateljima. Integracija mjera ima za cilj zaštitu bioraznolikosti s aktivnostima u skladu s drugim relevantnim ekonomskim sektorima (poljoprivreda, turizam, promet, upravljanje vodenim potencijalima, znanost i drugi) mogu biti dostignuti učinkovitije kroz predložen pristup.

Mjere:

2.1. Zaštita ugroženih vrsta

Opravdanost:

Potporna ZPP - a može igrati vrlo istaknutu ulogu u zadržavanju ugroženih poljoprivrednih sustava, posebice kroz mjere za manje pogodna područja (MPP), osobito u rubnim područjima gdje bi poljoprivredna aktivnost inače prestala. Uz to poljoprivredno-okolišne mjere stvaraju ključni dio pokušaja da se zaštiti poljoprivredno ovisna bioraznolikost u ovim područjima.

Poljoprivredna razvojna strategija SMŽ - e osigurat će sigurnu hranu, osobito zaštitu i održivo korištenje domaćeg ekosustava kao i sigurnost ruralnih stanovnika. Zaštita tradicionalnih oblika ekstenzivne poljoprivredne ekonomije je također očuvala lokalnu raznolikost biljnih usjeva i lokalnih pasmina stoke. Park prirode Lonjsko polje, smješten istočno od Siska, je zaštićeno područje za ugrožene biljne i životinjske vrste kao što su: rode, čaplje, orlovi, vidre, dabrovi i također divlje mačke.

Određene vaskularne biljne vrste koje se pojavljuju i u Hrvatskoj i u SMŽ - e su ugrožene ili ugrožene pred izumiranje kao rezultat napuštanja pašnjaka, oranja travnjaka, korištenja gnojiva i značaja zaštite bilja.

Međutim, činjenica da se one koriste u praksi stvara prijetnju za genetske izvore biljnih usjeva. Lokalne pasmine osobito su korisne za uzgoj u ekstenzivnom proizvodnom sustavu i okolišno prijateljskoj pašnji koja omogućuje polu-prirodnim područjima s malo izvora hrane za životinje da bude učinkovito iskorištena. U sklopu predložene mjere sljedeće aktivnosti mogu biti podržane: Priprema odgovarajućih programa za zaštitu ugroženih biljnih i životinjskih vrsta; potpora u procjeni iskoristivosti i uzgojna vrijednost odabranih grupa životinja; potpora razmnožavanju najvrjednijih genetskih izvora unutar granica SMŽ - e (ovo može biti identificirano u nedavnom izdanju Crvene knjige vaskularne flore Hrvatske i Crvenoj knjizi sisavaca Hrvatske – Pretažite Crveni popis ugroženih biljaka Republike Hrvatske). Ima nekih vrlo osebujnih vrsta vrijednih da budu podržane kroz ovu mjeru, kao npr.: kvarnerska krtica, idra Lutra lutra (odgovarajuće informacije mogu se pronaći u - Botanički zavod i Zoologijski zavod Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu i Zavoda za ornitologiju HAZU).

Mjera:

2.2. Zaštita visokovrijednih staništa

Opravdanost:

Raznolikost staništa na poljoprivrednim područjima stvara povoljne uvjete za stabilno prisustvo rijetkih životinjskih i biljnih vrsta, prisustva trajnih travnjaka iznimne vrijednosti. Glavna prijetnja ovim vrstama je intenzifikacija i koncentracija proizvodnje, opasnost od napuštanja korištenja zemlje, drenaža vlažne zemlje.

Visokovrijedne poljoprivredne osobine trebaju biti poštovane u budućem razvoju poljoprivrednog sektora SMŽ - e. Raznolik reljef, mozaička struktura površine bogate s elementima koji su važni za biljni i životinjski svijet (kao bare, šumarci, uska polja, vlažna zemlja), različito tlo i klimatski uvjeti doprinose velikoj raznolikosti staništa i prirodnih krajolika u SMŽ - i. U Hrvatskoj/SMŽ - i ima mnogo različitih tipova biljnih skupina i većina od njih povezani su s poljoprivrednim zemljištem. Prema Izvještaju o biološkoj raznolikosti u Hrvatskoj, u SMŽ - i ima različitih tipova biljnih zajednica, a koriste se kao livade i pašnjaci. Otprilike 70 ili 90% travnjaka je smješteno u ravninama i veliki udio u dolinama rijeka.

Močvarna i tresetna staništa kao i ekstenzivno korištene livade i pašnjaci smještene u prirodnim udolinama rijeka, rast grmlja u poljoprivrednim poljima i gorskim te kserotermne trave s puno endemskih biljnih vrsta zadržale su njihov prirodni i polu-prirodni karakter. Okolišna vrijednost ovih staništa ugrožena je rastom pojačane poljoprivredne proizvodnje, trajnim paljenjem trave, napuštanjem travnjaka zbog smanjenja stoke i nižim potrebama za krmom.

Mjera može podržati sljedeće aktivnosti: izvođenje procjene vezane za utjecaj odmaranja poljoprivrednog zemljišta; pripremanje koda dobre poljoprivredne prakse za zaštitu biološke bioraznolikosti SMŽ - e; očuvanje prirodnih ili stvorenih osobin - flore i faune, vodenih izvora; upravljanje sustavima niskointenzivne ispaše; upravljanje visoko prirodno vrijednim livadama.

2.3. Zaštita i unapređenje kvalitete krajolika

Opravdanost:

Zaštita krajolika i prirodnog okoliša doprinosi održivom razvoju poljoprivrede i ruralnih područja. Takav pristup (brige o okolišu) zauzvrat osigurava dodatni prihod poljoprivrednom domaćinstvu.

Neprekidno postojanje tradicionalne poljoprivredne ekonomije u SMŽ - i omogućilo je očuvane vrijedne poljoprivredne krajolike. Zahvaljujući metodama tradicionalne okolišne proizvodnje u SMŽ - i, a također zahvaljujući modelima prostornog razvoja, cjelokupni ruralni krajolik ovdje je vrlo jedinstven. S druge strane, zahvaljujući čvrstom osloncu i velikom doprinosu strmih obronaka postoji značajna prijetnja od vodene erozije i odrona zemlje, ukoliko se ne reagira. Ova područja pokazuju veliki udio napuštene zemlje (ugar i neiskorištena zemlja) u ukupnoj vrijednosti poljoprivrednog zemljišta. Da bi se zadržao ovakav krajolik potreban je nastavak tradicionalnih i ekstenzivnih načina uključujući pretvaranje oranica u trajne travnjake. Neophodnost aktivnosti ove vrste povećava se s nadmorskom visinom i intenzitetom oblika zemlje i reljefa.

Zaštita i unapređenje kvalitete krajolika može biti vođena sljedećim kriterijima: visokim statusom u županijskom sustavu zaštićenih područja (status krajolika parka, izbačeni ostaci iz Natura 2000; prijetnje od pojednostavljenja mozaika bogatih krajolika koji čine dio tradicionalnih struktura krajolika i temelj za ovaj razvoj županije; prijetnje prostoru pod poljoprivrednom proizvodnjom od erozije uzrokovane vodom i vjetrom, zagađenja vode ili postojanje zemlje u ugaru; protiv tendencije koja vodi specijalizaciji i povećanju poljoprivredne proizvodnje; izdvajanje županijskih razlika u diverzificiranim i područjima s malo zemlje gdje prevladava tradicionalni oblik poljoprivredne proizvodnje, različito u odnosu na veličinu poljoprivrednog gospodarstva i oblik. Predložene mjere mogu biti provedene u prioritarnim zonama s jasnom opravdanošću odabira koji mora biti određen od vlasti SMŽ - e. Odgovarajući paketi mogu podržati financiranje sljedećeg: Primjena sustava zaštite poljoprivrednih i šumskih krajolika; Provedba plana za poticanje sadnje drveća i grmlja unutar poljoprivrednih polja; Provedba sustava zaštite građevina i kulturnih krajolika kroz ubacivanje u registar nepokretnih svojstava – uključenih u lokalne razvojne planove.

U buduću, sustav zaštite krajolika treba također omogućiti zadržavanje ili čak postavljanje novih parkova prirode. Općenita uloga takvih zaštićenih krajolika unutar ove mjere bit će zaštita područja s različitim ekosustavima i vrijednim karakteristikama; ne bi trebalo biti ograničenja u odnosu na poljoprivrednu aktivnost. Samo ova područja s najvišim oblikom zaštite (prirodni rezervati, nacionalni parkovi) uključivat će ograničenja vezano za poljoprivredne aktivnosti.

3. Unapređenje upravljanja šumama /prioritetna područja/:

Logička podloga:

Šume igraju važnu proaktivnu ulogu u zaštiti prirodnog okoliša osobito vezano za zaštitu vode i tla, poboljšanje kvalitete zraka, spjrečavanje lavina, doprinos klimatskoj stabilnosti, itd. To je konkurentna, industrija temeljena na znanju, koja potiče povećano korištenje obnovljivih šumskih izvora. Teži osiguranju društvenog doprinosa u kontekstu bio-utemeljene, potrošački-vođene i globalno konkurentne europske ekonomije.

Ukupno područje šuma unutar administrativnih granica SMŽ - e doseže 41% ukupne površine zemlje (4.463 kvadratnih kilometra) i njezin udio razlikuje se od općine do općine. Također briga o njima nije raspoređena jednoliko; bolje su u zaštiti u područjima gdje je mogućnost za prirodni biološki rast veći npr. Lonjsko polje. Što se tiče strukture vlasništva, dominiraju šume u državnom vlasništvu koje zauzimaju 141.322 ha (oko 77% ukupne šumske površine – 183.933 ha).

Na nacionalnoj razini postoji uspostavljen Sustav potvrđivanja šuma (SPŠ). Premda još uvijek nije jasno koliko učinkovito surađuje s privatnim šumskim potencijalima. Također postoji politička volja da uspostavi i nakon toga provede kod upravljanja zakonskim evidentiranjem i podacima o sustavu certifikacije. Nacionalno tijelo uspostavilo je svoje strukture na terenu u svakoj županiji unutar cijele zemlje, koji se nužno ne poklapa sa administrativnim granicama SMŽ - e. Regionalni službenici su ovlašteni s odgovornostima da razriješe politiku privatnih šuma. Obzirom da šume u državnom vlasništvu imaju svoju dugoročnu razvojnu strategiju, u slučaju privatnih šuma trenutačno nema šumarskog akcijskog plana za njihove resurse. Ovo prioritetno područje treba žurnu pomoć za šume u privatnom vlasništvu (poljoprivredna domaćinstva). Takav plan treba što je prije moguće pripremiti s kreativnom ulogom vlasti SMŽ - e. Treba uzeti u obzir da u bliskoj budućnosti sektor utemeljen na šumama (i u privatnom i u državnom vlasništvu) može biti ključni igrač u odnosu na obnovljivu energiju. Prepoznajući mogućnosti i izazove koji proizlaze iz politike vezano za obnovljivu energiju sektor poziva one koji donose odluke i Vladu da potraže načine za provedbu takvih odluka koje vode postizanju ciljeva postavljenih od strane EU, bez riskiranja konkurentnosti, ekonomskih i okolišnih doprinosa industrija baziranih na šumi. EU zakonodavstvo vezano za područje šumarstva podržat će i koordinirati aktivnosti zemalja članica koje teže očuvanju, zaštiti i rastu šumskih bogatstava kao i njihovo održivo korištenje. Predložene mjere unutar ovog prioritetnog područja podržat će sljedeće: povećanje područja županije pokrivenih šumom; unapređenje kvalitete šuma i povećanje njihove bioraznolikosti; uspostavljanje šumarske savjetodavne službe koja bi pomogla privatnim vlasnicima šuma u provedbi načela povezanih s održivim razvojem; određivanje i zaštitu šumskih i srednje-šumskih ekosustava posebice vrijednosti obzirom na njihovu bioraznolikost; pošumljavanje i uklanjanje panjeva prilagođeno lokalnim uvjetima; obnova šumskog potencijala i preventivne aktivnosti; povećanje izvora drvene građe u šumama SMŽ - e; promicanje ideje o zaštiti šuma, između ostalog kroz organiziranje centara za edukaciju o šumama, objavljivanje informativnog i promotivnog materijala, suradnja sa školama i lokalnim vlastima.

Mjera:

3.1. Obnova šumskog potencijala i zaštita

Opravdanost:

Napredak SMŽ - e još uvijek ovisi, u velikoj mjeri, o industriji temeljenoj na šumarstvu i sličnim industrijama. Županija je poznata po svojim prostranim hrastovim šumama i izuzetno bogatom i raznolikom biljnom i životinjskom svijetu. Šume igraju neophodnu ulogu u zaštiti prirodnog okoliša, osobito vode, tla i zraka. Potpora šumarstvu potaknut će održivo upravljanje i razvoj uključujući i privatne šume. Do sada, nisu bili jasni politika i instrumenti za vlasnike privatnih šuma. Sektor zasnovan na šumi je veliki poslodavac u mnogim područjima i njegov značaj je čak veći u rijetko naseljenim područjima. Sektor može osigurati izravnu i neizravnu zaposlenost u ruralnim područjima.

Prije svega potpora treba biti osmišljena za šume koje su razorene biotičkim i abiotičkim čimbenicima i uvođenjem mehanizama za sprječavanje prirodnih katastrofa i osobito zaštitu od požara. Potpora može biti osigurana u sklopu složenih projekata koji obuhvaćaju šume. Dugo godin, šume SMŽ - e bile su pod velikim utjecajem zagađenja zraka koje je dolazilo s domaćeg i bilo donošeno zapadnim vjetrovima na ciljane područja. Najviše šumskog tla je pjeskovito što značajno utječe na zdravlje staništa. Osobito nepovoljni uvjeti tla pojavljuju se u bivšim poljoprivrednim područjima koja su pošumljena. Pretvaranje tog tla u šumska tla bit će dugotrajan proces koji će zahtijevati najmanje jednu ili više generacija stanovništva. Šume SMŽ - e su također jako ugrožene požarima, posebno u južnim i istočnim dijelovima Županije. Opasnost od požara stvara se zbog kombinacije nekoliko fenomena: česta razdoblja bez padalina, zagađenje zraka, ilegalno paljenje livada, puno prijevoznih sredstava i turističkog prometa. Abiotičke prijetnje šumama SMŽ - e su veće od prijetnji izazvanih od biotičkih čimbenika, osobito insekta, koji mogu tijekom masovnih pojavljivanja ugroziti opstanak crnogoričnih stanovnika.

Mjera predlaže pomoć projektima povezanim uz: uvođenje sustava organizacijske učinkovitosti i tehničke opremljenosti za djelatnosti zaštite od požara; pripremu šumskog reproduktivnog materijala za obnovu uništenih šuma; organizaciju i rukovođenje područjima uništenih šuma; očuvanje šuma uključujući obrađivanje i zaštitu uzgajališta; obrađivanje i zaštita uništenog drveća i prirodno vrijednih objekata; odredbe vezane za pristup šumama u odnosu sa socijalnom funkcijom šuma; jačanje sustava za zaštitu od požara. Treba i naglasiti da će danom pristupanja u EU vlasti SMŽ – e, vezano za šume, uvesti sustav registracije populacije i odvojen sustav za proizvodnju odabranih i testiranih reproduktivnih materijala u svakoj proizvodnoj fazi. To će biti obvezno od faze sakupljanja sjemena do predaje mladih biljaka primatelju. Također je potrebno uspostaviti sustav javne kontrole u ovom području. Reproductivni materijal namijenjen prodaji mora biti popraćen potvrdom o podrijetlu koja osigurava sve podatke određene Direktivom Vijeća 71/161/EEZ (određujući precizno kriterije selekcije za osnovu proizvoda). Uvođenje mjere omogućit će izbjegavanje ekonomskih gubitaka i poremećaja u nabavi šumskog reproduktivnog materijala. Specifična potpora unutar mjere može podržati sljedeće aktivnosti: uspostavu novog oblika obrazovanja o prirodi i šumama (npr. Šumarski kulturni centar); uspostavu šumarskog info- deska za vlasnike privatnih šuma; razvoj cjelokupne mreže šuma kako bi se pomoglo sprječavanje upravljanja propustima i problemima s korupcijom.

Mjera:

3.2. Pošumljavanje privatnog i zapuštenog poljoprivrednog zemljišta

Opravdanost:

Trenutačno, zakonska osnova u odnosu na poljoprivredno zemljište, ne dopušta uvođenje postupaka pošumljavanja. Ukoliko ta situacija ostane nepromijenjena, SMŽ - a će trpjeti velike nedostatke zbog pomanjkanja provedbe ove određene mjere koja može pomoći rješavanju problema vezanih za rubnu poljoprivrednu i napuštenu zemlju. Osnova za planiranje aktivnosti u ovom području treba biti nacionalni/regionalni plan proširenja šumskog zemljišta. Neophodno je pošumljavanje poljoprivredne zemlje, osobito u smislu korištenja zemlje i zaštite okoliša. Namjera je isključiti siromašna tla iz poljoprivredne proizvodnje i tako unaprijediti učinkovitost agrarne strukture, osiguravajući dodatni prihod poljoprivrednom domaćinstvu i potom doprinijeti osnaženju poljoprivredne konkurentnosti, unapređenje životnih uvjeta i razvoj ruralnih područja. Pošumljavanjem takve zemlje, može se doprinijeti njezinoj ekonomskoj vrijednosti i omogućit će važan napredak statističkih pokazatelja vezanih za područja pod šumom u SMŽ- i . Predložena rješenja vezana za način obrade, njezin sastav i korištenje postojećeg vlastitog sjemenja imat će pozitivan utjecaj na biološku raznolikost i uvjet uzgoja zasađenih šuma. Temeljni cilj ove mjere je: unapređenje kvalitete privatnih šuma; proširenje šuma kroz pošumljavanje zemljišta; uspostavljanje ekološke stabilnosti pošumljenih područja kroz smanjenje rascjepkanih šumskih kompleksa i stvaranje ekoloških prolaza; povećanje šumskog udjela u globalnoj ugljičnoj bilanci. Uz to, drugi cilj će se uskoro pojaviti, a to je provedba intenzivnog pošumljavanja riječnih područja. U oba slučaja, pošumljavanjem poljoprivrednog i napuštenog zemljišta, ovi ciljevi mogu biti ostvareni kroz aktivnosti kao što su na primjer: uspostavljanje šumske kulture, uključujući postavljanje uzgoja brzo rastućih vrsta drveća; održavanje novo pošumljenih zemljišta dostupnim vlasnicima zemlje (isključujući područja pod državnim šumama); kompenzacija za gubitke u prihodu za ostavljanje zemlje u mirovanju. Predložena pomoć bit će dodatno i sinergijski dopunjena s instrumentima vezanim uz upravljanje zemljom pod strateškim ciljem I.

Mjera:

3.3. Revitalizacija šume za izbjegavanje odumiranja biljnog i životinjskog svijeta

Opravdanost:

Očita je potreba za revitalizacijom šuma SMŽ - e. One stvaraju neprocjenjiv faktor u ekološkoj ravnoteži, nastavku života, raznolikosti prirode i neutraliziranju zagađenja (i stoga sprječavaju okolišno degradiranje). Šume su istovremeno i nedjeljiv oblik korištenja zemljišta koji osigurava biološku produktivnost tržišne vrijednosti. U SMŽ - i, šumski ekosustavi su najvrjednija i najreprezentativnija komponenta u svim oblicima očuvanja prirode, računajući od ukupne vrijednosti oko 41 % Županije. Bioraznolikost šuma u SMŽ - i treba biti zaštićena na bilo koji način zbog različitih razloga. Mora biti ojačana zaštita šuma, osobito šuma koje su prirodni dijelovi prirode. Proces revitalizacije šume vjerojatno će voditi povećanju biljnih i životinjskih vrsta. Zauzvrat to može ojačati interese za ruralni turizam ili potpuno uživanje biljnog i životinjskog svijeta. Trenutačno neko od čvrstog/snažnog drveća (slavonski hrast, drvo kestena – SMŽ - e obuhvaća oko 50% cjelokupnih državnih izvora) čak i u prirodnom okolišu Banovine su osjetljivi na povećanje nedostatka vode u tlu. Ovo rezultira lošim rastom i dodatnim

naprednim stvaranjem bolesti. Vezano za slučajeve izumiranja biljaka i životinja u sklopu šumskih područja, SMŽ – a mora poduzeti novi pristup, a to je revitalizacija. Pogoršanje uvjeta za prirodni rast drva kestena utječe i na državna i na privatna šumska područja. Prilično žurna aktivnost podržat će zaustavljanje daljnjih prijetnji. Također, potrebno je imati na pameti, da biomasa od šumskih ostataka treba biti potaknuta zbog svojeg korisnog doprinosa ciklusu ugljika. Ovo poticanje ne treba rezultirati smanjenjem bioraznolikosti. Predložena mjera pomoći će sljedeće: praćenje tekućih promjena i prijetnji izazvanih biotičkim, abiotičkim i ljudskim čimbenicima; predstaviti obnovu i očuvanje šumske prirode. Mjera može olakšati razvoj stranih suradnji, uključujući sudjelovanje na regionalnoj globalnoj konferenciji, sudjelovanje u radu međunarodnih šumarskih organizacija (npr. Međunarodni šumarski institut, Europska šumarska unija).

4. Unapređenje upravljanja vodama /prioritetna područja/:

Logička podloga:

EU poziva na jačanje održivosti vodenih resursa, osiguravajući osnovna načela politike za vode. Ona naglašava potrebu za politikom oko plaćanja za vode kako bi se odrazili svi različiti tipovi troškova povezanih s odredbama i korištenjem vode. Ovo načelo je u potpunosti ugrađeno u okvir naputka o vodama. Pitanje upravljanja vodama je također ugrađeno i u drugo EU zakonodavstvo, o nitratima, koje teži smanjenju zagađenja vode nitratima iz poljoprivrednih izvora i sprječavanje daljnjeg zagađenja.

Paket mjera (pet) predlaže poticanje manjeg ispuštanja u vode kako bi se riješilo širenje zagađenja vode od poljoprivrede i kako bi se smanjila visoko zagađeno rizično zemljište u najosjetljivijim područjima u SMŽ - e.

Rane aktivnosti omogućit će SMŽ – i unapređenje znanja o potrebnim promjenama što će ih razvojnim pristupom učiniti jednostavnijim za izvršenje te će poljoprivrednicima osigurati vrijeme za uvođenje promjena u fazama. Ovo će smanjiti teret propisan Naputcima EZ kao što je Okvirni naputak za vode (i smanjiti troškove poljoprivrednicima za usklađivanje sa zahtjevima). Mjere unutar ovog prioritetnog područja teže unapređenju ranih potpornih aktivnosti i doprinose ograničenju zagađenja vode uzrokovanoog tvarima povezanim s poljoprivredom, uključujući kućnu (domaćinstvo) i poljoprivrednu kanalizaciju. To može pomoći procesu povezanom uz pripremu Županijskog plana upravljanja vodama i također unaprijediti kvalitetu poljoprivrednog tla kroz propis o uvjetima za vode, povećanje čuvanja voda. Ona također može osigurati potporu za izgradnju, nabavu i instalaciju objekata za zaštitu okoliša kroz upravljanje vodama.

Mjere predložene ovim prioritetnim područjem općenito trebaju doprinijeti zadržavanju opadanja bioraznolikosti, boljem upravljanju vodama vezano za količinu i kvalitetu te smanjenje okolišnih promjena. Provedba specifičnih aktivnosti unutar ovog prioritetnog područja treba biti dobro koordinirano s drugim mjerama predloženim unutar strateškog cilja 2. Takav pristup može osigurati sinergiju u zaštiti poljoprivredno biološke raznolikosti (poljoprivredna - bioraznolikost). Mjere će olakšati razvoj strategije za upravljanje vodama i unapređenje kvalitete voda vezano za poljoprivredni sektor, posebno uzimajući u obzir Županiju i razinu općina i odgovarajućih tijela nevezane administracije. Bit će u skladu s provedbom državne politike upravljanja vodama i zaštitom.

Mjera:

4.1. Sprečavanje poljoprivrednih emisija u površinske i podzemne vode

Opravdanost:

Stručnjaci s projekta izrazili su svoju zabrinutost oko dobivenih podataka i odnosa vezano za doprinos poljoprivrednog prema nepoljoprivrednom izvoru zagađenja voda. Ova zabrinutost povezana je s vjerovanjem da će reforma ZPP – a i poljoprivredno-okolišne aktivnosti donijeti značajno smanjenje emisija u površinske i podzemne vode i procjena ovog utjecaja treba biti određena prije poduzimanja sljedećih aktivnosti. Jasno da u SMŽ – i kvaliteta vode nije samo pod utjecajem poljoprivrede. Emisije drugih različitih izvora uključujući industriju, tretman otpadnih vodama i različiti difuzni izvori uključujući ceste, konstrukciju i sustav gradske drenaže također utječe na kvalitetu vode. Znajući sve to s druge strane pregled i određivanje površinskih i podzemnih voda, osjetljivost na zagađenje uzrokovano dušikovim i fosforinim sastojcima iz poljoprivrednih izvora od posebne je važnosti i brzo je treba rješavati. Bit će nadalje razmatrana kroz proces u koji će biti uključene sve zainteresirane strane UOPŠVG – a kao i Poljoprivredna savjetodavna služba kroz niz specifičnih aktivnosti. Premda se vjeruje da je zagađenje površinskih voda nitratima u SMŽ - i vrlo nisko, koncentracija nitrata treba biti praćena svugdje gdje se primjenjuje u poljoprivredi. Predstavljanje preuzimanja osjetljive poljoprivrede (catchment-sensitive farming) kako bi se smanjilo zagađenje vode pomoći će osigurati u budućnosti ispunjenje novih okolišnih standarda koji nisu stavili poljoprivrednika u konkurentno nepovoljan položaj nakon ulaska u EU. U mnogo slučajeva, potencijalni troškovi štete i to bi moglo biti dostupno poljoprivrednicima kroz smanjenje nabave nutrijenata u gnojivima i životinjskoj hrani, te uz koristi za društvo kroz unapređenje staništa i vode za piće.

Također moraju biti istaknute i druge potencijalne koristi oko smanjenja difuzije zagađenja koje će imati utjecaj na nabavu vode i potencijalno smanjenje troškova obrade vode.

Zagovara se da aktivnost vezano za predstavljanje preuzimanja osjetljive poljoprivrede početno bude usmjerena u prioritetnim postizanjima. Troškovi mogućih aktivnosti i kada će se pojaviti ovisе o izabranom pristupu i instrumentima politike. Veličina i jačina utjecaja zagađenja i stupanj potrebnog poboljšanja kako bi se dobio dobar status vode očekuje se da će varirati od hvatanja do hvatanja ovisno o rasponu čimbenika uključujući fizičke uvjete vodenih tijela, razine tokova i osjetljivost prirodnih okoliša.

Predložena mjera treba pomoći provedbi modernijeg sustava praćenja emisije (ispuštanja) zagađenja i kvalitete vode, u odnosu na EU standarde. Ona će također osnažiti provedbu načela "dobre poljoprivredne prakse" usmjereno na zaštitu vodenih resursa od nitrata poljoprivrednog podrijetla.

Mjera:

4.2. Stvaranje i očuvanje prirodno zadržane vode

Opravdanost:

Tijekom nedavnog razdoblja, teritorij SMŽ - e trpio je od progresivnog opadanja sadržaja podzemnih voda, što je bio slučaj u gotovo svim dijelovima unutar njezinih granica. Postoje već podatci o lošim utjecajima i utjecaju na ponašanje nekih biljaka, koje su praćene ne samo u slučaju poljoprivredne prakse već i u slučaju zaštićenih parkova prirode. (npr. vrste hrasta su ugrožene u Lonjskom polju zbog uništenja kapaciteta podzemnih voda). U najviše umjetnih skladišnih spremnika kvaliteta vode je daleko od zadovoljavajuće, što je uglavnom

uzrokovano akumulacijom biogeneza na dnu depozita koji uzrokuju eutrofikaciju. Stvaranje zadržavanja vode i malih zadržanih rezervoara bit će cilj kako bi se izbalansirali tokovi rijeka i racionaliziralo otjecanje kišnice – kako bi se smanjio brzi ulazak u otvorene vode i spriječilo sušenje zemlje. U ovom smislu, aktivnosti pod ovom mjerom trebaju olakšati sljedeće: zaštitu prirodno stvorenih ekosustava i biljnih i životinjskih vrsta koje žive u ekosustavima povezanim s vodom; očuvanje prirodnih spremnika zadržane vode kao što su močvare i prirodni, neregulirani vodeni tokovi, uglavnom kao dio aktivnosti bit će postizanje zaštite biološke raznolikosti i održivog upravljanja šumama. Razvoj i provedba programa male razine zadržavanja vode u šumama - ograničavajući propadanje u odnosu na vodu, prepoznato kao jedan od čimbenika koji određuje trajnost šuma.

Mjera:

4.3. Obnova kvalitete površinske i podzemne vode

Opravdanost:

Nedavnih je godina povećan pritisak od zagađenja izvora smještenih u ruralnim područjima. Povećanje potrošnje vode od strane grupnih sustava za opskrbu vodom nije uvijek popraćeno odgovarajućim razvojem kanalizacije s odgovarajuće učinkovitim objektima za tretman otpadnih voda. Relativno često, otpadne vode s ruralnih područja ispuštene su u lokalne vode ili u zemlju uzrokujući uništavanje malih vodenih tokova i plitkih slojeva podzemnih voda unutar kvarternarnih stanja okarakterizirane slabim filtracijskim slojevima. Voda ovih slojeva često služi kao glavni izvor vode za piće i stoga je njezino zagađenje opasno za ljudsko zdravlje.

Obnova kvalitete vode u odnosu površinskih i podzemnih resursa namjerava dovesti njihove fizikalne, kemijske, biološke i ekološke indikatore do stanja koje rezultira iz njihovog zamišljenog korištenja i potreba u odnosu na okolišne funkcije.

Cilj ove Mjere je poduzeti razvoj sredstava koja će smanjiti difuzno zagađenje od poljoprivrede bez dodavanja neophodnih zakonodavnih obveza. Nema sumnje da postoji problem, iako utjecaj nekih modernih poljoprivrednih praksi unutar SMŽ - e područja na površinske i podzemne vode nije dobro dokumentiran. Ovo je složeno područje i zbog razine i zbog prirode problema koji se razlikuje kroz Županiju. Ovo će se također mijenjati kao odgovor novim predviđenim poljoprivredno - okolišnim aktivnostima. Udružen pristup pomaganja poljoprivrednicima da dostignu njihovu okolišnu odgovornost od vitalne je važnosti. Postoji određeni broj domaćih i međunarodnih ciljeva za očuvanje kvalitete vode, koji reflektiraju dobrobiti dobrog statusa vode. Najznačajniji od njih je Okvirni napatuk za vode koji zahtijeva da sve zemlje članice dostignu dobar kemijski i ekološki status površinskih voda do 2015. godine. Treba podsjetiti da smanjenje poljoprivredne emisije/ispuštanja u vodu je jedan od glavnih okolišnih ciljeva strategije za održiv poljoprivredni uzgoj (npr. strateški cilj 2. strateške smjernice). Mjera, ukoliko je provedena, povećat će održivost poljoprivrede SMŽ - e i omogućiti poljoprivrednom uzgoju odigravanje svoje uloge vezane za postizanje što je moguće čišće i zdravije vode u cijeloj regiji.

Mjera:

4.4. Održavanje vodenih i močvarnih biotopa i biocenoza

Opravdanost:

Jedan od najvećih izazova s kojima se susrećemo prilikom stimuliranja kvalitete vodenog okoliša u SMŽ je pokretanje pitanja uz zagađenje iz poljoprivrede. Ova nova inicijativa pomoći će usmjeriti ove prijetnje kroz pružanje objašnjenja i iskustava vezanih za primjenu (know - how) poljoprivrednicima potrebnih za unapređenje poljoprivredne prakse. U mnogim područjima unutar SMŽ - e, okolišno prijateljski usmjerena poljoprivreda također će doprinijeti održavanju vode i močvarnih bitopova i biocenoza. Poseban naglasak stavit će se na aktivnosti unutar vrijednih prirodnih područja gdje poljoprivredni sektor želi povećati svoje aktivnosti.

Ova Mjera je neophodna jer mnogo važnih i karakterističnih vodenih biljnih i životinjskih vrsta u SMŽ - i trebaju niske razine nutrijenata i mulja za bujanje. Dodatno uz njihovu zaštitnu vrijednost, zdravi i snažni riječni sustavi osiguravaju puno dobrobiti za ljude, uključujući čistu vodu za piće, sigurnu vodu za kupanje, zdravo ribarstvo, smanjenje rizika od poplave i unaprijeđen životni okoliš. Dobra kvaliteta vode potiče rekreaciju i turizam, doprinoseći korištenju prirode i životnosti ruralnih poslova.

Prirodna botanička zaštićena zona:

- park prirode: Lonjsko polje (smješteno na krajnjem dijelu hrvatskog dijela Panonske nizine)
- botanički prirodni rezervat: Čret Donji (Općina Topusko)
- ornitološki sanatorij ptica – Rakita (Grad Sisak); Dol Krapje (Općina Jasenovac) i Dol Dražiblato (Općina Jasenovac), Park šuma – Kotar stari gaj (Grad Sisak i Grad Petrinja), Brdo Djed (Grad Hrvatska Kostajnica).
- park spomenik arhitekture: Strossmayerovo šetalište – Petrinja, Park u Glini, Park u Topuskom itd.

Lonjsko polje i Rakita (sličan drugi park po svojim osobinama je Crna Mlaka blizu Zagreba) su mjesta koja su utvrđena kao močvare globalne važnosti i kao takvi su zaštićeni Ramsar Konvencijom – 2. veljače 1971., Konvencija o močvarama međunarodne važnosti. Cilj konvencije je zaštita i opstanak močvara s populacijom vodenih ptica koje žive u zaštićenom području.

Specifične aktivnosti kroz ovu mjeru trebat će biti dobro prilagođene lokalnim i vrlo svojstvenim uvjetima. Potpora će prije svega biti usmjerena na sljedeće ciljeve: očuvanje i zaštitu područja pod močvarama i močvarnim tlima; ponovna uspostava zemlje povučene iz poljoprivredne proizvodnje; smanjenje potrošnje vode; izvođenje istraživačkih projekata s ciljem obnavljanja niske razine zadržavanja i uvođenje tehnologija za štednju vode; ograničavanje minimalnog korištenja podzemnih voda od industrije; ograničavanje količina netretiranih otpadnih voda i industrijskih rukavaca koji se otpuštaju u vode; povećanje uloge visoko učinkovitih metoda obrade otpadnih voda.

Mjera:

4.5. Investicije u sustave za navodnjavanje u poljoprivredi

Opravdanost:

Poljoprivreda je značajan korisnik vodenih resursa, računajući oko 30 % potpunog korištenja vode. U južnoj Europi, gdje je osnovni input navodnjavanje, obuhvaća oko 60% korištenja vode, u većini zemalja se kreće od nule do preko 30%. ZPP predviđa potpore za ulaganja

vezana za poboljšanje stanja oko infrastrukture navodnjavanja i dopušta poljoprivrednicima prebacivanje na poboljšane tehnike navodnjavanja (npr. navodnjavanje kap po kap) koje zahtijeva sakupljanje manjih količina vode. Bilo kao umjetno dodavanje prirodnim mogućnostima ili kao kompenzacija za sezonske raznolikosti padalina, navodnjavanje omogućuje poboljšanja u produktivnosti usjeva i smanjenju rizika povezanih uz sušae razdoblja i čini mogućim uzgoj profitabilnijih usjeva. Za sve nas, nema sumnje, postupci navodnjavanja i upravljanje nutrijentima u tlu pomažu izbjegavanju stvaranja povećanja slanosti tla.

Međutim, ako se navodnjavanje ne koristi racionalno, može biti također izvor brojnih zabrinutosti povezanih s okolišem, kao na primjer: pretjerano izuzimanje vode iz podzemnih vodonosnika; navodnjavanje vodi prema eroziji; promjena postojećih polu-prirodnih staništa i dr.

Predložena mjera pomoći će UOPŠVG – u SMŽ - e u nastojanjima da osmisle razvoj sustava za navodnjavanje uzimajući u obzir poljoprivredu u cjelokupnoj Županiji (primarna studija treba biti završena do listopada 2007.). S namjerom stvaranja politike za navodnjavanje poljoprivrednog sektora SMŽ - e, treba napraviti popis raspoloživih vodenih resursa za poljoprivredno korištenje. U primjeni, nema djelatnih sustava navodnjavanja koji mogu donijeti koristi poljoprivrednicima SMŽ - e. Samo nekoliko proizvođača povrća i voća je samostalno uspostavilo neke jednostavne mogućnosti navodnjavanja. Politiku upravljanja vodama oblikovalo je središnje Vladino tijelo (MPŠVG) i specifične odgovornosti su predane/prenesene državnim tvrtkama – Hrvatske vode, smještene u Zagrebu. Trenutačno SMŽ - a nema operativni program za provedbu sustava navodnjavanja. Politika upravljanja vodama treba obuhvatiti i zemlju u državnom i privatnom vlasništvu. Sredinom 70-tih bio je sustav mreža kanala s vodom razvijen u poljoprivredne svrhe (područje Lonjsko polje i Crnac polje) ali od tada nije napravljen nikakav napredak vezano za potrebe poljoprivrednog sektora. Zbog slabog održavanja i nedostatka novih ulaganja trenutačno je cijeli sustav blizu kolapsa. Predložena mjera namjerava pomoći sljedeće: održavanje ili obnovu prirodnih odnosa voda; moderniziranje postojećih sustava melioracije ili nova shvaćanja koja će težiti prema dalekosežnim utjecajima zadržavanja, isparavanja i tokova; promicanje odgovarajućih agro-tehničkih aktivnost poboljšavajući zadržavanje vode u tlu i djelujući protiv erozije.

STRATEŠKI CILJ TRI (3)

Održivi dohodak i kvaliteta života u ruralnim područjima

Strateške smjernice:

Osiguranje održivog dohotka poljoprivrednim proizvođačima i ruralnoj zajednici mjerama u strateškom cilju 3. ima jasnu socijalnu dimenziju i treba doprinijeti trima razinama prioritetnih područja: diversifikacija i razvoj alternativnih dohodaka gospodarstva, razvoju dohotka izvan konvencionalne poljoprivredne proizvodnje, i poboljšanju kvalitete života u ruralnim područjima.

Prioritetna područja unutar strateškog cilja 2., teže pomoći malim gospodarstvima koja su

tradicionalno niske razine proizvodnje prvenstveno za lokalno tržište i orijentirani prema alokaciji rada i kapitala u nepoljoprivrednim ekonomskim aktivnostima. Prioritetna područja namjeravaju biti primijenjena u tzv. «socijalnoj poljoprivredi» gdje se gospodarstva oslanjaju i na dohotke iz drugih izvora, socijalna pomoć, mirovine, nepoljoprivredne aktivnosti a poljoprivredna proizvodnja služi za vlastite potrebe. Stanje malih gospodarstava ograničava njihov ekonomski razvoj i zapravo je uteg iscrpljenosti ruralne zajednice. Samo proizvođači koji imaju gospodarstva veća od 10 ha imaju na raspolaganju dohodak odgovarajući onome u gradskim područjima, ne računajući sektor voća i povrća.

Mjere unutar strateškog cilja 3. trebale bi promovirati kreiranje mogućnosti zapošljavanja i uvjeta za razvoj poduzetništva te omogućiti da ruralna područja ostanu atraktivna i za buduće generacije.

Identificirana su tri prioritetna područja (ključna problema) i predloženo 7 odgovarajućih mjera koja će omogućiti dostizanje strateškog cilja 3.- održivi dohodak i kvaliteta života u ruralnim područjima.

KLJUČNI PROBLEMI /prioritetna područja/:

- 1. Diversifikacija i razvoj alternativnih dohodaka gospodarstva**
- 2. Dohodak izvan konvencionalne poljoprivredne proizvodnje**
- 3. Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima**

- 1. Diversifikacija i razvoj alternativnih dohodaka gospodarstva /prioritetno područje/:**

Logička podloga:

Ruralna područja SMŽ - e suočavaju se s izazovima rasta, generiranja dohotka i održivosti u nadolazećim godinama. Ipak, ona nude stvarne mogućnosti potencijala rasta u novim sektorima, turizmu, kao mjesta za život i rad kao i uloga rezervoara prirodnih resursa i kvalitetnog okoliša. Diversifikacija je neophodna za rast, zaposlenost i održivi dohodak u ruralnim područjima. Doprinijet će boljem teritorijalnom balansu i u ekonomskom i u socijalnom smislu. Integrirane inicijative koje povezuju diversifikaciju, poslovnu maštovitost, ulaganje u kulturnu baštinu, infrastrukturu lokalnih usluga poboljšati će ekonomske uvjete i kvalitetu života. Potpore u sklopu prioritetnog područja trebaju biti usmjerene na projekte povezane s ulaganjima koja pomažu gospodarstvima, seoskim kućanstvima i pravnim osobama poljoprivrednim proizvođačima za razvijanje dodatne aktivnosti. Za potrebe ovih mjera poljoprivredno gospodarstvo je definirano zakonom. Mjere obuhvaćaju projekte vezano za sljedeće kategorije poslova: koji povećavaju dodanu vrijednost gospodarstvima razvojem prethodne prerade; kreiranjem novih mogućnosti posla u lokalnim područjima

Mjera:

Razvoj seoskog turizma

Opravdanost:

Iako većina turista posjećuje obalu Hrvatske, unutrašnjost nije ništa manje atraktivna prirodnim ljepotama.

SMŽ - a je karakterizirana obiljem turističkih resursa, teško nalazivih u drugim dijelovima Hrvatske: izvrstan prirodan krajolik; povijesno, kulturno i arheološko nasljeđe; dostupnost glavnih putova i međunarodni aerodrom i posljednje ne manje važno, vrlo ljubazni ljudi. Svojevrsne turističke atrakcije trenutačno nisu u potpunosti iskorištene; Park prirode Lonjsko polje, Mokro polje sa zaštićenom kulturnom baštinom, termalno lječilište Topusko, Moslavačke vinske ceste, sjajni ribnjaci i lovišta, bare i močvare kao i delicije i vina koji su strahovita prednost, ljepote Krapje đola i prirodno područje Rakite s rezervatom ptica i Europsko selo roda - Čigoć. Grad Sisak, može privući pozornost turista u cijeloj Europi koji žele otkriti povijesnu bitku i pobjedu nad, do tada, neporaženim Turcima 1593.

Usluge povezane sa seoskim turizmom i odmorom, mogu biti važan izvor alternativnog dohotka gospodarstvima u Županiji, posebno manjim gospodarstvima koje će se teško oduprijeti konkurenciji i trebaju tražiti mogućnosti izvan poljoprivrede. Ova aktivnost je važna i za inicijaciju i ubrzanje lokalnog razvoja koji se temelji na prijateljstvu prema okolišu. Isto treba stvoriti tip aktivnosti koji će voditi ka razvoju usluga i drugih aktivnosti u ruralnim područjima, kako bi se pospješila ekonomska situacija. Trenutačno je prihod dobiven od prodane hrane gostima na gospodarstvima, iznajmljivanja soba oslobođen poreza. Seoski turizam u SMŽ - i isto tako može biti razvijen u područjima koje imaju prirodne nedostatke; u brdovitim predjelima sa znatnom bioraznolikošću i kulturnim vrijednostima gdje su gospodarstva male veličine i rascjepkanih parcela i onemogućuje učinkovito poljoprivredno poslovanje. Udružene poljoprivredne i turističke aktivnosti trebaju podržati zaštitu okoliša i seoskog prostora.

Predložena mjera treba pomoći izgradnji smještajnih kapaciteta za seoski turizam, nadogradnji zgrada gospodarstva za rekreacijske svrhe. Pozitivan učinak može biti ojačan sinergijski s mjerama razvijenim u Strategiji turizma SMŽ - e (koju su po narudžbi Županije izradile Leda i Sigma – u 2007. spojene u SIMORA zajedno sa stručnjacima iz Azre Varaždin).

Mjera:

Povećanje dodane vrijednosti gospodarstva

Opravdanost:

Povećanje dodane vrijednosti je predstavljeno pripremom poljoprivrednih proizvoda za prodaju kroz osnovnu preradu. Potpora preradi poljoprivrednih proizvoda je od temeljne je važnosti, jer je prerada jedan od važnijih činitelja SMŽ - e ekonomije – kako u zaposlenosti tako i u vrijednosti proizvodnje. Potpore su umjerene malim i srednjim poduzetnicima čiji je razvoj presudan za stvaranje novih radnih mjesta. Ova mjera će značajno utjecati na poljoprivredne proizvođače koji ugovorim s prerađivačima mogu stabilizirati svoju prodaju. Potpora treba biti usmjerena projektima koji povećavaju konkurentnost kroz dodanu vrijednost, kvalitetu proizvodnje, smanjenje troškova, razvoj novih proizvoda i poboljšanje proizvodnih uvjeta u skladu s učinkovitim standardima. Financijska pomoć može biti usmjerena izgradnji, modernizaciji infrastrukture za preradu, nabavi ili instalaciji strojeva i

opreme za preradu, nabavi i instalaciji mjernih instrumenata, kontrolni uređaji i oprema za proizvodni proces, strojeva i opreme za poboljšanje zaštite okoliša. Potpora treba biti usmjerena subjektima koji zadovoljavaju higijenske, sanitarne, okolišne i standarde dobrobiti životinja.

Mjera:

Razvoj alternativnog dohotka povezanog sa poljoprivredom

Opravdanost:

Standard života u ruralnim područjima niži je nego u gradskim sredinama i reflektira se u lošijoj tehničkoj infrastrukturi u disperziranim naseljima i s ograničenim pristupom društvenim uslugama. Stanje je pogoršano kod seoskih obitelji nižih dohodaka.

Transformacija bivših društvenih ekonomija i gospodarstava omogućuje uvjete za osnivanje i uspostavu novih usluga u agrobiznisu. Trenutačno, sektor usluga i u području poljoprivrede, ali i izvan nje slabo je razvijen. Nedostatak tehničkih usluga gospodarstvima čini zapreku daljnjem razvoju poljoprivrednog sektora, posebno malim proizvođačima. Razvoj novih usluga doprinijet će ekonomskom razvoju gospodarstava, a ujedno i koristiti drugim ruralnim sektorima. Mjera teži razvoju usluga kao što su: održavanje mehanizacije i strojne usluge; instaliranje moderne proizvodne opreme; usluga žetve; usluga zaštite bilja; uspostava ili obnova hidromelioracijskih usluga šumarima; knjigovodstvo gospodarstava; skladištenje i čuvanje proizvoda; transportne usluge; pakiranje i konfekcioniranje na gospodarstvu; vađenje i prerada lokalnih prirodnih resursa kao šljunak, treset, kamen; narodne rukotvorine, lončarstvo.

2. Dohodak izvan konvencionalne poljoprivredne proizvodnje /prioritetno područje/:

Logička podloga:

Podrška ulaganjima u polju proizvodnje nenamijenjene za prehranu može nadopuniti mjere iz strateškog cilja 2. (Okolišno održiva poljoprivreda), kreirajući nova inovativna prodajna mjesta ili pomažući razvoju obnovljivih energetskih materijala, biogoriva i preradbenih kapaciteta. Poljoprivreda i šumarstvo su na čelu razvoja obnovljive energije i materijalni izvori za uvođenje bio energije. SMŽ – a treba razmotriti mogućnosti za poticanje uporabe obnovljivih izvora energije (OIE) i to po uspostavi pouzdanih podataka o potencijalu energetskih sirovina. To će omogućiti uspostavu politike prema zemljištima za biomasu iz poljoprivrede i moguću brzu izmjenu šuma. Postoje mogućnosti pojačane mobilizacije postojećih šumskih rezervi i razvoja posebnog sortimenta energetska šuma « energy wood» Aktivnosti proizvodnje energije iz ostataka drva - šume mogu se kombinirati s aktivnostima za sprječavanje šumskih požara. Brojni uzroci požara su ostatci u šumi- drvu i koristeći iste kao biogorivo zapravo štitimo šumu od požara. Treba istaknuti da u područjima gdje je razvijena drvna industrija i gdje su proizvodi od drva konkurentni stvaraju se poslovi i vrijednosti, i njena postojanost ne treba biti ugrožena uvođenjem mjera u ovom prioritetnom području. Nadalje, postoji potreba za definiranjem integralnog pristupa proizvodnom potencijalu bio mase. Koncept biomase treba biti razvijen savjetovanjem s korisnicima sirovine i energije. Potpora za obnovljive izvore energije iz biomase treba biti prikladna da ne poremeti konkurenciju na tržištima sirovina i treba biti vremenski ograničena s ciljem postizanja transparentnog i dobro funkcionirajućeg tržišta energija. SMŽ - a treba uspostaviti poticaje

prema hijerarhijskoj uporabi. Biogoriva i financijske potpore trebaju biti kategorizirane prema uporabi; prva kategorija – poljoprivredne kulture za proizvodnju energije; druga kategorija – neupotrebljivi drveni materijali kao kora, grančice; treća kategorija –, piljevina, pulpa drveta.

Bit će dalje razmotreno koliko daleko poticati energetske usjeve, a sljedeće je pitanje da li će kremacija bio goriva biti jednako poticana usporedo s čistim sagorijevanjem biomase.

Mjera:

2.1. Razvoj obnovljivih izvora energije (OIE)

Opravdanost:

Potporna uzgoju energetskih usjeva može omogućiti dodatni izvor zarade mnogim poljoprivrednim proizvođačima. Velike su mogućnosti u razvoju proizvodnji energetskih usjeva kao sirovine. Uzimajući u obzir rastući interes za energetske usjeve može se pretpostaviti da je ovaj sektor rub dinamičkog razvoja SMŽ - e. Miješanje biogoriva s konvencionalnim gorivima u određenom postotku može dovesti do teškoća s izuzećem od poreza i treba biti primijenjeno kako je u EU. Kao generalno pravilo, treba uzeti činjenicu da je druga generacija biogoriva dugoročno vrlo poželjna. Uspostava tehnologije biogoriva u industriji je također dobrodošla. Naputak 2003./30/EZ postavlja udio od 2% biogoriva u 2005. godini, odnosno 5,75% do 2010. kao cilj za zemlje članice.

Poticaji ili politika potpore obnovljivoj energiji treba biti temeljena na procjeni tržišta drva i treba razmotriti optimizaciju potreba politika upravljanja šumama i tržišta drva za omogućavanje proizvodnje biomase iz stabala na učinkovit i okolišno prihvatljiv način. S druge strane, neophodno je kombinirati integralni pristup poticajima u SMŽ - i (sa županijske i nacionalne razine) s prisutnima u EU.

U sklopu ove mjere, predstavnici SMŽ - e trebaju definirati razvojnu strategiju koja će jasno definirati položaj upotrebe sirovine i biomase između ostalih obnovljivih izvora. SMŽ - a, kao i sve lokalne vlasti ima ključnu ulogu u osiguranju razine upotrebe biomase naspram fosilnih goriva i upotrebi sirovine. Predložena mjera može ponuditi financijsku podršku za uporabu biomase, ali ne samo iz izvora UOPŠVG - a. Potpora mora biti dugoročna, kako bi se biomasa mogla iskorištavati kao gorivo, za električne uređaje, grijanje, hlađenje, u inteligentnim energetskim mrežama, u području bioznanosti i biotehnologije, u bio rafinerijama i za proizvodnju druge generacije biogoriva. Od velike je važnosti dogovoriti općenite ciljeve SMŽ – e za povećanom upotrebom OII, koji neće proizvesti iskrivljen efekt npr. područje potpore biomasi za energetske upotrebu je samo jedna potencijalna uporaba od mnogih. Mjera će poticati: istraživanje i razvoj za ohrabrenje inovacija koje će promovirati SMŽ – u kao predvodnika u iskorištenju obnovljive energije; savjetovanje i treninzi Udruzi proizvođača uljane repice zainteresirane za ulaganja u proizvodnju biogoriva.

SMŽ – a može primijeniti potporu za energetske usjeve u suradnji s Gradom Zagrebom koji želi imati javni prijevoz koji koristi biodizel. Predložena mjera uklapa se u Nacionalni energetski program i Naputak Vijeća EU.

Mjera:

2.2. Razvoj netradicionalnih poljoprivrednih proizvodnji

Opravdanost:

Posebna odlika poljoprivrede SMŽ - e je da se ona «uklopi» u nepoljoprivredno sektoralno okruženje – što uključuje prelazak u njega dijela funkcija, procesa i proizvodnih resursa poljoprivredne ekonomije s jedne strane i upijanje poljoprivrednog sektora, pod utjecajem vanjskih podražaja, novih djelatnosti, novih aktivnosti u okruženju i odgovornosti za takve probleme na područjima, kao razina blagostanja ruralne zajednice, razvoj ruralnog gospodarstva i zaštita okoliša s druge strane. Ovi procesi zovu se približavanje.

Dugoročno, glavni uvjeti oblikovanja uvjeta za poljoprivredu će svakako pozitivno utjecati na financijsku situaciju poljoprivrede u SMŽ - i. Ti pozitivni utjecaji će biti i veći ukoliko se i uspostavi moderna financijska infrastruktura. Može se reći, da što god se dogodi unutar sektora, povećavati će se ovisnost na okruženje. Pitanje koje se nameće kada će se poboljšati stanje u poljoprivredi odgovor je kada će cijelom gospodarstvu ići bolje. Stoga ova mjera pomaže razvoju netradicionalnih poljoprivrednih proizvodnji. Imajući u vidu postojeće uvijete, sljedeće mogućnosti su u vidu:

a) Alternativne životinje:

divlje svinje; jeleni; koze; zečevi; puževi; nojevi; patke; prepelice su mogući uspješni poduhvati, no samo u slučaju osiguranja dobrog tržišnog i troškovno efikasnog opskrbnog lanca (klaonice, prerada, pakiranje i distribucija).

Postoje mnogi takovi dobri primjeri u Europi, koji su povezani sa specifičnim djelom tržišta kao što su restorani kojima se treba jamčiti dostava i koji plaćaju premiju za ovakve proizvode. Vezano uz gore navedene inicijative veličina proizvodnje najveće je marketinško pitanje. Za ulazak u supermarkete i lance mora se proizvoditi velika količina proizvoda godišnje koju potencijalni novi proizvođači rijetko mogu postići imajući u vidu brojnost, troškove uzgoja i probleme sa tržištem u početnoj fazi.

b) Proizvodnja ljekovitog bilja i trava:

okusi hrane (food flavoring); za miris, miomiris (potpourris); za medicinu i ostalo (boja, sušenje itd.).

Proizvođači ljekovitog bilja i trava uzgajaju za sva gore navedena tržišta, a pojedine biljke se koriste za sve gore navedene razloge. Informacije o bilju mogu se dobiti iz knjižnica, kataloga sjemena, specijaliziranih vrtlarskih časopisa i javnih biltena. Zbog posebno specijalizirane proizvodnje ti izvori možda neće biti dostatni. Medicinsko bilje je posebno i često kontroverzno pa se koristi za kulinarske svrhe. Bilje je općenito prilagodljivo različitim tipovima tla, traži minimalno navodnjavanje, posebno u zriobi i kada se razvijaju aromatska i okusna svojstva.

c) Maloprodaja poljoprivrednih prerađevina:

Postoje brojne maloprodajne mogućnosti (npr. hrana – poklon; food gift) kao što su: 1. trgovine na gospodarstvu 2. seljačke tržnice; (farmers markets); 3, izravna prodaja

1. Trgovine na gospodarstvu su dobar način prodaje vlastitih proizvoda s mogućnošću prodaje drugih lokalnih proizvoda.

2. Seljačke tržnice imaju veću važnost u zadnjim godinama kada su ih proizvođači predložili za rješavanje problema niskog dohotka. Za započinjanje u SMŽ - i, potpore i savjete od lokalnih vlasti biti će neophodne.

3. Izravna prodaja uključuje distribuciju proizvoda izravno potrošačima, npr. kroz narudžbe poštom ili internetom.

Ako gospodarstva teže imati veći udio od konačne maloprodajne cijene potrebno je uvesti preradu, skladištenje, pakiranje i distribuciju koji ako se poduzmu od gospodarstva mogu biti komplicirani i skupi. Jedna od glavnih stvari za poduzeti su skladišni kapaciteti, kao i potreba da se prerada mesa vrši odvojeno od ostalih aktivnosti na gospodarstvu za zadovoljnije higijenskih standarda. Obično proizvođači kažu, da je najbolje imati ugovore s klaonicama. Profitabilnost je često niska u prvoj godina i potrebno je vremena za dostizanje optimalne veličine proizvodnje zbog različitih aspekta posla. Treba naglasiti, da u gore spomenutim proizvodnim područjima, veličina proizvodnje nije prioritetna. Poslovi trebaju bit upravljivi i da se dostigne kvaliteta po visokoj cijeni, a ne visoka proizvodnja i mala cijena.

3. Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima /prioritetno područje/:

Logička podloga:

Postoji pozitivan odnos između kvalitete života i stanja prirodnog okoliša. Specifičan karakter ovog odnosa objašnjava se konceptom osjećaja zajednice. SMŽ – a zajednica je kao i mnoge druge, uključene u sustav interakcije i socijalne ovisnosti, ima odgovarajuće institucije koje služe zadovoljavanju potreba i povezanih obveza, čiji je važan element osjećaj istovjetnosti s grupom i teritorijem.

Prostor i okolina su vrlo važni, jer su povezani sa socijalnom organizacijom i zadovoljavaju potrebe lokalnog stanovništva u društvenom i ekonomskom smislu. U SMŽ – i okoliš je napadnut prostornom razlikom i gradskom identifikacijom vrlo specifičnih zemljopisnih lokacija (mala veličina mjesta određuje karakter i veličinu potrebnih institucionalnih potpora) Općenito, kvaliteta života u nekim jedinicama lokalne samouprave u SMŽ – i je niža što se tiče materijalnih dobara i dohotka, ali može biti razmotrena i kao bolja u smislu kvalitete okoliša.

Brojno slučajni sastanci s različitim sugovornicima pokazali su da su mještani uobičajeno zadovoljni s mjestom u kojem žive. Unutar prioritetnog područja i predloženih mjera bit će dva pristupa kvaliteti života.

Prvi, koji se fokusira na proračun gledišta koncepta, koji će pokazati kulturne veze, vrijednosne dimenzije i ograničenja stanja stvari. Povezan je s protestom protiv ekonomskog razvoja koji teži rastu potrošnje – potrošačkog društva, i uništava prirodnu okolinu i društveno blago. Drugi je pristup, povezan s mjerenjem materijalnog standarda života i razine zadovoljstva kvalitete života. Unutar ovog pristupa, želimo razlikovati kolektivnu i individualnu formu kvalitete života (ovisi da li se odnosi na objektivne ili subjektivne indikatore)

Predloženim mjerama omogućiti će se oba pristupa; kvaliteta života kao kvantitativna i subjektivna kategorija – zadovoljstvo života.

Poboljšanje kvalitete života u SMŽ – i ruralnim područjima može se postići usmjerenjem na povećane ekonomske aktivnosti i rast zaposlenosti. Osiguranje ulaska stanovnika ruralne zajednice na tržište rada od kritične je važnosti. Turizam, obrti, priprema seoske privlačnosti rastući su sektori u SMŽ – i i nude mogućnosti za diverzifikaciju izvan poljoprivrede i razvoj malog poduzetništva.

Mjera:

3.1. Razvoj lokalnih akcijskih grupa - LEADER

Opravdanost:

LEADER je višestruko partnerstvo temeljeno na pristupu koji omogućava zadovoljenje strateškog cilja 3. Glavna svrha predloženih mjera je aktivacija ruralnog stanovništva SMŽ - e za izgradnju društvenog kapitala, kao i pospješivanje upravljanja i vrednovanja lokalnih resursa. Proces aktiviranja može se postići uključivanjem socijalnih i ekonomskih partnera u inicijative planiranja i primjene, trenutačno usko grlo u politici ruralnog razvoja. Lokalni pristup treba omogućiti precizniju identifikaciju problema u određenom području i izbor najboljih rješenja u ciljanom području. Mjere su temeljene na principu odozdo (bottom - up) i primjenjuju ih lokalne akcijske grupe. Njihove inicijative imati će nacрте lokalnih razvojnih strategija, kombinirajući postojeće resurs (ljudske, prirodne, kulturne, povijesne itd.), znanja i vještine predstavnika tri sektora: javnog (SMŽ - a), ekonomskog (ruralni poduzetnici) i socijalnog (udruge, interesne grupe). Ti predstavnici će oformiti partnerstvo koje obuhvaća tri sektora, koje bira projekte čija primjena doprinosi postizanju ciljeva zajedničko razvijene lokalne strategije. Pristup odozdo treba ojačati povezanost donošenja odluka na lokalnoj razini, povećati kvalitetu upravljanja, doprinijeti jačanju društvenog kapitala u SMŽ - i ruralnim područjima i može privoljeti ruralno stanovništvo za primjenu inovativnih rješenja koja se tiču lokalnog razvoja Županije. Primjena mjera iz strateškog cilja 3. dugoročno će doprinijeti ostvarenju strateških ciljeva 4.

Mjera:

3.2. Primjena aktivnosti razvijenih tzv. pristupom odozdo

Opravdanost:

Cilj mjere je pomoći kandidatima koji podnesu projekte u skladu s lokalnom razvojnom strategijom prihvaćenom od lokalne akcijske grupe i odobrene od predstavnika SMŽ - e. Prijave se tiču projekta koji su izaberivi za potporu u danom trenutku i koji doprinose dostizanju specifičnih prioritetnih područja) poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima, diversifikacija ekonomskih aktivnosti). Kod odluka, socijalni i ekonomski partneri kao i drugi predstavnici civilnog društva npr. poljoprivredni proizvođači, seoske žene, mladež, i njihove udruge – moraju predstavljati barem 50 % partnerstva. Područja gdje se mjera može primijeniti su povezana s područjima gdje djeluju lokalne akcijske grupe. Mogu pokrivati ruralnu ili urbanu populaciju, ali ne gradove veće od 20.000 stanovnika. U određenom području može djelovati samo jedna lokalna akcijska grupa i biti izaberiva za potporu u ovoj mjeri. Dogovori s izabranom lokalnom akcijskom grupom trebaju biti potpisani s predstavnicima SMŽ - e temeljem rješenja odbora za LEADER.

STRATEŠKI CILJ ČETIRI (4)

Tehnička pomoć i podrška

Strateške smjernice:

Strateški cilj 4. izravno je povezan s preostala tri strateška cilja. Ovaj strateški cilj može biti shvaćen i kao alat za prelaznu prilagodbu. Resursi određeni u ovom cilju trebaju doprinijeti trima prioritetnim područjima: ulaganjima u ljudski kapital, njegovanju znanja o poljoprivredi i informacijskim sustavima, promoviranju prednosti SMŽ - e.

Mjere dostupne u strateškom cilju 4, trebali bi biti upotrijebljene za promociju jačanja institucija, prihvaćanju vještina i organizacije za upravljanje i primjenu strategije. Nadalje, trebaju pomoći u unaprjeđenju treninga, pospješnje komunikacijskih kanala, informacijske kampanje koje se tiču potreba različitih zainteresiranih strana.

Definirana su 3 prioritetna područja i skrojeno je 8 odgovarajućih mjera, koje će omogućiti dostizanje strateškog cilja 4.

Ključni problemi /prioritetna područja/:

- 1. Upravljanje i primjena Poljoprivredne razvojne strategije (PRS)**
- 2. Jačanje znanja o poljoprivredi i informacijski sustavi**
- 3. Jačanje svjesnosti i odnosi sa javnošću**

- 1. Upravljanje i primjena PRS /prioritetno područje/**

Logička podloga:

Tehnička pomoć bit će usmjerena efikasnosti primjene strategije, nadzoru i kontroli lokalne razine i efikasnom usmjeravanju specifičnim korisnicima. Tijekom pripreme za ulazak u EU integracije, odgovorno tijelo za koordinaciju poljoprivrednog sektora i razvojnih politika je UOPŠVG - a. Vodeća uloga ovoga Odjela s naglaskom na koordinaciju funkcija primjene Strategije, treba biti prepoznata od svih drugih administrativnih odjela i tijela u Županiji. Od samoga početka, odgovarajuća potpora koji teži jačanju upravljanja i primjene PRS - a bit će vrlo potrebna. Ne manje važna je odgovornost za procjenu promjena tijekom procesa primjene, i ukoliko je potrebno uvođenje neophodnih prilagodbi. Zbog velikog opsega aktivnosti u ovoj Strategiji, uska suradnja s nadležnim Ministarstvom je neophodna. Primjena administrativnih i institucionalnih prilagodbi neophodnih za sudjelovanje u ZPP - u mehanizmima nametnut će dodatne izazove. Pretpristupni program razvijen je od MPŠVG - a, no UOPŠVG – a SMŽ - e ima druge važne odgovornosti. Za lukrativno korištenje EU fondova, neophodna će biti uspostava Integralnog administrativnog kontrolnog sustava (IAKS) koji se tiče izvjesne EU pomoći.

Praktična dimenzija ove mjere treba omogućiti sljedeće: olakšavanje efikasnog funkcioniranja svih resursa odgovornih za upravljanje, primjenu, kontrolu, nadzor i evaluaciju Strategije za osiguranje efikasnog funkcioniranja Nadzornog odbora, kao i

njihovih radnih grupa i primjenu efektivnog i efikasnog sustava pružanja informacija i promocije PRS.

Mjera:

1.1. Jačanje ljudskih potencijala UOPŠVG - a

Opravdanost:

Općenito, Hrvatska/SMŽ - a treba posvetiti pozornost specifičnim stavkama s istaknutim pozicijama s pogledom na osiguranje dovoljno administrativnih kapaciteta. UOPŠVG mora biti svjestan da poljoprivreda i ruralna područja čine vrlo važnu stavku jedinstvenog tržišta i koje su moguće ekonomske konzekvence primjene EU zakonodavstva u sektoru. Donekle, UOPŠVG je odgovoran i za primjenu legislative u određenim područjima i daljnjom prilagodbom unutar okvira pretprijetne politike. Nema dvojbe, da se mora usredotočiti na daljnje ulaganje u ljudske potencijale, znanja (know how) i kapital u UOPŠVG - u.

Prepoznajući važnost ljudskih potencijala za djelotvorno upravljanje javnim programima, ova Mjera teži da se gospodarstvo obavi sustavnije kako bi se osiguralo da se ograničena sredstva usmjere ispravno u prioritetna područja. Jačanje administrativne strukture UOPŠVG - a bit će neophodno za djelotvornu primjenu poljoprivredne i ruralne razvojne politike u skladu s EU Strateškim smjernicama. Ukoliko se ne proglasi neko drugo odgovorno tijelo, organizacijske promjene povezane s funkcijom UOPŠVG - a, kao koordinacijskim i kontrolnim tijelom, zahtijevat će prikladne djelatnike, koji će biti odgovorni za registar svih subjekata primatelja financijske pomoći i vođenja knjige plaćanja.

Osoblje u UOPŠVG - u treba osigurati odgovarajuću podršku (trening, ured i oprema za posjete na terenu) u procesu koordinacije usklađenosti s EU zakonodavstvom (najžurnije je povezano s veterinarskim i fitosanitarnim zahtjevima, uključujući sustav identifikacije životinja, zbrinjavanje životinjskog otpada, modernizacija proizvodnje mesa i mlijeka, programi kontrole sprječavanja širenja bolesti i zaštita bilja, okolišni zahtjevi i dobrobit životinja).

Ulaganje u ključni resurs, ljudske potencijale povrh svega omogućiti će poljoprivrednom sektoru SMŽ - e i ruralnim područjima pogled u budućnost s više povjerenja.

Mjera:

1.2. Tehnička pomoć UOPŠVG - a

Opravdanost:

Popunjavanje osoblja UOPŠVG - a je od posebne i žurne važnosti za primjenu nacionalnih elementa poljoprivredne politike, djelotvornog upravljanja i kontrolu programa, i za oblikovanje novih mehanizama u budućnosti. Uspostava odgovarajuće administrativne strukture i opreme za osiguranje djelotvorne primjene EU ZPP - a, koja uključuje upravljanje resursima, razvoj strukturalnih programa, djelomično će biti pripisana UOPŠVG - u koji mora voditi skrb da je javnost savjetovana o prijedlozima proračuna, programima, odlukama i politici što je više i šire moguće za što će biti rabljen internet i e- maila. Potpore u ovoj mjeri trebaju pokriti sve opravdane troškove: vanjskih studija zahtijevanih od UOPŠVG - a (studije izvedivosti, studije utjecaja na okoliš, istraživanja tržišta, prognoze tržišnih cijena, evaluacija posljedica pristupanja EU); nabava opreme isto treba biti dostupna kada je njena

uporaba neophodna za razvoj određenih projekta i njihovu uspješnu primjenu. Tehnička pomoć UOPŠVG - a mora ići s pripremom osoblja za primjenu sustava identifikacije životinja, postupanje sa životinjskim otpadom, programima kontrole sprječavanja bolesti i zaštite bilja. Iako, neće biti izravno podređeno odgovornosti UOPŠVG - a, mora se biti dobro upoznat sa procedurom cijeloga procesa.

Mjera:

1.3. Promocija i marketing PRS

Opravdanost:

Podrška promotivnim i marketinškim aktivnostima povezanim s primjenom PRS - e je neizbježna. Iako, zbog limitiranih financijskih mogućnosti (uspoređujući s veličinom problema), ovaj instrument može imati ograničenu važnost u dostizanju cilja. Ciljevi ove mjere uključuju: širenje informacija zainteresiranim stranama i jake informacijske kampanje, osiguranje materijala o PRS - e maksimalnom broju ljudi, omogućavanje stalnog i izravnog pristupa informacijama i mogućnostima te pravilima za dobivanje pomoći. Predviđene su konferencije i seminari tijekom kojih će PRS - ciljevi i mjere biti prezentirani. Promocija koncepta Strategije obuhvatit će širok sklop aktivnosti i povezanosti s gospodarstvom, kulturom i politikom. Promoviranje humanističkog i kulturnog konteksta poljoprivrednog sektora (organska proizvodnja), treba biti moto za pospješivanje cjelokupnog imidža ruralne ekonomije u Županiji. Upoznavanje javnosti SMŽ - e s važnošću i mogućnostima koje strategija nudi. Kontinuirani savjetodavni proces s poljoprivrednom zajednicom odgovornost je UOPŠVG - a i ključan je faktor za vlasništvo nad Strategijom i njenu konačnu primjenu. Promocijom, koja će rezultirati javnom osviještenošću o mjerama i mogućnostima Strategije, ojačat će i značajno poboljšati njezin ugled i prihvatljivost koja treba doprinijeti bržem i djelotvornijem upijanju raspoloživih resursa. Mjera će osigurati pristup znanjima vezanim uz EU strukturalne fondove za Hrvatsku, pravila i procedure prijave za pomoć u sklopu pojedinih programa za individualne aktivnosti.

2. Jačanje znanja o poljoprivredi i informacijski sustavi /prioritetno područje/

Logička podloga:

Većina zainteresiranih strana smatra da poljoprivredni proizvođači trebaju imati bolji pristup informacijama i znanjima, posebno vezano uz okoliš, a gledajući unatrag, njihove vještine su uvijek išle prema proizvodnji, a ne okolišu. Tamo gdje postoje odgovarajuće informacije, često iste nisu djelotvorno prenesene. Poljoprivredni i prehrambeni sektor moraju prisvojiti mogućnosti ponuđene novim pristupom, tehnologijama i inovacijama za zadovoljenje evauliranog tržišta u Europi i globalno. Povrh svega, sva ulaganja u ljudski kapital omogućuju sektoru povjerljivije gledanje u budućnost. Moderne tehnike učenja koje omogućuju bolji pristup i usvajanje praktičnih vještina, moraju se razviti (jačanje djelotvornosti treninga). Sakupljanje, obrada, čuvanje i širenje informacija o trenutnom stanju poljoprivrede SMŽ - e bit će odlučan faktor za pripremu akcijskog plana i dobivanje financijske pomoći, koja će biti dostupna iz različitih izvora (pretpristupni i poslijepristupni instrumenti). Pouzdani podatci moraju biti rabljeni za podizanje društvene svijesti i uvjeravanje zainteresiranih strana za sudjelovanje u zajedničkoj primjeni strategije. Jedna od

glavnih značajki je uspostava i uporaba sustava informacija o tržištu roba (commodity market) za gore navedene sektore. Nadalje treba težiti razradi odnosa s grupama proizvođača kako bi im se pomoglo u prikupljanju i obradi podataka, posebno cijena za lakše donošenje odluka.

Mjera je određena za podršku razmjene znanja i informacija, koji teže pomoći proizvođačima koji traže pomoć pri upravljanju održivom poljoprivredom, šumarstvom i ribničarstvom, ali treba postojati mogućnost i za zainteresirane o produblivanju znanja i vještina u nekonvencionalnoj proizvodnji.

Mjera:

2.1. Podrška savjetodavnih usluga poljoprivrednim gospodarstvima i privatnim vlasnicima šuma

Opravdanost:

Savjetodavne usluge u poljoprivredi i u šumarstvu trebaju biti ojačane obzirom na povećane potrebe proizvođača. Njihova uloga i funkcija je u primjerenoj prilagodbi promjenama ekonomskog okruženja i društvenoj potražnji ruralne zajednice. Glavno usmjerenje treba biti jačanje konkurentnosti poljoprivrede SMŽ – e kroz tržišno orijentiranu proizvodnju, prilagodbu gospodarstava EU zahtjevima o higijeni i sigurnosti hrane, zaštiti okoliša i dobrobiti životinja, poboljšanju agrarne strukture, kao i poboljšanju razine stručnih znanja proizvođača i zaposlenika u poljoprivredi.

Nadalje, poljoprivredni savjetnici koji su u izravnom kontaktu s proizvođačima i u mogućnosti su ponuditi tehnološki ili ekonomski savjet, trebaju iskoristiti svoje kapacitete za širenje tržišnih informacija i informiranje proizvođača o uporabi informacija za donošenje odluka.

Mjera treba biti primijenjena u dogovoru s Hrvatski zavodom za poljoprivrednu savjetodavnu službu i zajednički projekti trebaju biti dogovoreni s državnim vlastima. Početkom 2007. godine osnovana je Šumarska savjetodavna služba s ciljem jačanja pomoći upravljanja šumama.

Mjera:

2.2. Poboljšanje informacijskih i komunikacijskih kanala

Opravdanost:

Učinkovit protok informacija i komunikacijski procesi smatraju se efikasnim alatom za pomoć rastu i održivosti poljoprivrednog sektora. U sklopu ove mjere podržat će se informacijske kampanje za korisnike. Težit će se razvijanju zadovoljavajućeg poznavanja odgovarajućeg zakonodavstva. Bit će potrebno razviti održivi sustav koordinacije i suradnje s ostalim uključenim agencijama koje su nezamjenjive za SMŽ – u, kako bi se iskorištavanje sredstava iz fondova maksimaliziralo. Podrška razvoju djelotvornije suradnje s MPŠVG - om i Uredom za statistiku treba se osigurati u kratkom roku. Svi projektni prijedlozi s prijavama za potpore trebaju imati popratnu dokumentaciju, jer u suprotnom niti jedna vanjska pomoć neće biti dostupna. Do ulaska u EU, treba profunkcionirati IAKS, koji će omogućiti izravna plaćanja iz EU. Mjera također brine o prijenosu informacija institucijama uključenih u primjenu PRS - e priopćenjima interpretacije pravila koja se odnose na programe i obavještavanjem o napretku primjene strategije.

Mjera:

2.3. Trening poljoprivrednicima i ruralnoj zajednici

Opravdanost:

SMŽ - a treba razmotriti ozbiljnu potrebu stručnih treninga o zahtjevima moderne poljoprivrede. U općinama gdje je potreba očita trening je preporučljiv vezano uz primjenu mjera ZPP - e. Osim toga biti će i brojni izazovi povezani s ulaskom u EU kao što su: potreba usvajanja novih pravnih zahtjeva za poljoprivredni sektor pod ZPP - om (otprilike 40% zakonodavstva EU povezano je s poljoprivredom i ruralnim područjima); povećana izbirljivost kupaca prema kvaliteti, okolišni i društveni tonovi u pristupu strateških smjernica ZPP - u. Trening je istovremeno i instrument politike, ali i mjera i osim toga multiplicira potpore ulaganja (npr. strateški cilj 1. - mjera 2). Isto tako poljoprivredni proizvođači u preobrazbi (oni koji traže alternativu ili dodatni izvor dohotka) trebat će razvijati nove vještine. Organizacijska i financijska podrška u sklopu ove mjere može sadržavati: tečajeve o osnovnim i naprednim stručnim znanjima ili trening za poljoprivredne proizvođače, radnike i djelatnike na gospodarstvu koji imaju osnovno obrazovanje kao i tečajevi za osobe koje se žele prekvalificirati; tečajevi o primjeni proizvodnih metoda koji zadovoljavaju zaštitu krajolika i usvajanje vještina potrebnih za upravljanje šumama; tečajevi za upravitelje zadruga i udruga za poboljšanje ekonomičnosti proizvođača i prerade i marketinga poljoprivrednih proizvoda u općinama koje se zainteresirane; tečajevi i treninzi trebaju biti dobro pripremljeni i moraju težiti dostizanja razine kvalifikacije nacionalnih standarda. Ukoliko je opravdano i dokazivo, troškovi koji nastaju pripremom treninga i posjete na terenu mogu biti refundirani.

3. Jačanje svjesnosti i promocija /prioritetno područje/

Logička podloga:

Dva su vrlo dobra razloga za jačanje svjesnosti i promotivne kampanje. Prvi je potreba o jačanju svjesnosti potrošača o opstanku i određenju proizvoda proizvedenih u Hrvatskoj u sklopu nacionalnih programa, Potporu treba omogućiti grupama proizvođača da informiraju potrošače i promoviraju svoje proizvode koji su poticani od resornog Ministarstva u sklopu Nacionalne strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja. Samo treba biti siguran, da neće biti ponavljanja i udvostručavanja aktivnosti promocije. Drugi je razlog povezan s pripremom za proces pridruživanja.

Hrvatsko priključenje bi moglo vrlo lako biti u razdoblju jakih pritisaka za daljnje reforme ZPP - e. Da bi se spremno dočekao ulazak u EU, poljoprivrednici i ključne zainteresirane strane već trebaju biti uključeni u javne razgovore o potencijalnim mogućnostima i prijetnjama koje mogu proizaći pridruženjem. Takvo sudjelovanje će biti važan element pripreme hrvatskih/SMŽ – e poljoprivrednika i ruralne zajednice za pridruženje. Nadalje, ono može ublažiti njihove strahove o gubljenju utjecaja na socijalne i ekonomske politike po integraciji.

Nikada ranije nije postojala tako njegovana javna i politička podrška o pridruženju EU i vjerojatnost postizanja sporazuma o ulasku i uvjetima ulaska je značajno porasla.

No nikako, usvajanje ZPP - e po priključenje Hrvatske EU ne znači kraj razgovora o prikladnoj poljoprivrednoj politici SMŽ - e. Mogućnosti suodlučivanja o ZPP - e materiji po pridruženju je jednakog značenja obvezi sudjelovanja u tekućim pregovorima o budućim ZPP - i reformama.

Za ostvarenje ovoga cilja prve aktivnosti su već poduzete; sastanci visokih predstavnika SMŽ - e s lokalnim stanovništvom i različite rasprave širom Županije. Posebna pozornost je potrebna kod prezentiranja ideje integracije poljoprivrednicima. Žurna je potreba o pokretanju kampanje i širenju znanja o ZPP – u, načelima i dimenzijama: ekonomskoj, okolišnoj i društvenoj.

Budući su daljnje reforme ZPP - a sve teže za odbaciti, oslanjanje samo na utjecaje iz današnjeg oblika ZPP – a u budućnosti moglo bi biti riskantno. Predstavnici SMŽ - e, posebno UOPŠVG - a trebaju mobilizirati sve resurse i priključiti se nacionalnoj kampanji, koja je započela krajem 2006. godine. Trenutačno, percepciju pridruženja EU se razlikuje kod poljoprivrednika SMŽ - e, ali osjećaju se strahovi vezani uz ZPP - u i EU. Objašnjavanje potencijalnog učinka ulaska u EU vrlo je važno i zahtijevano kao i tumačenje reformi ZPP - a i njena primjena na poljoprivredu SMŽ - e.

Mjera:

3.1. Jačanje svjesnosti o EU agrarnoj politici

Opravdanost:

Pridruženje EU prioritet je u programu Vlade Republike Hrvatske u razdoblju 2003. – 2007. i odobren od Sabora. Vladin glavni prioritet je kvalitetan tijek pregovora i pripreme za članstvo 2009. godine. Uspješna integracija može biti ostvarena ukoliko ima razumijevanje i punu podršku građana. Stoga je i UOPŠVG važna komponenta javne administracije o jačanju svjesnosti vezano uz EU, budući da je 60% zakonodavstva povezano s poljoprivredom kao što se i navodi u Komunikacijskoj strategiji o informiranju hrvatske javnosti o procesu EU pridruživanja. Najjeftiniji i najbrži način podizanja svijesti je uključivanje što više članova

lokalne zajednice u javni dijalog što se može postići otvaranjem info centra u cijeloj Županiji. Dodatne kampanje su također važne kako bi se osiguralo prava informacija poljoprivrednicima i ciljanim grupama u ruralnim područjima. Ovo će biti moguće ako se postavi plan i osiguraju financijski resursi. Predložena mjera dati će sinergijski učinak s nacionalnom kampanjom i povećati podizanje svjesnosti o EU politici u poljoprivredi i ruralnim područjima. UOPŠVG - a i druge institucije trebaju omogućiti kvalitetnu distribuciju i uporabu publikacije "Kako u EU – 85 pitanja i odgovora poljoprivrednika vezano uz pridruživanje EU" Detaljnije aktivnosti su: uspostava EURO – info točki, predavanja, prezentacije, seminari, konferencije, radionice, oglasi u novinama i radio postajama. Predložene aktivnosti trebaju biti u skladu sa pristupom Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija.

Mjera:

3.2. Dijalog sa seoskom zajednicom i promocija poljoprivrednog sektora

Opravdanost:

Kroz ovu Mjeru promovirati će se vrijednosti i jedinstvenog poljoprivrednog sektora i trebaju biti obuhvaćene aktivnosti koje mogu prenijeti namjeravane poruke do široke publike ovisno o trenutačnim potrebama. Aktivnosti u ovoj mjeri teže privlačenju pozornosti potrošača o specifičnim osobinama i prednostima proizvoda, posebno kvaliteti, načinu proizvodnje, visokim standardima dobrobiti životinja, kao i očuvanju okoliša. Isto tako treba se omogućiti širenje znanstvenih i stručnih znanja o proizvodima. Nadoknada troškova može se postići za primjenu aktivnosti kao što su odnosi s javnošću, promocija, reklame.

Ova mjera treba pomoći pripremi odgovarajuće prikladne literature; publikacije, brošure, letci, poster, promotivni materijali. Osim toga mogu biti financirane i aktivnosti sudjelovanja na sajmovima (lokalnim, nacionalnim, međunarodnim), promocija na prodajnom mjestu, tradicionalni festivali žetve/berbe, konferencije, internet servisi, promotivni video zapisi, sektorski orijentirane medijske kampanje. Osim toga, mjera će općenito ojačati svijest javnosti o ulozi i doprinosu EU u strukturalnoj pomoći EU za Hrvatsku i SMŽ - u.

Vremenski okvir, dokumenti i nadzor

Prioritetnost mjera

KRATKOROČNE MJERE:

STRATEŠKI CILJ 1. KONKURENTNA I ODRŽIVA POLJOPRIVREDA

PRIORITETNA PODRUČJA:

1. Investicije u poljoprivredna gospodarstva - 2 mjere

Mjere:

- Investicije u infrastrukturu gospodarstva
 - Investicije u mehanizaciju i opremu
2. Povećanje tržišno orijentirana proizvodnja - 2 mjere
- Jačanje razvoja poljoprivrednih proizvodnji – sektora
 - Razvoj poljoprivrednih udruga i zadruga

STRATEŠKI CILJ 1. – ODABRANE 4 KRATKOROČNE MJERE

STRATEŠKI CILJ 3. ODRŽIVI DOHODAK I KVALITETA ŽIVOTA U RURALNIM PODRUČJIMA

PRIORITETNA PODRUČJA:

3. Dohodak izvan konvencionalne poljoprivredne proizvodnje – 1 mjera

Mjere:

- Razvoj obnovljivih izvora energije

STRATEŠKI CILJ 3. – ODABRANA 1 KRATKOROČNA MJERA

STRATEŠKI CILJ 4. TEHNIČKA POMOĆ I PODRŠKA

PRIORITETNA PODRUČJA:

4. Upravljanje i primjena Poljoprivredne razvojne strategije (PRS) – 3 mjere

Mjere:

- Jačanje ljudskih potencijala UOPŠVG - a
- Tehnička pomoć UOPŠVG- a
- Promocija i marketing PRS - e

5. Jačanje znanja o poljoprivredi i informacijski sustavi (prioritetno područje) – 3 mjere

Mjere:

- Podrška savjetodavnih usluga poljoprivrednim gospodarstvima i vlasnicima šuma
- Pобољшanje informacijskih i komunikacijskih kanala
- Trening poljoprivrednicima i ruralnoj zajednici

STRATEŠKI CILJ 4. ODABRANO 6 MJERA.

11 MJERA UNUTAR 5 PRIORITETNIH PODRUČJA ODABRANO JE KAO KRATKOROČNE MJERE.

SREDNJEROČNE MJERE

6. Investiranje u poljoprivredna gospodarstva (prioritetno područje) – 1 mjera

Mjere:

- Investicije u povećanje skladišnih kapaciteta

7. Povećanje tržišno orijentirane proizvodnja (prioritetno područje) – 2 mjere

Mjere:

- Poboľšanja u tehnologijama prerade
- Primjena tržišno informacijskog sustava

8. Razvoj i promocija lokalnih brend proizvoda (prioritetno područje) – 1 mjera

Mjera:

- Potpora brend proizvodima

9. Prilagodba EU zahtjevima i standardima (prioritetno područje) – 4 mjere

Mjere:

- Prilagodba fito sanitarnim i veterinarskim zahtjevima (str. 15)
- Prilagodba zahtjevima sigurnosti hrane, sanitarnim, higijenskim i standardima kvalitete
- Prilagodba prerade hrane sustavima sigurnosti (HACCP)
- Prilagodba EUROP sustavu ocjenjivanja

STRATEŠKI CILJ 1. ODABRANO 8 MJERA

10. Jačanje okolišno prihvatljivih proizvodnih metoda (prioritetno područje) – 2 mjere

Mjere:

- Priprema razvojnih planova za poljoprivredna gospodarstva vezano za okolišno prihvatljive aktivnosti
- Primjena metoda ekološke proizvodnje

STRATEŠKI CILJ 2. ODABRANE 2 MJERE

11. Diversifikacija i razvoj alternativnih dohodaka gospodarstva /prioritetno područje/
- 3 mjere

Mjere:

- Razvoj seoskog turizma
- Povećanje dodane vrijednosti gospodarstva
- Razvoj alternativnog dohotka povezanog s poljoprivredom

12. Dohodak izvan konvencionalne poljoprivredne proizvodnje (prioritetno područje)
– 1 mjera

Mjere:

- Razvoj netradicionalnih poljoprivrednih proizvodnji

STRATEŠKI CILJ 3. ODABRANE 4 MJERE

13. Jačanje svjesnosti (prioritetno područje) – 2 mjere

Mjere:

- Jačanje svjesnosti o EU agrarnoj politici
- Dijalog sa seoskom zajednicom i promocija poljoprivrednog sektora

STRATEŠKI CILJ 4. ODABRANE 2 MJERE

16 MJERA UNUTAR 8 PRIORITETNIH PODRUČJA ODABRANO JE KAO SREDNJEROČNE MJERE.

DUGOROČNE MJERE

14. Strukturalno jačanje upravljanjem zemljištem (prioritetno područje) – 2 mjere

Mjere:

- Konsolidacija, ponovno parceliziranje i okrupnjavanje gospodarstava
- Uspostava mogućnosti preuzimanja gospodarstava od mladih poljoprivrednika

15. Investiranje u poljoprivredna gospodarstva (prioritetno područje) – 1 mjera

Mjere:

- Investicije povezana s uštedama potrošnje vode i energije

STRATEŠKI CILJ 1. ODABRANO 3 MJERE.

16. Zaštita bioraznolikosti i prirodnih vrijednosti u ruralnom krajoliku (prioritetno područje) – 3 mjere

Mjere:

- Zaštita ugroženih vrsta
- Zaštita visoko vrijednih staništa
- Zaštita i unapređenje kvalitete krajolika

17. Unaprjeđenje u upravljanju šumama (prioritetno područje) – 3 mjere

Mjere:

- Obnova šumskog potencijala i zaštita
- Pošumljavanje privatnog i zapuštenog zemljišta
- Revitaliziranje šuma za izbjegavanje odumiranja biljnog i životinjskog svijeta

18. Poboljšanja u upravljanju vodama (prioritetno područje) – 5 mjera

Mjere:

- Zaštita površinskih i podzemnih voda (sprječavanje emisija zagađenja voda od poljoprivrednih proizvođača)
- Stvaranje i očuvanje prirodno zadržane vode i malih zadržanih rezervoara
- Obnova kvalitete površinskih i podzemnih voda
- Održavanje vodenih i močvarnih biotopa i biocenoza
- Investicije u sustave za navodnjavanje u poljoprivredi

STRATEŠKI CILJ 2 ODABRANO 11 MJERA

19. Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima /prioritetno područje/: 2 mjere

Mjere:

- Razvoj Lokalnih akcijskih grupa - LEADER
- Primjena aktivnosti razvijenih tzv. Pristupom odozdo

STRATEŠKI CILJ 3. ODABRANO 16 MJERA.

16 MJERA UNUTAR PRIORITETNIH PODRUČJA ODABRANO JE KAO DUGOROČNE MJERE.

Poglavlje 15.

AKCIJSKI PLAN 1

“JAČANJE KAPACITETA”

SMŽ – POLJOPRIVREDNA RAZVOJNA STRATEGIJA

OPIS 10 AKTIVNOSTI S LOGIČKIM MATRICAMA:

Aktivnost br.: 1

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija– SMŽ - e /travanj, 2007./	Kod
Strateški cilj /kod/	Tehnička pomoć i podrška	IV.
Prioritetno područje – Ključni problem /kod/	Upravljanje i primjena PRS	IV./1.
Mjera/kod/	Jačanje ljudskih potencijala	IV./1./1.1
Aktivnost	Administrativna struktura UOPŠVG - a, funkcija, zadatci i odgovornosti u svjetlu izazova priključenja EU	1.
Opravdanost	Rezultat bi trebao omogućiti objektivno ocjenjivanje kvantitativne i kvalitativne imovine. Proces će se usredotočiti na trenutnu situaciju nasuprot potrebama koje će rezultirati iz restrukturiranja poljoprivrednog sektora i EU integracija.	
Kratki opis mjere	Dubinska i detaljna analiza ljudskih potencijala (kao najvažniji faktor) usredotočit će se na strukturu UOPŠVG - a i funkcije koje su izravno povezane s potrebama strateškog razvoja. Analiza treba sadržavati elemente kao što su: relevantnost postojećih zadataka i odgovornosti nasuprot potrebama koje će nastajati u procesu transformacije i harmonizacije poljoprivrednog sektora u skladu s EU legislativom. Procjena će se fokusirati na radni profil, prirodu nedostataka, kao i slabosti ,ukoliko postoje, unutar postojeće strukture UOPŠVG –a . Pregled će pomoći u identifikaciji da li je postojeći ljudski kapital dostatan za provedbu žurnih mjera u primjeni PRS - a. Isto tako provjeriti će se i tehnička baza, kako bi se bilo sigurno da li i kako ista utječe na kvalitetu usluge: kompjuterske vještine, software i oprema itd. Aktivnost je potrebno provesti u što kraćem roku.	
Tip potpore	Usluga vanjske tvrtke	
Korisnici	Izravan korisnik je UOPŠVG, odnosno voditelj Odjela i osoblje, dok su krajnji korisnici poljoprivrednici i seosko stanovništvo.	
Sinergija s ostalim programima	Sinergija postoji s nacionalnom politikom koja teži jačanju institucionalnih kapaciteta na lokalnoj razini («Institucijsko jačanje u području poljoprivrede, živih životinja i prehrambenih proizvoda – MPŠVG - a»), Strategija i jačanje kapaciteta za regionalni razvoj – MMTPR - a). Isto tako udovoljava ciljevima i instrumentima ROP-a SMŽ - e.	

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati /namjeravani rezultati/	<p>1. Pregled (screening) strukture UOPŠVG omogućuje jačanje iste ukoliko je neophodno</p> <p>2. Identificirani ključni nedostatci; praznine, slabosti, uska grla.</p> <p>3. Zadatci i odgovornosti ocijenjeni sukladno povećanim potrebama koje proizlaze iz procesa transformacije i pridruženja EU</p>	<p>1. Izvještaj vanjske revizije.</p> <p>2. Popis zadataka i odgovornosti koje su bile ocjenjivane.</p> <p>3. Formalno i neformalno ispitivanje osoblja UOPŠVG - a.</p>	<p>Pretpostavke: UOPŠVG želi poboljšati postojeće kapacitete kako bi što spremniji dočeka pristupanje EU. Osoblje UOPŠVG - a u potpunosti surađuje s tvrtkom koja izvršava procjenu.</p>
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj/	<p>1. Osoblje UOPŠVG - a dostupno za pregled (screening) postojeće strukture.</p> <p>2. Organizacijska i tehnička pomoć dostupna vanjskoj tvrtki</p> <p>3. Osigurana financijska sredstva</p>	<p>1. Iznos sredstava za vanjsku tvrtku</p> <p>2. Broj pregledanih i analiziranih dokumenata</p> <p>3. Iznos sredstava iz proračuna</p>	<p>Rizici: UOPŠVG je opterećen svakodnevnim poslom i neće imati vremena za razgovore s vanjskom tvrtkom.</p>

Vremenski okvir	Do kraja 2007.
-----------------	----------------

Aktivnost br.2

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e/travanj, 2007./	Kod
Strateški cilj /kod/	Tehnička pomoć i podrška	Strateški cilj IV.
Prioritetno područje – Ključni problem /kod/	Upravljanje i primjena PRS - a	IV./1.
Mjera/kod/	Jačanje ljudskih potencijala	IV./1./1.1
Aktivnost	Jačanje administrativne strukture UOPŠVG - a, prilagodba funkcija i specifičnih odgovornosti.	2.
Opravdanost	Administrativna struktura trebat će se prilagoditi novim odgovornostima i zadacima koji će se pojaviti pred UOPŠVG - om. Broj novih zadataka i odgovornosti povezanih s pripremom poljoprivrednog sektora za ulazak u EU poziva na jačanje postojeće administrativne strukture. Razina potreba koje će se pojaviti, može se jednostavno objasniti činjenicom da se 60% zakonodavstva EU odnosi na poljoprivredni sektor i politike ruralnog razvoja.	
Kratki opis mjere	Administrativna struktura (UOPŠVG) bit će ojačana kroz prilagodbu organizacijskog okvira kako bi mogla odgovoriti potrebama proizašlim iz transformacije poljoprivredne ekonomije. Organizacijska shema primijenit će se u skladu s preporukama proizašlim iz aktivnosti br. 1. Novi djelokrug poslova, zadataka i odgovornosti bit će dodijeljen osoblju UOPŠVG - a. Općenito, bit će im dodijeljene nadležnosti koje se zahtijevaju kako bi se omogućio održivi razvoj poljoprivrednog sektora i ruralne zajednice. Prilagodba i nova struktura, osigurati će integrirani pristup restrukturiranju poljoprivrednog sektora i razvoju ruralnih područja. Re alokacija resursa i specifičnih odgovornosti bit će određena potrebama scenarija pridruženja. Vrlo je vjerojatno da će biti potrebno zapošljavanje novih djelatnika, posebno imajući u vidu primjenu ZPP - e. Ova aktivnost se mora obaviti prije pridruženja Hrvatske EU.	
Tip potpore	Strukturalna prilagodba UOPŠVG - a.	
Korisnici	izravan korisnik je UOPŠVG, odnosno voditelj Odjela i osoblje, dok će na kraju procesa to zapravo biti poljoprivrednici i seosko stanovništvo.	
Sinergija s ostalim programima	Sinergija postoji s nacionalnom politikom koja teži jačanju institucionalnih kapaciteta na lokalnoj razini («Institucijsko jačanje u području poljoprivrede, živih životinja i prehrambenih proizvoda - MPŠVG»), Strategija i jačanje kapaciteta za regionalni razvoj - MMTPR). Isto tako udovoljava ciljevima i instrumentima ROP-a SMŽ - e.	

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati /namjeravani rezultati/	1. UOPŠVG će ojačati operativnu stabilnost, pouzdanost i kvalitetu usluge prema javnosti. UOPŠVG zadatci i odgovornosti su kompatibilni s načelima nacionalne politike i ciljevima pridruženja EU.. 2. UOPŠVG je spreman na promjene koje će rezultirati iz transformacije gospodarstva.	1. Nova koordinacija funkcija biti će određena UOPŠVG. 2. Re alokacija dogovornosti je učinjena sukladno preporukama vanjske tvrtke. 3. Promjena imena odjela u Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj.	Pretpostavke: Vlasti SMŽ - e žele dati potporu promjenama unutar UOPŠVG - a.
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj/	1. Zadovoljavajuća razina suradnje UOPŠVG - a s vanjskom tvrtkom. 2. Osigurana financijska sredstva.	1. Nova organizacijska shema 2. Re alokacija ljudskih potencijala je dokumentirana. 3. Plaćeni troškovi vanjske tvrtke.	Rizici: Nedostatak političke volje za promjene. Nedostatan proračun SMŽ - e.
Vremenski okvir	Do kraja 2007.		

Aktivnost br.: 3

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e /travanj. 2007./	Kod
Strateški cilj /kod/	Tehnička pomoć i podrška	Strateški cilj IV.
Prioritetno područje – Ključni problem /kod/	Upravljanje i primjena PRS - e	IV./1.
Mjera/kod/	Jačanje ljudskih potencijala	IV./1./1.1
Aktivnost	Razvoj i primjena Plana kvalitetnog upravljanja unutar UOPŠVG - a (Quality Management Plan – QMP).	5.
Opravdanost	Primjena PRS - e, zahtijevat će poboljšanja upravljanja unutar UOPŠVG - a. Ovo se prvenstveno odnositi na funkcije kao što su: dugoročno planiranje, donošenje odluka, nadzor i ocjenjivanje, dostupnost informacija. Primjena Plana kvalitetnog upravljanje - QMP značajno bi olakšala transparentnost u procesu donošenja odluka, ograničila teret birokratiziranosti, pojačala administrativnu djelotvornost i povećala radni učinak.	

Kratki opis mjere	Potrebno je razviti Plan kvalitetnog upravljanja (QMP) koji će uzeti u razmatranje pregled trenutnih funkcija i odgovornosti unutar UOPŠVG - a. Tijekom početne faze, sukladno proceduri i skupljati dokumentaciju koja pokazuje tko što radi. Prva procjena postojeće situacije neće zahtijevati puno vremena, a ima za namjenu identificirati područja sa slabijom radnom izvedbom što će omogućiti korekcije u područjima gdje su potrebne prije stvarne procjene. Početnu procjenu treba obaviti vanjska tvrtka. U sljedećoj fazi, nacrt Plana kvalitetnog upravljanja (QMP) treba pregledati voditelja UOPŠVG - a, a u dokumentu treba biti određeno na jasan način, zašto kako i na koji način će UOPŠVG primijeniti standarde kvalitete u ključnim područjima što uključuje: organizacijski plan, alokacija resursa, opis radnih mjesta, delegiranje zadataka, odnosi vezani uz zajedničke poslove (cross-cutting), djelotvorna podrška sustava u rješavanju problema, procedura odlučivanja, nadzor i ocjenjivanje radnog učinka, pregled uskih grla i regrutiranje kompetentnog osoblja, upravljanje financijama. Ključ za primjenu leži u treningu i u procesu savjetovanja iz kojega će proizaći jasan i razumljiv Plan za djelatnike UOPŠVG - a. Ovo će omogućiti ocjenjivanje kvalitete u svim područjima i detektiranje potencijalnih odstupanja na vrijeme. Za održavanje zahtijevane razine kvalitete bit će potrebno povremeno provesti kontrolne aktivnosti od strane najviših predstavnika Županije (županica, dožupanica) ili osoba koje dobiju ovlasti za to. Ova aktivnost može se provoditi zajedno s aktivnosti br. 2. Vanjska tvrtka, s kojom se sklopi ugovor za izradu QMP trebati će usmjeravati i voditi proces primjene najmanje 6 mjeseci nakon donošenja plana.	
Tip potpore	Usluga vanjske tvrtke, razvoj Plana kvalitetnog upravljanja s uključenim Planom i vođenjem u primjeni. Zahtijevana usluga tražit će se javnim natječajem.	
Korisnici	Izravan korisnik je UOPŠVG, dok su krajnji korisnici poljoprivrednici i seosko stanovništvo.	
Sinergija s ostalim programima	Sinergija postoji s nacionalnom politikom koja teži jačanju institucionalnih kapaciteta na lokalnoj razini («Institucijsko jačanje u području poljoprivrede, živih životinja i prehrambenih proizvoda - MPŠVG», Strategija i jačanje kapaciteta za regionalni razvoj - MMTPR). Isto tako udovoljava ciljevima i instrumentima ROP-a SMŽ - e.	

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati /namjeravani	1. Primjena QMP, proces promjena u upravljanju je na	1. Formalno uvođenje QMP	Pretpostavke: Osoblje UOPŠVG -

rezultati/	zadovoljavajućoj razini. 2. Osigurana visoko kvalitetna izvedba rada. 3. Upravljanje odnosa sa strankama (Client management) je poboljšano. 4. Procedure rješavanja problema su formalno usvojene.	2. Proces akreditacije je dokumentiran. 3. Ocjenjivanje primjene djelotvornosti je dostupno.	a uključeno je u primjenu QMP i u potpunosti surađuje s tvrtkom koja izvršava procjenu.
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj/	1. Ljudski i tehnički resursi spremni za akreditaciju. 2. Financijska podrška za troškove procedure certifikacije. 3. Dostupnost certifikacijske agencije – vanjske tvrtke	1. Ljudski i tehnički resursi su alocirani zadovoljavajuće. 2. Iznos sredstava isplaćen 3. Vanjska tvrtka dostupna za pružanje usluge.	Rizici: Nedostatak političke volje za uvođenje QMP. Nedostatna financijska sredstva za vanjsku tvrtku.
Vremenski okvir	Do sredine 2008. godine.		

Aktivnost br.: 4

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e /travanj, 2007./	Kod
Strateški cilj /kod/	Tehnička pomoć i podrška	Strateški cilj IV.
Prioritetno područje – Ključni problem /kod/	Upravljanje i primjena PRS - e	IV./1.
Mjera/kod/	Jačanje ljudskih potencijala	IV./1./1.1
Aktivnost	Tečajevi i seminari za osoblje UOPŠVG - a	3.
Opravdanost	Aktivnost prepoznaje važnost trening programa, kao djelotvoran alat za dostizanje cilja jačanja institucije. Trening će osigurati pripremu osoblja UOPŠVG - a za pojačane radne napore nakon pridruženja.	
Kratki opis mjere	Prije započinjanja aktivnosti treninga za osoblje UOPŠVG - a, potrebno je učiniti relevantnu ekspertizu koja će procijeniti koja područja su najvažnija za provedbu treninga. Ovo će biti postignuto primjenom TNA analize (procjena potrebe treninga – training needs assesment). Najvjerojatnije, trening će morati pokriti područja strateškog planiranja, upravljanja projektnim ciklusom, mikroprojekti, znanja o ZPP - e, koordinacija operativnih programa, komunikacijske vještine, pregovaračke vještine, odnosi s javnošću, vještine upravljanja itd. Predviđena su i studijska putovanja u EU, kako bi se maksimalizirao učinak treninga i omogućilo osoblju upoznavanje na licu mjesta s mehanizmima i procedurama primjene ZPP - e politike. Izbor zemlje i datum ovisiti će o odlukama vlasti SMŽ - e, a plan i program studijskog putovanja dogovoriti će se sa zemljom domaćinom.	

	Aktivnost se ima provesti u tranzicijskom razdoblju koji je u skladu s pristupanjem EU.	
Tip potpore	Usluga od ovlaštenog trening centra ili tvrtke koja raspolaže s osposobljenim trenerima.	
Korisnici	izravan korisnik je UOPŠVG, dok su krajnji korisnici poljoprivrednici i seosko stanovništvo.	
Sinergija sa ostalim programima	Sinergija postoji s nacionalnom politikom koja teži jačanju institucionalnih kapaciteta na lokalnoj razini («Institucijsko jačanje u području poljoprivrede, živih životinja i prehrambenih proizvoda - MPŠVG», Strategija i jačanje kapaciteta za regionalni razvoj - MMTPR). Isto tako udovoljava ciljevima i instrumentima ROP-a SMŽ - e.	

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati /namjeravani rezultati/	1. UOPŠVG osoblje ima kvalifikacije i vještine za primjenu PRS - e 2. UOPŠVG osoblje ima napredna znanja o ZPP - u upoznato je s instrumentima pomoći poljoprivrednicima i ruralnoj zajednici.	1. Raspored treninga je objavljen. 2. Plan i program treninga je dostupan. 3. Lista polaznika je dostupna. 4. Postoji podrška trenera.	Pretpostavke: Voditelj UOPŠVG - a će delegirati djelatnike za nazočnost treninzima. Djelatnici razumiju potrebu za sudjelovanjem u procesu treninga..
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj/	1. Vrijeme potrebno za osiguranje treninga 2. Tehnička podrška izvedbi treninga 3. Financijska sredstva za razvoj treninga	1. Broj treninga na kojima je prisustvovalo osoblje UOPŠVG - a. 2. Provedeno vrijeme za sudjelovanje u trening programima . 3. Financijska sredstva za potrebe treninga .	Rizici: Nezadovoljavajuća koordinacija između UOPŠVG - a i trening centra/tvrtke. Nedostatak resursa za provedbu treninga.
Vremenski okvir	Od 2007. kontinuirano.		

Aktivnost br.: 5

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e /travanj, 2007./	Kod
Strateški cilj /kod/	Tehnička pomoć i podrška	Strateški cilj IV.
Prioritetno područje – Ključni problem /kod/	Upravljanje i primjena PRS - e	IV./1.
Mjera/kod/	Jačanje ljudskih potencijala	IV./1./1.1
Aktivnost	Savjetovanje s ključnim dionicima (stakeholder) oko PRS - e.	4.
Opravdanost	UOPŠVG treba biti odgovoran za traženje podrške, sudjelovanje, informiranje i uključenost koja će reflektirati funkcionalnu, geografsku i kulturnu raznolikost SMŽ ruralne zajednice. Otvorena i transparentna politika, kao i razvojni mehanizmi koji će se primjenjivati promovirati će donošenje odluka temeljem kvalitetnih informacija i osigurati da se u razvoj politike uključe i najugroženiji subjekti uz i nadalje najveću odgovornost UOPŠVG – a za ruralnu zajednicu..	
Kratki opis mjere	<p>PRS je temeljena na principu odozdo, sa savjetovanjem poljoprivrednika. Razdoblje mogućnosti primjedaba na mjere i aktivnosti kako bi se uvidjele stvarne potrebe javnosti određuje UOPŠVG. Organizacijski i tehnički aspekti i nadalje su u domeni odgovornosti UOPŠVG - a u uskoj suradnji sa Županijskim partnerstvom. Komentari sudionika se iznose u raspravama tijekom različitih oblika savjetovanja kao što su: otvorene tribine i događanja, telekonferencije, slučajni sastanci itd. Savjetovanjem će se nadopuniti PRS ukoliko je neophodno, ali će se i kontinuirano pregledavati aktualnost PRS - e i učinak u smislu kako bi ista bila što djelotvornija. Kada i ukoliko UOPŠVG - a u dogovoru sa TRSP - om donesu promjene, iste će se prezentirati Županijskoj skupštini za formalno prihvaćanje.</p> <p>Proces javnog savjetovanja će biti pokrenut institucionalnim partnerstvom, i uključivati će sve ključne agencije u Županiji. Ovaj proces zahtijeva i uključivanje raznih nevladinih organizacija i lokalnih lidera iz gradova i općina. Savjetovanja se ujedno poklapaju s Vladinom kampanjom o pridruženju EU koja je odobrena od strane nacionalnog foruma za pridruženje EU. Razvoj djelotvornog odnosa s «terenom» (grass-roots) ključan je za uspješan proces savjetovanja. Kako bi se ostvarili postavljeni ciljevi potrebna je promovirati proces savjetovanja, i moraju na vrijeme biti osigurani neophodni resursi (ljudski kapital, financijska podrška, tehnička podrška).</p>	
Tip potpore	Mobilizacija profesionalnih djelatnika koje omogućuju djelotvoran javan proces savjetovanja.	
Korisnici	Poljoprivrednici i seosko stanovništvo.	
Sinergija s ostalim programima	Sinergija postoji s nacionalnom politikom koja teži jačanju institucionalnih kapaciteta na lokalnoj razini («Institucijsko jačanje u području poljoprivrede, živih životinja i prehrambenih proizvoda - MPŠVG»), Strategija i jačanje	

	kapaciteta za regionalni razvoj - MMTPR). Isto tako udovoljava ciljevima i instrumentima ROP-a SMŽ - e.	
--	--	--

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati /namjeravani rezultati/	1. Savjetovanje razjašnjava strateške ciljeve PRS - e i stvara dogovor oko koraka u primjeni. 2. Savjetovanje jača vlasništvo nad strateškim ciljevima. 3. Savjetovanje produbljuje angažman ključnih sudionika u primjeni. 4. Savjetovanje osigurava održivost primijenjenih mjera za ostvarenje ciljeva.	1. Intervjuiranje ciljanih grupa oko njihovog sudjelovanja. 2. Uključenost javnosti na sastancima savjetovanja. 3. Dokumentiranje sastanaka (mjesto, datum, vrijeme). 4. Materijali za savjetovanje.	Pretpostavke: UOPŠVG će imati neophodne resurse za djelotvoran proces savjetovanja.
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj/	1. Ljudski kapital. 2. Tehnička infrastruktura. 3. Financijska podrška.	1. Broj ljudi uključen u savjetovanje. 2. Iznos sredstava isplaćen za proces savjetovanja. 3. Činjenice o tehničkoj podršci..	Rizici: Manjak ljudskih resursa unutar UOPŠVG -a za koordinaciju procesa.
Vremenski okvir	Od 2007. kontinuirano.		

Aktivnost br.: 6

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e /travanj, 2007./	Kod
Strateški cilj /kod/	Tehnička pomoć i podrška	Strateški cilj IV.
Prioritetno područje – Ključni problem /kod/	Jačanje znanja o poljoprivredi i informacijski sustavi.	IV./2.
Mjera/kod/	Poboljšanje informacijskih i komunikacijskih kanala.	IV./2./2.2

Aktivnost	Uspostava održive komunikacijske mreže	5.
Opravdanost	Poljoprivrednici zahtijevaju bolji pristup informacijama i uredne baze podataka. Prikupljanje, obrada, pohrana i širenje informacija o stanju u poljoprivredi odlučujući je faktor za akcijske planove, dostizanje financijske potpore i pomoći iz raznih dostupnih izvora (pred i post pristupna pomoć). Uspostava održive komunikacijske mreže poboljšati će: odluke upravljanja, predviđanje tržišta i tržišnih cijena, omogućiti zaštitu u provedbi Strategije.	
Kratki opis mjere	Održiva komunikacijska mreža uvesti će se u dvije faze: prva – uspostavom «kontaktnih točaka» ili prijamnih mjesta (“easy-contact-points” or “help-desks”) na razini općina i gradova unutar SMŽ - e gdje će poljoprivrednici moći dobiti savjet od djelatnika HZPSS - a i ostale neophodne informacije. Minimalnu veličinu ureda osigurat će tijela lokalne samouprave sukladno dogovoru s UOPŠVG - a. Novi organizacijski ustroj omogućit će da se ne ponavljaju situacije iz prošlosti, gdje čak i ako postoje informacije često nisu dostavljene na djelotvoran način. Druga faza će uspostaviti on-line komunikacijsku mrežu između ključnih institucija i organizacija u poljoprivredi, kako lokalnih tako i nacionalnih. Ovo će zahtijevati značajnu IT podršku svih institucija, a sama instalacija tehničke opreme zahtijevat će neznatne vremenske i financijske napore. U konačnici, efikasan komunikacijski sustav služiti će kao jako koristan koordinacijski alat.	
Tip potpore	Instalacija tehničke opreme i komunikacijskih usluga.	
Korisnici	Izravni korisnici su poljoprivrednici i UOPŠVG - a. Neizravni korisnici su sve druge institucije uključene u partnerstvo.	
Sinergija s ostalim programima	Sinergija postoji s nacionalnom politikom koja teži jačanju institucionalnih kapaciteta na lokalnoj razini («Institucijsko jačanje u području poljoprivrede, živih životinja i prehrambenih proizvoda - MPŠVG»), Strategija i jačanje kapaciteta za regionalni razvoj - MMTPR). Isto tako udovoljava ciljevima i instrumentima ROP-a SMŽ - e.	

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati /namjeravani rezultati/	1. Uspostava kontakt točaka ili prijamnih mjesta (help desk) . 2. Uspostavljen on-line sustav sa svim važnim agencijama. 3. Funkcioniranje dostave i razmjene pouzdanih podataka i informacija.	1. Lokacije i broj uspostavljenih kontakt točaka. 2. Komunikacijska mreža koja funkcionira. 3. Intervjui s poljoprivrednicima o	Pretpostavke: UOPŠVG će imati na raspolaganju sve potrebne resurse za pokretanje djelotvorne

	3. Poljoprivrednici imaju jednostavan pristup informacijama.	komunikacijskom sustavu.	komunikacijske mreže.
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj/	1. Ljudski kapital. 2. Tehnička infrastruktura. 3. Financijska podrška.	1. Broj potpisanih ugovora u najmu između UOPŠVG - a i općina i gradova. 2. Dogovoreni uvjeti između zainteresiranih strana . 3. Broj odrađenih upita na kontaktnim točkama. 4. Iznos sredstava za instalaciju i integraciju IT sustava.	Rizici: Nerazumijevanje za uspostavu djelotvornog komunikacijskog kanala. Neuspješni pregovori s općinama i gradovima.
Vremenski okvir	Do kraja 2007. godine.		

Aktivnost br.: 7

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e /travanj, 2007./	Kod
Strateški cilj /kod/	Tehnička pomoć i podrška	Strateški cilj IV.
Prioritetno područje – Ključni problem /kod/	Jačanje znanja o poljoprivredi i informacijski sustavi.	IV./2.
Mjera/kod/	Trening poljoprivrednicima i ruralnoj zajednici	IV./2./2.3.
Aktivnost	Potreba procjene treninga (Training needs assessment - TNA) i razvoj novih programa (Curricula) – usredotočenog na potrebe poljoprivrednika.	7.
Opravdanost	Potreba treninga u poljoprivredi proizlazi iz novih tržišnih zahtjeva povezanih s priključenjem EU. Takva potražnja je vođena zahtjevima kvalitete, razvojem novih tehnologija i naprednih proizvodnih metoda, koje uključuje i metode prijateljski nastrojene prema okolišu, kao i novi zakonodavni okvir. Kada se promjeni poljoprivredna politika i tržišni uvjeti, usluga treninga ih također treba slijediti.	
Kratki opis mjere	Aktivnost će započeti pregledom (screeningom) postojećih trening programa koji su dostupni različitim ciljanim grupama. Njihovo ocjenjivanje, bit će temeljeno na potrebama krajnjih korisnika koje će se ispitivati anketnim upitnicima. Poslije analize, glavne točke će biti još jednom raspravljene. Verifikacija prioriteta područja za program treninga bit će dogovorena i s HZPSS - om. Programi treninga neće biti usmjereni samo prema tehnologijama proizvodnje, već i s transformacijom sektora i održivom razvoju ruralne ekonomije, potrebama slijeđenja modernih zahtjeva i	

	standarda u poljoprivredi, višestrukoj uvjetovanosti s ekološkim ciljevima. Preciznije, materijali za trening će pokriti područja: upravljanja gospodarstvom, vještine prijave na donorske programe, knjigovodstvo, standardi gospodarstva, agro okolišni programi, privatne šume, instrumenti ZPP -a, vještine vođenja. Novi program treninga biti će dogovoren u suradnji sa UOPŠVG - a i HZPSS - a. Izvoditelj treninga bit će izabran na javnom natječaju.	
Tip potpore	Usluga od trening institucije koja pobjedi na javnom natječaju.	
Korisnici	Izravni korisnik je UOPŠVG, dok će na kraju procesa to biti i poljoprivrednici i ruralna zajednica, poglavito dugoročno.	
Sinergija s ostalim programima	Sinergija postoji s nacionalnom politikom koja teži jačanju institucionalnih kapaciteta na lokalnoj razini («Institucijsko jačanje u području poljoprivrede, živih životinja i prehrambenih proizvoda - MPŠVG»), Strategija i jačanje kapaciteta za regionalni razvoj - MMTPR). Isto tako udovoljava ciljevima i instrumentima ROP-a SMŽ - e.	

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati /namjeravani rezultati/	1. Trening program u skladu s potrebama korisnika. 2. Trening program obogaćuje svrhu obrazovnih područja 3. Trening program prilagođen modernim metodama učenja.	1. Procjena potrebe treninga (TNA) održana i dokumentirana. 2. Pregled novih programa treninga. 3. Specijalistički tečajevi u skladu s uobičajenim edukativnim standardima.	Pretpostavke: Dobra suradnja UOPŠVG - a i korisnika. Kvalitetna povratna informacija od poljoprivrednika i savjetodavaca.
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj/	1. Savjetnička tvrtka odabrana. 2. Sredstva za uslugu osigurana.	1. Broj trening programa predložen od savjetničke tvrtke. 2. Broj odobrenih trening programa. 3. Broj promjena i novih područja treninga uvedenih u novi program treninga.	Rizici: Manjak ljudskih kapaciteta unutar UOPŠVG - a. Loš nacrt Procjene potrebe treninga (TNA) koji rezultira skromnim rezultatima kvalitete treninga.
Vremenski okvir	Od 2007. godine kontinuirano.		

Aktivnost br.: 8

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e /travanj, 2007./	Kod
Strateški cilj /kod/	Tehnička pomoć i podrška	Strateški cilj IV.
Prioritetno područje – Ključni problem /kod/	Jačanje znanja o poljoprivredi i informacijski sustavi	IV./2.
Mjera/kod/	Trening poljoprivrednicima i ruralnoj zajednici	IV./2./2.3.
Aktivnost	Trening ciljanim grupama .	8.
Opravdanost	Poboljšanje znanja i kvalifikacija preduvjet je za jačanje konkurentnosti u poljoprivredi i šumarstvu. Uloga treninga je jedan od najznačajnijih instrumenata politike (u rukama UOPŠVG - a) koji će povećati podršku investicijama na gospodarstvima. Očekuje se i multiplicirajući učinak širenjem najbolje prakse (Best Practice, iz strateškog cilja 1 – mjera 2), a isto tako poljoprivrednici koji se odluče na promjene (u potrazi za alternativom ili dodatnim izvorom dohotka) će trebati razviti nove vještine.	
Kratki opis mjere	Aktivnost će biti u skladu s nacionalnim mjerama treninga. Sinergijski učinak postoji i s mogućnostima treninga u sklopu ROP-a SMŽ - e. Ovdje je isključena nastava koja se održava u sklopu regularnog programa u srednjim školama. Sadržaji treninga će rezultirati iz Procjene potrebe treninga (TNA) i preporuka dogovorenih s ključnim administrativnim tijelima, poljoprivrednicima, šumarima, ostalim zainteresiranim osobama za početak poslovnih aktivnosti u ruralnim područjima. Trening će se sastojati od predavanja, radionica, studija slučaja (case studies), posjeta gospodarstvima, stručne prakse. Moderne metode učenja zajedno s praktičnim vještinama ojačat će djelotvornost u dostizanju ciljeva treninga ponuditi će bolji pristup praktičnim vještinama. Tvrtka za izvođenje treninga biti će izabrana na javnom natječaju.	
Tip potpore	Usluga profesionalnog trening centra koji pobijedi na javnom natječaju.	
Korisnici	Izravni korisnici su poljoprivrednici i ruralno stanovništvo, ali i pravne osobe, poduzetnici, lokalni lideri i mladež.	
Sinergija sa ostalim programima	Sinergija postoji s nacionalnom politikom koja teži jačanju institucionalnih kapaciteta na lokalnoj razini («Institucijsko jačanje u području poljoprivrede, živih životinja i prehrambenih proizvoda - MPŠVG», Strategija i jačanje kapaciteta za regionalni razvoj - MMTPR). Isto tako udovoljava ciljevima i instrumentima ROP-a SMŽ - e.	

Nadzor i ocjenjivanje

Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
-----------------------	--	-------------------------	---------------------

Rezultati /namjeravani rezultati/	1. Povećano znanje poljoprivrednika u održivom upravljanju poljoprivrednim i šumarskim gospodarstvima. 2. Napredan stupanj znanja o poljoprivrednim standardima. 3. Stručne vještine poljoprivrednika prilagođene potrebama tržišta. 4. Povećano znanje poljoprivrednika o ZPP - u	1. Certifikati za uspješne polaznike treninga. 2. Ocjena učinka treninga kroz anketne upitnike i formalne razgovore sa sudionicima. 3. Povratna informacija od poljoprivrednika. 4. Prijave poljoprivrednika za trening.	Pretpostavke: UOPŠVG će mobilizirati sve raspoložive resurse za potrebe treninga. HZPSS i druge odgovarajuće institucije će dijeliti odgovornosti vezane uz trening.
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj/	1. Organizacijski dogovori za dostavu treninga. 2. Osigurana financijska sredstva za trening 3. Trening materijali podijeljeni korisnicima. 4. Treneri mobilizirani na vrijeme.	1. Popis sudionika treninga sa potpisima. 2. Broj poljoprivrednika koji su pohađali trening. 3. Broj dana treninga u određenom vremenskom razdoblju. 4. Mjesto održavanja treninga.	Rizici: Nedostatak financijskih sredstava.
Vremenski okvir	Od 2007. godine kontinuirano.		

Aktivnost br.: 9

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e /travanj, 2007./	Kod
Strateški cilj /kod/	Tehnička pomoć i podrška	Strateški cilj IV.
Prioritetno područje – Ključni problem /kod/	Jačanje znanja o poljoprivredi i informacijski sustavi	IV./2.
Mjera/kod/	Potpora korištenja usluga savjetodavaca poljoprivrednika i šumara.	IV./2./2.1.
Aktivnost	Prilagodba usluga u poljoprivredi sukladno potrebama korisnika.	9.
Opravdanost	Savjetodavci HZPSS - a već imaju razvijenu infrastrukturu za davanje savjeta poljoprivrednicima i ruralnom stanovništvu. S druge strane, glavna težnja savjetodavaca usmjerena je k maksimiziranju dohotka i rastu zaposlenosti u ruralnim područjima. Ovi ciljevi se mogu dostići povećanom konkurentnošću poljoprivrednika povećanom kvalitetom proizvoda, većom produktivnošću u biljnoj i životinjskoj proizvodnji.	

Kratki opis mjere	Savjetodavna služba preuzima odgovornost za primjenu ciljeva PRS - e, posebno onih koji se odnose na trening , stručne savjete, informacijske i komunikacijske kanale. Za ostvarivanje ovih ciljeva savjetodavna služba bi se restrukturirala na tri posebne usluge, koje bi bile usmjerene na specifične segmente poljoprivrednika i ruralne zajednice. Prvo su komercijalni poljoprivrednici koji trebaju iskoristiti puni potencijal postojećih potencijala razvoja kao što su savjetnici, istraživači i analitičke usluge. Drugo su poljoprivredno održive usluge (Farm Viability Services) koje su usredotočene na manje poljoprivrednike koji su na granici održivosti i trebali bi povećati efikasnost na gospodarstvima, optimizirati dohodak i diverzificirati poslovanje, da bi uopće ostali u poslu. Treće su usluge poduzetnicima u ruralnim područjima (Rural Enterprise Services) – koje će integrirati savjetničke i promotivne programe, za ruralno stanovništvo. Ovi zadatci će voditi računa o lokalnim razvojnim aktivnostima. Savjetničke usluge će omogućiti podršku poljoprivrednicima SMŽ - e u ključnim područjima kao što su: prilagodba EU standardima, knjigovodstvo gospodarstava, izrada poslovnih planova, marketing u poljoprivredi, agro okolišni programi, upravljanje šumama i vodama, diversifikacija gospodarstava i ruralni razvoj. Treba imati na umu, da savjetodavne službe ne moraju svu pažnju na najbolje proizvođače, nego na sve koji imaju potrebu za savjetom.	
Tip potpore	Tehnička pomoć od HZPSS - a s Agronomskim fakultetom	
Korisnici	Poljoprivrednici i ruralno stanovništvo	
Sinergija s ostalim programima	Sinergija postoji s nacionalnom politikom koja teži jačanju institucionalnih kapaciteta na lokalnoj razini («Institucijsko jačanje u području poljoprivrede, živih životinja i prehrambenih proizvoda - MPŠVG»), Strategija i jačanje kapaciteta za regionalni razvoj - MMTPR). Isto tako udovoljava ciljevima i instrumentima ROP-a SMŽ - e.	

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati /namjeravani rezultati/	1. Usluge u poljoprivredi zadovoljavaju potrebe korisnika. 2. HZPSS pruža usluge iz tri gore navedena područja. (komercijalni proizvođači, mali poljoprivrednici, poduzetnici u ruralnim područjima).	1. Izvještaj o restrukturiranju HZPSS - a. 2. Dokumenti o prilagodbi organizacijske strukture. 3. Široka lepeza korisnicima	Pretpostavke: HZPSS želi surađivati s UOPŠVG - om. Prilagodba je podržana od onih koji odlučuju.

	3. Povećana konkurentnost poljoprivrednih proizvodnji.	orijentiranih usluga. 4. Intervjui s krajnjim korisnicima.	
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj/	1. Djelatnici HZPSS. 2. Sposobnost HZPSS da prilagodi nove programe. 3. Osigurana financijska sredstva.	1. Broj raspoloživih djelatnika HZPSS - a delegiranih za prilagodbu programa. 2. Sredstva za proces prilagodbe.	Rizici: Nedostatak suradnje između ključnih institucija. Nedostatak financijskih sredstava.
Vremenski okvir	Od 2007. godine kontinuirano.		

Aktivnost br.: 10

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e /travanj, 2007./	Kod
Strateški cilj /kod/	Tehnička pomoć i podrška	Strateški cilj IV.
Prioritetno područje – Ključni problem /kod/	Jačanje znanja o poljoprivredi i informacijski sustavi	IV./2.
Mjera/kod/	Poboljšanje informacijskih i komunikacijskih sustava u poljoprivredi	IV./2./2.2.
Aktivnost	Uspostava jednostavnog sustava tržišnih informacija u poljoprivredi.	10.
Opravdanost	Trenutačno, postojeća niska razina znanja o opstojnosti proizvodnji i tržišnih cijena zamijećena je i kod proizvođača i kod potrošača.	
Kratki opis mjere	<p>Uspostava djelotvornog tržišno informacijskog sustava usmjeriti će pozornost potrošača na posebne značajke visoko kvalitetnih proizvoda i stimulirati potražnju i ponudu, te povećati volumen prodaje. Proizvođači će biti potaknuti da koriste tržišne informacije i planiraju strateški razvoj vlastitoga poslovanja. Aktivnost će osigurati izradu jednostavnog tržišnog sustava na lokalnoj razini. Kada se isti razvije i bude u punoj operativnoj funkciji, moći će se jednostavno integrirati u nacionalni tržišno informacijski sustav u poljoprivredi koji je temeljen na prikupljanju primarnih informacija od komercijalnih gospodarstava i prodajnih cijena. Doseg informacija uključuje količine i kvalitetu glavnih poljoprivrednih proizvoda (biljnih i životinjskih), pri čemu mnogo može pripomoći HZPSS. Ovo je vrlo važno za zabačene i udaljene dijelove SMŽ - e, gdje nedostatak informacija smanjuje kvalitetu cijeloga sustava. Ulazni podatci bit će pregledavani od UOPŠVG - a i TRSP -a, a širenje informacija bit će putem djelatnika HZPSS - a. Jednostavni anketni upitnici mogu biti provedeni za procjene ponude i potražnje na godišnjoj razini. Bit će kontaktirani proizvođači i prodajna mjesta za saznavanje prosječnih</p>	

	prodajnih maloprodajnih i veleprodajnih cijena, kao i oscilacija istih. Analize kratkoročnih i dugoročnih trendova bit će analizirane i objavljene u kvartalnim/mjesečnim izvještajima i biti dostupni djelatnicima HZPSS -a.	
Tip potpore	Tehnička pomoć od HZPSS - a s Agronomskim fakultetom	
Korisnici	Osoblje u institucijama, poljoprivrednici i ruralna zajednica.	
Sinergija s ostalim programima	Sinergija postoji s nacionalnom politikom koja teži jačanju institucionalnih kapaciteta na lokalnoj razini («Institucijsko jačanje u području poljoprivrede, živih životinja i prehrambenih proizvoda - MPŠVG»), Strategija i jačanje kapaciteta za regionalni razvoj - MMTPR). Isto tako udovoljava ciljevima i instrumentima ROP-a SMŽ - e.	

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati /namjeravani rezultati/	1. Jednostavan tržišno informacijski sustav u poljoprivredi u funkciji. 2. Poljoprivrednici i tvrtke imaju informacije o stanju na tržištu. 3. Pomoću u poslovnim odlukama na temelju pouzdanih tržišnih analiza.	1. Osnovne informacije o poljoprivrednim tržištima postoje. 2. Informacije se dostavljaju ciljanim korisnicima. 3. Poslovne odluke donose se temeljem informacija tržišno informacijskog sustava. 4. Upitnici i intervjui.	Pretpostavke: MPŠVG će pružiti neophodnu pomoć i podršku. Uska suradnja UOPŠVG - a, HZPSS - a i Agronomskog fakulteta.
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj/	1. Ljudski kapital. 2. Delegirana institucionalna mreža. 3. Osigurana financijska sredstva.	1. Broj djelatnika s odgovornostima. 2. Broj poljoprivrednika i lokalnih tržišta (mjesto prodaje) koji uđu u sustav. 3. Financijski računi.	Rizici Nedostatak suradnje između ključnih institucija. Nedostatak financijskih sredstava.
Vremenski okvir	Do sredine 2008. godine.		

Aktivnost br.: 11

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e /travanj, 2007./	Kod
Strateški cilj /kod/	Tehnička pomoć i podrška	Strateški cilj IV.
Prioritetno područje – Ključni problem /kod/	Potporna savjetodavnih usluga vlasnicima šuma	
Mjera/kod/	Jačanje znanja o poljoprivredi i informacijski sustavi	IV./2.
Aktivnost	Podrška uspostavi Šumarske savjetodavne službe.	11.
Opravdanost	Šumarska savjetodavna služba treba pomoć od UOPŠVG -a u inicijalnim koracima svoga razvoja budući je tek osnovana. Uspostava dobre suradnje pomoći će učinkovito povećanim potrebama vlasnika šuma u Županiji.	
Kratki opis mjere	Aktivnost će se primijeniti u zajedničkoj suradnji UOPŠVG - a i Šumarske savjetodavne službe, ali pod koordinacijom UOPŠVG –a. Usredotočenost treba biti prema privatnim vlasnicima šuma koji imaju sve veće potrebe na rastućem tržištu drva. Zadatci određeni od savjetodavaca trebaju biti prihvaćeni od UOPŠVG - a i podržani sukladno zahtjevima, a mogu se odnositi na tehničku pomoć, pristup komunikacijskim alatima, razmjenu informacija, zajednički sastanci sa savjetodavnom službom. Intervencija UOPŠVG - a ojačat će efikasnost savjetodavaca.	
Tip potpore	Tehnička pomoć	
Korisnici	Izravan korisnik je Šumarska savjetodavna služba, a neizravno će korist imati vlasnici šuma.	
Sinergija s ostalim programima	Sinergija postoji s nacionalnom politikom koja teži jačanju institucionalnih kapaciteta na lokalnoj razini («Institucijsko jačanje u području poljoprivrede, živih životinja i prehrambenih proizvoda - MPŠVG», Strategija i jačanje kapaciteta za regionalni razvoj - MMTPR). Isto tako udovoljava ciljevima i instrumentima ROP-a SMŽ - e.	

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati /namjeravani rezultati/	1. Šumarska savjetodavna služba ima odličnu komunikaciju s UOPŠVG - om. 2. Uspostavljene održive veze i s HZPSS - om. 3. Institucionalno partnerstvo odgovara potrebama vlasnika šuma.	1. Formalni dokazi izravne suradnje UOPŠVG - a i Šumarske savjetodavne službe. 2. Pravila institucionalne suradnje određena i dogovorena.	Pretpostavke: Potpora MPŠVG - a i dobra volja za suradnju UOPŠVG - a i Šumarske savjetodavne službe (osnovane tek u veljači 2007.).

Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj/	1. Djelatnik zadužen za šumarstvo. 2. Tehnički resursi.	1. Broj ljudi s odgovornostima.. 2. Mjere tehničke podrške pružene od UOPŠVG - a.	Rizici: Nedostatak suradnje i financija.
Vremenski okvir			

AKCIJSKI PLAN 2

«KONKURETNI POLJOPRIVREDNICI»

Inicijalni zadaci – konkretni koraci

**AKTIVNOSTI koje trebaju započeti U KRATKOM ROKU I BITI NASTAVLJENE U
SREDNJEM (4) – I DUGOM ROKU (9)
(2007. - 2013.)**

OPIS 13 AKTIVNOSTI/ZADATAKA U LOGIČKIM MATRICAMA:

Aktivnost br.: 1 INICIJALNI ZADATAK ZA DUGOROČNA RAZDOBLJA

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e (travanj, 2007.)	Kod
Strateški cilj – Kod	Konkurentna i održiva poljoprivreda.	I.
Prioritetno područje /kod/	Strukturalno upravljanje zemljištem.	I./1.
Mjera /kod/	Konsolidacija poljoprivrednog sektora.	I./1./1.
Aktivnost	Studija izvedivosti restrukturiranja poljoprivrednog zemljišta.	1.
Opravdanost	Jačanje konkurentnosti poljoprivrede SMŽ . e kroz razvoj novih i učinkovitih tehnologija može biti postignuto samo ako je postojeća struktura poljoprivrednog zemljišta značajno unaprjeđena. Uvođenje boljeg upravljanja zemljištem je "obveza" kako bi se osigurala strukturna transformacija u poljoprivredi, njezina modernizacija i priprema za pristupanje u EU.	
Kratki opis mjere	<p>UOPŠVG je odgovoran za koordinaciju cjelokupnog procesa. Bliska suradnja između važnih institucija bit će presudna za uspješno izvođenje studije. UOPŠVG treba osigurati pouzdane i vremenski učinkovite odredbe o izvoru informacija. Nominirani stručnjaci trebaju do u detalje demonstrirati znanje i praktične vještine u poljoprivrednom sektoru, zemljišnoj geodeziji, pravnom i ekonomskom području. Studija izvedivosti uključit će sljedeća pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cjelokupni utjecaj postojećeg zakonodavstva na restrukturiranje poljoprivrednog zemljišta • pripremiti Konsolidirani plan, vremenski određene i konkretne korake u odnosu na to kako će utjecati na prioritete PRS - e u odnosu na proces restrukturiranja zemljišta • organizacijske i tehničke rokove za izvršavanje istraživanja poljoprivrednog zemljišta; popis potrebnih sredstava za konsolidaciju poljoprivrednog zemljišta (geodetska i pravna pitanja itd). Interakcija sa sustavom prostornog planiranja i komplementarnost sa integralnom prostornom bazom podataka • prijedlog za unaprjeđenje poljoprivredne strukture (ne manji od 1 ha prebačeni, koristeći pravila vezana s izračunom poljoprivrednog poreza) • prijedlog pravila za jačanje tranzicije poljoprivredne zemlje (uključujući mijenjanje zemlje, druge solucije) u odnosu na princip održivosti poljoprivrednog gospodarstva • program naseljavanja, stvaranje novih poljoprivrednih gospodarstava s listom mogućih imovina raspoloživih za postavljanje mladih poljoprivrednika • razvoj zemljišta poslije parceliranja povezivanjem organizacije proizvodnih područja 	

	<ul style="list-style-type: none"> • svakodnevno (osvježeno – up-to date) vrednovanje i zoniranje poljoprivrednog zemljišta, opaske vezane za pretvaranje poljoprivredne zemlje u nepoljoprivredno korištenje • procjena utjecaja vezano za smanjenje broja poljoprivrednih parcela i korištenje bolje teritorijalne povezanosti. • procjena troškova za proces konsolidacije poljoprivrednog zemljišta, prognoza vezano za trajanje i definiranje odgovarajućih sekvenci, itd. • rijedlog kontrolne liste za mjere napretka u restrukturiranju zemljišta (koraci nadgledanja i vrednovanja). <p>UOPŠVG treba učiniti napor kako bi povezao ovu aktivnost s Pilot projektom koji je započeo u 2006. i koji je koordinira Ministarstvo poljoprivrede i usmjeren je na probleme konsolidacije zemljišta u četiri županije/ 5 općina.</p> <p>Neka korisna iskustva su dostupna i od HZPSS - u koji je doprinio razvoju vrednovanja zemlje u dvije općine. Studija je usmjerena na vrednovanje i razvoj mogućnosti za krajolike u dvije općine.</p> <p>Završna studija izvedivosti za SMŽ – u treba biti predstavljena na javnom forumu kroz Županijsko partnerstvo kako bi se osigurao socijalni konsenzus i formalno odobravanje od strane vlasti SMŽ - e.</p>	
Tip potpore	Potrebne vanjske stručne usluge. Financijska potpora potrebna.	
Korisnici	Izravni korisnik će biti UOPŠVG i Regionalna razvojna jedinica – ureda SMŽ - e. Neizravni korisnici su poljoprivrednici, poljoprivredne tvrtke, poduzeća.	
Sinergija sa ostalim aktivnostima	Sinergija sa aktivnošću 8. akcijskog plana 1. trening poljoprivrednicima i ruralnoj zajednici. Također, s druga dva pilot projekta koja se provode. To su: 1. konsolidacija zemljišta – Pilot projekt, započeo u studenome 2006., obavljen i sufinanciran od strane SIDA i koordiniran od MPŠVG - a. 2. Procjena zemljišta i potencijalne mogućnosti za razvoj ruralnih krajolika, koordiniran od HZPSS - a i uključuje znanstvene institucije u poljoprivredi. Sinergija postoji s ROP programom.	

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati /namjeravani rezultati/	1. Napravljena studija i usuglašena s UOPŠVG - om. 2. Napravljen nacrt Plana konsolidacije i dogovoreni daljnji koraci (miljokazi – Milestones) 3. Postoji odgovor na pitanje kako se može olakšati re parcelizacija zemljišta. 4. Poljoprivrednici su	1. Dostupna studija izvodivosti. 2. Plan konsolidacije je raspravljen i usuglašen s UOPŠVG - om. 3. Vremenski plan za konsolidaciju zemljišta je dogovoren s UOPŠVG - om.	Pretpostavke: UOPŠVG ima dovoljno koordinacijskih kapaciteta. Dostupnost pouzdanih informacija o postojećoj strukturi i veličini zemljišta te

	upoznati s prednostima koje donosi proces restrukturiranja zemljišta.	4. Pregled postojeće valorizacije zemljišta je napravljen. 5. Poljoprivrednici su upoznati s prijedlozima restrukturiranja.	broju parcela. Odlična suradnja s ključnim institucijama kao što su: općinski sudovi, Ured državne uprave za geodeziju i tijela lokalne vlasti.
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj /	1. Ljudski kapital. 2. Tehnička podrška osigurana. 3. Osigurana financijska sredstva. 4. Koordinacija od strane UOPŠVG - a	1. Broj delegiranih djelatnika. 2. Dokumentirani rad koordinacije procesa. 3. Mjere tehničke podrške dostavljene (izvori informacija, alati) 4. Financije.	Rizici: Nepouzdana izvori informacija. različite informacije, slaba suradnja i povratna informacija tijela lokalne samouprave. Nedostatak financija za provedbu.
Vremenski okvir	2007. - 2008.		

Aktivnost br.: 2 INICIJALNI ZADATAK ZA DUGOROČNA RAZDOBLJA

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e (travanj, 2007.)	Kod
Strateški cilj – /kod/	Konkurentna i održiva poljoprivreda.	Strateški cilj I.
Prioritetno područje /kod/	Investicije u poljoprivredna gospodarstva.	I./2.
Mjera /kod/	Investicije u infrastrukturu gospodarstva.	I./2./1.
Aktivnost	Jačanje stočarstva - Pilot projekt.	2.
Opravdanost	Neophodno je modernizirati proizvodnju temeljenu na efikasnijoj tehnologiji kako bi ista postala konkurentnija. Prilagodba standardima gospodarstava i zahtjevima kvalitete treba biti podržana investicijama u stočarstvu.	
Kratki opis mjere	U inicijalnoj fazi, ova aktivnost namijenjena je stočarima koji žele povećati svoju proizvodnju, ali i standarde na gospodarstvu i kvalitetu vlastitih proizvoda. Aktivnost je zamišljena kao pilot projekt koji teži pomoći stočarima koji traže tržišta i žele povećavati svoju proizvodne jedinice. Korisnici trebaju demonstrirati kako i kada će usvojiti zahtjeve standarda kvalitete, dobrobiti životinja. UOPŠVG se treba pobrinuti da će pilot poljoprivrednicima predstavljati reprezentativni uzorak Županije (mliječni, govedarski, svinjogojski, konjogojstvo i ovčarski sektor). UOPŠVG je odgovoran za transparentan odabir poljoprivrednika koji će primati pomoć u razvoju poslovnih planova i pomoći u kapitalnim investicijama. Kandidati koji budu uspješni u selekcijskom odabiru trebaju se pridržavati pravila	

	<p>uspostavljenih od strane SMŽ - e u smislu transparentnosti alokacije financija, prisustvovanju trening programima tijekom procesa primjene. Neizostavni kriterij za sve kandidate će biti nastavak proizvodnje sukladno zahtjevima kvalitete za razdoblje od najmanje 7 godina od uvođenja. Tijekom toga razdoblja korisnici će biti vođeni od strane savjetodavne službe. Pilot projekt, odnosno aktivnost će se provesti u razdoblju od dvije godine, počevši od srpnja 2007. godine.</p> <p>Nakon pilot projekta, bit će prezentirani rezultati svim drugim zainteresiranim poljoprivrednicima. Nadzor i ocjenjivanje biti će provedeno od UOPŠVG - a (pogledati Vodič za primjenu PRS).</p>	
Tip potpore	Potpore uslugama pripreme poslovnih planova i financijska podrška pilot aktivnostima.	
Korisnici	Poljoprivrednici iz sektora mlijeka, govedarstva, konjogojstva, svinjogojstva i ovčarstva.	
Sinergija s ostalim aktivnostima	<p>Sinergija s aktivnosti 8. akcijski plan 1. Trening ciljanim grupama</p> <p>Sinergija s aktivnosti 3. akcijski plan 2. Uspostava modela za upravljanje gnojnicom.</p> <p>Sinergija s aktivnosti 4. akcijski plan 2. Ugradnja opreme za proizvodnju mlijeka.</p>	

Nadzor i ocjenjivanje

Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati namjeravani rezultati	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stočari uključeni u pilot projekt poboljšali uvjete uzgoja i držanja domaćih životinja 2. Stočarska proizvodnja zadovoljava uvjete višestruke uvjetovanosti i okolišne standarde, kao i zahtjeve dobrobiti životinja. 3. Poboljšana kvaliteta proizvedenog mesa. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poljoprivrednici uložili vlastiti kapital u uvjete držanja životinja. 2. Provjera na terenu potvrđuje poboljšanje standarda na gospodarstvu i dobrobiti životinja. 3. Stočari imaju dobru poziciju na tržištu. 	<p>Pretpostavke:</p> <p>Stočari su zainteresirani za investicije povezane s uvjetima držanja životinja. Pilot-projekt je dobro promoviran i financijska podrška je osigurana na vrijeme.</p>
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj /	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zainteresirani stočari. 2. Dostupna financijska sredstva. 3. Dostupna podrška savjetodavaca. 4. UOPŠVG ima dostatne kapacitete za provedbu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zainteresiranost i dogovor stočara za pilot projekt. 2. Dogovor o sudjelovanju savjetodavaca. 3. Koordinacija funkcija od strane UOPŠVG - a. 	<p>Rizici: Niska zainteresiranost stočara za pilot projekt. Nedostatak financija i stručne pomoći od savjetodavaca.</p>
Vremenski okvir	Do sredine 2009. godine.		

Aktivnost br.: 3 INICIJALNI ZADATAK ZA DUGOROČNA RAZDOBLJA

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ -e (travanj 2007.)	Kod
Strateški cilj – /kod/	Konkurentna i održiva poljoprivreda.	Strateški cilj I.
Prioritetno područje /kod/	Investicije u poljoprivredna gospodarstva.	I./2.
Mjera /kod/	Investicije u infrastrukturu gospodarstva.	I./2./1.
Aktivnost	Uspostava modela za upravljanje gnojnicom	3.
Opravdanost	Rastom stada, pojavljuje se problem skladištenja gnoja. Čest je slučaj da se ne obraća prevelika pozornost ovom području u razvojnim planovima gospodarstava. Slabo upravljanje gnojivom vodit će ka nepravovremenoj raspodjeli na zemljište i potencijalnim zagađenjima okoliša. Uskoro, poljoprivrednici mogu očekivati nove pravilnike koji će zahtijevati integralni pristup svim emisijama i utjecaj na okoliš. Smanjivanje rizika onečišćenja moćan je alat zaštite okoliša i zaštite poljoprivrednika od potencijalnih globi i kazni.	
Kratki opis mjere	<p>Sav ispus u kanalizaciju s gospodarstva koji nije tretiran kao otpadna voda trebat će biti odobren od strane Hrvatskih voda. Ova aktivnost omogućit će poljoprivrednicima da štite okoliš i smanje rizike zagađenja od svojih objekata.</p> <p>UOPŠVG će koordinirati strukturalni plan upravljanja gnojivom u stočarstvu SMŽ - e. Ciljani poljoprivrednici su: proizvođači mlijeka, svinja, peradi i goveda i isti su pozvani da se priključe na volonterskoj bazi u ovu aktivnost s porukom pomaganja prirodi i okoliša sprječavanjem zagađenja gnojivom. Inicijalna faza počinje objašnjenjem glavnih ciljeva i obećanim nagradama sudionicima. Poljoprivrednici će dobiti Plan upravljanja gnojivom (Plan for Manure Management -PMM) koji može biti prilagođen potrebama gospodarstva; problemi gnojnice bit će riješeni primjenom planova; poljoprivrednici će povećavati proizvodnju dobivanjem neophodne dokumentacije građevinskih dozvola i certifikata o višestrukoj uvjetovanosti s okolišnim standardima</p> <p>Plan upravljanja gnojivom (PMM) će razvijati ovlaštena ustanova, specijalizirana u stočarstvu i pokrivati će najznačajnije kriterije postavljene od vlasti kao što su: lokacija i optimalna veličina strukture u odnosu na druge građevine i objekte: farma i broj životinja, npr. broj krava i svinja; trajanje skladištenja; tip objekta za krave/svinje, npr.: slobodno držanje muznih krava ili ne, oprema za pranje i ispiranje kod mliječnih krava da ili ne; sprječavanje utjecaja prirodnih faktora, npr. kiše, potencijalno oticanje s gospodarstva, potencijalna kontaminacija s drugih gospodarstava, dozvoljena dubina skladišta itd.</p> <p>Poljoprivrednici će morati dostaviti informacije o načinu prikupljanja, transportiranja, eventualnog premještanja od skladišta do polja; utjecaj vjetrova, prostor na kojem se potencijalno može proširiti gospodarstvo u budućnosti, pristup gnojnici i čišćenje itd. Aktivnost će biti podržana od profesionalne institucije i dostupnosti usluge na terenu u Županiji</p>	

	i na nacionalnoj razini. Trening i savjeti na terenu biti će odlučujući za uspjeh procesa, koji će koordinirati i nadzirati UOPŠVG . Aktivnost će u konačnici podržati jačanje stočarstva.	
Tip potpore	Stručna ekspertiza i pilot usluga za upravljanje gnojivom u stočarstvu (radne skice i planovi upravljanja gnojivom obvezni).	
Korisnici	Izravni orisnici su stočari, a neizravni cjelokupno ruralno stanovništvo i okoliš.	
Sinergija s ostalim aktivnostima	Sinergija s aktivnosti 8. akcijski plan 1. Trening ciljanim grupama Sinergija s aktivnosti 4. akcijski plan 2. Ugradnja opreme za proizvodnju Sinergija s aktivnosti 3. akcijskog plana 2. Uspostava modela upravljanja gnojnicom.	

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati namjeravani rezultati	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stočari imaju Planove upravljanja gnojivom (Plans for manure management - PMM). 2. Najbolji primjer (Best practice), vodič razvijen i podijeljen stočarima.. 3. Upravljanje gnojivom uključuje sigurnosne karakteristike koje štite domaće životinje i sigurnosne standarde. 4. Gnojivo ne uzrokuje probleme u širenju proizvodnji na gospodarstvima. 5. Poljoprivrednici štite okoliš. 6. Smanjeni rizici zagađenja pomažu poljoprivrednicima u izbjegavanju plaćanja globi/kazni. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostupnost Planova za skladištenje gnojnice. 2. Rezultati provjere na terenu (formalni i neformalni). 3. Izdane građevinske dozvole. 4. Broj poljoprivrednika uključenih u aktivnost. 	Pretpostavke: UOPŠVG će koordinirati funkcije u procesu. Sve važne institucije sudjeluju, a pravni okvir nagrađuje poljoprivrednike da sprječavaju potencijalna zagađenje iz poljoprivrede.
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj /	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mobiliziranje svih neophodnih resursa od strane UOPŠVG - a. 2. Osigurano odgovarajuće institucionalno partnerstvo. 3. Osigurana financijska podrška. 4. Zainteresirani poljoprivrednici. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Broj djelatnika UOPŠVG - a mobiliziranih za uslugu. 2. Broj institucija uključenih u aktivnost. 3. Broj zainteresiranih poljoprivrednika. 4. Iznos financijskih sredstva. 	Rizici: Nedostatak resursa UOPŠVG - a za uspješnu koordinaciju. Važne institucije odbijaju partnerstvo i suradnju. Nedostatak financijske pomoći.

Vremenski okvir	2007. – 2008. godina.
-----------------	-----------------------

Aktivnost br.: 4 INICIJALNI ZADATAK ZA SREDNJEROČNA RAZDOBLJA

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e (travanj, 2007.)	Kod
Strateški cilj – /kod/	Konkurentna i održiva poljoprivreda.	Strateški cilj I.
Prioritetno područje /kod/	Investicije u poljoprivredna gospodarstva.	I./2.
Mjera /kod/	Investicije u mehanizaciju i opremu.	I./2./2.
Aktivnost	Ugradnja opreme za proizvodnju mlijeka.	4.
Opravdanost	Dva su ključna razloga za žurnu primjenu ove aktivnosti. Prvi je razlog da poljoprivrednici trebaju provesti investicije kako bi se povisila kvaliteta proizvoda, kao i sanitarni i higijenski uvjeti, te zahtjevi EU prema okolišu. Drugi razlog leži u činjenici da se u mliječnom sektoru suočenom sa značajnim promjenama u zahtjevima kvalitete očekuju poboljšanja kvalitete.	
Kratki opis mjere	<p>Restrukturiranje proizvodnje mlijeka dugotrajan je proces. U kratkom roku, aktivnost nudi ugradnju opreme zainteresiranim proizvođačima koji žele poboljšati kvalitetu investicijama u sanitarne i higijenske standarde.</p> <p>Ovo kao glavni cilj olakšat će učinkovitost proizvodnje mlijeka, i omogućiti povećane količine i zarade u budućnosti. UOPŠVG je odgovoran za odabir poljoprivrednika koje treba ohrabriti za investicije, ukoliko postoje racionalni razlozi za iste.</p> <p>Poljoprivrednici će osigurati informacije o uzgojnim vrijednostima stada, stanju sanitarnih i higijenskih uvjeta, planove o budućnosti, odnose prema tvrtkama koje pružaju usluge u poljoprivredi. Udruge i zadruge, savjetodavna služba će također biti uključene u proces promjena. Nabava opreme biti će podržana od UOPŠVG - a u ograničenom iznosu kako bi se uspostavila najbolja praksa koja će se slijediti.</p> <p>Imenovanje poljoprivrednika bit će transparentno i dogovoreno s udrugom proizvođača mlijeka (ukoliko postoji). Kandidati će zadovoljiti jednostavne standarde koji će biti postavljeni za pošteno natjecanje i nadzor. Rezultati pilot projekta bit će objavljeni i promovirani od strane UOPŠVG - a i savjetodavne službe. Način i iznos financijske pomoći odrediti će UOPŠVG.</p>	
Tip potpore	Financijska podrška i savjetodavne usluge. Trening u skladu s potrebama i na vrijeme.	
Korisnici	Izravni korisnici su poljoprivrednici, a neizravno će profitirati potrošači boljom kvalitetom mlijeka.	
Sinergija s ostalim aktivnostima	<p>Sinergija s aktivnosti 8. akcijski plan 1. Trening ciljanim grupama</p> <p>Sinergija s aktivnosti 3. akcijski plan 2. Jačanje stočarstva – Pilot projekt</p> <p>Sinergija s aktivnosti 2. akcijskog plana 2. Uspostava modela</p>	

	upravljanja gnojnicom.	
--	------------------------	--

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati namjeravani rezultati	1. Poljoprivrednici imaju potrebnu opremu. 2. Povećana kvaliteta mlijeka. 3. Poljoprivrednici proširuju informacije o svojim dobrim iskustvima.	1. Dostava opreme ciljanoj grupi. 2. Provjera kontrole kvalitete mlijeka. 3. Intervjui s poljoprivrednicima.	Pretpostavke: UOPŠVG ima kapacitete za koordinaciju i savjetodavna služba je dostupna poljoprivrednicima.
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj /	1. Poljoprivrednici koji će se uključiti u program. 2. Savjetodavna služba dostupna. 3. Osigurana financijska potpora.	1. Broj prijavljenih poljoprivrednika. 2. Djelokrug rada podržan od savjetodavaca. 3. Iznos financijskih sredstava.	Rizici: Nezainteresiranost poljoprivrednika. Smanjena profitabilnost proizvođača mlijeka uslijed tržnih prilika.
Vremenski okvir	Od 2007. godine nadalje.		

Aktivnost br.: 5 INICIJALNI ZADATAK ZA SREDNJEROČNA RAZDOBLJA

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e (travanj,2007.)	Kod
Strateški cilj – /kod/	Konkurentna i održiva poljoprivreda.	Strateški cilj I.
Prioritetno područje /kod/	Investicije u poljoprivredna gospodarstva.	I./2.
Mjera /kod/	Investicije u mehanizaciju i opremu gospodarstva.	I./2./2.
Aktivnost	Razvoj dobre prakse za uporabu sredstva za zaštitu bilja.	5.
Opravdanost	Pesticidi, ako se zlorabljavaju, potencijalno su štetni za okoliš. Njihova loša uporaba ne da može razoriti prirodni okoliš već također može utjecati na cjelokupni prehrambeni lanac. Čak i dobro izvedeni i primjenjivani raspršivači mogu načiniti nemjerljive štete na rukama nevjernih operatera i važnost ovih vodiča ne bi trebala biti podcijenjena.	
Kratki opis mjere	Biti će pripremljeni vodiči o "dobraj praksi" koje su lako primjenjivi za primjenu pesticida za tlo, zajedno sa smjericama za primjenu poljoprivrednih pesticida. Vodiči trebaju odrediti minimalne zahtjeve koje zahtijeva trenutna proizvodna praksa uključujući nacionalne i usporedno nacionalne i međunarodne standarde i praktično stanje u stvarnosti na terenu. Vodiči će razraditi pitanja povezana sa sljedećim tipovima opreme: 1. Boom	

	<p>- raspršivači za nisko rastuće usjeve i korove – oni primjenjuju tekući sprej kroz štrcaljke koji se pričvršćuje na horizontalne strukture (rasprostranjeni i normalno su usmjereni prema tlu). 2. Visokotlačni i nošeni raspršivači za drveće i grmaste usjeve. Sljedeća pitanja trebaju biti obuhvaćena:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postupci za registraciju, potvrđivanje (certifikaciju) i ispitivanje nove opreme za primjenu pesticida • sustavi kontrole tlaka unutar raspršivača i štrcaljki koji se koriste u kombinaciji s traktorom ili s višenamjenskim poljoprivredno-vrtnim vozilom –motokultivatorom (ispitivanje, postavljanje i kalibriranje) • preporuke za kvalitetno i sigurno rukovanje primjenom raspršivača (uključujući dovodni spremnik, naplavni uređaj, filtri i cijevi, kontrolni ventili, raspršivači, prilagodbe za različite veličine sisaljki, zaštitna odjeća i skladišni prostori) • načine točnog određivanja zamjenskih dijelova, načini kako produžiti trajnost opreme • sigurno rukovanje s nerazrijeđenim poljoprivrednim kemikalijama, otpadom preostale tekućine za raspršivanje, koraci vezani za minimalizirane potreba za odlaganjem razrijeđenih pesticida • predostrožnosti radi minimaliziranja rizika od kontaminacije operatera i okoliša, osobito kod sprejeva koji su nošeni • mogućnosti trening/obrazovanja i tehničkih savjetovanja. <p>U kasnijim fazama ova aktivnost treba voditi prema uspostavi sveobuhvatnog sustava za osiguranje kvalitete. Vodiči će izraditi daljnje načine kojima će UOPŠVG moći utjecati na sigurnost vezanu za pesticide kontrolirajući kvalitetu primjene pesticida i proizvedenu ili uvezenu opremu. SMŽ - a će odlučiti o obliku i brzini uvođenja odgovarajućih vodiča u svakodnevnu praksu. Vremensko razdoblje će izrazito biti pod utjecajem napretka vezanog za usklađivanje specifičnog zakonodavstva na nacionalnoj razini.</p> <p>UOPŠVG je odgovoran za koordinaciju ove aktivnosti.</p>	
Tip potpore	Stručna ekspertiza od strane vanjske tvrtke	
Korisnici	Poljoprivrednici i ruralno stanovništvo.	
Sinergija s ostalim aktivnostima	Sinergija s aktivnosti 8. akcijski plan 1. Trening ciljanim grupama	

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati	1. Vodiči dobre prakse	1. Vodiči dobre prakse	Pretpostavke:

namjeravani rezultati	razvijeni te pomažu sigurnosnim i kvalitetnim standardima za korištenje pesticida koji se koriste na gospodarstvima. 2. Poboljšana svijest poljoprivrednika o ispravnom korištenju pesticida 3. Unaprjeđena je sigurnost i trajnost opreme.	su dostupni. 2. Stupanj raširenosti informacije među ciljanim korisnicima pesticida. 3. Stanje osviještenosti vezane za okoliš.	Postoji svijest o potrebi unaprjeđenja sigurnosnih zahtjeva i zahtjeva vezanih za kvalitetu prigodom uporabe pesticida. UOPŠVG će imati dovoljno kapaciteta da koordinira proces.
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj /	1. Ljudski kapital potreban za razvoj Vodiča dobre prakse. 2. Poljoprivrednici su uključeni u proces. 3. Tehnička i financijska potpora.	1. Uključen određen broj ljudi i institucija. 2. Zainteresiran određen broj poljoprivrednika 3. Djelokrug i količina tehničkog i financijskog doprinosa.	Rizici: Slab interes poljoprivrednika. Pravni propisi nisu dovoljno stimulirajući vezano za prihvaćanje dobre prakse za korištenju pesticida.
Vremenski okvir	2007. – 2008. godine.		

Aktivnost br.: 6

INICIJALNI ZADATAK ZA DUGOROČNO RAZDOBLJE

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e (travanj, 2007.)	Kod
Strateški cilj – /kod/	Konkurentna i održiva poljoprivreda.	Strateški cilj I.
Prioritetno područje /kod/	Investicije u poljoprivredna gospodarstva.	I./2.
Mjera /kod/	Investicije u skladišne kapacitete.	I./2./4.
Aktivnost	Razvoj Modela skladišnih kapaciteta za proizvođače voća i povrća.	6.
Opravdanost	Kada postoji stabilna potražnja potrošača za voćem i povrćem, projekt potpore skladišnim kapacitetima nedvojbeno dodatno stabilizira sektor. Posebnost, je da skladišni kapaciteti omogućuju većini poljoprivrednika izbjegavanje sezonskih promjena cijena.	
Kratki opis mjere	UOPŠVG ima koordinacijsku ulogu u delegiranju specifičnih odgovornosti svim uključenim stranama. Aktivnost će se provesti izradom «Modela skladišnih kapaciteta» (“Model Storage Facility”), i vjeruje se da će služiti kao primjer koji se može replicirati i za druge grupe proizvođača. Priprema izgradnje projekta financirat će se iz više izvora, zainteresiranih proizvođača i ostalih uključenih strana u korektnoj raspodijeli. Izgradnja skladišnih kapaciteta također može biti i iz nacionalnih izvora sukladno vrijedećoj proceduri. Uspostava skladišnih kapaciteta, smanjiti će poslovni rizik proizvođača zbog	

	<p>odstranjivanja utjecaja sezonske fluktuacije cijena. Skladišni kapacitet treba biti smješten na terenu koji pripada udruzi. Prijave trebaju doći individualno od proizvođača ili u ime grupe od udruge. U slučajevima zajedničke prijave više poljoprivrednika ili tvrtki, jedna osoba treba biti nominirana za predstavljanje interesa i barem jedan pojedinac mora zadovoljiti uvjete natječaja. Kandidati moraju imati čisto vlasništvo ili dugoročan ugovor o najmu potpisan na dugi niz godina. Prijave koje će ujedno i povećati proizvodnju, a nemaju tržište biti će odbačene. Poduzetnici moraju pokazati komercijalnu održivost projekta, a za procjenu će se koristiti investicijske studije ili poslovni planovi za najmanje pet godina</p> <p>U slučaju udruge, barem jedan član mora dokazati neophodna znanja i vještine. Prijava mora sadržavati iscrpan pregled poduzetnika, tržište, strukturu zaposlenosti. Svaki projekt bit će posebno analiziran, poslovni plan, zadnja financijska izvješća i sam projekt. Korisnici će morati zadržati u vlasništvu objekt koji je sufinanciran najmanje 5 godina. Zahtijevana dokumentacija bit će dostavljena i ocijenjena od UOPŠVG - a. Udruga će morati dokazati održivost za razdoblje od 5 godina.</p>	
Tip potpore	Potporna proizvođačima voća i povrća izradom Modela skladišnih kapaciteta koji se kasnije može koristiti i za druge grupe proizvođača.	
Korisnici	Poljoprivrednici i ruralno stanovništvo.	
Sinergija s ostalim aktivnostima	<p>Sinergija s aktivnosti 8. akcijski plan 1. Trening ciljanim grupama</p> <p>Sinergija sa aktivnosti 10. akcijski plan 1. Uspostava jednostavnog sustava tržišnih informacija u poljoprivredi.</p> <p>Sinergija s aktivnosti 8. akcijski plan 2. Uspostava veza između proizvođača i prerađivača - Studija slučaja (Case study).</p> <p>Sinergija s Projektom UOPŠVG - a Moderni nasadi jabuka - Glina</p>	

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati namjeravani rezultati	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekt razvoja Modela skladišnih kapaciteta. 2. Ohrabren interes izravnih korisnika za razvoj skladišnih kapaciteta. 3. Bolje upravljanje plodovima poslije berbe. 4. Postizanje bolje tržišne pozicije. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izrađen projekt. 2. Intervjui s izravnim korisnicima. 3. Svjesnost o važnosti kontrole poslije berbe. 4. Svjesnost o važnosti skladištenja radi ostvarivanja prednosti na tržištu. 	<p>Pretpostavke:</p> <p>Uvođenje skladišnog kapaciteta bit će popraćeno neophodnim opravdanošću. Institucionalno partnerstvo bit će na zadovoljavajućoj razini.</p>

Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj /	1. Osigurana koordinacija UOPŠVG i učinkovitije institucionalno partnerstvo. 2. Zadovoljavajuće sudjelovanje izravnih korisnika. 3. Financijska podrška.	1. Pregled izvještaja o napretku projekta. 2. Broj uključenih proizvođača voća i povrća. 3. Pružena financijska potpora.	Rizici: Poteškoće u realizaciji projekta; dokumentacija, zemljišna problematika, odgovornost korisnika.
Vremenski okvir	2007. – 2008. godine.		

Aktivnost br.: 7
INICIJALNI ZADATAK ZA DUGOROČNO RAZDOBLJE

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e (travanj, 2007.)	Kod
Strateški cilj – /Kod/	Konkurentna i održiva poljoprivreda.	Strateški Cilj I,
Prioritetno područje /kod/	Povećanje tržišno orijentirane proizvodnje.	I./3.
Mjera /kod/	Razvoj udruga i zadruga.	I./3./3.
Aktivnost	Osnivanje udruge ekoloških proizvođača (UEP) u SMŽ - i.	7.
Opravdanost	Ekološkim proizvođačima nedostaje izgrađena infrastruktura procedure certifikacije i tržišne mogućnosti (EU). Vjeruje se da se uspostavljanjem udruge može pridonijeti promjenama koje će omogućiti promjenu trenutačne situacije na nacionalnoj razini.	
Kratki opis mjere	<p>UOPŠVG je odgovoran za koordinaciju procesa podijeljenog na dvije faze:</p> <p>Faza 1. Uspostava udruge ekoloških proizvođača SMŽ - e koja će ujedno omogućiti skupine sastanaka sa zainteresiranim proizvođačima iz različitih sektora. Nacrt statuta bit će izrađen uz pomoć osoblja UOPŠVG - a i nastaviti će se savjetovanjem sa svim zainteresiranim stranama. Pravna i tehnička pomoć (uključujući objašnjenja u ulaganju u ekološku proizvodnju) osigurat će se tijekom cijeloga procesa, kao i suradnja s odgovarajućim nacionalnim tijelima. Vlasti SMŽ - e trebaju imati u vidu mobilizaciju financijskih sredstava za promotivne kampanje na lokalnom tržištu.</p> <p>Faza 2. Zapošljavanje djelatnika, koji će biti odobren od članova udruge ovisno o trenutku napretka procesa. Vrijeme i opseg posla djelatnika/djelatnice biti će dogovorene s korisnicima potpore, no odgovornosti će biti usmjerene dugoročnim ciljevima razvoja udruge; rješavanju pravnih i zakonodavnih problema, certifikacije i registriranja, razvoju lokalne politike i kampanja prema lokalnim potrošačima, izradi analiza troškovi – koristi (cost benefit), promotivnim aktivnostima SMŽ - e proizvođača, identifikaciji i poveznicama s prodajnim mjestima u Županiji i Hrvatskoj (seoski turizam, restorani, gastronomija); razvoju veza s udrugama, međunarodnim certifikatorima u sklopu EKOLAND-a, razvoju radnih odnosa s Udrugom maloprodajnih objekta ekoloških proizvoda (Organic Retailers Organisa –</p>	

	Vienna Austria) ,održavanje kvalitete proizvoda, prilagodba količine i kvalitete sukladno tržišnim potrebama i željama. Gore navedeno može se postići uvođenjem marketinških alata od zaposlenog djelatnika/djelatnice. Cilj je da se u roku od 3-5 godina postigne samostalna održivost udruge.	
Tip potpore	Tehnička i financijska potpora Udruzi ekoloških proizvođača SMŽ - e (UEP)	
Korisnici	Izravni korisnici bit će ekološki proizvođači svih vrsta proizvoda.	
Sinergija s ostalim aktivnostima	Sinergija s aktivnosti 8. akcijski plan 1. Trening ciljanim grupama Sinergija s aktivnosti 10. akcijski plan 1. Uspostava jednostavnog sustava tržišnih informacija u poljoprivredi. Sinergija s aktivnosti 8. akcijski plan 2. Uspostava veza između proizvođača i prerađivača - Studija slučaja (Case study). SMŽ - a projekt Poduzetnička početnica	

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati namjeravani rezultati	1. Formalno osnovana udruga ekoloških proizvođača. 2. Poljoprivrednici koji predstavljaju različite grupe poljoprivrednih proizvođača imaju podršku u marketingu i promociji. 3. Zaposlen djelatnik. 4. Analiza dugoročnih troškova i koristi.	1. Pregled postojećeg zakonodavstva. 2. Dostupnost marketinških i promocijskih planova. 3. Ugovor sa zaposlenim djelatnikom. 4. Troškovna kalkulacija i dokazana dugoročna isplativost.	Pretpostavke: Djelotvorna koordinacija od strane UOPŠVG - a. Ekološki proizvođači će se htjeti udružiti u udruhu. Zapošljavanje djelatnika/djelatnice. Ekonomska održivost ekološke proizvodnje.
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj /	1. Odgovarajuća stručna podrška u pravnom – zakonodavnom okviru, promocija i marketinške aktivnosti. 2. Institucionalna suradnja. 3. Financijska potpora i tehnička pomoć.	1. Angažiranost ljudskog kapitala. 2. Vrijeme provedeno za aktivnosti. 3. Iznos financijske potpore.	Rizici: Nedostatak odgovarajuće suradnje između proizvođača. UOPŠVG - a nema dovoljne koordinacijske kapacitete. Nedostatak financijske potpore. Odluka o ekološkoj proizvodnji je emotivna i prepuna rizika.
Vremenski	2007. godina.		

okvir	
-------	--

Aktivnost br.: 8 INICIJALNI ZADATAK ZA DUGOROČNO RAZDOBLJE

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija - SMŽ - e(travanj, 2007.)	Kod
Strateški cilj – /kod/	Konkurentna i održiva poljoprivreda.	Strateški cilj I.
Prioritetno područje /kod/	Jačanje tržišno orijentirane proizvodnje.	I./3.
Mjera /kod/	Razvoj zadruga i udruga.	I./3./3.
Aktivnost	Uspostava veza između proizvođača i prerađivača - Studija slučaja (Case study).	8.
Opravdanost	Održive veze nedostaju između proizvođača i prerađivača. Proizvođači hrane će obratiti pozornost na različite oblike organizacijskog povezivanja s prerađivačima hrane na obostrano zadovoljstvo.	
Kratki opis mjere	<p>UOPŠVG je odgovoran za koordinaciju procesa razvoja kroz aktivnosti nastavljujuće projekte. Razvoj održivih veza temeljit će se na vertikalnoj integraciji s jednostavnim ugovorima. Vertikalna integracija može se postići kombinacijom kapitala koji nije iz primarne poljoprivredne proizvodnje s poljoprivrednicima ili radnom snagom u poljoprivredi, gdje će se prenositi biološki i tehnički razvoj i niži troškovi proizvodnje hrane i distribucije u cijelom lancu hrane, od njive do stola.</p> <p>Postavlja se pitanje oblika najdjelotvornije organizacije i mogućnosti za profit koja se javljaju kod nepouzdatih i nepotpunog poznavanja materije.</p> <p>Potpore treba biti omogućena poljoprivrednicima koji se žele uključiti u lanac hrane (sudjelovanje na treninzima) i odlučili su povećati svoju konkurentnost stvaranjem dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima.</p> <p>Treba imati na umu, da se postizanjem jačih poveznica mogu pojaviti specifični problemi i sukobi interesa uključenih strana. Poljoprivrednicima koji teže profitu pokazat će se primjeri različitih oblika suradnje. Iskustva dobivena treningom i posjetom EU koristiti će se u kreiranju prikladnog programa za naprednije proizvođače i biti će u budućnosti u mogućnosti isplatiti sredstva potpore koja su dobili tijekom vertikalne integracije. Aktivnost će se usko odvijati u uskoj suradnji s tvrtkom Gavrilović.</p> <p>Napredak u procesu će uveliko ovisiti o želji i svjesnosti poljoprivrednika. Uvjete sudjelovanja korisnika odrediti će UOPŠVG.</p>	
Tip potpore	Financijska potpora za studiju slučaja (case study) i potpora u treningu. Studijsko putovanje u odabranu zemlju.	
Korisnici	Izravni korisnici su proizvođači hrane.	
Sinergija s ostalim programima	Sinergija s aktivnosti 8. akcijski plan 1. Trening ciljanim grupama. SMŽ – a projekt Poduzetnička početnica	

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati namjeravani rezultati	1. Vertikalna integracija primarnih proizvođača s prerađivačima hrane podržana od UOPŠVG - a 2. Primarni proizvođači i prerađivači hrane - Gavrilović uključeni u Studiju slučaja ("case-study"). 3. Studija slučaja pokušava uspostaviti zahtijevane poveznice. 4. Organizirano studijsko putovanje.	1. UOPŠVG je nositelj procesa. 2. Studija slučaja napreduje i uključene su obadvije strane. 3. Intervjui s zainteresiranim stranama.	Pretpostavke: Gavrilović želi provesti Studiju slučaja. Neophodni multidisciplinarni resursi za rješenja postoje.
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj /	1. Koordinacija funkcija od strane UOPŠVG - a. 2. Zadovoljavajući inputi primarnih proizvođača i prerađivača. 3. Motiviranost tvrtki (Gavrilović) da se uključe u studiju slučaja. 4. Financijska i tehnička podrška.	1. Dokumentiranost procesa. 2. Broj uključenih proizvođača. 3. Provjera na terenu.	Rizici: UOPŠVG kapaciteti nisu dostatni za djelotvornu koordinaciju procesa.
Vremenski okvir	2007. – 2008. godine.		

Aktivnost br.: 9 SREDNJEROČNO RAZDOBLJE

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e (travanj, 2007.)	Kod
Strateški cilj – /kod/	Konkurentna i održiva poljoprivreda.	Strateški cilj I.
Prioritetno područje /kod/	Tržno orijentirana proizvodnja	I./3.
Mjera /kod/	Jačanje specifičnih poljoprivrednih proizvodnji	I./3./1.
Aktivnost	Analiza tržišta usredotočena na pojedine sektore.	9.
Opravdanost	SMŽ - a prepoznaje potrebu stimuliranja restrukturiranja i modernizacije proizvodnih tehnologija i zna kako je (know how) metoda najznačajnijih sektora. Za pripremu tržišta za ulazak u EU i natjecanja na Jedinstvenom tržištu, sveobuhvatna analiza (complex anlysis) je žurno potrebna.	
Kratki opis mjere	Sveobuhvatna analiza će uzeti u razmatranje trend povećana specijalizacije u poljoprivrednim proizvodnjama s povezanim	

	<p>problemima i rizicima integracije te akumulacije kapitala. Pretpostavka je da će se tržišne cijene kretati u skladu sa svjetskim cijenama. Mjere potreba lokalne «sigurnosne mreže» (safety nets) za poljoprivrednike SMŽ - e treba biti razmotrena kako za razdoblje prije, tako i nakon priključenja. Analiza tržišta treba biti učinjena za pojedine sektore i kulture. Djelotvornost postojećih instrumenata nacionalne politike i regionalnih programa treba biti procijenjena nasuprot razini potpore koja je neophodna za održivi rast pojedinih specifičnih sektora. Treba imati na umu, da se uloga Jedinstvenog tržišta EU temelji na zajedničkim cijenama, koje su izvrnute opasnosti pretjeranih nacionalnih programa pomoći. Procjena pregovora treba također biti razmotrena, posebno ostale programe pomoći Vlade koji se mogu primijeniti na Zajedničku tržišnu organizaciju (Common Market Organization). Značajna pozornost treba biti usmjerena marketingu poljoprivrednih proizvoda i problemima specifičnih poljoprivrednih tržišta koji su složeni i preklapajući. Sveobuhvatna analiza razmotrit će važne stavke kao što su količinski limiti (kvote) i proizvodne vrijednosti koje se mogu ostvariti s pojedinim proizvodom. Ex ante analiza bit će potrebna kako bi pokazala koji poljoprivrednici i koje kulture mogu profitirati od mjera tuzravne potpore ZPP - a. Bez toga, mnogi poljoprivrednici i sektori bit će zbunjeni i neće znati koje su prilagodbe neophodne kako bi ostali konkurentni. Analiza također, treba razmotriti i procijeniti mjere predložene u dokumentu PRS - a, posebno u svjetlu neizbježnog smanjivanja domaćih intervencija koje je izvjesno u dugom roku. Budući da se ZPP kontinuirano mijenja, potrebna je uska suradnja UOPŠVG - a i nacionalnih tijela.</p>	
Tip potpore	Usluga vanjske tvrtke s podrškom MPŠVG - a	
Korisnici	Izravni korisnici su poljoprivredni proizvođači i ruralno stanovništvo, te tvrtke poduzetnici, lokalni lideri mladež.	
Sinergija s ostalim aktivnostima	<p>Sinergija s aktivnosti 10. akcijski plan 1. Uspostava jednostavnog sustava tržišnih informacija u poljoprivredi.</p> <p>Sinergija s aktivnosti 4. akcijski plan 2. Ugradnja opreme za proizvodnju mlijeka.</p> <p>Sinergija s aktivnosti 2. Akcijski plan 2. Jačanje stočarstva – Pilot projekt</p>	

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati namjeravani rezultati	<p>1. Izrađena i dostavljena sveobuhvatna analiza pojedinih tržišta.</p> <p>2. Upoznatost vlasti SMŽ – e</p>	<p>1. Prihvaćena analiza od strane UOPŠVG - a.</p> <p>2. Vlasti SMŽ - e poduzimaju mjere</p>	<p>Pretpostavke: UOPŠVG koordinira izradu analize. Zahtijevanu analizu</p>

	s najnovijim stanjem i programima koji su konvertirani u instrumente poljoprivredne politike. 3. Olakšana harmonizacija s EU zakonodavstvom.	preporučene u Analizi. 3. Specifični sektori su upoznati s EU kontekstom.	moguće je ostvariti.
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj /	1. Ljudski kapital. 2. Tehnička pomoć. 3. Financijska sredstva.	1. Broj angažiranih ljudi. 2. Mjere tehničke pomoći. 3. Iznos odobrenih finansijskih sredstava.	Rizici: Nedostatak resursa za izradu kvalitetne analize (studije). Slab interes vlasti za analizu..
Vremenski okvir	Do sredine 2008. godine.		

Aktivnost br.: 10 ZADATAK KOJE SE PROTEŽE NA SREDNJEROČNO RAZDOBLJE

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e (travanj, 2007.)	Kod
Strateški cilj – /Kod/	Konkurentna i održiva poljoprivreda.	Strateški cilj I.
Prioritetno područje /Kod/	Razvoj i promocija lokalnih brend proizvoda.	I./4.
Mjera /Kod/	Potporna brend proizvoda.	I./4./1.
Aktivnost	Marketing lokalnih brend proizvoda – hrana.	
Opravdanost	Postoji značajna potreba za jačanje svjesnosti o postojanju i specifičnosti autentičnih proizvoda na području SMŽ - e. Dugoročno, otvoriti će se nove tržišne mogućnosti za poljoprivrednike, povećati konkurentnost lokalnih brend proizvoda u međunarodnoj areni.	
Kratki opis mjere	Višegodišnji Marketinški plan (Multi - Annual Marketing Plan) razvit će tvrtka s dokazanim znanjima i vještinama u pripremi prijave autentičnih proizvoda. Plan treba uzeti u obzir sve neophodne komponente i čimbenike koji omogućuju uspješan marketing postojećih i novorazvijenih proizvoda. Sljedeća ključna područja trebaju biti razmotrena: <ul style="list-style-type: none"> • funkcioniranje i primjena zakonske regulative u domaćim i međunarodnim uvjetima • harmonizacija s EU legislativom za zaštitu zemljopisnog podrijetla, i oznaku izvornosti poljoprivrednog proizvoda i hrane; poljoprivredni proizvodi i hrana kao tradicijski specijaliteti. (PDO, PGI TSG sustavi) • organiziranje osiguranja kvalitete i sigurnosni sustavi hrane • analiza tržišta potrošača i procjene domaćeg i stranog tržišta • organiziranje tržišne infrastrukture i ciljanih segmenata 	

	<p>tržišta</p> <ul style="list-style-type: none"> • procjena proizvodnih kapaciteta autentičnih proizvoda u Županiji • identifikacija komparativnih prednosti i ocjenjivanje ključnih nedostataka • opis neophodne tehničke infrastrukture za osiguranje količina, pakiranja proizvoda, nabave, dostave potrošačima u zemlji i inozemstvu • financijski okvir s procjenom ukupne sume zahtijevane za rast područja, s potencijalnim vanjskim izvorima financiranja. <p>Master-plan promocije je neophodan radi procjene učinaka strogih pravila tržnog natjecanja za održive prodajne kanale. Čini se da koncentracija proizvođača brend proizvoda neće biti u rukama poljoprivrednika, već menadžera što može izazvati određene tenzije. Uska suradnja između institucija neophodna je u razvoju Master plana.</p>	
Tip potpore	Tehnička i financijska pomoć u razvoju Višegodišnjeg marketinškog plana.	
Korisnici	Izravni korisnici su poljoprivrednici i poduzetnici u ruralnom gospodarstvu, neizravno potrošači..	
Sinergija s ostalim aktivnostima	Sinergija s aktivnosti 8. akcijski plan 2. Uspostava veza između proizvođača i prerađivača - Studija slučaja (Case study). Sinergija s aktivnosti 7. akcijski plan 2. Osnivanje Udruge ekoloških proizvođača (UEP) u SMŽ - i.	

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati namjeravani rezultati	<ol style="list-style-type: none"> 1. Višegodišnji marketinški plan izrađen. 2. Jasno određeni ciljevi, dogovoreni s proizvođačima izvornih proizvoda.. 3. Olakšana buduća proizvodnja izvornih proizvoda u SMŽ - i. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostupnost Marketinškog plana (MP). 2. Dogovor u sudjelovanju i doprinosu proizvođača u izradi Marketinškog plana.. 3. Dokumentirani izvještaji o istraživanju tržišta. 	Pretpostavke: Vlasti SMŽ - e dugoročno pomažu razvoj izvornih proizvoda. Tehnički i financijski resursi su mobilizirani.
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj /	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odgovarajuća stručna ekspertiza za izradu kvalitetnog Marketinškog plana. 2. Podrška svih agencija. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Iznos određenih ljudskih i tehničkih resursa. 2. Broj izrađenih izvještaja i izrađenih 	Rizici: Nedostatak zakonodavnog okvira, Nedovoljna suradnja između

	3. Uključenost proizvođača autentičnih proizvoda.	analiza. 3. Vrijeme provedeno za istraživanje tržišta. 4. Broj savjetovanih proizvođača.	institucionalnih partnera.
Vremenski okvir	2007. – 2008. godine.		

Aktivnost br.: 11 INICIJALNI ZADATAK ZA DUGOROČNO RAZDOBLJE

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e (travanj, 2007.)	Kod
Strateški cilj – /kod/	Konkurentna i održiva poljoprivreda.	Strateški cilj I.
Prioritetno područje /kod/	Tržno orijentirana proizvodnja.	I./3.
Mjera /kod/	Poboljšanja u tehnologijama prerade.	I./3./2.
Aktivnost	Potpora stvaranju dodane vrijednosti na gospodarstvima	10.
Opravdanost	Aktivnost stvara mogućnost za povećanje vrijednosti i profitabilnosti, proširenjem i poboljšanjem marketinga poljoprivrednih roba i resursa gospodarstva. Primjena će se oslanjati na jedinstveni sklop resursa na gospodarstvima koji mogu pridonijeti uspjehu. Proizvodnja proizvoda dodane vrijednosti pridonijet će i turističkoj industriji u SMŽ - i. Lokalna hrana, kulturna baština kao i lokacije mogu biti zajednički promovirane za dobrobit svih uključenih ukoliko će postojati dovoljno volje i energije za zajedničku organizaciju.	
Kratki opis mjere	UOPSŠVG je odgovoran za koordinaciju procesa. U inicijalnoj fazi, ciljana grupa bit će pažljivo odabrana (10-15 poljoprivrednika) na transparentan način. Kako bi se osigurala skladna primjena koja će pozvati sve zainteresirane kandidate koji dokažu kombinaciju resursa u smjeru malog poduzetništva, a ne klasičnoj poljoprivredi (“a more of a “small - business” environment than “agriculture”); naganjanja ka poduzetničkim vještinama, troškovno konkurentnim i onima koji slijede devizu: "Ne pokušaj prodati ono što možeš proizvesti, ali prodaj ono što potrošači žele kupiti". (“You don’t try to sell what you can produce but sell what someone wants to buy”). Prije početka uspješni kandidati, moraju zadovoljiti ekonomske kriterije, i omogućiti financijsku dokumentaciju na uvid, voljnost prisustvovanju treninzima, ako je neophodna, i objavljivanje rezultata u javnosti. Poljoprivrednici u ovoj aktivnosti, dobit će besplatan trening i savjet u razvoju proizvoda, marketinške aktivnosti, pomoću poslovnog planiranja i procjeni cash flowa, pravnu podršku, procjenu budućih trendova cijena, istraživanje tržišta i procjena prodajnog potencijala, cjenovna politika, savjeti za približavanje potrošačima i promociju. Savjetodavna funkcija korisnicima bit će od najveće važnosti, budući da nema jamstva za uspjeh projekta. Korisnicima treba biti jasno, da je od ideje	

	<p>puno važnija realizacija. Istraživanja pokazuju da je otprilike čak 75% poduzetničkim pothvata poljoprivrednika propadne u prvoj godini, a samo 10-15% prežive i opstanu u razdoblju dužem od 5 godina (izvor USDA). Priroda rizika poduzetničkog pothvata treba biti jasno objašnjena (analiza tržišta treba biti pozorno pripremljena). Nadalje, treba imati na umu da je malo poduzetništvo dobro kada je prodaja izravna i ima dodanu vrijednost. Jednom kada poljoprivrednici uvedu svoje proizvode na tržište, trebaju imati podršku koja se odnosi na inspekcijske poslove, dozvole, sanitarne i higijenske zahtjeve, znati kako se održava proizvodni vijek proizvoda na tržištu, upravljanje troškovima radne snage kao i opreme i mehanizacije.</p> <p>UOPŠVG će transparentnom procedurom opravdati koliko je troškova moguće pokriti za početne aktivnosti i operativne troškove. Detaljnije informacije bit će dostavljene korisnicima kako bi se osigurala poštena distribucija potrebne potpore. Ideja koja pomaže dodanoj vrijednosti poljoprivrednih proizvoda je: ispeći, podijeliti na manje komade, preraditi, zapakirati i prodati (to fry it; to pie it; pit it in cider; process it; package it and/or to market ?. Rezultati ove aktivnosti trebaju biti nadzirani i ocjenjivani na godišnjoj razini, s podrškom u tehničkom i financijskom smislu tijekom cijeloga razdoblja primjene.</p>	
Tip potpore	Financijska i tehnička potpora (trening, priprema poslovnog plana, pravni, marketinški i tehnološki savjeti).	
Korisnici	Izravni korisnici su poljoprivrednici i ruralno stanovništvo, uključujući tvrtke, poduzetnike, lokalne lidere i mladež.	
Sinergija s ostalim aktivnostima	<p>Sinergija s aktivnosti 8. akcijski plan 1. Trening ciljanim grupama</p> <p>Sinergija s aktivnosti 10. akcijski plan 1. Uspostava jednostavnog sustava tržišnih informacija u poljoprivredi.</p> <p>Sinergija s aktivnosti 9. akcijski plan 2. Analiza tržišta usredotočena na pojedine sektore.</p>	

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati namjeravani rezultati	<p>1. Uspostava prerade na gospodarstvima i prodaja potrošačima.</p> <p>2. Poljoprivrednici i poduzetnici dobivaju financijsku pomoć za početne investicije.</p> <p>3. Poduzetnici u ruralnim područjima dobivaju trening i savjete.</p> <p>4. Proizvodi dodane</p>	<p>1. Količina proizvodnje na gospodarstvima.</p> <p>2. Potrošačima su dostupni proizvodi veće dodane vrijednosti sa gospodarstava.</p> <p>3. Financije utrošene za početak aktivnosti.</p> <p>4. Izvještaji o treningu i savjetodavnim uslugama.</p>	<p>Pretpostavke:</p> <p>Lokalne samouprave će biti proaktivne u traženju razvojnih mogućnosti i imat će odlične odnose sa stanovništvom i poduzetnicima.</p> <p>Podrška pokretanju poduzetništva na gospodarstvima od</p>

	vrijednosti na gospodarstvima su dobro prihvaćeni od potrošača.	5.Zadovoljstvo potrošača.	strane UOPŠVG - a
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj /	1. Poljoprivrednici i poduzetnici u ruralnom području spremni su za preradu. 2. Osigurana financijska sredstva, marketinška i pravna podrška. 3. Trening i savjetodavna podrška se provodi. 4. Resursi osigurani, dokumentirani i analizirani.	1.Broj poljoprivrednika i poduzetnika u ruralnom području uključenih u preradu na gospodarstvima. 2. Udio financiranja u projektima. 3. Iznos utrošen na projekt. 4. Nadzor i ocjenjivanje dokumentirani.	Rizici: Međuzavisnost poljoprivrede i ruralnog gospodarstva nije prepoznata od strane politike. Nedostatak financija.
Vremenski okvir	Od 2007. godine nadalje.		

Aktivnost br.: 12 INICIJALNI ZADATAK ZA DUGOROČNO RAZDOBLJE

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e (travanj, 2007.)	Kod
Strateški cilj – /kod/	Održivi dohodak i kvaliteta života u ruralnim područjima.	Strateški cilj III.
Prioritetno područje /kod/	Dohodak izvan konvencionalne poljoprivrede.	III./2.
Mjera /kod/	Razvoj obnovljivih izvora energije.	III./2./1.
Aktivnost	Studija izvodljivosti o mogućnostima proizvodnje biodizela.	11.
Opravdanost	Potporna proizvodnjama energetske usjeva izaziva opravdanu pažnju u SMŽ - i zbog potreba na tržištu. Energetska politika Grada Zagreba, omogućiti će prodaju i korištenje bio dizela.	
Kratki opis mjere	<p>UOPŠVG će koordinirati primjenu inicijalne faze projekta. Pripremiti će se natječaj za izradu studije izvodljivosti koja će napraviti analizu tržišnih mogućnosti za poljoprivrednike koji su zainteresirani za proizvodnju i dostavu sirovine proizvođačima biodizela. U početnoj fazi napraviti će se inventura postojećih resursa kako bi se vidjeli potencijali SMŽ – e, ali i susjednih županija o udaljenosti od prerađivača. Pitanje ostvarivanja ekonomije razmjera važno je za osiguranje održivosti. Dostupnost potencijalne sirovine na potencijalnim poljoprivrednim površinama također treba biti precizno odgovoreno. Poljoprivrednicima prije nego započnu aktivnosti, treba biti omogućen uvid u ekonomske kalkulacije i potencijalne profitne marže, kao i uvjete povezane s dostavom proizvoda (minimalan prinos, kvaliteta usjeva).</p> <p>Proizvođači energetske usjeva trebaju imati osiguran trening o tehnološkim zahtjevima, kontrolu kvalitete proizvodnje i druge tehničke vještine potrebne poslije žetve. Procjena rizika treba biti napravljena prije nego što poljoprivrednici krenu u posao. Uska suradnja s Udrugom proizvođača uljane repice vrlo je poželjna. Drugi proizvođači uljarica, također će profitirati od studije</p>	

	izvodljivosti ako se pokaže da njihove proizvodnje dostižu tehnološke zahtjeve, a koordinacija je u rukama UOPŠVG - a. Uska suradnja s industrijom i znanstvenim organizacijama je preporučljiva. Tijela nacionalne vlasti imat će odlučujuću ulogu u budućnosti u kreiranju instrumenata potpore na nacionalnoj razini, pružajući mogućnosti svim poljoprivrednicima u zemlji. Poljoprivrednicima treba biti dostupna savjetodavna služba, ali i mogućnost savjetovanja od strane industrije.	
Tip potpore	Usluga vanjske tvrtke. Potrebna financijska podrška..	
Korisnici	Izravni korisnici su poljoprivrednici, tvrtke, poduzetnici, lokalni lideri. Neizravni će korisnici biti i potrošači..	
Sinergija s ostalim aktivnostima	Sinergija s aktivnosti 9. akcijski plan 2. Analiza tržišta usredotočena na pojedine sektore. SMŽ projekt Studija izvedivosti namjenskog uzgoja uljane repice u SMŽ - i za proizvodnju biodizela kao mjere za smanjivanje emisija stakleničkih plinova.	

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati namjeravani rezultati	1. Izrađena studija izvedljivosti. 2. Rezultati studije prezentirani zainteresiranim proizvođačima. 3. Financijska analiza razrješava dvojbe poljoprivrednika.	1. Izrađena studija izvodljivosti. 2. Popis zainteresiranih proizvođača energetskih usjeva. 3. Udruga proizvođača uljane repice razumije potencijalne financijske učinke.	Pretpostavke: UOPŠVG ima resurse za koordinaciju razvoja proizvodnje energetskih usjeva. Industrija će podržati napore poljoprivrednika u tehnološkim zahtjevima. Grad Zagreb će ponuditi prihvatljive uvjete suradnje.
Inputi /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj /	1. Neophodna stručna ekspertiza. 2. Zadovoljavajuća suradnja svih zainteresiranih strana. 3. Poljoprivrednici su zainteresirani za proizvodnju energetskih usjeva.	1. Kvalitetna studija izvodljivosti. 2. Razvijena suradnja. 3. Pisma namjere zainteresiranih poljoprivrednika.	Rizici: Zakonodavni okvir o obnovljivim izvorima energije još nije na snazi.
Vremenski okvir	2007. – 2008. godine.		

Aktivnost br.: 13 INICIJALNI ZADATAK ZA DUGOROČNO RAZDOBLJE

Ime dokumenta	Poljoprivredna razvojna strategija – SMŽ - e (travanj, 2007.)	Kod
Strateški cilj – /kod/	Okolišno održiva poljoprivreda	Strateški cilj II.
Prioritetno područje /kod/	Unaprjeđenja u upravljanju vodama	II./4.
Mjera /kod/	Investicije u sustave za navodnjavanje u poljoprivredi	II./4./5.
Aktivnost	Studija izvedivosti o reviziji vodenih resursa i mogućnosti navodnjavanja.	13.
Opravdanost	Procjena vodenih resursa je neophodna za pomoć pri donošenju odluka na lokalnoj razini vezano uz odgovarajuće instrumente pomoći. Studija će se usredotočiti na rješenja za rješavanje problema s vodom pomoću drenažnih sustava i težnjom smanjivanja vlažnosti tala. Rezultati trebaju biti pouzdan vodič u kreiranju odgovarajućih aktivnosti prema smanjivanju vodenih deficita u poljoprivredi.	
Kratki opis mjere	Aktivnost će biti odrađena u suradnju UOPŠVG - a i institucije odgovorne za upravljanje vodama (Hrvatske vode). Studija treba odgovoriti na kritična pitanja povezana s upravljanjem vodama koje se tiču poljoprivredne proizvodnje. Posebnu pozornost treba obratiti na: <ul style="list-style-type: none">• verifikaciju drenažne mreže u naseljenim područjima i u nenaseljenim područjima gdje nema poljoprivredne aktivnosti• modernizacija postojećih drenažnih sustava, s ciljem rekonstrukcije postojećih uređaja za navodnjavanje• mogućnosti minimaliziranja utjecaja na vodenu bilancu uzrokovanu poljoprivrednim aktivnostima i šticeanja smanjenja proizvodnog potencijala poljoprivrednog zemljišta• mogućnosti povećanja vodenih resursa za poljoprivredne aktivnosti izgradnjom akumulacija• prijedlozi aktivnosti za sprječavanje erozije i smanjenje utjecaj podzemnih voda, zaštita evaporacije i otjecanja. UOPŠVG je odgovoran za koordinaciju aktivnosti i djelotvornu primjenu preporuka u instrumente politike.	
Tip potpore	Tehnička pomoć izradi studije. Potrebna financijska potpora.	
Korisnici	Izravni korisnik je UOPŠVG. Neizravni korisnici su poljoprivrednici koji žele povećati proizvodnju primjenom navodnjavanja.	
Sinergija s ostalim aktivnostima	Sinergija s aktivnosti 5 akcijskog plana 1. Savjetovanje s ključnim dionicima (stakeholder) oko PRS. SMŽ - a projekt » Studija izvodivosti o mogućnostima navodnjavanja u SMŽ - i».	

Nadzor i ocjenjivanje			
Područje intervencije	Objektivno provjerljivi indikatori (OPI)	Način verifikacije (NV)	Pretpostavke/Rizici
Rezultati namjeravani rezultati	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izrada studije i revizija resursa u Županiji. 2. Prijedlozi za bolje upravljanje vodama za korištenje u poljoprivredi. 3. Identifikacija tehničkih i financijskih sredstava potrebnih u budućnosti za poboljšanje vodene bilance u poljoprivrednim tlima. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Studija o vodenim resursima. 2. Pregled mjera i preporuka za smanjenje nedostatka vode u poljoprivredi. 3. Pregled predloženih načina za upravljanje vodenom bilancom. 	Pretpostavke: Vlasti SMŽ - e su potpuno posvećene poboljšanju sustava za navodnjavanje za navodnjavanje za poljoprivredne potrebe. Tehnički i financijski resursi mobilizirani na vrijeme.
inputa /resursi potrebni da bi se dostigao određeni cilj /	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostupnost stručne ekspertize. 2. Koordinirana institucionalna suradnja. 3. Financijska podrška za troškove studije. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Broja angažiranih ljudi. 2. Vrijeme za koordinaciju zahtijevanog posla. 3. Iznos sredstava. 	Rizici: Nedostatak resursa za izradu studije. Nezainteresiranost vlasti SMŽ - e.
Vremenski okvir	Do kraja 2007. godine.		

Vodič za primjenu

1. Uvod

Prije svega treba naglasiti da je učinjena jasna razlika između kratkoročnih prioriteta za koje se očekuje da se izvedu unutar jedne do dvije godine i srednjoročnih prioriteta, za koje se očekuje da se izvedu unutar tri do četiri godine.

Novi dugoročni okvir za razvoj poljoprivrednog sektora definiran je u Strategiji za omogućenje jasne perspektive razvoja sektora. Bez takve sigurnosti, sektor ne bi mogao planirati niti ozakoniti instrumente pomoći kroz cijelo razdoblje primjene Strategije. Treba naglasiti, da će buduća rješenja biti usuglašena sa smjerom koji je zacrtan u ključnim dokumentima na putu prema EU integraciji.

Svakako je važno i iz pravnog, ali i političkog kuta, da vlasti SMŽ - e, poljoprivrednici, poljoprivredna poduzeća i sve ostale pravne osobe budu svjesne i upoznate na jasan i transparentan način o programima i pravilnicima primjenjivim u poljoprivrednom sektoru – ova preporuka će značajno povećati transparentnost i pravnu sigurnost.

Unutar minimalnog i maksimalnog odnosa pomoći namijenjenog pojedinom strateškom cilju, težina lokalnog i nacionalnog prioriteta ovisi o temeljnoj procjeni Snaga/Slabosti i potreba, ali u određenoj mjeri i o «premještanju» aktivnosti iz prošlih programa. Treba naglasiti da PRS teži maksimiziranju koristi Županije od priključenja EU.

S druge pak strane, treba jasno istaknuti da će razvoj sektora poljoprivrede SMŽ - e u velikoj mjeri ipak ovisiti o vlastitim resursima i uslugama (poljoprivredno zemljište, znanja, vještine). Kao što je i prikazano u SWOT analizi, postoji veliki potencijal unutar sektora, koji se temelji na neiskorištenim i ne skupim resursima i mogućnostima za prenamjenu u druge produktivnije namjene u skladu s tržišnim mogućnostima.

Dakako, svaka od sljedećih faza razvoja poljoprivrede treba odgovarati trenutačnom stanju razvoja lokalnog (i nacionalnog) gospodarstva. Izuzeća od ovih tendencija ne bi bila dobra niti za poljoprivredu SMŽ - e niti za lokalno gospodarstvo.

2. Osnova za odabir specifičnih mjera u vremenskom okviru:

- hijerarhija odabranih mjera za primjenu u određenom vremenskom razdoblju bit će u skladu s načelima koji usmjeravaju nacionalnu poljoprivrednu politiku
- mjere koje će se primijeniti u kratkoročnom vremenskom razdoblju zahtijevat će opravdanost s naglaskom na utjecaj na ciljani sektor i moraju biti realne (pravilo SMART – specifično, mjerljivo, dostižno, realno, vremenski ograničeno)
- mjere predviđene za primjenu u kratkom vremenskom roku trebaju biti samoodržive. Razvoj poljoprivrednog sektora će jako ovisiti o mobiliziranju domaćih resursa (čak iako se programi pomoći nastave, oni su ograničenog vremenskog roka i aktivnosti)
- sredstva trebaju biti utrošena ondje gdje daju najveću šansu da poluče dobar učinak (vrijednost za novac) –jamčeći najveći uspjeh i održivost
- sredstva trebaju biti alocirana sektorima koji zaostaju po strukturalnoj nerazvijenosti kako bi se izbjeglo stopiranje rasta cijeloga gospodarstva
- mjere koje će se primijeniti tijekom srednjeg i dugog roka, trebaju biti u mogućnosti pronaći i vanjske izvore financiranja, posebno ukoliko njihove aktivnosti zahtijevaju integraciju s nacionalnom razinom
- izbor mjera treba biti vođen važnošću pomoći u razvoju lokalnih proizvodnih resursa i potrebno je povećati konkurentnost

- izbor mjera treba osigurati imunitet i stabilnost vezan uz političke promjene i eventualnu političku nestabilnost
- izbor inicijalnih zadataka za dugoročne aktivnosti, koji će biti odlučni u prilagodbi sektora zakonodavstvu EU, i stvoriti okvir i šansu za privlačenje nacionalne i pret pristupne pomoći
- budući da su uključeni i institucionalni i socijalni partneri u razvijanju nacrtu PRS - e, kao i mnogi pojedinci na dobrovoljnoj osnovi; npr. poljoprivrednici i stanovnici ruralnog područja značajne promjene moraju biti dogovorene sa Županijskim partnerstvom – Tematskom radnom skupinom za poljoprivredu.

3. Institucionalni okvir

Institucionalni okvir čine odgovornosti različitih sudionika u procesu odlučivanja, primjena zadataka i sposobnost vijećanja kompetentnih struktura.

Za uspješnu primjenu PRS, biti će neophodno:

- a. mobiliziranje ljudskih resursa, kvalitativno i kvantitativno
- b. definiranje sposobnosti i vještina za potrebe primjene
- c. podjela odgovornosti i zadataka između administrativnog osoblja
- d. izrada Radnog plana koji uključuje rokove, i omogućuje realnu radnu izvedbu
- e. uspostava protoka informacija i suradnja s vanjskim organizacijama
- f. omogućavanje procesa savjetovanja sa Županijskim partnerstvom kroz Tematsku radnu skupinu za poljoprivredu.
- g. omogućavanje savjetovanja sa Županijskom razvojnom jedinicom.

Ukratko, za olakšavanje primjene PRS - e četiri temelja su neizbježna za uspješnu primjenu : strateško planiranje (Upravljanje projektnim ciklusom), kapaciteti i institucije za primjenu projekata, upravljanje kvalitetom (koordinacija, supervizija, suradnja s ključnim sudionicima) i kompetentnost u specifičnim projektnim područjima (poljoprivreda i povezane djelatnosti).

4. Financijski okvir

Potpota koje će biti dana unutar određenog akcijskog plana treba biti skladu s nacionalnim i lokalnim planovima. Svako pripremanje pomoći u operativnoj fazi treba biti automatski razmotreno u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi i tržišnim načelima, dok s druge strane primjena specifičnih aktivnosti treba omogućiti SMŽ - i veću učinkovitost u slijeđenju vlastitih interesa i iskorištenje prednosti i mogućnosti koji rezultiraju iz dokumenta PRS - e, ali i za bolje izricanje političkih, ekonomskih i okolišnih izazova koji se pojavljuju.

Financijski okvir treba slijediti sljedeće temelje:

1. transparentnost (javna kontrola i pravila mjerodavnosti)
2. zadovoljenje procedure dodjele pomoći mora biti osigurano
3. uvjeti izaberivosti potpuno definirani i jednostavni za razumijevanje korisnicima
4. različitost s drugim programima
5. kontrolni sustav i objektivno vrednovani indikatori
6. osigurano ocjenjivanje i nadzor (uključujući benchmark – usporedbu)
7. dostatna i neprekidna podrška krajnjim korisnicima (koji zadovoljavaju formalne kriterije)

8. slijeđenje strateških ciljeva.

Izostanak izvjesnosti gore navedenih temelja, ne samo da će smanjiti interes poljoprivrednika, već može i potkopati društvena očekivanja od Strategije.

Samo nakon odobrenja tijela koje ima ovlasti, mogu se primjenjivati mjere, a odgovorno tijelo SMŽ - e ima moć odlučivanja o pomoći. Drugim riječima, procedurom predloženi ciljevi osigurati će svim korisnicima (individualnim poljoprivrednicima i tvrtkama) da djeluju u jednakim uvjetima gdje konkurentniji primatelji/natjecatelji uspijevaju. Nadalje, Upravni odjel za financije treba pozvati sve zainteresirane strane na podnošenje komentara koji su uspostavljeni ukoliko postoje dvojbe oko uskladivosti predloženih mjera pomoći i ukoliko je potrebno otvaranje procedure formalne istrage.

Po pristupanju EU, financiranje PRS - e doći će pod EU zakone koji su regulirani instrumentima i mehanizmima ZPP - a.

Napomena:

Od 1. siječnja 2007. ZPP se financira drugačije nego što je bilo ranije. Financiranje ZPP bi trebalo biti pojednostavljeno i efikasnije, donošenjem različitih postojećih zakona pod jedan zakon. Novi sustav treba modernizirati i pojačati upravljanje i kontrolu financija ZPP - a, a ujedno i ojačati proračunsku disciplinu. Isto tako ojačati će se sprečavanje zlouporabe novca EU. Novim propisima stvorena su dva fonda koji svugdje gdje je moguće primjenjuju ista pravila: Europski poljoprivredni garancijski fond i Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj i obadva djeluju unutar jednoga upravljačkog i kontrolnog sustava. Iako je predviđeno vrijeme trajanja ovih fondova za razdoblje 2007.-2013. nije isključeno da neće biti produženo.

5. Pravni okvir

Postojeća pravna regulativa zahtijevat će postavljanje učinkovitog sustava upravljanja. Brojni zakoni koji reguliraju poljoprivredni sektor neophodni su za sigurnost zdravstvene ispravnosti hrane, ljudsko i životinjsko zdravlje na unutarnjem i vanjskim tržištima. Ovo su ključni razlozi zašto je neizbježan pregled postojećeg pravnog okvira, prije primjene specifičnih mjera i instrumenata. U pojedinim slučajevima, unutar postojećeg nacionalnog okvira, određene aktivnosti mogu biti poduzete od tijela lokalne samouprave.

Poljoprivredni sektor pokrivaju brojni vezani zakoni vrlo izravno primjenjivi. Njihov pregled je od kritične važnosti zbog činjenice da njihovo primjenjivanje od strane učinkovite javne administracije je neophodno za funkcioniranje poljoprivredne politike.

Svaka aktivnost, ukoliko se financira iz sredstava poreznih obveznika treba biti objektivno opravdana i u skladu s nacionalnim zakonima. Izrada korisnog okvira za investicije na lokalnoj razini može uključivati npr. porezne olakšice, proizvodnja biomase, ekološka poljoprivreda. Relevantni pravni okvir omogućiti će transparentnost u srednjem i dugom roku, kao i stabilnost investitorima vezano uz odgovarajuće programe potpore.

6. Nadzor i ocjenjivanje

S ciljem dobivanja podataka o napretku i učincima primjene određenih akcijskih planova, odrađene aktivnosti trebaju biti nadzirane. UOPŠVG - a SMŽ - e bit će najodgovornije tijelo za nadzor cijeloga procesa. Druge institucije koje će biti uključene su: Županijska razvojna jedinica, Tematska radna skupina za poljoprivredu unutar Županijskog partnerstva, Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu, Hrvatski stočarski centar, ostala tijela koja odobri SMŽ - a. Indikatori nadzora trebaju biti jasno definirani u skladu sa Zajedničkim nadzornim i ocjenjivačkim okvirom (Common Monitoring and Evaluation Framework), i uzeti u obzir specifičnosti pojedinih mjera unutar akcijskih planova. Temeljni indikatori se trebaju doticati inicijalnog statusa poljoprivrede, ruralnih područja i okoliša Sisačko

moslavačke županije. Indikatori će mjeriti napredak, korisnost i djelotvornost mjera/aktivnosti. Podatci potrebni za svrhu nadzora, skupljat će se s razina projekata, mjera i prioriternih područja.

Predlaže se da se Nadzorni odbor treba uspostaviti za osiguranje uvjeta djelotvorne koordinacije ocjenjivanja i nadzora. Proces nadzora također treba potvrditi da intervencije u sklopu primjene PRS ne dolaze u sukob sa zakonima koji reguliraju tržišnu utakmicu ili štete konkurentnosti (proizvodnja, prerada i trženje poljoprivrednih proizvoda)

7. Održivost

Tijekom primjene mjera/aktivnosti sljedeći elementi trebaju biti osigurani za osiguranje održivosti:

- a. omogućavanje «vlasništva» nad strateškim ciljevima,
- b. poticanje razmjene informacija i kontinuiranog procesa savjetovanja,
- c. osiguranje odgovornosti korisnika,
- d. osiguranje institucionalnih/financijskih kapaciteta,
- e. osiguranje usklađenosti određenih ciljeva s nacionalnom politikom,
- f. osiguranje fleksibilnosti u operativnoj fazi unutar opravdanih granica,
- g. osiguranje integracije mjera/aktivnosti s drugim strategijama,
- h. osiguranje podrške vanjskih institucija,
- i. osiguranje visokog stupnja uključenosti svih zainteresiranih strana.

8. Upravljanje rizicima

Najveći rizik leži u odabiru preambicioznih aktivnosti unutar određenoga vremenskoga roka. Rizik povezan s primjenom specifičnih mjera/aktivnosti oscilira, i može biti podijeljen u kategorije makroekonomskih faktora, tržišnih sila, okolišnih uvjeta, institucionalnih i organizacijskih faktora. Detaljnija objašnjenja dana su u logičkoj matrici.

Postoje brojne pretpostavke vezane uz uvjete pristupanja EU i eventualna situacija nepristupanja u očekivanoj godini.

Utjecaj na vlasti SMŽ - e vezane uz poljoprivredu su jasne:

- neizbježnost pridruženja EU navodi jasnu ovisnost o budućem smjeru EU poljoprivredne i ruralne strategije
- budući smjer EU poljoprivredne strategije je načelno dogovoren u skladu sa stvarnošću EU i internacionalnim ekonomskim i političkim snagama.
-

Pomirenje između novih načela i tradicije konvencionalnog stava potpore gospodarstvima politike trebaju biti dobro razmotrene jer posljedice na buduću putanju Strategije SMŽ - e i njenu primjenu mogu postati nesigurne i slabo određene.

9. Primjena logičke radne analize

Logička matrica (LM) je uobičajeni logički sažetak ključnih faktora, koji služi kao koristan alat za uspješnu primjenu i upravljanje mjerama i aktivnostima unutar PRS - e. Dodatno, se može primijeniti i za nadzor i ocjenjivanje procesa upravljanja, ali i pomoći u razvoju novih mjera/aktivnosti administracije SMŽ - e.

LM pomaže i vlastima SMŽ - e i institucijama koje primjenjuju PRS - e za sažimanje u standardni format parametre kao što su:

1. Što ćemo postići ovom mjerom?
2. Koja aktivnost treba biti odrađena za dostizanje cilja?
3. Koji resursi (inputi) su zahtijevani?
4. Koji su potencijalni problemi koji mogu utjecati na uspjeh Mjere?

Nadalje, omogućuje sažetak koji informira administrativno osoblje, korisnike, ključne sudionike i donatore na koje se odnose unutar specifične aktivnosti. Budući da projektne okolnosti imaju tendenciju promjene, potencijalno je potrebno iste slijediti, ali naravno i informirati sve zainteresirane i uključene strane.

Početicima, se korištena terminologija unutar LM može činiti zastrašujuća, no nema potrebe za isključenjem tehničkog jezika budući se specifične definicije zajedničke i upotrebljavaju su za procese strateškog planiranja u cijelom svijetu.

Jednostavna interpretacija definicija:

Termin	Značenje	Primjer
Narativni dio	Ciljevi, namjena, rezultati i aktivnosti projekta opisani su u lijevom stupcu Logičkog okvira, (Stupac ciljeva)	Vidi dolje.
Cilj	Krajnji rezultat kojem će određeni projekt doprinijeti – učinak projekta. Namjena projekta je da služi više postavljenim ciljevima.	SMŽ –a će biti predvodnik u konkurentnoj poljoprivredi.
Namjena	Promjena koja će nastati ukoliko se ostvare projektni rezultati - posljedice projekta. Što projekt želi postići? Treba biti jasno i kratko.	Povećanje tržišno orijentirane proizvodnje u SMŽ -i.
Rezultati	Specifični rezultati koji se namjeravaju ostvariti projektom aktivnošću – upotreba miljokaza (milestones) o ostvarenom tijekom različitih faza projekta. Koje stvari projektom trebaju biti ostvarene da se smatra završenim?	1. Učinjene investicije na gospodarstvima. 2. Instalirana tehnička oprema.
Aktivnosti	Aktualni zadatci koji su zahtijevani da bi se polučio poželjan rezultat. Što se treba učiniti da bi se ostvarili unaprijed očekivani rezultati?	1. Razviti plan treninga. 2. Početak kampanje jačanja svjesnosti..
Indikatori/ Pokazatelji	Odnose se na mjerljive i objektivno provjerljive indikatore, kvantitativni i kvalitativni načini mjerenja napretka i projektnih rezultata; ostvarenje namjene i cilja	1. Iznos sredstava dodijeljen poljoprivrednicima za investicije. 2. Broj poljoprivrednika koji su sudjelovali u trening programima. 3. Broj promotivnih letaka 4. Broj savjetnika koji su usvojili nove vještine.
Načini verifikacije	NV je informacija ili podatak koji je zahtijevan za procjenu napretka prema indikatorima i njihovim izvorima. Kako se rezultati i aktivnosti mogu mjeriti? Oni štite i smanjuju učinak potencijalnih zapreka i barijera.	1. Izvještaji provjere na terenu. 2. Lista sudionika. 3. Istraživanje na slučajnom uzorku.

		4. Ankete.
Pretpostavke/ Rizici	Vanjski faktori koji mogu utjecati na projekt i koji trebaju postojati kako bi se omogućio napredak na viši stupanj u LO	1. Poljoprivrednici će biti zadovoljavajuće angažirani tijekom treninga. 2. Visina potpore biti će atraktivna korisnicima. 3. Političko okruženje će biti stabilno, a financijska politika predvidiva..
Glavni cilj	Dugoročni rezultati koji proizlaze iz dostignuća ciljeva projekta.	Poljoprivreda SMŽ - e će biti važan igrač na hrvatskom i europskom tržištu hrane.
Inputi Ulazni podaci	Koji materijali, oprema/alati, financijski i ljudski resursi su neophodni za provođenje aktivnosti projekta. Može ih biti i po nekoliko za pojedinu aktivnost.	Kvalificirano osobljem, vještine upravljanja, sredstva, vanjski savjetnici.

Ključ ispunjenja LM je u uporabi informacija dobivenih tijekom radionica strateškog planiranja, uključujući i SWOT analizu, dijagnozu sektora te druge relevantne izvore informacija.

Logička matrica - primjer

Ciljevi:	Mjerljivi indikatori (MI)	Načini verifikacije (NV)	Pretpostavke/ Rizici
CILJ: Širi problem koji će projekt pomoći da se riješi	Količinski načini mjerenja kvalitativnih načina procjenjivanja vremenskog dostignuća cilja.	Troškovne metode i izvori za količine i procjene indikatora.	(Ciljevi za Glavni cilj) Vanjski uvjeti koji su potrebni za održanje cilja u dugom roku.
NAMJENA: Trenutačni učinak na ciljanu grupu ili projektno područje; npr. promjene ili koristi koji će biti dostignute projektom.	Količinski načini mjerenja kvalitativnih načina vremenskog dostignuća namjene.	Troškovne metode i izvori za količine ili procjene indikatora.	(Namjena za Cilj) Vanjski uvjeti koji su neophodni da ukoliko se ostvari namjena projekta, ista doprinese dostignuću projektnog cilja.
REZULTATI: Posebni rezultati koji će biti isporučeni i od kojih se očekuje da postignu namjenu.	Količinski načini mjerenja kvalitativnih načina vremenskog dostignuća rezultata.	Troškovne metode i izvori za količine ili procjene indikatora.	(Rezultati za namjenu) Vanjski uvjeti koji ako nastanu, mogu zaustaviti napredak

			rezultata za dostignuće namjene projekta.
AKTIVNOSTI: Zadaci koji se trebaju ispuniti za ostvarenje rezultata.	RESURSI: Ljudski potencijali (administrativno osoblje, treneri, mentori, treneri trenera); Financijski resursi (financiranje projekta); Tehnički resursi (kompjuteri, projektori, ostala tehnika).	Mogu biti financijski izvještaji prema uvjetima dodijeljene pomoći..	(Aktivnosti za rezultate) Vanjski uvjeti koji ako nastanu, mogu zaustaviti napredak rezultata za dostignuće namjene projekta.

Napomena: Dva polja u sredini redka Aktivnosti se ne upotrebljavaju kao Mjerljivi indikatori i Načini verificiranja, već za napredak i uspjeh Aktivnosti mjenjenih na razini rezultata. Ova polja se stoga upotrebljavaju za upisivanje dodatnih informacija kao što su npr. potrebni resursi ili inputi.

Slijedeći ispunjenu Logičku matricu, potrebno je istu još jednom proći odozdo prema gore i uvidjeti da li je potpuno logična. Ono što se čini manje važnim ili nevažnim, je da napredak projekta koji je u primjeni i promjene situacije mogu zahtijevati reviziju i promjene (zahtjev fleksibilnosti). Promjene su moguće uz dogovor s donatorima i ostalim zainteresiranim stranama (Tematska radna skupina za poljoprivredu), tako da su svi u mogućnosti biti upoznati sa statusom projekta, napretkom i budućim smjerom.

Preporuke za institucionalnu suradnju u primjeni

<p>STRATEŠKI CILJEVI</p>	<p>Sisačko –moslavačka županija</p> <p>Poljoprivredna razvojna strategija</p> <p>Prioriteti</p>	<p>Naziv ključnih institucionalnih partnera:</p>
<p>Konkurentna i održiva poljoprivreda</p>	<p>1. Strukturalno jačanje upravljanja zemljištem. 2. Investicije u poljoprivredna gospodarstva. 3. Povećanje tržišno orijentirane proizvodnje. 4. Razvoj i promocija brend proizvoda. 5. Prilagodba EU zahtjevima i standardima u poljoprivredi.</p>	<p>Dolje navedene institucije su od ključnog značenja za uspješnu primjenu strategije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva, vodnog gospodarstva • Ministarstvo mora, turizma, transporta i regionalnog razvitka • Ministarstvo financija • Ministarstvo pravosuđa – zemljišne knjige i katastar • Ravnateljstvo za tržišnu i strukturalnu potporu poljoprivredi • Državni zavod za statistiku • Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu • Hrvatski stočarski centar • Hrvatska agencija za hranu • Šumarska savjetodavna služba • Hrvatske vode • Sisačko - moslavačka razvojna agencija (SIMORA) • Hrvatski zavod za vinogradarstvo i vinarstvo • Hrvatski savez zadruga • Agronomski fakultet i ostale znanstvene institucije • Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja • Vijeće za zaštitu potrošača • Savez udruga za zaštitu potrošača • Privatne konzalting tvrtke
<p>Okolišno održiva poljoprivreda</p>	<p>1. Poticanje poljoprivredno okolišne proizvodnje. 2. Zaštita bio raznolikosti i prirodnih vrijednosti u ruralnom krajoliku. 3. Unaprjeđenje upravljanja šumama. 4. Unaprjeđenje upravljanja</p>	<p>Dolje navedene institucije su od ključnog značenja za uspješnu primjenu strategije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva, vodnog gospodarstva • Ministarstvo zaštite okoliša prostornog uređenja i graditeljstva • Ministarstvo financija

	vodama.	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo pravosuđa • Ministarstvo kulture (zaštićene prirodne vrijednosti, biološka i krajobrazna raznolikost) • Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta • Agencija za zaštitu okoliša • Državni zavod za zaštitu prirode • Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost • Hrvatske vode • Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu • Hrvatski stočarski centar • Šumarska savjetodavna služba • Hrvatska agencija za hranu • Fondacija za okolišno obrazovanje • Agronomski fakultet i ostale znanstvene institucije • Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja • Sisačko - moslavačka razvojna agencija (SIMORA) • Vijeće za zaštitu potrošača • Savez udruga za zaštitu potrošača • Središnji savez udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka • Udruga uzgajivača posavskog konja Hrvatski posavac • Privatne konzalting tvrtke
Održivi dohodak i kvaliteta života u ruralnim područjima	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diversifikacija i razvoj alternativnih dohotka gospodarstva. 2. Dohodak izvan konvencionalne poljoprivredne proizvodnje. 3. Pобољшanje kvalitete života u ruralnim područjima. 	<p>Dolje navedene institucije su od ključnog značenja za uspješnu primjenu strategije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva, vodnog gospodarstva • Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva • Ministarstvo mora, turizma, transporta i regionalnog razvitka • Hrvatska agencija za malo gospodarstvo • Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost • Hrvatska obrtnička komora – Hrvatska gospodarska komora • Sisačko- moslavačka razvojna agencija (SIMORA) • Poduzetnički centri • Privatne konzalting tvrtke

Tehnička pomoć i podrška	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upravljanje i primjena Poljoprivredne Razvojne strategije. 2. Jačanje znanja o poljoprivredi i informacijski sustavi. 3. Jačanje svjesnosti i odnosi s javnošću. 	<p>Dolje navedene institucije su od ključnog značenja za uspješnu primjenu strategije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva, vodnog gospodarstva • Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija • Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa – CARDS, TEMPUS, HITRA • Odbor za europske integracije • Nacionalni forum za pridruživanje EU • Euro info komunikacijski centri • Sisačko - moslavačka razvojna agencija (SIMORA) • Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva • Ministarstvo mora, turizma, transporta i regionalnog razvitka • Ministarstvo financija • EU Info centar • Ured hrvatskih regija u Briselu • Europska udruženje volontera (European Voluntary Service) - Program obrazovanja mladih – razmjena • Hrvatska obrtnička komora – Hrvatska gospodarska komora • Privatne konzalting tvrtke

Napomena: Institucionalni okvir predstavlja odgovornosti različitih sudionika u procesu donošenja odluke, zakonodavnog okvira unutar zemlje i ovlasti koje imaju. Dobri odabiri i logičnost slijeda programa za prioritetna područja na županijskoj razini mogu značajno pospješiti razvoj poljoprivrede.

Ključne značajke koje se trebaju ponovno preispitati su:

- jasnije objašnjenje distribucije moći između razine vlasti SMŽ – e i Županijskog partnerstva
- jačanje snage Županijske razvojne jedinice
- djelotvornija procedura donošenja odluka
- smanjivanje birokratiziranosti
- uvođenje više transparentnosti

Poglavlje 19.

Potencijalni izvori financiranja prioritetnih područja

Strateški cilj	Prioritetno područje	Oznaka	EU CMO (EAGF)	ZPP direktna plaćanja (EAGF)	Plan za ruralni razvoj (EAFRD)	Nacionalna potpora	Regionalni operativni program	Ostali donor programi
Konkurentna i održiva poljoprivreda								
	Strukturalno jačanje upravljanja zemljištem.	H			x	x	x	
	Investicije u poljoprivredna gospodarstva.	H			x			x
	Povećanje tržišno orijentirane proizvodnje.	H, V	x	x	x			
	Razvoj i promocija brend proizvoda.	H, V			x	x	x	
	Prilagodba EU zahtjevima i standardima u poljoprivredi.	H, V			x			
Okolišno održiva poljoprivreda								
	Poticanje poljoprivredno okolišne proizvodnje.	H			x	x	x	

	Zaštita bio raznolikosti i prirodnih vrijednosti u ruralnom krajoliku.	H			x			
	Unaprjeđenje upravljanja šumama.	H			x			
	Unapređenje upravljanja vodama.	H			x			

Strateški cilj	Prioritetno područje	Objašnjenje	EU CMO (EAGF)	ZPP direktna plaćanja (EAGF)	Plan za ruralni razvoj (EAFRD)	Nacionalna potpora	Regionalni operativni program	Ostali donor programi
Održivi dohodak								
	Diversifikacija i razvoj alternativnih dohotka gospodarstva.	H			x			x
	Dohodak izvan konvencionalne poljoprivredne proizvodnje.	H			x			x
	Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima.	H			x	x	x	x

Tehnička pomoć i podrška								
	Upravljanje i primjena Poljoprivredne razvojne strategije.	H				x	x	
	Jačanje znanja o poljoprivredi i informacijski sustavi	H			x	x	x	
	Jačanje svjesnosti i odnosi sa javnošću.	H				x	x	

CMO – ZOT - Zajednička organizacija tržišta

CAP- ZPP Zajednička poljoprivredna politika

EAGF – EPGF - Europski poljoprivredni garancijski fond

EAGFRD – EPGFRR – Europski poljoprivredni garancijski fond za poljoprivredu i ruralni razvoj

H – Horizontalne mjere

V – Vertikalne mjere

Postojeći potencijalni izvori financiranja prioritetnih područja

STRATEŠKI CILJEVI	Sisačko –moslavačka županija <i>Poljoprivredna razvojna strategija</i> Prioriteti	Program/Institucija
Konkurentna i održiva poljoprivreda	<ol style="list-style-type: none"> 1. Strukturalno jačanje upravljanja zemljištem. 2. Investicije u poljoprivredna gospodarstva. 3. Povećanje tržišno orijentirane proizvodnje. 4. Razvoj i promocija brend proizvoda. 5. Prilagodba EU zahtjevima i standardima u poljoprivredi. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.Lokalni izvori: <ol style="list-style-type: none"> 1.1.ROP, SMŽ - e 1.2.Različiti programi, Sisačko- moslavačka županije i jedinica lokalne samouprave. 2. Nacionalni izvori: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Program poticanja proizvodnje, MPŠVG 2.2. Program potpore dohotke, MPŠVG 2.3. Program kapitalnih ulaganja, MPŠVG 2.4. Program razvoja ruralnih područja, MPŠVG (Pomoć udrugama i zadrugama, Pomoć poljoprivrednim srednjim školama, Sudjelovanje na sajmovima, seminarima i drugi događaji povezani sa poljoprivredom, Program zaštite autohtonih pasmina, Program marketinške pripreme poljoprivredno prehrambenih proizvoda) 2.5.Operativni program razvoja govedarstva, MPŠVG 2.6.Operativni program podizanja trajnih nasada, MPŠVG 2.7.Operativni program razvoja svinjogojstva, MPŠVG 2.8.Operativni program za razvoj proizvodnje kulena u Slavoniji, MPŠVG 2.9.Operativni program razvoja povrća, MPŠVG 2.10.Operativni program razvoja industrijske prerade drveta MPŠVG 2.11.Garancijski program poljoprivreda, HAMAG 2.12. Nacionalni program navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama MPŠVG 2.13. Program poticanja osiguranja usjeva i višegodišnjih nasada MPŠVG 2.14.Upotreba dizela u poljoprivredi i šumarstvu MPŠVG
Okolišno održiva poljoprivreda	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poticanje poljoprivredno okolišne proizvodnje. 2. Zaštita bio raznolikosti i prirodnih vrijednosti u ruralnom krajoliku. 3. Unaprjeđenje upravljanja šumama. 4. Unaprjeđenje upravljanja vodama. 	
Održivi dohodak i kvaliteta života u ruralnim područjima	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diversifikacija i razvoj alternativnih dohotka gospodarstva. 2. Dohodak izvan 	

	<p>konvencionalne poljoprivredne proizvodnje.</p> <p>3. Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima.</p>	<p>2.15. Program poticanja zaposlenosti na lokalnoj razini (MGRP, više ministarstva)</p> <p>2.16. Znanstvena istraživanja u poljoprivredi MZOŠ, MPŠVG, MGRP</p> <p>2.17. Program poticanja malog i srednjeg poduzetništva MGRP</p> <p>2.18. Hrvatska izvozna ofenziva MGRP</p> <p>2.19. Stručno obrazovanje orijentirano tržištu rada MGRP</p>
<p>Tehnička pomoć i podrška</p>	<p>1. Upravljanje i primjena Poljoprivredne Razvojne strategije.</p> <p>2. Jačanje znanja o poljoprivredi i informacijski sustavi.</p> <p>3. Jačanje svjesnosti i odnosi sa javnošću.</p>	<p>2.20. Preventivna zaštita potrošača MGRP</p> <p>2.21. Različiti neimenovani programi Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost</p> <p>2.22. Različiti programi, Agencija za zaštitu okoliša</p> <p>2.23. Različiti programi, Državni zavod za zaštitu prirode</p> <p>2.24. Poticanje projekta obrta, zadruga, malih, srednjih i velikih poduzeća, Fond za razvoj i zapošljavanje</p> <p>2.25. Poticanje zapošljavanja mladih i obrazovanih ljudi, Fond za razvoj i zapošljavanje</p> <p>2.26. Podrška programima županija, Fond za razvoj i zapošljavanje</p> <p>2.27. Poticanje županija, gradova i općina, Fond za razvoj i zapošljavanje</p> <p>2.28. Razvojno aktiviranje nekretnina u vlasništvu države Fond za razvoj i zapošljavanje</p> <p>2.29. Obnova u ratu razrušenih objekata, za razminiranje i ekološko ozdravljenje područja te za povratak prognanog i izbjeglog stanovništva, Fond za razvoj i zapošljavanje</p> <p>2.30. Potpora za ostale programe za koje se ocijeni da mogu pridonijeti razvoju Republike Hrvatske Fond za razvoj i zapošljavanje</p> <p>2.31. Projekt socijalno gospodarskog oporavka MMTPR</p> <p>2.32. Program PHARE 2005, MMTPR</p> <p>2.33. Podrška upravljanju projektima ekonomske i socijalne kohezije, MMTPR</p> <p>EU:</p> <p>3.1. SAPARD, EU MPŠVG</p> <p>3.2. IPARD, EU MPŠVG</p> <p>3.3. Različiti programi, Europski fond za ruralni razvitak, EU</p> <p>Međunarodne donor organizacije:</p> <p>4.1. Različiti programi sa naglaskom na malo i srednje poduzetništvo, regionalni razvoj, i katastar,</p>

		Njemačko društvo za tehničku suradnju – GTZ 4.2.Različiti programi, Tehnička pomoć Kraljevine Nizozemske 4.3.Različiti programi, Švedska međunarodna razvojna agencija – SIDA 4.4.Uspostava i sufinanciranje zadruga, Norveška narodna pomoć 4.5.Različiti programi, Američka agencija za međunarodni razvoj – USAID
--	--	--

NAPOMENA: 1.Navedeni su najvažniji trenutačno postojeći programi institucija iz kojih je moguće financirati Mjere za provedbu PRS -e Izravni, kao i oni koje će vjerojatno postojati u bliskoj budućnosti (EU). Lista programa, projekata i organizacija nije konačna i potrebna je njena stalna revizija i nadopuna. Većina programa i projekata primjenjiva je za sva četiri strateška cilja.

2. Detaljnije informacije o programima mogu se pronaći na web stranicama navedenih institucija.

Poglavlje 20.

Usklađenost PRS - e s nacionalnim zakonodavstvom

<p>STRATEŠKI CILJEVI</p>	<p>Sisačko –Moslavačka županija</p> <p><i>Poljoprivredna razvojna strategija</i></p> <p><i>Prioriteti</i></p>	<p>Ključni nacionalni zakoni i dokumenti:</p>
<p>Konkurentna i održiva poljoprivreda</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Strukturalno jačanje upravljanja zemljištem. 2. Investicije u poljoprivredna gospodarstva. 3. Povećanje tržišno orijentirane proizvodnje. 4. Razvoj i promocija brend proizvoda. 5. Prilagodba EU zahtjevima i standardima u poljoprivredi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Europsko partnerstvo s Hrvatskom • Nacionalni program za pridruživanje Republike Hrvatske EU – s planom usklađivanja zakonodavstva I prioriteta • Nacionalni program za poljoprivredu i seoska područja • Strategija poljoprivrede i ribarstva • Zakon o državnoj potpori u poljoprivredi, šumarstvu I ribarstvu • Zakon o regionalnom razvoju • Nacionalna strategija regionalnog razvoja • Zakon o područjima od posebne državne skrbi • Pretpristupni program za poljoprivredu i ruralna područja – SAPARD • Instrument pretpristupne pomoći za ruralni razvoj – IPARD 2007. – 2013. • Zakon o poljoprivredi • Zakon o poljoprivrednom zemljištu • Zakon o hrani • Zakon o sigurnosti hrane • Zakon o stočarstvu • Zakon o veterinarstvu • Zakon o biljnom zdravlju • Zakon o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja • Zakon o vinu • Zakon o gnojivima i poboljšivači • Zakon o zadrugama – Zakon o udrugama • Nacionalni plan za zaštitu potrošača
<p>Okolišno održiva poljoprivreda</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poticanje poljoprivredno okolišne proizvodnje. 2. Zaštita bio raznolikosti i prirodnih vrijednosti u ruralnom krajoliku. 3. Unaprjeđenje upravljanja 	<ul style="list-style-type: none"> • Europsko partnerstvo s Hrvatskom • Nacionalni program za pridruživanje Republike Hrvatske EU – s planom usklađivanja zakonodavstva i prioriteta • Instrument pretpristupne pomoći za ruralni razvoj – IPARD 2007. – 2013.

	<p>šumama.</p> <p>4. Unaprjeđenje upravljanja vodama.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o regionalnom razvoju • Nacionalna strategija regionalnog razvoja • Zakon o zaštiti okoliša • Zakon o zaštiti prirode • Nacionalna strategija zaštite okoliša • Nacionalna strategija za biološku i krajobraznu raznolikost • Zakon o ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda i hrane • Zakon o šumama • Zakon o vodama • Zakon o otpadu • Zakon o zaštiti bilja . • Zakon o područjima od posebne državne skrbi • Nacionalni plan za zaštitu potrošača
Održivi dohodak i kvaliteta života u ruralnim područjima	<p>1. Diversifikacija i razvoj alternativnih dohotka gospodarstva.</p> <p>2. Dohodak izvan konvencionalne poljoprivredne proizvodnje.</p> <p>3. Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Europsko partnerstvo s Hrvatskom • Nacionalni program za pridruživanje Republike Hrvatske EU – s planom usklađivanja zakonodavstva i prioriteta • Instrument predpristupne pomoći za ruralni razvoj – IPARD 2007. – 2013. • Zakon o fondu za regionalni razvoj • Strategija za regionalni razvoj • Nacionalni akcijski plan o zapošljavanju • Zakon o turizmu • Zakon o energiji • Zakon o tržištu nafte i naftnim derivatima • Zakon o poticanju malog gospodarstva • Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja • Zakon o područjima od posebne državne skrbi
Tehnička pomoć i podrška	<p>1. Upravljanje i primjena Poljoprivredne razvojne strategije.</p> <p>2. Jačanje znanja o poljoprivredi i informacijski sustavi.</p> <p>3. Jačanje svjesnosti i odnosi sa javnošću.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Europsko partnerstvo s Hrvatskom • Nacionalni program za pridruživanje Republike Hrvatske EU – s planom usklađivanja zakonodavstva i prioriteta • Komunikacijska strategija o informiranju hrvatske javnosti o približavanju EU • Zakon o potvrđivanju Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Arhuška konvencija) • Instrument pretpristupne pomoći za ruralni razvoj – IPARD 2007. – 2013. • Strategija i jačanje kapaciteta za regionalni razvoj

Poglavlje 21.

Usklađenost PRS - e s Europskim partnerstvom

STRATEŠKI CILJEVI	Sisačko – moslavačka županija <i>Poljoprivredna razvojna strategija</i> <i>Prioriteti</i>	Partnerstvo EU Hrvatska Prioriteti (nastavni povezani mehanizmi osigurani ugovorom o Stabilizaciji i pridruživanju)
Konkurentna i održiva poljoprivreda	<p>1. Strukturalno jačanje upravljanja zemljištem.</p> <p>2. Investicije u poljoprivredna gospodarstva.</p> <p>3. Povećanje tržišno orijentirane proizvodnje.</p> <p>4. Razvoj i promocija brend proizvoda.</p>	<p>1. Ubrzati reformu zemljišta modernim i djelotvornim katastrom i zemljišnim knjigama kako bi se eliminirale trenutačne zapreke u razvoju tržišta zemljištem. Priprema i odgovarajuća parcelizacija i identifikacija zemljišta u skladu s EU metodologijom i standardima. (uspostava vinogradarskog katastra - kratkoročni prioritet) Kompletna reforma zemljišta, uspostava vinogradskog registra u skladu s EU standardima (srednjoročni prioritet)</p> <p>2. Usmjerenost prema uklanjanju zapreka migracije kapitala, daljnja usklađivanja sa sustavom plaćanja i osiguranje djelotvorne primjene (kratkoročni prioritet)</p> <p>3. Ukidanje barijera za ulazak na tržište. Ubrzanje restrukturiranja i privatizacije, i u poljoprivredi. Jačanje administrativnih struktura za primjenu tržišnih politika. Usklađivanje statistike u poljoprivredi s EU standardima i metodologijom (kratkoročni prioritet). Jačanje administrativnih kapaciteta potrebnih za djelotvoran nadzor tržišta (srednjoročni prioritet).</p>

	5. Prilagodba EU zahtjevima i standardima u poljoprivredi.	<p>4. -</p> <p>5. Uspostava neophodne administrativne strukture za osiguranje sveobuhvatnog jačanja sigurnosti hrane u cijelom lancu hrane. Usklađenost s veterinarskim i fito sanitarnim zahtjevima, modernizacija mesnog i mliječnog sektora prema higijenskim standardima. Prilagodba identifikaciji životinja u skladu s EU standardima. Usklađivanje režima uvoza za žive životinje i životinjske proizvode u skladu s međunarodnim sanitarnim i fito sanitarnim obvezama i EU zakonodavstvom (kratkoročni prioritet) Usklađenja i poboljšanja sa sustavom identifikacije životinja, upravljanjem životinjskim otpadom, kontrolom sprečavanja širenja bolesti i zaštiti bilja, jačanje inspeksijskih struktura (srednjoročni prioritet)</p>
Okolišno održiva poljoprivreda	<p>1. Poticanje poljoprivredno okolišne proizvodnje.</p> <p>2. Zaštita bio raznolikosti i prirodnih vrijednosti u ruralnom krajoliku.</p> <p>3. Unapređenje upravljanja šumama.</p> <p>4. Unapređenje upravljanja vodama.</p>	<p>Primjenjuje se na sve navedene prioritete:</p> <p>Osigurati integraciju zahtjeva zaštite okoliša u sektorske politike. Jačanje investicija u okolišnu infrastrukturu sa naglaskom na otpadne vode (kratkoročni i srednjoročni prioritet)</p>
Održivi dohodak i kvaliteta života u ruralnim područjima	1. Diversifikacija i razvoj alternativnih dohotka gospodarstva.	<p>Primjenjuje se na sve navedene prioritete:</p> <p>Razvoj i primjena sveobuhvatne strategije zapošljavanja uključujući sve relevantne sudionike s</p>

	<p>2. Dohodak izvan konvencionalne poljoprivredne proizvodnje.</p> <p>3. Pобољшanje kvalitete života u ruralnim područjima.</p>	<p>pogledom ka Europskoj strategiji zapošljavanja (European Employment Strategy), usporedo sa odgovarajućim jačanjem kapaciteta za analize, procjene i primjene. Daljnja primjena jačanja malog poduzetništva (European Charter for Small Enterprises) - (srednjoročni prioritet).</p>
<p>Tehnička pomoć i podrška</p>	<p>1. Upravljanje i primjena Poljoprivredne razvojne strategije.</p> <p>2. Jačanje znanja o poljoprivredi i informacijski sustavi.</p> <p>3. Jačanje svjesnosti i odnosi s javnošću.</p>	<p>1. Jačanje javne administracije – inicijalni koraci za osiguranje transparentne procedure selektiranja i promocije i jačanja upravljačkih sposobnosti za osiguranje pouzdanosti, otvorenosti i transparentnosti javnog servisa. Razvoj strategija za uspostavu djelotvornog upravljanja i kontrole fondova u poljoprivredi u skladu s EU standardima i međunarodnim računovodstvenim standardima (international auditing standards) - (kratkoročni prioritet)</p> <p>2. Napori za moderno obrazovanje i sustave treninga. Primjena povezanih strategija za promociju gospodarstva temeljenog na znanju. Jačanje istraživačkih i tehnologijskih kapaciteta za osiguranje sudjelovanja u Okvirnom programu zajednice (Community Framework Programmes) (Srednjoročni prioritet).</p> <p>3. Jačanje slobode govora i izražavanja i demokratsko funkcioniranje medija. (kratkoročni prioritet). Promoviranje održivog razvoja i njegova integracija u druge sektorske politike sa pogledom naglaskom na održivom razvoju (Srednjoročni prioritet).</p>

Napomena: Europsko partnerstvo za Hrvatsku temeljeno je Uredbom Vijeća EK br. 533/2004. Navode se kratkoročni i srednjoročni prioriteti za pripremu Hrvatske za priključenje EU, identificirani u Mišljenju EK o kandidaturi Hrvatske za punopravno članstvo i služi kao kontrolna lista napretka procesa. Partnerstvo reflektira trenutačno stanje pripreme i skrojeno je sukladno potrebama. Slijedeći dogovor o Europskom partnerstvu za pripremu za integraciju, izrađen je Nacionalni program za usvajanje Acquis-a (zakonodavstva) s vremenskim rokovima i određenim prioritetima.

Poglavlje 22.

EU zakonodavstvo povezano s primjenom PRS - e

STRATEŠKI CILJ 1.

Konkurentni i održivi poljoprivredni sektor

Osnovna EU zakonodavna osnova:

- Odluka Vijeća (2006/144/EZ) od 20. veljače 2006. o Strateškim smjernicama Zajednice za ruralni razvoj (programiranje razdoblja 2007. do 2013.).
- Uredba Vijeća (EZ) br. 1782/2003 od 29. rujna 2003. o uspostavi zajedničkih pravila za sheme direktne potpore unutar Zajedničke poljoprivredne politike i uspostava pojedinih shema potpore za poljoprivrednike i nadopunjujući uredbe (EEZ) br. 2019/93, (EZ) br. 1452/2001, (EZ) br. 1453/2001, (EZ) 1454/2001, (EZ) 1251/1999, (EZ) br. 1254/1999, (EZ) br. 1673/2000, (EEZ) br. 2358/71 i (EZ) br. 2529/2001
- Odluka Vijeća (2006/144/EZ) od 20. veljače 2006. o Strateškim smjernicama Zajednice za ruralni razvoj (programiranje razdoblja 2007. do 2013.).
- Uredba Komisije (EZ) Br 1433/2003 od 11. kolovoza 2003. postavlja detaljna pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 2200/96 vezano za operativna sredstva, operativne programe i financijsku pomoć.
- Uredba Vijeća (EZ) Br 2666/2000 od 5. prosinca 2000. o pomoći za Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Hrvatsku, bivšu Federativnu Republiku Jugoslaviju, Republiku Makedoniju, ukidajući Uredbu (EZ) Br 1628/96 i dopunjujući Uredbe (EEZ) Br. 3906/89 i (EEZ) Br 1360/90 i Odluku 97/256/EZ, itd.
- Uredba Komisije (EZ) Br 2222/2000 od 7. lipnja 2000. propisuje financijska pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) Br 1268/1999 o potpori Zajednice za predpristupne mjere namijenjene poljoprivrednom i ruralnom razvoju u zemljama kandidatima središnje i istočne Europe u pretpristupnom razdoblju.
- Uredba vijeća (EZ) Br. 1257/1999 od 17. svibnja 1999. o potpori za ruralni razvoj od strane Europskog fonda za smjernice i jamstva u poljoprivredi (EAGGF) i dopunjuje i ukida određene uredbe.
- Uredba Vijeća (EZ) Br 950/97 od 20. svibnja 1997. o unaprjeđenju učinkovitosti poljoprivrednih struktura.

Strukturalno jačanje upravljanja zemljištem /prioritetno područje/

- Članak 30 Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 od 20. rujna 2005. o potpori za ruralni razvoj od Europskog poljoprivrednog Fonda za ruralni razvoj EPFRR (Sl L 277/1 od 21. listopada 2005.);
- Direktiva Vijeća br. 72/160/EEZ od 17. travnja 1972. vezano za mjere jačanja napuštanja poljoprivredne proizvodnje i preraspodjele iskoristivog poljoprivrednog zemljišta za svrhe strukturalnih poboljšanja.
- Članak 22 Uredba Vijeća (EZ) br. 1698/2005 20. rujna 2005. o potpori za ruralni razvoj od Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj EPFRR (Sl L 277/1 od 21. listopada 2005.);

- Članak 26. Uredba Vijeća (EZ) br. 1698/2005 20. rujna 2005. o potpori za ruralni razvoj od Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj EPFRR) (SI L 277/1 od 21. listopada 2005.);
- Direktiva Vijeća 72/159/EEZ ,travanj 1972. o modernizaciji gospodarstava.

Povećanje tržišno orijentirane proizvodnje /prioritetno područje/

Obzirom da se članci 87. do 89. Ugovora o osnivanju Europske zajednice primjenjuju kroz Zajedničko uređenje tržišta (ZUT) zahtjevi za izvještavanje o tržišnim cijenama u sklopu ZUT i odredbe o kvaliteti ZUT projekt će doprinijeti pripremi Hrvatske za provedbu navedenog do pristupanja. Stoga će projektne aktivnosti biti vođene *acquis-em* obzirom da se on odnosi na sve robe i proizvode koji imaju pravo.

Proizvodnja životinja:

- Uredba Vijeća 1255/99/EZ iz 1999 o zajedničkom uređenju tržišta mlijeka i proizvoda od mlijeka; Uredba Vijeća 785/98/EZ iz 1998. postavlja detaljna pravila za davanje pomoći za privatno skladištenje za čuvanje sira;
- Uredba Vijeća 2597/97/EZ iz 1997. postavlja dodatna pravila o zajedničkom uređenju tržišta mlijeka i proizvoda od mlijeka, za mlijeko za piće, gdje navodi definicije i standarde za mlijeko za piće, klasificirajući ga prema sadržaju mliječne masti;
- Članak 23. Uredba Vijeća 3493/90/EEZ koja se odnosi na grupe proizvođača koji imaju pravo na dodatne premije, može uključiti one koji rade u područjima gdje je zbog razloga povezanih s tlom i klimom nedovoljno zelene hrane za životinje i životinje se moraju premještati u druge krajeve na ispašu;
- Direktiva Vijeća 92/46/EEZ od 16. lipnja 1992. postavlja zdravstvena pravila za proizvodnju i stavljanje na tržište sirovog mlijeka, toplinom obrađenog mlijeka i proizvoda na bazi mlijeka.
- Uredba Vijeća 1254/99/EZ od 17. svibnja 1999. o zajedničkom uređenju tržišta govedine i teletine;
- Uredba Komisije 3886/92/EEZ od 23. prosinca 1992. postavlja detaljna pravila za prijavljivanje za sheme premije osigurane u Uredbi Vijeća 805/68/EEZ iz 1968 o zajedničkom uređenju tržišta govedine i ukida Uredbu 1244/82/EEZ i 714/89/EEZ.
- Uredba Vijeća 2759/75/EEZ o zajedničkom uređenju tržišta svinjskog mesa;
- Uredba Vijeća 2763/75/EEZ, Uredba Komisije 3444/90/EEZ, 231/95/EZ o posebnim uvjetima za dobivanje pomoći za privatno skladištenje svinjskog mesa.
- Uredba Vijeća 3013/89/EEZ iz 1989. o zajedničkom uređenju tržišta ovčjeg i kozjeg mesa.
- Direktiva Vijeća 77/99/EEZ od 21. prosinca 1976. o zdravstvenim zahtjevima koji utječu na trgovinu mesnih proizvoda unutar Zajednice;
- Direktiva Vijeća 64/433/EEZ od 26. lipnja 1964. o sanitarnim uvjetima vezano za proizvodnju i stavljanje na tržište svježeg mesa.

Proizvodnja bilja:

- Uredba Vijeća 1251/99/EZ od 17. svibnja 1999. postavlja sustav potpore za proizvođače pojedinih ratarskih usjeva; Uredba Komisije 658/96/EZ od 9. lipnja 1996. o uvjetima davanja kompenzacijskog plaćanja unutar sustava potpore za proizvođače pojedinih ratarskih usjeva.
- Uredba Vijeća 1251/99/EZ i Uredba Vijeća 1765/92/EEZ postavljaju sustav plaćanja vezano za iskorištenost oranica. Sljedeći usjevi su obuhvaćeni sustavom: pšenica, ječam, zob, raž, pšenoraž, sirak, heljda, proso, slatki kukuruz, uljana repica, konoplja, suncokret, soja, grašak.
- Uredba Vijeća 2001/94/EZ od 4 travnja 1994 postavlja prava za biljne vrste; Uredba Vijeća 2140/94/EZ od 1994. postavlja pravila na temelju kojih određena vrsta može biti zaštićena.
- Direktiva Vijeća 66/402/EEZ od 14. lipnja 1996. o prodaji sjemena žitarica određujući detaljne zahtjeve kvalitete.
- Direktiva Vijeća 69/208/EEZ od 30 lipnja 1969 osigurava detaljne zahtjeve kvalitete obvezne prilikom prodaje ulja sjemena i vlaknastih biljaka.
- Uredba Komisije 762/94/EZ od 6. travnja 1994. postavlja detaljna pravila za primjenu Uredbe Vijeća 1765/92/EEZ vezano za shemu zemlje u mirovanju.
- Uredba Vijeća 1766/92/EEZ o organizaciji tržišta žitarica i izvršna pravila kojima se osigurava izvozne i uvozne dozvole (prilagodbe uredbama: 3719/88/EEZ, 891/89/EEZ, 2193/93/EEZ, 1755/94/EZ, 1162/95/EZ, 1165/95/EZ i 1199/95/EZ); određivanje interventnih centara (prilagodba Uredbi 2131/93/EEZ).
- Uredba Vijeća 3201/90/EEZ iz 1990. postavlja detaljna pravila za opis i prezentiranje vina i mošta; Uredba Vijeća 2392/89/EEZ iz 1989. koja postavlja općenita pravila za opis i prezentiranje vina i mošta;
- Uredba Vijeća 822/87/EEZ od 16. ožujka 1987. organizaciji zajedničkog tržišta vina, postavlja općenita pravila za funkcioniranje ovog tržišta;
- Uredba Komisije 3800/81/EEZ od 16. prosinca 1981. određuje klasifikaciju vrsta vinove loze (SL L 243 p.53); Uredba Komisije 2314/72/EEZ od 30. listopada 1972. pojedinim mjerama za određivanje pogodnosti pojedine vrste vinove loze za uzgoj;
- Direktiva Komisije 72/169/EEZ od 1972. o određivanju karakteristika i minimalnih zahtjeva za inspekciju vrsta vinove loze;
- Direktiva Vijeća 68/193/EEZ od 1968. o trgovini vegetativnih cijepova vinove loze
- Uredba Vijeća 2200/96/EZ od 28. listopada 1996. o zajedničkoj organizaciji tržišta voća i povrća i Uredba Vijeća 2201/96/EZ od 28. listopada 1996. o zajedničkom uređenju tržišta prerađenih proizvoda voća i povrća osiguravajući pravni temelj za funkcioniranje i tržišta svježeg i prerađenog voća i povrća
- Članak 35 Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 od 20. rujna 2005. o potpori za ruralni razvoj od Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj EPFRR) (Sl L 277/1 od 21 listopada 2005);
- Uredba Komisije (EZ) br. 20/98 od 7. siječnja 1998. postavlja pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 2200/96 vezano za pomoći proizvođačkim organizacijama koji su dobili preliminarno prepoznavanje
- Uredba Komisije (EZ) br. 412/97 od 3. ožujka 1997. postavlja detaljna pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 2200/96 vezano za preliminarno prepoznavanje proizvođačkih organizacija;

- Uredba Vijeća 2200/96/EZ od 28. listopada 1996. o zajedničkoj organizaciji tržišta voća i povrća.

Razvoj i promocija lokalnih brend proizvoda /prioritetno područje/:

- Članak 9 Uredba Vijeća (EZ) br. 509/2006 20. ožujka 2006 o poljoprivrednim proizvodima i hrani kao tradicijskim specijalitetima.
- Članak 7 Uredba Vijeća (EZ) br. 510/2006 20. ožujak o zaštiti geografskog podrijetla i izvornosti poljoprivrednog proizvoda i hrane.
- Uredba Vijeća (EZ) br. 1698/2005 20. rujna 2005. potpora ruralnog razvoja iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), (OJ L 277/1 21. listopada 2005.);
- Uredba Vijeća (EZ) br. 2826/2000 od 23. prosinca 2000. o promotivnim i informativnim aktivnostima vezano uz poljoprivredne proizvode i hranu.
- Uredba Vijeća 1576/89/EEZ i Uredba Komisije 1014/90/EEZ o pravilima direktnog marketinga koja određuju definiranje, prezentiranje i označavanje.
- Uredba Vijeća 1576/89/EEZ postavlja zahtjeve kvalitete poljoprivrednicima i određuje proizvode koji su registrirani kao proizvodi sa geografskim podrijetlom
- Uredbe Vijeća 2300/97/EZ i 1221/97/EZ i Direktiva Vijeća 74/409/EEZ određuje zahtjeve kvalitete za proizvođače mede, kao i informacije koje se moraju istaknuti na pakiranju, kao i pomoć koja je dana za poboljšanje proizvodnje meda i plasiranje na tržište.

Prilagodba EU zahtjevima i standardima /prioritetno područje/

- Direktiva Vijeća 92/102/EEZ o identifikaciji i registraciji životinja; Uredba Komisije (EZ) br. 2629/97 o postavljanju detaljnih pravila za implementaciju Uredbe Vijeća (EZ) br. 820/97 vezano za ušne markice, registar domaćinstava i putovnice u okviru sustava identifikacije i registracije goveda.
- Direktiva Vijeća 82/894/EEZ o obavještanju vezano za bolesti životinja unutar Zajednice; Direktiva Vijeća 98/58/EZ vezano za zaštitu životinja koje se drže u svrhu uzgoja.
- Direktiva Vijeća 77/93/EEZ, Prilog V, određuje popis proizvoda koje su obvezne za fitosanitarne preglede (uključujući širenje kontrolnog područja na sve EU granice u odnosu na pošiljke robe iz trećih zemalja).
- Direktiva Vijeća 2000/29/EZ o zaštitnim Mjerama protiv uvođenja u Zajednicu štetnih organizama za biljne proizvode i protiv njihovog širenja unutar Zajednice sadrži popi organizama koji su obvezni za karantenu i fitosanitarne zahtjeve).
- Direktiva Vijeća 92/46/EEZ od 16 lipnja 1992 postavlja zdravstvena pravila za proizvodnju i stavljanje na tržište sirovog mlijeka, toplinom obrađenog mlijeka i proizvoda na bazi mlijeka.
- Direktiva Vijeća 77/99/EEZ od 21. prosinca 1976 o zdravstvenim zahtjevima koji utječu na trgovinu mesnih proizvoda unutar-Zajednice; Direktiva Vijeća 64/433/EEZ

od 26. lipnja 1964. o sanitarnim uvjetima vezano za proizvodnju i stavljanje na tržište svježeg mesa.

- Članak 32. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 od 20. rujna 2005. potpori za ruralni razvoj od strane Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD) (SL L 277/1 od 21. listopada 2005.)
- Uredba Vijeća (EZ) 1257/1999 s posebnim poglavljem o poljoprivredno-okolišnim pitanjima određuje potporu poljoprivrednicima koji poduzimaju prilagodbe standardima uzgoja životinja koji idu uz zakonski minimum.
- Direktiva Vijeća (EEZ) br. 92/46 od 16. lipnja 1992. postavlja zdravstvena pravila za proizvodnju i stavljanje na tržište sirovog mlijeka, toplinski obrađenog mlijeka i mliječnih proizvoda.
- Uredba Komisije 2456/93/EEZ od 1. rujna 1993 postavlja detaljna pravila za primjenu Uredbe Vijeća 805/68/EEZ vezano za općenite i specijalne intervencijske mjere za govedinu (članak 4.)
- Uredba Vijeća 3220/84/EEZ, Uredba Komisije 2967/85/EEZ određuju tablice Zajednice za klasiranje svinjskih trupova.

STRATEŠKI CILJ DVA

Okolišno održiva poljoprivreda

Osnovna EU zakonodavna osnova:

- Odluka Vijeća (2006/144/EZ) od 20. veljače 2006. o Strateškim smjernicama Zajednice za ruralni razvoj (programiranje perioda 2007 do 2013)
- Uredba Vijeća (EZ) Br. 870/2004 usvojene 24. travnja 2004, Novi program zajednice vezano za zaštitu, određivanje, skupljanje i korištenje genetskih izvora u poljoprivredi - Bioraznolikost akcijski plan za poljoprivredu.
- Uredbu Vijeća (EZ) Br. 1782/2003 od 29. rujna 2003 o postavljanju zajedničkih pravila za sheme direktne potpore unutar zajedničke poljoprivredne politike i uspostavljanje pojedinih shema potpore za poljoprivrednike i nadopunjujuće uredbe (EEZ) Br 2019/93, (EZ) Br 1452/2001, (EZ) Br 1453/2001, (EZ) 1454/2001, (EZ) 1251/1999, (EZ) Br 1254/1999, (EZ) Br 1673/2000, (EEZ) Br 2358/71 i (EZ) Br 2529/2001.
- Odluka Vijeća (2006/144/EZ) od 20. veljače 2006. o Strateškim smjernicama Zajednice za ruralni razvoj (programiranje perioda 2007 do 2013).
- Uredba Komisije (EZ) Br. 1433/2003 od 11. kolovoza 2003. koja postavlja detaljna pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) Br. 2200/96 kao operativna sredstva, operativne programe i financijska pomoć.
- Uredba Vijeća (EZ) Br. 2666/2000 od 5. prosinca 2000. o pomoći za Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Hrvatsku, bivšu Federativnu Republiku Jugoslaviju, Republiku Makedoniju, ukidajući Uredbu (EZ) Br 1628/96 i dopunjujući Uredbe (EEZ) Br. 3906/89 i (EEZ) Br 1360/90 i Odluke 97/256/EZ, itd.
- Uredba Komisije (EZ) Br. 2222/2000 od 7. lipnja 2000 propisuje financijska pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) Br 1268/1999 o potpori Zajednice za predpristupne

mjere namijenjene poljoprivrednom i ruralnom razvoju u zemljama kandidatima središnje i istočne Europe u predpristupnom periodu.

- Uredba vijeća (EZ) Br. 1257/1999 od 17. svibnja 1999. o potpori za ruralni razvoj od strane Europskog fonda za smjernice i jamstva u poljoprivredi (EAGGF) i dopunjuje i ukida određene uredbe.
- Natura 2000 – pojam dolazi iz Direktive Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore. Pojam Natura 2000 označava zaštitu vrijednih prirodnih izvora u 2000 godini i nadalje u 21. stoljeću. Ona uključuje Europsku mrežu zaštićenih mjesta, koji predstavljaju područja najveće vrijednosti za prirodne stanovnike i rijetkih vrsta bilja i životinja, ugroženih ili vrednovanih u Europskoj Zajednici.

Poticanje poljoprivredno-okolišnih proizvodnji /prioritetna područja/:

- Uredba Vijeća (EZ) 817/2004 o pravilima i pravu na potporu za one poljoprivrednike koji primjenjuju Uobičajene dobre uzgojne prakse (Usual Good Farming Practices (UGFP)).
- Članak 39 Uredbe Vijeća (EZ) Br 1698/2005 od 20. rujna 2005. o potpori za ruralni razvoj od strane Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD) (OJ L 277/1 od 21 listopada 2005);
- Uredba Vijeća (EZ) 2092/91 i 1804/99; provedba korištenja ekoloških uzgojnih metoda
- Uredba Vijeća (EZ) Br. 870/2004, prihvaćeno 24. travnja 2004., novi program Zajednice o očuvanju, karakterizaciji, skupljanju i korištenju genetskih izvora u poljoprivredi.
- Direktiva Vijeća 92/43/EEC od 21. svibnja 1992. o zaštiti prirodnih stanovnika i divljih flora i fauna. Direktive vezano za stanovnike bile su preuzete u nacionalno zakonodavstvo Europske Zajednice (nacionalni stanovnici). Uredbe, 1997 br. 94 iz 1997. Ove uredbe također obuhvaćaju direktivu za ptice, Direktiva Vijeća 79/409/EEC od 2. travnja 1979 o očuvanju divljih ptica.
- Direktiva Vijeća 86/278/EEZ o zaštiti okoliša osobito tla kada je korišteno gnojivo u poljoprivredi; Direktiva 76/464/EEC o zagađenju uzrokovanom od pojedinih opasnih tvari ostavljenih u vodenom okolišu Zajednice.
- Nacrt europske Konvencije o preko-graničnoj suradnji, Madrid 21. ožujka 1980; Konvencija o biološkoj raznolikosti Nairobi, 22. svibnja 1992.
- Članak 38 Uredbe Vijeća (EZ) Br 1698/2005 od 20 rujna 2005 potpori za ruralni razvoj od strane Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD) (SL L 277/1 od 21 listopada 2005).

Unapređenje upravljanja šumama /prioritetna područja/:

EU zakonodavna osnova:

- Članak 48 Uredbe Vijeća (EZ) Br 1698/2005 od 20 rujna 2005 potpori za ruralni razvoj od strane Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD) (SL L 277/1 od 21. listopada 2005.);

- Uredba vijeća (EZ) Br. 1257/1999 od 17. svibnja 1999. o potpori za ruralni razvoj od strane Europskog fonda za smjernice i jamstva u poljoprivredi (EAGGF) i dopunjuje i ukida određene uredbe.
- Direktiva Vijeća 66/404/EEZ od 14. lipnja 1966. o trgovini šumskog reproduktivnog materijala;
- Direktiva Vijeća 71/161/EEZ od 30. ožujka 1971. o vanjskim standardima kvalitete za šumski reproduktivni materijal koji se prodaje unutar Zajednice.
- Članak 48 Uredbe Vijeća (EZ) Br 1698/2005 od 20. rujna 2005. potpori za ruralni razvoj od strane Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD) (SL L 277/1 od 21. listopada 2005.);
- Članak 43 /shema I/ I članak 45 /shema II/ Uredbe Vijeća (EZ) Br 1698/2005 od 20. rujna 2005 potpori za ruralni razvoj od strane Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD) (SL L 277/1 od 21. listopada 2005.);

Unaprijeđenje upravljanja vodama /prioritetna područja/:

EU zakonodavna osnova:

- Članak 30 Uredbe Vijeća (EZ) Br 1698/2005 od 20. rujna 2005 potpori za ruralni razvoj od strane Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD) (SL L 277/1 od 21. listopada 2005.);
- Okvirna direktiva za vode (2000/60/EZ) od 2000 traži da zemlja članica zaštiti, ojača i obnovi sva tijela vezanih za površinske vode (uključujući rijeke, ušća i obalne vode do granice od i nautičke milje) i podzemne s ciljem postizanja dobrog statusa do 2015. obzirom na pojedine izuzetke postavljene Direktivom. Ona također traži zemlje članice da uspostave Plan za upravljanje riječnim slivovima (PURS) radi upravljanja vodenim okolišem. Svaki PURS mora se primjenjivati na područje riječnog sliva (geografsko područje određeno hidrologijom) i uključiti sažetke programa mjera kako bi usmjerili pritisak na tijela povezana s vodama.
- Direktiva europskog vijeća o nitratima EEZ/91/676 o zaštiti voda od nitrata; Direktiva europskog vijeća 75/440/EEC o kvaliteti vode za piće..

Očuvanje i kvaliteta vode koju zahtijeva smanjenje zagađenja vode od poljoprivrede je također sukladno i sa zahtjevima drugih Direktiva kao: Vode za kupanje, Direktive vezano za svježu vodu za ribe Direktiva o vodi za školjkaše.

- Članak 38 Uredbe Vijeća (EZ) Br 1698/2005 od 20. rujna 2005 potpori za ruralni razvoj od strane Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD) (SL L 277/1 od 21. listopada 2005.); Direktive 80/68/EEZ o zaštiti podzemnih voda od zagađenja uzrokovanog pojedinim opasnim tvarima;
- Direktiva Vijeća 76/464/EEZ o zagađenju uzrokovanom nekim štetnim tvarima ispuštenim u vodni okoliš i zbog toga se zovu "direktive kéeri"
- Direktiva 91/676/EEC o zaštiti voda od zagađenja izazvanog nitratima iz poljoprivrednih izvora.

STRATEŠKI CILJ TRI (3)

Održivi dohodak i kvaliteta života u ruralnim područjima

EU zakonodavna osnova:

- Odluka Vijeća (2006/144/EZ) 20. Veljače 2006. Strateške smjernice za ruralni razvoj (programiranje za razdoblje 2007. - 2013.)
- Uredba Vijeća (EZ) Br 1782/2003 29. rujna 2003. uspostava zajedničkih pravila za program direktne potpore zajedničke poljoprivredne politike i uspostava stalne potpore za proizvođače sa dopunama (EEZ) Br 2019/93, (EZ) Br 1452/2001, (EZ) Br 1453/2001, (EZ) 1454/2001, (EZ) 1251/1999, (EZ) Br 1254/1999, (EZ) Br 1673/2000, (EEZ) Br 2358/71 i (EZ) Br 2529/2001.
- Odluka Vijeća (2006/144/EZ) 20. Veljače 2006. Strateške smjernice za ruralni razvoj (programiranje za razdoblje 2007. - 2013.).
- Uredba Komisije (EZ) Br 1433/2003 11. kolovoza 2003. s pravilima prijave, Uredba Vijeća (EZ) br. 2200/96 operativni fondovi, operativni programi i financijska pomoć. Uredba Vijeća (EZ) No 2666/2000 5. prosinac o pomoći Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslavenskoj Republici Makedoniji, Opoziv (EZ) Br 1628/96 i dopuna Odluke (EEZ) Br 3906/89 (EEZ) Br 1360/90 i Odluka 97/256/EZ, itd.
- Uredba Komisije (EZ) Br 2222/2000 7. lipnja 2000. s financijskim uvjetima prijave,
- Uredba Vijeća (EZ) Br 1268/1999 o pretpripravnim mjerama za poljoprivredu i ruralni razvoj u zemljama kandidata središnje i istočne Europe u pretpripravnom periodu
- Uredba Vijeća (EZ) Br 1257/1999 17. svibnja 1999. o potpori ruralnom razvoju kroz fond Europski poljoprivredni vodič i garancijski fond (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund) (EPVGF) s dopunama

Diversifikacija i razvoj alternativnih dohodaka gospodarstva /prioritetno područje/:

- Članak 52-53 Uredba Vijeća (EZ) br. 1698/2005 20. rujna 2005. potpora ruralnog razvoja iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), (OJ L 277/1 21. listopada 2005.).
- Članak 28 i Članak 61-65 Uredba Vijeća (EZ) br. 1698/2005 20. rujna 2005. potpora ruralnog razvoja iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), (OJ L 277/1 21. listopada 2005.).
- Članak 56 Uredba Vijeća (EZ) br. 1698/2005 20. rujna 2005. potpora ruralnog razvoja iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), (OJ L 277/1 21. listopada 2005.).

Dohodak izvan konvencionalne poljoprivredne proizvodnje /prioritetno područje/:

Članak 54 Uredba Vijeća (EZ) br. 1698/2005 20. rujna 2005. potpora ruralnog razvoja iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), (OJ L 277/1 21. listopada 2005.,

- Vijeće EU zaključci o Biomasi (2735. sastanak o transportu, telekomunikacijama i energiji, Luxembourg, 8.-9. lipnja 2006.)

- Zaključci o primjeni Akcijskog plana Biomase i razvoju dugoročne strategije bio energije iza 2010
- Priopćenje Europske Komisije; Akcijski plan za biomasu (15741/05);
- Priopćenje Europske Komisije; EU Strategija o bio gorivima (6153/06)
- Zaključci Vijeća o obnovljivim izvorima energije; studeni 2004., poglavlje o biomasi – energiji Akcijski plan (143114/04).

Napomena:

Trenutačno se otprilike 90% bio goriva proizvodi iz domaće sirovine, dok se 10% uvozi. Samo 1,8% površina od 97 milijuna hektara potencijalnih za proizvodnju energetskih usjeva u EU 25 su u proizvodnji sirovine za bio goriva (2005). Proizvod proizveden od obnovljivih materijala može biti okarakteriziran kao okolišno prihvatljiv, ovisno o formi i udjelu iskorištenja prirodnih resursa za proizvodnju istog.

Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima /prioritetno područje/:

- Članak 61-65 Uredba Vijeća (EZ) br. 1698/2005 20 Rujan 2005 potpora ruralnog razvoja iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), (OJ L 277/1 21. listopada 2005.).

STRATEŠKI CILJ ČETIRI (4)

Tehnička pomoć i podrška

EU zakonodavna osnova:

- Odluka Vijeća (2006/144/EZ) 20 Veljače 2006 Strateške smjernice za ruralni razvoj (programiranje za razdoblje 2007. - 2013.).
- Uredba Vijeća (EZ) Br 1782/2003 29. rujna 2003. uspostava zajedničkih pravila za program direktne potpore zajedničke poljoprivredne politike i uspostava stalne potpore za proizvođače sa dopunama (EEZ) Br 2019/93, (EZ) Br 1452/2001, (EZ) Br 1453/2001, (EZ) 1454/2001, (EZ) 1251/1999, (EZ) Br 1254/1999, (EZ) Br 1673/2000, (EEZ) Br 2358/71 i (EZ) Br 2529/2001.
- Odluka Vijeća (2006/144/EZ) 20. veljače 2006. Strateške smjernice za ruralni razvoj (programiranje za razdoblje 2007. - 2013.).
- Uredba Komisije (EZ) Br 1433/2003 11. kolovoza 2003. s pravilima prijave,
- Uredba Vijeća (EZ) br. 2200/96 operativni fondovi, operativni programi i financijska pomoć.
- Uredba Vijeća (EZ) No 2666/2000 5. prosinca o pomoći Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslavenskoj Republici Makedoniji,
- Opoziv (EZ) Br 1628/96 i dopuna Odluke (EEZ) Br 3906/89 (EEZ) Br 1360/90 i Odluka 97/256/EZ, itd.
- Uredba Komisije (EZ) Br 2222/2000 7. lipnja 2000. s financijskim uvjetima prijave,

- Uredba Vijeća (EZ) Br 1268/1999 o pretpristupnim mjerama za poljoprivredu i ruralni razvoj u zemljama kandidatima središnje i istočne Europe u pretpristupnom periodu
- Uredba Vijeća (EZ) Br 1257/1999 17. svibnja 1999. o potpori ruralnom razvoju kroz fond Europski poljoprivredni vodič i garancijski fond (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund) (EPVGF) s dopunama

Upravljanje i primjena PRS /prioritetno područje/

- Članak 10 Uredba Vijeća 3508/92/EEZ uspostava IAKS-a za EU pomoć.
- Uredba Vijeća br. 2826/2000 informacije i promocija aktivnosti za poljoprivredne proizvode na tržištu.

Jačanje znanja o poljoprivredi i informacijski sustavi /prioritetno područje/

- Članak 24 Uredba Vijeća (EZ) br. 1698/2005 20. rujna 2005. potpora ruralnog razvoja iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), (OJ L 277/1 21. listopada 2005.).

Napomena: Od 2005. godine sve članice unije imaju Savjetodavnu službu za pružanje savjetodavnih usluga poljoprivrednim proizvođačima. Savjetodavna služba je obavezna zbog zahtjeva višestruke uvjetovanosti i to proizvođačima koji primaju više od 15.000 Eura godišnje direktnih plaćanja, ili imaju prometa iznad 100.000 Eura godišnje. Drugi proizvođači mogu ući u sustav volonterski. Ova služba će pružati savjete kroz povratne informacije poljoprivrednim proizvođačima o tome kako se primjenjuju standardi i dobra prakse u proizvodnom procesu.

- Čl.33 Uredba Vijeća (EZ) br. 1698/2005 20. Rujan 2005 potpora ruralnog razvoja iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), (OJ L 277/1 21. listopada 2005.)

Napomena: EU članice trebaju uvesti Integralni Administrativni Kontrolni Sustav(IAKS), koji će omogućiti aplikaciju na programe ZPP. Informatizirana baza podataka s podacima o gospodarstvima i programima pomoći na koje apliciraju. Baza podataka omogućuje izravne konzultacije stručnih tijela države članice za posljednje tri godine. Administrativna procedura za čuvanje i prikupljanje podataka mora biti jednaka za cijeli teritorij države članice i podložna provjeri.

- Uredba Vijeća (EZ) Br 1257/1999 17. svibnja 1999. o potpori ruralnom razvoju kroz fond Europski poljoprivredni vodič i garancijski fond (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund) (EPVGF) sa dopunama o potpori ruralnog razvoja
- Članak 21 Uredba Vijeća (EZ) br. 1698/2005 20. rujna 2005. potpora ruralnog razvoja iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), (OJ L 277/1 21. listopada 2005.);
- Uredba Vijeća (EZ) Br 1257/1999 17. svibnja 1999 o potpori ruralnom razvoju kroz fond Europski poljoprivredni vodič i garancijski fond (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund) (EPVGF) sa dopunama o potpori ruralnog razvoja

Jačanje svjesnosti /prioritetno područje/

- Uredba Vijeća (EZ) br. 1698/2005 20. rujna 2005. potpora ruralnog razvoja iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), (OJ L 277/1 21. listopada 2005.) Uredba Vijeća (EZ) br. 1698/2005 20. rujna 2005. potpora ruralnog razvoja iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), (OJ L 277/1 21. listopada 2005.)

Zajednička poljoprivredna politika EU

Originalni ciljevi Zajedničke poljoprivredne politike – ZPP nalaze se u članku 39. Rimskog ugovora i uključuju 5 različitih naglaska/težišta:

- produktivnost, racionalni razvoj poljoprivredne proizvodnje i optimalizacija korištenih faktora proizvodnje
- standard života poljoprivrednog stanovništva ili dohotka poljoprivrednih proizvođača (predmet čestih rasprava budući da je poljoprivreda ključna ekonomska aktivnost ruralnog stanovništva)
- stabilizacija tržišta dajući prirodnu potražnju i ponudu hrane
- sigurnost hrane (vjerojatno lakše prihvaćeno u Hrvatskoj vezano za poslijeratna iskustva oko nedostatka hrane)
- razumne cijene za potrošače što je mnogo značajnije kada su dohodci relativno niski.

Vrlo je korisno usporediti ove ciljeve zacrtane nakon 2. svjetskog rata s ciljevima iz Agende 2000. koji predmnijeva novu viziju europskog modela poljoprivrede:

- nižim cijenama poboljšati konkurentnost Unije
- jamčiti sigurnost i kvalitetu hrane potrošačima
- osigurati stabilan i pošten standard života u poljoprivrednoj zajednici
- učiniti proizvodne metode okolišno prihvatljivima i poštovati dobrobit životinja
- integrirati okolišne ciljeve u njihove instrumente
- omogućiti alternativne izvore dohotka i mogućnosti zaposlenja poljoprivrednih proizvođača i njihovim obiteljima.

Ovim ciljevima nije pridodana pojedinačna važnost, ali poljoprivredni proračun EU pokazuje da najveća potpora i ekonomski troškovi umjetno visokih cijena teže ciljanom prihodu. Takova je teorija ovih intervencija, dok se u praksi alokacija objašnjava važnošću vrijednosti imovine kojoj se daje potpora ili jednostavno još ciničnija činjenica da postoji dugotrajni pakt između vlada i poljoprivrednih proizvođača koji su zapamćeni kao politički vrlo moćni.

Dugoročne perspektive politike održive poljoprivrede

1999. godine, Europsko vijeće je dogovorilo u Berlinu Agendu 2000. sa reformama Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP), novi i važan korak u procesu reformi. Agenda 2000. daje konkretan oblik europskog modela poljoprivrede s ciljem zaštite i očuvanja raznolikosti sustava poljoprivrednih proizvodnji širom Europe, uključujući i regije s posebnim problemima u godinama koje dolaze. Ciljevi uključuju tržišnu orijentaciju i jačanje konkurentnosti, sigurnost i kvalitetu hrane, stabilizaciju prihoda u poljoprivredi, integraciju pitanja okoliša u poljoprivrednu politiku, razvoj života ruralnih područja, pojednostavljenje i povećanu decentralizaciju. Ovi ciljevi su u skladu s Održivom razvojnom strategijom koju je Europsko vijeće dogovorilo u Goeteborgu 2001. godine, a koja uključuje da su ekonomski, socijalni i okolišni učinci preispitani i usklađeni i da se o njima vodi računa u procesu odlučivanja.

Europska komisija je usvojila Priopćenje srednjoročnog prikaza "Prema održivoj poljoprivredi" (Communication on the Mid-Term Review: "Towards Sustainable Farming"). Priopćenje je dalo procjenu o razvoju procesa reforme Zajedničke poljoprivredne politike od 1992. godine (Mc Sharriev reforme) i dokazalo da u mnogim područjima ostaju velike razlike između ciljeve zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) i njenih sposobnosti da ostvari rezultate koji se očekuju u društvu. Stoga je Europska komisija predložila brojne prilagodbe ZPP -a za proširenje dosega trenutačno dostupnih instrumenata za ruralni razvoj i to za promociju kvalitete hrane i zadovoljenje viših standarda i očuvanje dobrobiti životinja. Postavljanjem ograničenja za troškove poljoprivrednog tržišta u Briselu utjecalo je na mehanizam promjene između podjele proračuna koji ne može biti primijenjen bez sustava modulacije, kako bi se unaprijedila ravnoteža potpora između tržišnih troškova i ruralnog razvoja.

Reforma zajedničke poljoprivredne politike (ZPP)

Reforma Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) je kompletno promijenila sustav potpora poljoprivrednom sektoru Europske unije. Nova ZPP (formalno usvojena od Poljoprivrednog Vijeća (Agriculture Council) u rujnu 2003, usmjerena je potrošačima i poreznim obveznicima i daje poljoprivrednim proizvođačima slobodu izbora proizvodnje onoga što tržište želi.

U budućnosti (vjerojatno kada se Hrvatska pridruži EU), većina subvencija će biti plaćana bez obzira na obim proizvodnje. Zemlje članice mogu izabrati održavanje određenih poveznica između subvencija i proizvodnje, ali pod definiranim uvjeta i unutar određenih limita. Treba istaknuti da "odvajanje" subvencija i proizvodnje u reformi ZPP ne motivira poljoprivredne proizvođače za povećanje proizvodnje i trebalo bi doprinijeti poboljšanju kvalitete okoliša na nacionalnim razinama, iako rezultati promjena u poljoprivrednoj proizvodnji mogu povećati određene prijetnje u određenim promjenama.

Novo "jedinstveno plaćanje po gospodarstvu" ("single farm payments") bit će povezano sa standardima prema okolišu, sigurnosti hrane i dobrobiti životinja. Razilaskom poveznice između poticaja i proizvodnje EU poljoprivredni proizvođači postati će konkurentniji i tržišno orijentirani i omogućiti će im se stabilnost prihoda. Više sredstava bit će dostupno poljoprivrednicima za programe povezane s okolišem, kvalitetom hrane i dobrobiti životinja, dok će se smanjiti izravna plaćanja velikim proizvođačima. Treba biti zapamćeno da je unaprjeđenje kvalitete okoliša kroz poljoprivredno-okolišne sheme uvedeno u EU poljoprivrednu politiku još kasnih 1980-tih kao instrument koji podržava posebne poljoprivredne običaje. S reformama ZPP u 1992. godini provedba poljoprivredno-okolišnih shema postala je obvezna za zemlje članice u okviru njihovih planova za razvoj ruralnog kraja.

Reforme ZPP u 2003. godini zadržale su razdoblje poljoprivredno-ekoloških shema obveznima za zemlje članice gdje su one ostale izborne za poljoprivrednike. Poljoprivrednik koji se obveže na razdoblje od najmanje pet godina da će usvajati tehnike poljoprivrednog uzgoja prijateljski usmjerenog prema okolišu koje idu uz dobru poljoprivrednu praksu primaju povrat sredstava kojim će im se nadoknaditi dodatni troškovi i gubici u prihodu koji su nastali kao posljedica alternativnih poljoprivrednih praksi. Nadalje reforma ZPP od 2003. godine daje daljnji poticaj uvođenju serije novih mjera u uredbe koje se odnose na ruralni razvoj.

Uspostava Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (The European Agricultural Fund for Rural development EAFRD) odražava ekonomske, okolišne i socijalne elemente unutar održivog razvoja sa tri strateška cilja u okviru politike ruralnog razvoja: povećanje

konkurentnosti poljoprivrednog sektora kroz potporu restrukturiranju, jačanje okoliša i prirode/krajoblika kroz potpore za upravljanje zemljištem (uključujući NATURA 2000 mjesta), jačanjem kvalitete života u ruralnim područjima i poticanjem raznolikosti ekonomskih aktivnosti kroz mjere koje su usmjerene prema poljoprivrednom sektoru i drugim ruralnim sektorima.

Od 2005. godine svi poljoprivrednici koji primaju izravnu potporu obvezni su primjenjivati "višestruku uvjetovanost" – "cross-compliance" (Uredba vijeća br. 796/2004) koja sadrži 19 pravnih akata koji se izravno primjenjuju na razinu poljoprivrednog gospodarstva u okviru okoliša, javnog zdravlja, zdravlja životinja i bilja i dobrobiti. U slučaju nesukladnosti poljoprivrednici će biti kažnjeni (djelomično ili potpuno ukidanje potpore). Korisnici izravnih plaćanja također su obvezni držati zemlju u dobrim poljoprivrednim uvjetima koji trebaju biti određeni od strane zemalja članica i trebaju uključiti standarde koji se odnose na: zaštitu tla, održavanje organskih tvari u tlu i strukture tla, održavanje staništa i prirode, uključujući zaštitu trajnih pašnjaka. Uz to, zemlje EU članice moraju također osigurati da nema značajnih smanjenja u njihovom ukupnom području pod trajnim pašnjacima i ukoliko je potrebno zabranom njezinog preoblikovanja u oranice.

Analizirajući trenutni pravni okvir EU, može se izvući zaključak jasne poruke vezane za prestanak "uskog pristupa" ("narrow minded") prilikom stvaranja politike za poljoprivredu, osiguravajući odgovarajuću podršku održivom razvoju ruralnih područja svih članova zajednice. Za svaki od tri strateška cilja prepoznaju se brojni podciljevi koje će trebati slijediti različitim razvojnim strategijama ovisno o specifičnim potrebama ruralnih područja. Reformirana ZPP i Ruralni razvoj mogu donijeti značajni doprinos konkurentnosti i održivom razvoju u budućnosti.

Primjena financijskih sustava ZPP

U 2005. godini donesene su od strane poljoprivrednog Vijeća u sklopu jedne Uredbe zajedno različita postojeća pravila i značajno će pojednostaviti financiranje ZPP od 1. siječnja 2007. To će drastično promijeniti način na koji će ZPP biti financirana od 1.1.2007 i nadalje. Novi sustav će pojačati i modernizirati upravljanje i kontrolu financija ZPP, ojačati disciplinu oko proračuna. Također će unaprijediti mogućnosti vraćanja neregularno potrošenog novca EU.

Nova Uredba uspostavlja dva fonda koji će primjenjivati ista pravila gdje će to biti moguće:

1. Europski poljoprivredni garancijski fond (The European Agricultural Guarantee Fund (EAGF))
2. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (The European Agricultural Fund for Rural development (EAFRD))

Oba fonda će poslovati pod jednim upravljačkim i kontrolnim sustavom koji uključuje akreditiranu Agenciju za plaćanje i akreditirana koordinacijska tijela, bolji sustav potvrđivanja računa, poboljšani godišnji računovodstveni sustav upotpunjen s izjavom osiguranja od direktora nacionalne agencije za plaćanje, godišnje računovodstvo za zadatke oko jasnih računa, godišnju potvrdu oko zadataka vezanih za jasnoću računa.

Nova Uredbe uključuje pojačanu proračunsku disciplinu (formalno u odvojenim Uredbama) zbog uvažavanja određenoga fiksnog financijskog plafona iz EU uredbi, ali i za sprječavanje neregularne potrošnje novca EU. Prijedlog pristupu ravnomjernosti (flat rate) je osnovni dio prijedloga Komisije zbog sprečavanje neregularnosti.

Pristup ravnomjernosti (flat rate approach) stavlja financijsku odgovornost između zemalja članica i Komisije kada prođe razdoblje oporavka.

Utjecaj ZPP EU na poljoprivredu SMŽ - e

Savjeti za poljoprivrednike – bit će pripremljeni za daljnje promjene

Predložene prilagodbe u mjerama ZPP politike dopuštaju maksimalnu fleksibilnost u odlukama vezanim za proizvodnju i značajno pojednostavljaju načine potpore proizvođača i jamči stabilnost dohotka. Vjeruje se da će se njezinom primjenom otkloniti negativni utjecaji poticaja na okoliš unutar postojećeg sustava potpora, poboljšati provedba zakona i omogućiti poticanje održive poljoprivredne prakse. Isto tako, promovira se i značajno pojednostavljenje ZPP, koje olakšava proces proširenja i pomaže boljoj obrani ZPP pred Svjetskom trgovinskom organizacijom (WTO).

Uvedene prilagodbe nadopuniti će EU međunarodne ciljeve koji osiguravaju zemljama u razvoju sve dobrobiti od rasta svjetskog tržišta, održavajući sigurnost hrane.

Neizbježno je restrukturiranje cijelog poljoprivrednog sektora i povezanih industrija u procesu

koje će imati konkretne i vidljive promjene kao što su:

- nastavak specijalizacije s proizvodnjom koncentriranom u proizvodnom sektoru (npr. mljekarstvo)
- pad proizvodnje junećeg i janječeg mesa, s potencijalom rasta uzgoja svinja na otvorenom
- spajanja gospodarstava, poljoprivrednih proizvođača, povećana stada s još većim prinosima
- male mljekare i obiteljska gospodarstva opstat će zahvaljujući prodaji na lokalnom tržištu i proizvodeći proizvode veće dodane vrijednosti
- povećat će se broj hobi proizvođača (Hobby farms) zbog oslobađanja poljoprivrednih površina kroz restrukturiranje
- zbog smanjenja troškova rast će značaj strojnih prstena, dijeljenja radne snage (labor sharing) i podizvođača (contractors)
- neplodno (neprofitabilno) zemljište koristiti će se za druge svrhe – npr. za zabavu
- važne promjene u strukturi usjeva. Na primjer, oranice će se više koristiti ozimu pšenicu s uljaricama obzirom da je poželjno gdje je profitabilno koristiti usjev za odmor. Neprehrambeni usjevi će postati atraktivniji
- zemljište izvan proizvodnje bit će svedeno na minimum, uključujući značajni 5 metarski pojas od vodenih tokova za zadovoljenje višestruke uvjetovanosti “cross-compliance”
- pad broja mliječnih krava, iako će se pojedini proizvođači proširivati. Više zemlje će se koristiti za programe povezane s okolišem, posebno obradive za Programe ulazne razine (entry level) i livade za pašu ovaca i goveda
- utjecaj na načine upravljanja farmom. Npr. upotreba gnojiva i zaštitnih sredstava bit će ciljana na zahtjeve usjeva, smanjenje troškova i utjecaje na okoliš
- plodored će se pojednostavniti što može potencijalno dovesti do većeg pouzdanja u kemijske mjere zaštite od štetnika i bolesti, koristeći starije, jeftinije i manje selektivne kemikalije koji mogu naškoditi bio raznolikosti.
- intenzivniji sustavi proizvodnje mlijeka koji zahtijevaju veliku upotrebu lijekova koji mogu povećati rizik onečišćenja voda.

Nevezanost izravnog plaćanja temeljeno na ravnomjernom odnosu i povezano s prošlim razinama proizvodnje, kao u shemama za male proizvođače postaviti će nekoliko prednosti za poljoprivredu SMŽ - e/Hrvatske po pridruženju kao što su:

- ukidanje zahtjeva vezanog za zasijane površine i stada životinja koje su odgovarale razini plaćanja omogućit će nastavak prilagodbe strukture poljoprivredne proizvodnje u SMŽ - i/Hrvatska (osobito ako se kvote rastave usporedno). To je vrlo važno za djelotvornost i konkurentnost poljoprivrede SMŽ - e
- troškovi vezani za plaćanje administrativnog sustava značajno će se smanjiti.

Savjeti za donositelje politike –integracija poljoprivrednog sektora s ruralnim područjima

Važnost i značaj ZPP i ruralnog razvoja povećana je posljednjim proširenjem EU. Reforme ZPP i ruralni razvoj mogu značajno pridonijeti konkurentnosti i održivom razvoju u nadolazećim godinama. Bez dva stupa ZPP, tržišne politike i ruralnog razvoja mnoga ruralna područja Hrvatske (puno više značajnije za usporedbu SMŽ - e s drugim županijama) i Europe suočile bi se s povećanim ekonomskim, socijalnim i okolišnim problemima skladu sa zaključcima sa sastanka Europske komisija održanog, 15.7.2004. predložena je Uredba Vijeća vezano za financiranje Zajedničke poljoprivredne politike - ZPP – COM(200)489, i za Uredbu Vijeća vezano za potporu ruralnog razvoja kroz Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR).

U usklađenom i integriranom pristupu određeni broj mjera iz Uredbe vezane za ruralni razvoj (npr. ulaganje, trening, poljoprivredno-okolišne mjere, proizvodnja i marketing) mogu biti usmjerene prema unaprjeđenju ekološke poljoprivredne proizvodnje, bio raznolikosti i suzbijanju klimatskih promjena.

Agenda 2000. reforma ZPP i završetak vezano za dugo neriješenu dopunu oko stoke Uredbe (EEC) br. 2092/91 o ekološkoj proizvodnji, može doprinijeti dinamičnijem razvoju ekološkog uzgojnog sektora i izbjegavanju izobličena natjecanja težeći održivoj ekološkoj proizvodnji i raspodjeli.

Strateške smjernice Zajednice za ruralni razvoja pomoći će da se:

- odrede i dogovore područja gdje primjena EU potpora za ruralni razvoj ostvaruje najveću dodanu vrijednost na razini EU
- stvori poveznica s glavnim EU prioritetima (Lisabon, Goeteborg) i uključi iste u politiku ruralnog razvoja.
- osigura dosljednosti s drugim EU politikama posebno je važno u područjima povezanosti i okoliša.

Savjeti za donositelje politike – provedba EU ekološke strategije

Od ključne je važnosti osigurati dosljednost ZPP s drugim EU politikama, poglavito u polju okoliša i povezanosti. Ekološka strategija za integraciju optimizira prilagodbu novih zemalja članica prema EU ekološkim zahtjevima zadržavajući prednost i javnog i državnog interesa. Strategija treba biti usmjerena na postizanje višestruko korisne suradnje novih članica i EU osiguravajući političke aspekte – npr. stvaranje ekološke sigurnosti i socijalno-ekonomske aspekte - npr. u smislu uvođenja partnerske suradnje na putu prema održivom razvoju kroz:

- poštivanje ekologije u poslovnim aktivnostima, osobito u uvjetima nezadrživog prijenosa usluga, ljudi i kapitala
- nadogradnju efikasnosti korištenja prirodnih dobara
- zaštita održivog socijalno-ekonomskog razvoja
- očuvanje prirodne baštine.

Strategija SMŽ - e imat će u vidu sve dosada učinjeno. Nadalje, definirat će hijerarhiju planiranih aktivnosti i vremenski okvir za njihovu primjenu. Definirat će područja koja u procesu prilagodbe zahtijevaju najveća financijska sredstva te područja potencijalnih ekoloških rizika koji zahtijevaju i posebnu brigu i veće troškove. Ekološka strategija integracije bit će zbirka smjernica za aktivnosti oko prilagodbe koje se odnose na Ministarstvo i sektor u cjelini te Također za druge sektore koji sudjeluju u zaštiti okoliša, lokalne i društvene organizacije. Strategija nadalje treba osigurati ulogu javnosti u procesu ekološke integracije te prepoznavanje potrebnih akcija i na lokalnoj i na županijskoj razini.

Predviđanja tržišta poljoprivrednih proizvoda 2006.-2013. na području EU 27

Najnovija publikacija Europske komisije daje sliku vjerojatnog srednjoročnoga razvoja tržišta poljoprivrednih proizvoda temeljenog na brojnim pretpostavkama i statističkim informacijama dostupnim do studenog 2006. godine. Izvještaj Komisije pokriva tržišta i potencijalne dohotke za razdoblje 2006. -2013. za sljedeće grupe proizvoda: žitarice, uljarice, šećer, meso, jaja, mlijeko i mliječne preradevine. Promjene u zakonodavstvu koje su nastale u studenom 2006., npr. intervencije na tržištu kukuruza nisu uzete u obzir. Projekcije također ne razmatraju rezultate multilateralnih trgovinskih dogovora dogovorenih u Dohi 2001. godine, već su dogovori urugvajske runde dogovora pretpostavljeni kao nepromjenjivi u razdoblju 2006. - 2013.

Žitarice

Pretpostavke osnovnih projekcija predviđaju postupnu integraciju mađarskog, bugarskog, rumunjskog i slovačkog tržišta do 2013. godine. Sve promjene u brzini tržišnih integracija imat će značajne utjecaje na razinu javnih intervencija u EU - 25.

Brža integracija dovest će do smanjenja zaliha u srednjoročnom razdoblju, dok s druge strane daljnje odgađanje zbog stalnih problema u tržnoj infrastrukturi i stabilizaciji domaće potrošnje može značajno pogoršati situaciju i mogu se povećati javne zalihe.

Pšenica i raž

Relativno stabilno područje žitarica i povećanje niskih prinosa stvorit će glavne čimbenike koji će doprinijeti prilično uravnoteženoj situaciji na tržištu žitarica kroz projicirano razdoblje za većinu regija u EU.

Povoljne mogućnosti na svjetskim tržištima poduprijet će širenje izvoza EU žitarica kroz srednjoročno razdoblje. Ukupni EU izvoz povećat će se od procijenjenih 22.5 mio t u 2007. na 32.8 mio t u 2013. godini. Pšenica će značajno imati koristi od ovih razvoja.

Pšenica će malo izgubiti konkurentnost na kraju razdoblja na račun krute konkurencije od strane kukuruza kao hrane za životinje. Područja pod pšenicom će se povećati sa 22.6 mio ha u 2007. do 23.1 mio ha u 2013. Proizvodnja raži će nastaviti koristiti prednosti uravnotežene tržišne situacije s visokim cijenama osobito za kvalitetu hrane. Površine pod raži ostat će zadržane na 2.9 mio ha.

Ječam

Ječam će zadržati regionalnu konkurentnost u korištenju kao hrana za životinje u zapadnim dijelovima EU iz razloga zakašnjelog prodiranja jeftinog kukuruza iz zaključenih zemalja 12 EU članica Zajednice kao i zbog relativno visokih cijena Pšenice obzirom na njezino povećano korištenje u proizvodnji bio-etanola.

Kukuruz

Korištenje kukuruza kao hrane za životinje postat će više atraktivno tijekom zadnje polovine razdoblja projekcije. Povećana raspoloživost kukuruza iz zemalja zaključane 12 EU članica Zajednice nakon pretpostavljene integracije tržišta i unapređenja transportne infrastrukture – mogućnosti su za poljoprivredno tržište i prihode u EU koji će kao okidač smanjiti cijene

kukuruz na tržištu zapadne Europe od 2009. pa nadalje. Ovaj razvoj zauzet će mjesto u troškovima u pšenici kao hrani za životinje i ječmu kao hrani za životinje. Posebne dodatne poteškoće mogu samo proizaći za kukuruz u regionalnom području ukoliko će očekivani sustav integracije i razvoja stočarske industrije četiri zemalja biti sporiji od očekivanog.

TRŽIŠTE ULJARICA

Srednjoročne mogućnosti za EU tržište uljaricama očekuje se da će biti potpomognute povećanjem proizvodnje, koristeći razvoje planirane za svjetska tržišta (korištenjem stalnih pozitivnih trendova globalnih zahtjeva za biljnim uljima) i još važnije povećanje zahtjeva u EU za bio-dizelom.

Ulje uljane repice

Nedavan rast korištenja ulja od uljane repice za proizvodnju biodizela potaknulo je tržišni potencijal uljane repice i ulja od uljene repice u Europi. Po prvi puta je 2005. godine neprehrambeno korištenje ulja uljane repice postalo značajnije nego njezino korištenje kao hrana. Ovi napretci osigurat će daljnje poticaje za povećanje proizvodnje uljane repice kao i povećanje uvoza ulja od uljane repice kako se predviđa u sljedećim godinama. Cijene ulja uljane repice dostigle su rekordne razine u protekle dvije godine i obećavaju daljnji rast. Cijene uljane repice s druge strane povećale su se samo umjereno. Jedan od razloga za to je nedostatak kapaciteta za gnječenje/prešanje u EU. Nedavno povećanje objekata za gnječenje/prešanje te također očekivani čvrsti rast zahtjeva za biodizelom treba voditi boljem prenošenju cijene ulja uljane repice i brašna uljane repice u odnosu na cijenu uljane repice nego što je to bio slučaj u prošlosti. Projekcije uključuju nedavne trendove vezano za potrebe za biodizelom i povećanja proizvodnih kapaciteta do 2013. godine. predviđa se da će se domaća potreba povećati za daljnjih 16 mio t između 2007. i 2013. godine kako bi ostala na 66.4 mio t (uglavnom za uljanu repicu, nakon toga soja). Ovo povećanje domaćeg korištenja bit će uglavnom potpomognuto zahtjevima za biodizelom koji će se povećati sa 9 mio t do 18.8 mio t u 2013. Uvozi ulja od uljane repice i biodizela značajno će se povećati kao i miješanje s drugim biljnim uljima kroz projicirano razdoblje kako bi se ispunile domaće potrebe. Proizvodnja biodizela bit će globalno udvostručeno u razdoblju od 2006. do 2013. godine.

MESO I STOKA

Srednjoročne mogućnosti za proizvode životinjskog podrijetla su prilično pozitivna za perad, svinjsko meso i mljekarsko tržište, dok se za proizvodnju goveđeg mesa očekuje nastavak opadanja. Projekcije do 2013. godine predviđaju daljnje širenje potrošnje peradi i svinjetine s odgovarajućim opadanjem udjela goveđeg mesa, te ovčjeg i kozjeg mesa.

Govedina i teletina

EU-25 proizvodnja govedine opada do razine od 7.8 mio t u 2005, ali se očekuje da će se povećati za 2% u 2006. godini, prva potpuna godina da govedina koja potječe od životinja starosti preko trideset mjeseci ponovno na tržište Velike Britanije. Utjecaj proširenja u 2007. bit će ograničen zbog niske razine goveđe proizvodnje u EU-2, procijenjene na oko 214 000 t u 2006. godini. Međutim, Bugarska i Rumunjska su uvezle povećanu količinu govedine iz trećih zemalja tijekom proteklih godina. Glavni čimbenik koji utječe na srednjoročnu projekciju vezanu za goveđi sektor je utjecaj nevezivanja, koji (u kombinaciji s povećanjem cijena žitarica za hranu za životinje) predviđa smanjenje potpora u odnosu na sustav intenzivne proizvodnje goveda i općenito smanjuje proizvodnju od neprofitabilnog sustava

uzgoja, stvarajući cjelokupno opadanje goveđe proizvodnje u EU. Smanjenje izvoza blizu 0 u 2013 i povećanje uvoza, zbog toga što je proizvodnja manja od potrošnje, od 2001. godine.

Svinjsko meso

EU-25 izvoz svinjskog mesa se smanjio za 1.7 % u 2005 kao mogućnosti čvrstog euro prisiljenog izvoza prema Dalekom Istoku, USA i Africi. Utjecaj pristupanja bit će smanjenje totalne količine dodatnog-EU izvoza, obzirom da EU-2 za 203 000 t (gotovo 14%) od EU-25 izvoza u 2005. godini. Slijedi kratkoročno povećanje izvoza u EU-27 predvođeno očekivanim dobrim uvjetima na ruskom tržištu. Pretpostavljalo se da će Rusija od 1. siječnja 2007. postaviti zabrane cjelokupnog uvoza proizvoda životinjskog podrijetla iz EU obzirom na fito-sanitarne brige povezane uz pridruživanje Bugarske i Rumunjske. Takva mjera mogla bi izazvati napetosti na EU tržištima, obzirom da je Rusija najznačajnija destinacija računajući na 500 000 t EU izvoza svinjskog mesa. EU izvoz neće biti sposoban nastaviti s povećanjem konkurencije od strane zemalja s niskim troškovima proizvodnje koje su dalje potpomognute relativnom snagom euro i manjim proizvodnim rastom u EU. S druge strane, očekuje se da će EU unutarnja trgovina nastaviti svoje širenje te će pokazati opadajući trend kroz srednjoročno razdoblje.

MLIJEKO I MLIJEČNI PROIZVODI

Struktura mliječnih poljoprivrednih gospodarstava u EU je različita. U zemljama kao što su Irska, Nizozemska, Danska, Češka Republika i Estonija mlijeko se uglavnom proizvodi na poljoprivrednim gospodarstvima s iznad 50 mliječnih krava. U Austriji, Finskoj i Poljskoj većina mlijeka se proizvodi na malim poljoprivrednim gospodarstvima. Više od 40% EU mliječnih krava je u stadima od najmanje 50 grla. Naglo opadanje poljoprivrednih gospodarstava može biti primijećeno u gotovo svim EU zemljama i Sjevernoj Americi. Smanjenje broja mliječnih poljoprivrednih gospodarstava od 5% godišnje (> 50 % u 10 godina) je tipično. Prosječan prinos mlijeka u proširenoj Europskoj Zajednici predviđeno je da će doseći 6.6 t/po mliječnoj kravi u 2013 uspoređeno sa 6.0 t/po mliječnoj kravi u 2005 (s prinosima od 27 % manjim u EU-10 i 52 % manjim u EU-2 uspoređeno sa EU-15 stupnjem, stoga se predviđa da se ovaj jaz smanji kroz srednjoročno razdoblje) kao posljedica daljnjoj težnji učinkovitosti i trajnom restrukturiranju u EU-12. Predviđa se da će proizvodnja mlijeka odskočiti u kratkom vremenskom razdoblju obzirom da će određeni broj zemalja članica povećati proizvodnje kako bi ispunile svoje kvote i stabilizirale do kraja osnovnog razdoblja na razinu od 149 mio t. Kroz projicirano razdoblje, očekuje se opstanak proizvodnje kako bi se postepeno smanjio vodeći skromnom smanjenju ukupne proizvodnje mlijeka u EU-12. U EU –27 predviđa se da će se mliječna grla smanjiti sa 24.9 mio grla u 2005 na oko 22.5 mio životinja do 2013. Smanjenje mliječnih grla u EU-25 je nastavljeno u 2005. s ukupnim padom od 1.8 %, uglavnom kao rezultat povećanja produktivnosti i smanjenja cijene mlijeka, koje su suzile okvire proizvođača. Uz izuzimanje Poljske i Italije, broj mliječnih krava je opao u svim glavnim proizvodnim zemljama.

Proizvodnja sira u EU-27 očekuje se da će se povećati kroz srednjoročno razdoblje oko 10 % u razdoblju od 2005. do 2013, vođeno stalnim čvrstim povećanjem u EU-12.

Predviđeno povećanje prouzročit će širenje proizvodnje rasutih (nezapakiranih) mliječnih proizvoda: dodatnih 824 000 t sira čija proizvodnja se očekuje tijekom 2005.-2013. godine (predstavlja oko 4.5 mio t mlijeka) obuhvatit će gotovo 85% povećanja u proizvodnji mlijeka tijekom istog razdoblja, stoga ograničavajući količinu mlijeka raspoloživog za proizvodnju rasutih mliječnih proizvoda kao maslac i SMP.

MOGUĆNOST SVJETSKIH TRŽIŠTA

OECD predviđa da će srednjoročni izgled mliječnog sektora ostati dominantan zbog značajnog širenja vezano za potražnju mliječnih proizvoda. Čvrsta potreba bit će predvođena prihodom i rastom populacije u većini regija svijeta kao i promjenama u potrošačkim prioritetima (željama) u odnosu na mliječne proizvode (kao mesne zamjene). Predviđeni rast potreba predviđa se da će biti najsnažniji izvan OECD zoni, najznačajniji u Jugoistočnoj Aziji, Dalekom Istoku i Sjevernoj Africi. Značajan dio ovih rastućih potreba očekuje se da će biti zadovoljen domaćom proizvodnjom obzirom da će se svjetska proizvodnja mlijeka povećati u srednjoročnom razdoblju s najbržim širenjem na Kinu, Indiju i Latino Ameriku.

Ove srednjoročne mogućnosti ostaju čvrsto ovisne o daljnjem razvoju u nekim ključnim tržištima (postojećim ili onima koja nastaju) obzirom da su Rusija i Istočna Azija kao svjetska tržišta mliječnih proizvoda predviđena da će biti preuska. Štoviše, trendovi daljnje koncentracije i globalizacije mliječne industrije kao i veće razdvajanje mliječnih proizvoda očekuje se da će učiniti projekcije trgovine za mliječne proizvode sve složenijim i ovisnim o strukturama troškova mliječnih tvrtki, proizvodnji i tržišnoj strategiji.

*** DVOJBE**

- Političko i trgovinsko okruženje
- Politika o obnovljivoj energiji
- Promjena odnosa i konkurentnosti poljoprivrednog sektora
- Brzina integracije zemlje zaključenih EU-12 zemalja članica na jedinstveno tržište
- Poremećaji povezani uz bolesti životinja

Zaključci

1. Brojne zainteresirane strane koje su sudjelovale u procesu savjetovanja imaju privilegiju osjećanja vlasništva nad PRS budući da je ista rezultat procesa savjetovanja. Primjena smjernica treba ostati alat za daljnje razvijanje procesa u rukama svih potencijalnih partnera za daljnje vođenje procesa.
2. Održivi i konkurentni rast ne može biti ostvaren samo primjenom politika i programa razvijenih na nacionalnoj razini. Županijska strategija zahtijeva prikladna rješenja i jačanje pristupa odozdo. Izrada strategije zahtijevala je prije svega određivanje interesa svih zainteresiranih strana, uvjete, odabir puta od mjesta gdje smo danas do mjesta gdje želimo stići (vizija) kao i određivanje instrumenata koji će olakšati proces.
3. Prisutna je evidentna potreba za integralnom županijskom politikom temeljnoj na partnerstvu i dobroj suradnji svih tijela lokalne i nacionalne razine za rješavanje ključnih pitanja i problema ekonomske i društvene povezanosti i konkurentnosti.
4. Jednakost između dosadašnjih načela i tradicije konvencionalnog pristupa poticanju gospodarstva treba biti dobro razmotrena budući bi praktična primjena PRS bila neizvjesna.
5. UOPŠVG bi trebao napustiti sigurnost ureda, pojačati terenski rad i ponovno otkriti neformalne sastanke i razgovore sa svim uključenim o najkritičnijim potrebama u agrobiznisu. Oslanjanje na slučajne uzorke treba biti zamijenjeno u ranoj fazi primjene strategije.
6. UOPŠVG će se suočiti s odgovornošću prenošenja inicijativa i angažmana lokalne zajednice u ideju integralnog razvoja što će ići uz promjene uspostavljene u skladu s promjenama u upravljanju. Smanjivanje loših socijalnih efekata i stvaranje mogućnosti sudjelovanja svima u procesu ruralnog razvoja kako bi se preuzela odgovornost za ideje i prijedloge od lokalnih sudionika.
7. Fragmentirana i razbacana financijska sredstva, nedovoljna koordiniranost i mehanizmi kontrole praćenja smanjiti će djelotvornost Mjera za razvoj, ali i otežati sveukupnu razvojnu politiku Županije.
8. Važno je da se mišljenje stanovništva ruralnih područja o pridruženju EU temelji na dobrom znanju i poznavanju činjenica. Neophodno je što prije pokrenuti promotivnu kampanju koja će osigurati bolju informiranost s vodećom ulogom UOPŠVG - a.
9. PRS će pomoći uspješnoj pripremi administracije za pridruženje EU i omogućiti poljoprivrednicima da izvuku maksimum iz pridruženja, istovremeno pripremajući ih za preuzimanje odgovornosti i obaveza.
10. Primjena PRS zahtijeva brzo djelovanje u skladu s potrebama poljoprivrednika i ruralne zajednice uz istovremeni otvoreni i transparentan proces donošenja odluka i promoviranje odluka temeljenih na savjetu struke i uključenosti najugroženijih u razvijanju politike.

Prilozi:

1. Strateške smjernice za SMŽ u svjetlu pridruženja EU s naglaskom na primjenu PRS
2. Trening materijal (Power-Point); SWOT – I. radionica strateškog planiranja, 2.10.2006.
3. Trening materijal (Power-Point); II. radionica strateškog planiranja, 14.12.2006.
4. Trening materijal (Power-Point); I. sastanak Tematske radne skupine poljoprivrede – Županijsko partnerstvo, 13.12.2006.
5. Trening materijal (Power-Point); II. sastanak Tematske radne skupine poljoprivrede – Županijsko partnerstvo, 21.12.2006.
6. Trening materijal (Power-Point); Završni seminar, 2.4.2007.
7. TRSP-ŽP, popis članova i aktivnosti dogovoreni s Institucijom korisnikom
8. SWOT analysis focus on specific commodity sector
9. Sharing experience of the New EU Member State (financing of agriculture in Latvia)
10. Iskustvo nove članice (Načela garancijskih fondova za pomoć poljoprivredi u Poljskoj)
11. Training material (Power-Point); Better understanding of the EU-CAP and its impact on Accession Country

Lista kratica:

CARDS	Pomoć Europske zajednice za obnovu, demokratizaciju i stabilnost
EU	Europska unija
EK	Europska komisija
DEK	Delegacija Europske komisije u Republici Hrvatskoj
SMŽ	Sisačko - moslavačka županija
SJFU	Središnja jedinica za financiranje i ugovaranje
PZ	Projektni zadatak
MMTPR	Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka
MPŠVG	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva
SAPARD	Specijalni pretpristupni program za poljoprivredu i ruralna područja
IPARD	Instrument predpristupne pomoći za ruralni razvitak
HZPSS	Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu
UOPŠVG	Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo i vodno gospodarstvo
ROP	Regionalni operativni program,
ŽRS	Županijska razvojna strategija
ZPP (CAP)	Zajednička poljoprivredna politika
ZOT (CMO)	Zajednička organizacija tržišta
EPGF (EAGF)	Europski poljoprivredni garancijski fond
EPGFRR – EAGFRD	– Europski poljoprivredni garancijski fond za ruralni razvoj
SO	Savjetodavni odbor
ŽP	Županijsko partnerstvo
TRSP	Tematska radna skupina – poljoprivreda
OPI	Objektivno provjerljivi indikatori
NV	Način verifikacije
SIDA	Švedska međunarodna razvojna agencija
GTZ	Njemačko društvo za tehničku suradnju
USAID	Američka agencija za međunarodni razvoj